

Raftul
Denisei

BESTSELLER INTERNAȚIONAL
ZÜLFÜ LIVANELI

*Serenadă
pentru
Nadia*

ROMAN

HUMANITAS
fiction

BESTSELLER INTERNAȚIONAL

ZÜLFÜ LIVANELI

Serenadă
pentru
Nadia

ROMAN

HUMANITAS
fiction

CAPITOLUL 1

S

unt așezat pe un scaun încăpător pe zborul Frankfurt-Boston, sorbesc portul alb și ascult zumzetul dulce al motoarelor cu reacție. Nu mă tem deloc de zbor, uit că sunt suspendat într-un tub metalic la o altitudine de peste 26.000 de picioare și tot ce îmi pasă este calitatea vinului și a mâncării și confortul scaunului meu.

Cabana s-a întunecat de îndată ce tăvile de masă au fost strânse. Unii pasageri și-au pus măști de somn și au dat din cap; alții și-au pus căști și se uită la filme pe ecranele lor personale. Cineva care urmărește o comedie râde în hohote, neștiind zgomotul pe care îl face. Bătrânul din fața mea nu se poate așeza, iar picioarele îi continuă să se zvâcnească.

Însoțitorii de bord germani au terminat de strâns tăvile de cină și închid jaluzelele, astfel încât lumina să nu deranjeze pasagerii când se face zori.

Dacă nu vrei să fii trezit la micul dejun, ar trebui să pui un semn pe tetieră. Dar eu, unul, nu am de gând să dorm.

Scriu asta pe laptopul meu și voi continua să scriu până când ajungem la Boston. Trebuie să termin de scris povestea mea înainte să ajung.

Nu sunt sigur de ce, este doar ceva ce simt că trebuie să fac. Povestea trebuie să se termine, trebuie să termin această sarcină și nu pot omite nimic. Toate vechile ranchiuni, toate suferințele, toate lucrurile groaznice pe care le-am făcut unul altuia trebuie să fie expuse la vedere. Nu putem merge niciodată înainte decât dacă ne vedem așa cum suntem, până când acceptăm că încă trăim cu vestigiile strămoșilor noștri reptilieni cei mai primitivi. Există un crocodil care pândește în noi toți, chiar sub suprafața calmă a civilizației noastre, gata să se arunce la primul indiciu de amenințare sau oportunitate. Poate că și eu am nevoie doar de un fel de catharsis. Nu voi putea merge mai departe până nu voi spune toată povestea.

Mi-am început călătoria azi dimineată la Istanbul și a trebuit să schimb avioanele la Frankfurt, acel oraș labirintic al unui aeroport prin care nu locuiește nimeni și prin care trec doar oamenii. Am așteptat la coada lungă și lentă pentru cetățenii din afara UE, iar

când mi-a venit în sfârșit rândul, i-am înmânat pașaportul meu, în relief cu stea și semilună, ofițerului de imigrare cu fața de piatră. El a tastat toate informațiile mele personale pe computerul său.

Nume: Maya

Nume: Duran

Sex: Femeie

Data nașterii: 21 ianuarie 65

Probabil că a făcut calculele și știe că am treizeci și șase de ani.

Din fericire, religia noastră nu este înscrisă pe pașapoartele noastre, dar eram sigur că acest ofițer german de imigrație a presupus că sunt musulman pentru că aveam un pașaport turc. Ce altceva aș putea fi? Cu toate acestea, am adăpostit și alte trei femei în mine. Nu eram doar Maya; Am fost și Ayşe, Nadia și Mari.

Aș intra în America cu aceste patru identități. Și de îndată ce treceam prin vamă, luam un taxi direct la Spitalul General Mass.

Nimeni acolo nu ar întreba despre religia mea. Și dacă au făcut-o, aveam un răspuns gata. Eram musulman, evreu și catolic. Cu alte cuvinte, eram o ființă umană.

Toți însoțitorii de bord sunt înalți, blonzi și drăguți, iar uniformele lor li se potrivesc perfect. Nu am văzut niciodată un popor care să poarte haine așa cum o fac nemții și să treacă o zi întreagă fără să aibă o singură cută sau cută. Indiferent de cât de atent și de elegant mă îmbrac, sunt întotdeauna dezordonat și mototolit până termin munca, dar asta nu pare să li se întâmple niciodată nemților. Poate că este modul în care sunt construite, sau poate este doar o chestiune de postură și comportament.

De-a lungul anilor, am primit o mulțime de oaspeți străini la Universitatea din Istanbul și am ajuns la anumite concluzii despre oameni din diverse culturi. Poate că nu este corect din punct de vedere politic să generalizezi așa, dar rareori mă înșel.

Unul dintre însoțitorii de bord îmi ia paharul gol în port și mă întreabă în engleză dacă aș dori altul.

"Da, te rog. Mulțumesc." Mi-a plăcut portul alb de când prietena mea Filiz mi-a adus înapoi o sticlă când a mers la o conferință medicală în Portugalia. Deși nu întâlnesc prea des...

De fapt, nu beau prea mult. Ahmet a fost cel care m-a introdus în vin. Nu mi-a plăcut deloc gustul, dar nu am spus asta pentru că eram îndrăgostită de el. Presupun că m-am obișnuit cu timpul. Oh, primii ani! Ahmet părea atât de diferit atunci, înainte ca monstrul din el să se trezească, când încă mai credeam că este genul de bărbat la care visasem, puternic, dar în contact cu latura lui feminină.

Dacă sar de la un subiect la altul, nu este din cauza portului, ci pentru că sunt într-o asemenea agitație.

Ahmet era înalt și avea părul castaniu și presupun că ai putea spune că era frumos. Ochii lui erau puțin mici și puțin prea apropiați unul de celălalt, dar asta nu este un defect la un bărbat precum ar fi la o femeie. Nu mai suntem căsătoriți; am divorțat acum opt ani.

Am avut un iubit (presupun că ar trebui să spun iubit, nimeni nu mai spune iubit), dar l-am lăsat în urmă cu restul amintirilor mele din Istanbul. Maya trebuie să fie liberă; ea nu poate fi constrânsă de nicio legătură, de nicio relație.

Însoțitorul de zbor alunecă tăcut pe culoar cu portul meu. Iau o înghițitură și închid ochii. Apoi îmi dau jos tocuri înalte și îmi pun șosetele groase pe care le dau. Ce ușurare este să-mi eliberez picioarele. Știu că se vor umfla în acest zbor lung și voi avea probleme să-mi pun pantofii la loc, dar merită.

Povestea pe care trebuie să o spun, sau cel puțin partea mea din poveste, a început acum trei luni, în februarie. Februarie este cea mai mizerabilă perioadă a anului în Istanbul. Vânturi crude și reci bat în largul Mării Negre, aducând ploi care durează săptămâni întregi. Zilele sunt scurte, rar vezi soarele, iar primăvara pare imposibil de îndepărtat. Ocazional, ploaia se transformă în zăpadă, dar niciodată suficient pentru a acoperi orașul în alb. Se transformă doar în nămol, apoi în gheață. E noroi peste tot, nu poți merge pe stradă fără să fii stropit de mașinile care trec...

Oricum, a fost o zi cu adevărat urâtă. Tocmai am alergat din biroul rectorului în mașina lui oficială, când am pășit într-o băltoacă, stricând probabil o nouă pereche de pantofi. Telefonul meu a sunat exact când mă așezam pe bancheta din spate. Era Tarık.

Fără să mă gândesc și nici măcar să întreb de ce a sunat, am început să mă plâng. Despre meseria mea; toate hârtiile în care mă înecam; cum a trebuit să-mi petrec dimineața vorbind cu reporterii și încercând să dau o întorsătură bună a unei prese proaste; cum rectorul m-a tot deranjat să scriu un discurs pentru el; și cum, pe deasupra, trebuia să ies la aeroport, pe vremea asta, în mijlocul orelor de vârf, să iau vreun profesor străin.

Chiar și în timp ce vorbeam, mi-am dat seama că nu ar trebui să vorbesc cu el în acest fel. Era încă o relație destul de nouă, dar deja dezvoltasem „probleme” și „modele”. Unul dintre ei era exact acesta. A simțit că am tendința să mă lansez în lungi ectenii de plângere. Nu putea să găsească un cuvânt. Și așa mai departe. Acest lucru a dus deja la mai multe argumente. Dar de data aceasta nu părea supărat. De fapt, părea că nu mă asculta cu adevărat și am bănuț că urmărirea bursa pe internet în timp ce îmi vorbea. Așa era tot ce-i păsa cu

adevărat. Bani. Nu doar să ai bani și să câștigi bani, ci să-i urmărești, să țină evidența unde și cum curgea. Putea să vorbească ore în șir despre piețe și, în timp ce eu îi admiram dăruirea, care se limita cu pasiune, nu știam și nici nu-mi pasă atât de mult de asta. După un timp, a fost că și cum ar fi vorbit o limbă străină și nu am putut să urmăresc nimic din ce spunea.

M-am tot plâns oricum, întrebându-mă în același timp cum o să întorc conversația și să o închei într-o notă plăcută.

— Mai este ceva despre care vrei să te mai plângi?

Am făcut o față la telefon.

"Asta este. am terminat sa ma plang. Dar s-ar putea să fii de susținere în loc să faci observații șmecheroase."

Bineînțeles că nu i-am spus totul. Nu voiam să-i spun despre crampele stomacale pe care le aveam timp de trei zile sau despre cum a trebuit să mă grăbesc la farmacie în drum spre serviciu pentru că îmi lăsasem tampoanele acasă. Probabil că ar fi prea multe informații pentru el.

"Cine e?"

„Cine este ce?"

„Profesorul străin? Cel pe care îl vei întâlni la aeroport."

„Maximilian Wagner, se pare că este la Harvard, numele lui sună german, dar este american."

„De ce naiba vine el aici? Un fel de conferință?"

„Ca să spun adevărul, habar n-am. Nu am avut timp să citesc despre el."

"Bine atunci. Noroc. Ne vedem mai târziu."

"De ce m-ai sunat?"

„Voiam doar să știu dacă ne putem întâlni mai târziu."

Apoi a închis. Toate sunt la fel. Mi-aș dori să pot întâlni un bărbat care a auzit mai degrabă ce vreau să spun decât ceea ce spun. Cine ar înțelege că atunci când mă plâng de vreme nu vorbesc cu adevărat despre vreme. Că atunci când mă plâng de serviciul meu vreau să spun că am nevoie de un bărbat care să mă consoleze și să mă susțină. Trebuie să ies și să spun că m-am săturat de viața mea? De ce nu și-a dat seama că am vorbit doar despre ploaie pentru că nu puteam spune că mi-aș fi dorit să fie cu mine? Dacă trebuie să-i rog să mă îmbrățișeze, acesta înfrânge scopul. Totul pare atât de lipsit de speranță uneori.

Până acum, șoferul, Süleyman, adusese mașina neagră a rectorului pe autostradă. Autostrada era complet blocată; traficul nu se mișca deloc. Dar, din fericire, mașina avea plăcuțe oficiale, astfel încât să putem folosi banda de urgență. M-am săturat să trăiesc într-un oraș

atât de aglomerat – masele de oameni care clocotesc de pretutindeni – și să fiu nevoit să stau ore în șir în trafic oricând mergi oriunde. Oamenii ne priveau cu invidie în timp ce treceam cu viteză și am putut vedea că unii dintre ei voiau să ne urmeze exemplul, dar nu îndrăzneau să riște amendă. Cumva i-am supărat, i-am supărat prezumția lor, deși făceam exact ceea ce voiau ei să facă. Dar nu eram aici pentru că voiam să fiu și, în plus, nu puteam supraviețui într-un oraș ca acesta decât dacă aveam câteva privilegii.

„De ce râzi, doamnă?”

Mă urmărea șoferul? Ține-ți ochii pe drum!

„Nimic, mă gândeam la ceva și...”

Nu eram conștient că am râs și mi-am dat seama că am râs de mine, de propria mea neprihănire.

"Cât mai?"

— Cam douăzeci de minute, spuse el. „Dar dacă nu am folosi banda de urgență, nu am ajunge acolo înainte de miezul nopții.”

Doi polițiști rutieri ne-au urmărit apropiindu-se, întrebându-se dacă ar trebui să ne salute sau să ne oprească și să ne dea un bilet. De îndată ce au văzut plăcuțele oficiale, și-au dat seama că suntem membri ai elitei și ne-au salutat. În ce țară minunată trăim! Cât de ușor este totul. Atâta timp cât ai plăcuțe oficiale, adică.

M-am uitat la informațiile care mi se dăduseră despre bărbatul pe care îl întâlnim. Profesor de drept, germană, necăsătorit. Mai existau profesori singuri?

Apoi i-am văzut data nașterii. 19 august 1914. Avea 87 de ani. Trebuie să fi fost greu pentru el să călătorească atât de departe la vârsta lui. Probabil că soția lui murise sau divorțaseră. Deși divorțul nu era la fel de comun pe vremea lui. Căsătoria a fost permanentă, nu temporară, așa cum este acum.

Așa că părea că voi petrece următoarele trei zile îngrijind un bătrân fragil. Maximilian Wagner a fost ultimul lucru de care aveam nevoie acum. De ce a trebuit să aleagă februarie din toate timpurile pentru a veni la Istanbul?

Îmi puteam imagina deja primul lucru pe care îl va spune.

„Nu credeam că Istanbulului va fi atât de rece. Am făcut bagajele pentru un climat deșert.”

Mi-aș putea imagina și restul lucrurilor pe care le-ar întreba și le-ar spune. Uneori eram uimit de cât de ignoranți puteau fi acești profesori. Ar putea să petreacă cel puțin o jumătate de oră pe internet înainte de a vizita o țară. Dar nu, credeau că vin în Arabia și se așteptau să vadă cămile pe străzi și oameni care trăiesc în corturi. Unii au fost chiar surprinși că au fost întâlniți de o femeie și de o

femeie care nu avea capul acoperit. Aș zâmbi, aș avea răbdare și aș explica că Turcia este o țară modernă, laică; că femeilor li s-a acordat dreptul de a vota mai devreme aici decât în multe țări din Europa; că nimeni nu purta fes mai mult de șaptezeci de ani; că poligamia fusese abolită; și că și noi am înghețat iarna. Cu toate acestea, chiar dacă le priveam cu dispreț pentru ignoranța lor, îmi dădeam seama că un sentiment înrădăcinat de patriotism sau mândrie m-a împiedicat să le spun o altă latură a poveștii: că aceasta era încă o societate în care mulți considerau violența împotriva femeilor acceptabilă și că în unele regiuni, consiliile de familie condamnau fetele tinere la moarte, iar bărbații încă practicau poligamia.

Chiar dacă m-am plâns de asta, distracția acestor academicieni străini a fost de fapt cea mai bună parte a muncii mele. Cel puțin m-a scos din birou când i-am dus la Moscheea Albastră și la Marele Bazar să cumpăr covoare și jachete de piele. Erau lucruri mai rele pe care puteam să le fac. Așa că am făcut tot ce e mai bun, am răspuns la întrebări nebunești, m-am prefăcut că nu înțeleg când profesorii în vârstă îmi făceau permise și am suportat îmbrățișări și sărutări prea prietenoase și discursuri despre ospitalitatea turcească când i-am văzut plecând la aeroport.

Într-un fel, a fost o pauză din lupta disperată de a supraviețui ca o mamă singură, al cărei fost soț nu a plătit pensia alimentară și întreținerea copilului pe care trebuia să le plătească.

Ieși în grabă din casă la țipetele zorilor, te urci într-un autobuz aglomerat, mergi la biroul tău mizerabil și te târăști acasă seara pentru a hrăni un fiu care crede că scopul lui în viață este să joace jocuri pe calculator. Zi după zi, fără sfârșit în vedere, fără apreciere, fără speranță, doar făcând tot posibilul să se descurce.

Până vineri ești complet epuizat. Vrei să vezi câțiva prieteni, să te relaxezi și să te distrezi puțin, așa că te îndrepti către unul dintre uriașele mall-uri, templele societății noastre de consum.

Te simți ceva mai bine, puțin mai ușor, după ce ai vizionat o comedie romantică și te duci undeva la un pahar de vin pentru a păstra acel sentiment cât de mult poți. Majoritatea meselor sunt ocupate de grupuri de tinere și te întrebi cum și când au devenit atât de separate sexele. După ce au terminat de spus despre virtuțile de a fi singure și independente, femeile încep mereu să vorbească despre bărbați. Apoi, întinericul se întoarce când ajunge acasă: realitatea de a fi o femeie modernă, educată, într-o societate conservatoare, dominată de bărbați, într-un loc în care o femeie fără bărbat este văzută ca pe cineva de care trebuie să fie milă sau de care să profităm.

Sunt întotdeauna mândru să spun oaspeților noștri străini că în Turcia există un procent mai mare de femei în poziții de putere decât

în majoritatea țărilor dezvoltate și un procent mai mare de femei care absolvă universități și ocupă funcții de conducere în mediul academic și în lumea afacerilor. Femeile din Turcia sunt mult mai puternic reprezentate în științe decât femeile din Europa sau America și aproape patruzeci la sută din directorii executivi turci sunt femei. Femeile au egalitate în condițiile legii și primesc salariu egal pentru muncă egală. Cu toate acestea, treizeci la sută dintre femeile din această țară sunt încă analfabete, mai puțin de nouă la sută sunt membri ai parlamentului și patruzeci la sută dintre bărbați cred că este justificat să ucidă o rudă de sex feminin pentru a proteja onoarea familiei.

Dacă ai norocul de a veni din clasa potrivită, de a proveni dintr-o familie care crede în educație egală și șanse egale pentru femei, poți merge cât de departe vrei în aproape orice domeniu, cu excepția politicii, deși dacă ești nemilos suficient poți deveni prim-ministru. Nu există tavan de sticlă și nu există bariere instituționale. Cu toate acestea, dacă aparțineți acelei mici clase de femei educate și profesioniste, trebuie să mergeți pe linia fină. Trebuie să-ți amintești că, în ciuda statutului tău, trăiești într-o societate care încă găzduiește atitudini foarte înapoiate, chiar medievale față de femei. Trebuie să fii mereu atent să te porți și să te îmbraci ca o femeie „respectabilă”. Dacă ceva din ceea ce faci te face să fii percepută ca o femeie „liberă”, ești disprețuită și meriți orice hărțuire sau ceva mai rău pe care îl suferi. Întotdeauna trebuie să ridici o barieră împotriva bărbaților pe care îi întâlnești în cursul vieții tale de zi cu zi, în special bărbaților cu statut socio-economic inferior, care sunt mai susceptibili de a avea atitudini sexiste. La locul de muncă trebuie să iei un ton aproape feudal cu șoferii și purtătorii și așa mai departe, pentru că ei încă au o viziune feudală asupra lumii și asta este tot ce înțeleg. În lumea lor, singurul mod de a nu fi asuprit este să fii opresor. Sunt asupriți la serviciu, așa că merg acasă și își asupresc soțiile și copiii. Îți vor accepta autoritatea pentru că trebuie, dar o vor submina cu fiecare ocazie, chiar dacă doar pasiv.

Și dacă, desigur, doriți companie și parteneriat masculin, aveți o piscină foarte mică din care să alegeți. Adică bărbați educați, profesioniști, care nu sunt nici fundamentalisti, nici alcoolici, care au citit câteva cărți și care fac baie regulat. Și cei mai mulți dintre acești bărbați au propriile lor probleme. Au fost fie răsfățați putred de mamele lor, fie bătuti de tații lor. Sunt legați într-o rețea atât de groasă de așteptări, obligații și interdicții ale familiei, încât abia pot respira.

Te simți atât de deprimat după ce te gândești la toate acestea, încât ești tentat să mai bei un pahar de vin. Dar nu o faci, pentru că dacă

șoferul de taxi simte mirosul de alcool pe respirația ta, ar putea simți că asta îi dă permisiunea de a-ți trece.

Bătrânul din fața mea și-a înclinat complet scaunul, dar piciorul îi continuă să se zvâcnească și nu se poate simți confortabil. Un cuplu tânăr de peste culoar față de mine și-a înclinat și ele scaunele și s-au acoperit cu o pătură, ca și cum ar fi în pat acasă.

Am ajuns la aeroport și, din nou, datorită plăcuțelor noastre oficiale, am putut să tragem până la ușă, deși, de fapt, marea noastră mașină oficială era un Mercedes antic care se afla în magazin mai des decât pe drum. Am verificat panoul de sosiri și am văzut că am ajuns exact la timp, avionul Frankfurt aterizase deja. Am ridicat o felicitare cu numele lui pe ea și am urmărit oameni ieșind, turci din Germania, unii dintre ei fiind întâmpinați încântați de grupuri de rude; turiști năuciți; oameni de afaceri care arătau de parcă și-ar fi petrecut cea mai mare parte a vieții în aeroporturi și avioane. Apoi am văzut pe cineva care ieșea în evidență față de ceilalți, un bărbat înalt, izbitor de chipeș, cu ochi albaștri strălucitori, purtând o haină neagră și lungă și o pălărie cu boruri. Purta o valiză mică într-o mână și o cutie de vioară în cealaltă. S-a oprit, s-a uitat în jur și, de îndată ce mi-a văzut cardul, s-a apropiat de mine, și-a pus geanta jos și s-a prezentat. Mi-am dat seama că pentru prima dată în viața mea un bărbat își scotea pălăria și aproape că mă așteptam să-mi sărute mâna, deși nu a făcut-o.

„Bine ați venit, domnule profesor”, am spus. „Numele meu este Maya Duran. Mașina noastră așteaptă chiar afară.”

Chiar atunci Süleyman a apărut ca de nicăieri, l-a întâmpinat pe profesor cu una dintre puținele fraze de engleză stricat pe care le cunoștea și și-a luat valiza. Profesorul a insistat să-și ducă singur vioara.

Am observat că, de îndată ce am ieșit afară, profesorul și-a pus pălăria și și-a legat eșarfa gri de cașmir la gât. „Nu mă îmbolnăvesc foarte ușor”, a spus el zâmbind, „dar Istanbulului este destul de frig în această perioadă a anului”.

— Ai venit pregătit, am spus. „Din anumite motive, mulți oameni cred că aici nu se răcește niciodată.”

El a râs.

„Dar eu cunosc Istanbulul. Știu cum sunt iernile aici.”

Acum, în timp ce scriu asta pe scaunul meu confortabil din avion, îmi amintesc cât de trist a zâmbit când a spus asta.

Când Süleyman a deschis ușa Mercedesului negru, profesorul a spus: „O, o mașină veche pentru un bătrân!”

Am râs împreună. Nu sunt o persoană deosebit de caldă sau deschisă. De fapt, mulți oameni mă găsesc rece, dar din anumite motive am simțit că am dat clic imediat cu acest bărbat. Era ceva în comportamentul lui, în felul în care se uita în jur la vastul oraș de beton nou care se întindea cât de departe se putea vedea pe ambele părți ale autostrăzii – un aer care era în același timp demn și profund rănit. Mi-am dat seama că era destul de diferit de oricare dintre ceilalți profesori pe care i-am arătat prin Istanbul.

„Când ai fost la Istanbul?” Am întrebat.

„Din 1939 până în 1942.”

„Ei bine, orașul a trecut prin schimbări extraordinare de atunci.”

„Da, atunci toate acestea erau câmpuri deschise. Aeroportul nu era cu mult mai mult decât un șopron și trebuiau să alunge oile de pe pistă de fiecare dată când intră un avion, ceea ce nu era cu mult mai mult de două ori pe săptămână sau cam așa ceva. Drumul abia era suficient de lat pentru ca două mașini să treacă una pe lângă cealaltă. Nu că ar fi fost multe mașini. Sau oameni. Populația orașului nu depășea cu mult jumătate de milion atunci, dar acum trebuie să fie de peste zece ori mai mult decât atât.”

„Unii oameni spun că sunt peste optsprezece milioane. Te-ai întors deloc din 1942?”

„Nu, nu, nu am. Au trecut... ei bine, au trecut cincizeci și nouă de ani. Timpul începe să treacă atât de repede. Unde voi sta, apropo?”

„Pera Palas.”

„Sunt fericit să aud asta. Acolo am stat când am venit prima dată la Istanbul, iar mai târziu mi-am întâlnit adesea colegii la barul de acolo. Mă bucur că încă mai există. Am auzit că multe dintre clădirile vechi au fost dărâmate. Am auzit că Hotelul Park a dispărut și Tokatliyan-ul, deși probabil nici nu-ți amintești de acestea.

„Nu, am auzit de ei, dar sunt înaintea timpului meu. Clădirea Tokatliyan este încă acolo, dar nu a mai fost un hotel de mult timp.”

„Ah, Tokatliyan-ul a fost unul dintre locurile mele preferate de cafea. Deși toți am decis să nu mai mergem acolo după... ei bine, aceasta este o poveste lungă în care aș prefera să nu intru acum.”

A tăcut și, pentru a continua conversația, am întrebat: „Unde ai locuit?”

„În Beyazit. Am închiriat o casă acolo pentru a fi lângă universitate.”

"Stii turca?"

El a zâmbit și a răspuns în turcă: „Puțin”. Apoi a adăugat: „Foarte puțin”.

După o scurtă tăcere, a continuat în engleză: „Până când am plecat, puteam să vorbesc destul de bine, dar nu am mai vorbit și nici măcar nu am mai auzit de atunci, așa că abia îmi amintesc nimic.”

„Sunt sigur că va începe să revină. Deși veți descoperi că chiar și limba în sine s-a schimbat destul de mult de atunci. Pentru fiul meu, turca pe care o vorbeau bunicii mei ar suna aproape ca engleza shakespeariană pentru un tânăr englez. Ei bine, poate că este o exagerare, dar s-a schimbat considerabil.”

El a dat din cap și a tăcut, iar de data aceasta am decis să nu încerc să țin conversația. O mașină s-a stricat pe banda de urgență și a durat ceva timp pentru a manevra ea. M-am uitat pe fereastră la marea de mașini din jurul meu; autostrada și strazile din jur; mahalalele vaste și urâte ale clădirilor construite în grabă, învăluite de o ceață de fum de cărbune; ploaia bătută de vânt. Cum aveam de gând să ajung acasă după ce l-am lăsat pe profesor? Era imposibil să iei un taxi pe vremea asta, iar autobuzul dura ore întregi.

Kerem ar fi fost deja acasă de la școală. Era ceva în casă să mănânce? Nu că i-ar păsa; n-ar mânca deloc dacă nu l-aș face eu. Tot ce voia să facă era să stea în fața computerului și s-ar putea să nu-și dea seama că nu sunt acasă. Mi-am făcut griji că nu părea să aibă prieteni, că a trăit o viață atât de izolat. Când aveam vârsta lui, aveam mulți prieteni în cartierul meu și obișnuiam să ne jucăm pe stradă ore în șir, dar nu cred că Kerem știe numele măcar al unui copil din clădirea noastră. Cum și când s-a schimbat atât de profund societatea noastră? Cândva, comunitatea era o parte esențială a vieții noastre. Un cartier de oraș era ca un sat, aproape ca o familie numeroasă. Toată lumea îi cunoștea pe toată lumea, oamenii se îngrijeau unul de celălalt și se ajutau unul pe altul. Dar acum am devenit izolați unul de celălalt și chiar și bărbatul de la alimentația din colț te tratează ca pe un străin.

Cum ar reacționa Süleyman dacă i-aș cere să mă conducă acasă? Era genul de persoană care nu ar face niciodată o favoare nimănui din bunăvoință, se gândea mereu la ce ar putea primi în schimb. Era, de asemenea, genul de persoană vicleană și calculatoare căreia nu aș vrea să mă simt îndatorat.

În timp ce mă gândeam, mi-am dat seama că în spatele nostru era o mașină pe banda de urgență. Un Renault alb cu plăcuțe obișnuite și, din orice motiv, poliția nu l-a oprit.

— Traficul este atât de rău în Boston, profesore?

A ieșit din reverie și a spus: „Ei bine, poate fi destul de rău și acolo, poate nu la aceeași scară. Este un oraș mai mic, dar unii dintre colegii mei se plâng că sunt blocați în trafic ore întregi. Din fericire, locuiesc în Cambridge, destul de aproape de universitate, așa că pot merge pe jos la serviciu.”

„Presupun că traficul incontrollabil este o realitate a epocii noastre. Dacă locuiești într-un oraș, este ceva de care pur și simplu nu poți scăpa.”

„Da, uneori mă întreb cum am lăsat să se întâmple asta și unde va ajunge. Oamenii continuă să cumpere mașini și într-o zi pur și simplu nu va mai fi loc pentru toate.”

„De unde ești, apropo?”

Părea incomod cu această întrebare și îmi pare rău că am pus-o.

„Doar că nu mă consideri american”.

„Ei bine, sunt cetățean american, dar sunt originar din Germania, din Bavaria, dar nu m-am întors de când am plecat în 1939. Nici nu am simțit vreodată vreo dorință de a mă întoarce.”

Felul în care a spus asta a arătat clar că nu voia să vorbească despre asta, așa că am lăsat-o. Ieșisem de pe autostradă și ne îndreptam spre districtul Beyoğlu și am observat că Renault alb era încă în spatele nostru.

În curând, ne îndreptam pe o stradă îngustă mărginită de clădiri din secolul al XIX-lea și am putut vedea că profesorul se înveseise puțin. Acesta, în cele din urmă, era un Istanbul pe care îl putea recunoaște. Când am oprit în fața hotelului Pera Palas, el s-a întors și mi-a zâmbit cald.

În timp ce ne-am năpustit prin ploaie spre hol, Süleyman i-a dat bagajele profesorului clopotului. Din nou, profesorul a insistat să-și poarte singur viora.

Când m-am uitat înapoi la Süleyman, am văzut că Renault alb care ne urmărea s-a oprit chiar pe stradă. Între timp, Wagner stătea uitându-se în jurul holului, luând-o înăuntru, cu ochii încețoșați. Acesta a fost cel mai vechi hotel de lux care funcționează continuu din Istanbul, finalizat în 1895 pentru pasagerii care soseau cu Orient Express.

„Luați loc în timp ce vă fac check-in”, i-am spus și l-am așezat într-un fotoliu antic elegant.

„Pot să-ți am pașaportul, te rog? Între timp ai dori o cafea sau un pahar cu ceva de băut?”

„Când ai terminat, te-ai alătura cu mine într-un whisky?”

— Cu siguranță, am spus, deși îmi făcea griji să ajung acasă la Kerem.

Mustafa de la recepție a strigat: „Deci mai ai un oaspete, nu?”

„Da”, am spus, „ce pot face, este treaba mea. Este un om obosit, în vârstă. Te rog, dă-i o cameră liniștită...”

"Desigur."

"Mulțumesc."

Când mă duceam la Wagner, i-am cerut chelnerului un whisky dublu și niște porto alb.

„Vă rog să aduceți niște gheață și apă cu whisky-ul. Și niște nuci.”

Totuși, când am ajuns la Wagner, am văzut că adormise pe scaun. Respira profund și regulat, cu capul sprijinit de colțul fotoliului. Pe chipul lui era o expresie inocentă.

A fost la fel de bine, pentru că voiam să ajung acasă cât de curând puteam. Am anulat comanda și am rugat chelnerii să lase oaspetele în pace.

„Când se trezește, îl poți escorta în camera lui.”

Apoi am scris o scurtă notă despre elegantul stationar Pera Palas.

Profesore Wagner, dormeai atât de adânc încât nu am vrut să te deranjez. Te iau mâine dimineață la unsprezece.

Când am părăsit hotelul și mă îndreptam spre Süleyman, am făcut un efort să fiu vesel. Și înainte să vorbesc, chiar i-am atins trecător brațul.

„Azi am întârziat”, am spus.

M-am aplecat mai aproape de el. „Kerem își așteaptă cina. Ar fi prea multă problemă pentru tine să mă duci acasă?”

M-am simțit brusc stânjenit de alegerea cuvintelor și de modul în care puteau fi interpretate. Acum, în timp ce scriu asta, mă întreb dacă am fost în mod deliberat timidă pentru a obține ceea ce îmi doream de la el.

Süleyman s-a gândit o clipă, de parcă s-ar fi gândit la ce ar putea fi în el pentru el, apoi a spus: „Sigur, urcă.”

Când am intrat, am observat că Renault alb era încă acolo. În mașină erau trei bărbați, iar bărbatul de la volan fuma. Am avut impresia clară că toți trei mă priveau.

Süleyman a încercat să pornească mașina, dar motorul nu sa răsucit. A suierat puțin, a tresărit, apoi s-a oprit. A continuat să încerce, răsucind cheia și bătând pedala de accelerație. Pentru o clipă i s-a părut că era pe cale să înceapă, dar apoi s-a cutremurat din nou, iar după aceea nu a mai răspuns deloc. Süleyman și-a aruncat mâinile în aer și s-a întors spre mine.

— Îmi pare rău, doamnă, motorul este inundat.

Am coborât din mașină și mi-am dat seama deodată ce să fac. Toate taxiurile care treceau pe acolo erau pline, nu era niciunul la stația de taxiuri din afara hotelului și mă udam, așa că m-am repezit înapoi în hotel.

Profesorul încă dormea adânc. I-am atins brațul ușor și l-am strigat încet: „Profesor... profesor!”

A deschis ochii încet și s-a uitat în jur cu o expresie nedumerită, de parcă nu ar fi știut unde se află.

— Îmi pare rău, murmură el. "Am adormit."

„Nu e nimic de care să-mi pară rău. Tocmai ai coborât dintr-un zbor de paisprezece ore și durează ceva timp să te adaptezi la schimbarea orei.”

Am așteptat câteva clipe să se retragă, apoi i-am spus: „Camera ta este gata. Vino, lasă-mă să te iau”.

L-am ajutat să se ridice de pe fotoliu, l-am condus la minunatul lift vechi și l-am dus la etajul trei. Când clopotul a deschis ușa cu o cheie mare de metal, s-a ieșit un miros de mucegai, mirosul de mucegai al anilor de istorie. Un miros care a evocat viziuni ale tuturor oamenilor care au rămas aici: regi, prinți, președinți și ambasadori, spioni și animatori. Kim Philby și Mata Hari, Josephine Baker și Louis Armstrong. Se spunea că Agatha Christie, care a dispărut în mod misterios timp de unsprezece zile, ar fi ascuns un indiciu despre secretul din spatele dispariției ei în camera 411. Ea a folosit hotelul ca decor în romanul ei polițist *Murder on the Orient Express*, care mai târziu a fost transformat în un film. Eric Ambler a folosit și Pera Palas ca decor pentru thriller-ul său *The Mask of Demetrios*, la fel ca Graham Greene în *Stamboul Train*, Ian Fleming în *From Russia with Love* și Alfred Hitchcock în filmul său *The Lady Vanishes*. Atatürk a stat la Suita Regală, Camera 101, când a venit la Istanbul, iar suita era acum păstrată ca muzeu. Regele Zog al Albaniei a rămas și el în 101, după ce țara sa a fost invadată de Italia în 1941. Alți șefi de stat care au rămas aici includ șah Riza Pahlevi al Iranului, regele Edward al VIII-lea al Marii Britanii, regele Ferdinand al Bulgariei, regele Karol al României, regele Peter al Serbiei, președintele Giscard d'Estaing al Franței, președintele Tito al Iugoslaviei, președintele Fahri Korutürk al Turciei și președintele Adnan Menderes al Turciei.

Clorierul a lăsat jos valiza, iar profesorul și-a așezat cu grijă vioara deasupra comodei antice de mahon. L-am ajutat să-și scoată haina și i-am spus: „Trebuie să plec acum, domnule profesor. Ai programat să iei prânzul cu rectorul mâine, vin să te iau la unsprezece.

„Am crezut că o să bem ceva împreună. Poate aș putea să te invit și la cină...”

„Mi-ar plăcea, dar trebuie să ajung acasă la fiul meu.”

Mercedes-ul era încă în fața ușii.

Süleyman a zâmbit larg și a spus: „În sfârșit am reușit să funcționeze. Vino, lasă-mă să te conduc acasă.”

În timp ce ne-am deplasat prin ploaie, nu m-am putut abține să nu mă uit înapoi pentru a vedea dacă Renault alb mai era acolo. A dispărut și am simțit un sentiment de ușurare. Dar, în timp ce am condus pe bulevardul Tarlabaşı, am continuat să mă uit înapoi pentru a verifica, deși nu aveam niciun motiv să cred că bărbatii din mașina aceea albă mă amenințau.

Când am ajuns pe strada mea, aproape că moțeam, așa că m-am strâns și am scos cheile. Când am oprit în fața clădirii mele, i-am mulțumit lui Süleyman și m-am târât până la ușă, fără să-mi pese nici măcar de ploaie. Apoi mi-am ridicat privirea și am văzut că ferestrele apartamentului meu erau întunecate. Pentru o clipă am simțit un junghi de alarmă. Era peste nouă, dar Kerem nu s-ar fi culcat încă. Dacă nu venise acasă, s-a întâmplat ceva? Dar, desigur, era probabil, ca de obicei, aplecat deasupra computerului său în întuneric.

Am intrat în clădire și am început să urc scările. În timp ce urcam, auzeam televizoarele zgomotând din spatele mai multor uși. Am simțit mirosul că cineva gătește pește și că altcineva face un fel de tocană. Mi-am descuiat ușa, am aprins luminile din sufragerie, mi-am aruncat haina și geanta pe canapea și am mers direct în camera lui Kerem. Și, desigur, acolo era, doar vizibil în strălucirea palidă a ecranului computerului.

L-am salutat cât am putut de călduros și vesel și m-am dus și l-am sărutat pe frunte, dar el doar m-a dat din umeri și a bolborosit ceva și nici măcar nu s-a uitat la mine. Așa că m-am dus la bucătărie, am încălzit pizza rămasă de aseară și i-am adus-o. Nu s-a uitat la mine, nu a spus mulțumesc, ci doar a întins mâna la pizza fără să-și ia ochii de la ecran. Așa că m-am dus și am făcut un duș lung și fierbinte; mi-am făcut un sandviș cu brânză; am stat pe canapea în halatul meu de baie; și am pornit televizorul, navigând prin canale, dar fără să găsesc nimic care să-mi atragă interesul. Nu exista nimic în afară de emisiuni înspăimântătoare, spectacole de jocuri nebunești și telenovele care se mișcau greu.

După un timp am decis să renunț. L-am sunat pe Kerem că era timpul să se culce, știind că nu îmi va acorda nicio atenție, apoi m-am culcat eu. Adesea am petrecut o oră și ceva, doar întinsă pe întuneric, gândindu-mă, înainte de a mă culca. aș visa cu ochii deschiși; imaginați-vă vieți diferite, mai bune; imaginează-ți că eram

altcineva decât cine eram — toți oamenii pe care aș fi putut și aș fi putut să fiu.

În acea noapte, însă, evadarea și libertatea oferite de visele cu ochii deschiși nu au venit și m-am trezit îngrijorat pentru Kerem și pentru ce aveam de gând să fac cu el. Am fost o mamă rea? Îl făcusem eu așa? Sau era doar o fază din care avea să iasă? M-am întrebat dacă ar trebui să încerc să găsesc unul dintre acele programe care să-i închidă computerul automat. Nu ar putea fi bine pentru el să petreacă atât de mult timp în lumi virtuale. Nu mi-a mai vorbit deloc. Nu a vorbit cu nimeni. Singurele relații pe care le-a avut au fost cu oameni pe care nu i-a văzut niciodată, oameni pe care i-a întâlnit online. Îi era frică să trăiască o viață reală, să interacționeze cu oameni reali?

Odată, când ieșea cu tatăl său, i-am pornit computerul și m-am uitat la istoria site-urilor pe care le vizitase. Voiam doar să știu ce l-a absorbit atât de mult, ce l-a interesat. Pentru a arunca o privire asupra lumii în care și-a petrecut atât de mult din viață. Și am fost îngrozit să descopăr că o mare parte a acestei lumi consta din pornografie. De asemenea, eram foarte îngrijorat să cred că asta era ceea ce învăța despre viață și relațiile umane. Îngrijorat că asta l-ar deforma cumva, îl va face incapabil să aibă o relație reală, caldă, intimă. Că asta era ceea ce îl făcea atât de rece și îndepărtat, atât de absorbit de sine și, poate, de crud.

Când am încercat să vorbesc cu Ahmet despre asta, el a râs și mi-a spus să nu-mi fac griji, că „băieții vor fi băieți”. Tot ce îi păsa lui Ahmet era noua lui iubită. Nu voia să fie deranjat de fiul pe care practic îl abandonase.

Probabil că am adormit, pentru că următorul lucru pe care l-am știut era aproape dimineata. Și primul lucru care mi-a venit în minte a fost Renault alb. Despre ce a fost aia? Ce însemna, dacă ceva? Nu m-am putut abține să mă dau jos din pat și să mă duc la fereastră. Strada era complet pustie, dar era un Renault alb parcat chiar vizavi de usa mea. Nu puteam vedea dacă era cineva în mașină, nici măcar nu puteam fi sigur că este aceeași mașină, dar mă simțeam profund neliniștită.

Apoi, deodată, ceasul deșteptător a sunat și, cu un sentiment de groază, mi-am dat seama că încă o dată era timpul pentru rutina mea infernală de dimineată. A fost destul de rău să fiu nevoit să mă grăbesc să mă pregătesc, dar de cele mai multe ori a trebuit să mă lupt și cu Kerem, să încerc să-l forțez să se ridice din pat, să mănânce micul dejun și să fie în drum spre școală înainte ca eu. stânga. Știam că, dacă plec înaintea lui, nu va merge deloc la școală, că și-ar petrece toată ziua la computer. Uneori refuza să se ridice din pat, iar odată am fost atât de exasperat încât l-am sunat pe tatăl lui. Dar,

desigur, Ahmet a spus că a întârziat la o întâlnire și că nu a avut timp să se ocupe de asta.

Dimineața aceea a fost puțin mai bună. Nu este ușor, dar cel puțin am reușit să-l scot din pat și să ies pe ușă la timp pentru ca eu să prind un autobuz care să mă ducă la serviciu cu mai puțin de jumătate de oră întârziere.

În timp ce mergeam pe hol spre biroul meu, l-am văzut pe Süleyman așteptând la ușă.

"Buna dimineata doamna. Ai un moment? Este ceva despre care aș vrea să vă vorbesc."

"Bine, dar nu am mult timp, am o întâlnire cu rectorul în câteva minute."

"Ei bine, asta este, adică, îl vezi pe rector în fiecare zi. Chestia este că, vărul meu Hüseyin, a rămas fără serviciu de ceva vreme. Mă întrebam dacă ai putea vorbi cu rectorul despre el, poate să-l convingi să-i dea o slujbă de îngrijitor sau ceva de genul ăsta. Orice."

"Îmi pare rău, dar în primul rând rectorul nu angajează purtători, ar trebui să te duci la șeful secției de întreținere și chiar dacă ar face-o, nu prea sunt în măsură să-l întreb asta. un fel de favoare."

Mi-a aruncat o privire furioasă și mi-am dat seama că m-am descurcat prost cu situația și poate chiar mi-am făcut un dușman. Ar fi trebuit măcar să spun că o să ajut. Aș fi putut chiar să vorbesc cu șeful de întreținere. Nu m-ar fi costat nimic și s-ar putea să mi-aș fi făcut un aliat, sau cel puțin să fiu condus acasă ori de câte ori aveam nevoie.

"La ce oră trebuie să plecăm pentru a ajunge la hotel pe la unsprezece?"

"Dacă plecăm la zece și cincisprezece, vom avea destul timp."

Tonul lui era politicos neutru, dar mi-am dat seama că era supărat. A plecat, iar eu am început să adun dosarele, actele și memoriile pe care trebuia să le aduc rectorului pentru întâlnirea noastră zilnică de relații publice. Printre memorii era unul despre o discuție pe care profesorul Wagner avea să o susțină în acea după-amiază.

—

Ridic privirea când însoțitorul de bord întreabă în șoaptă dacă mai este ceva ce mi-aș dori. Eram atât de absorbit încât nici nu am observat-o că a luat paharul de pe masa mea. Mă gândesc să mai iau o băutură, dar mă hotărâsc. Ea zâmbește și îmi spune să nu ezit să întreb dacă vreau ceva. Cred că este timpul să facem o scurtă

pauză, să facem o mică plimbare în sus și în jos pe culoar, să mergem la toaletă și poate să bem un pahar cu apă.

CAPITOLUL 2

C

ând am oprit în fața hotelului, m-am uitat instinctiv în jur după Renault alb. Nu era acolo, dar cumva nu m-am simțit liniștit.

M-am dus la recepție și am întrebat de profesor. Tânăra recepționară se uită la raftul de chei din spatele lui.

„Cheia lui este aici. Nu sunt sigur, dar cred că s-ar putea să fi ieșit”, a spus el.

Era cinci fără unsprezece. Am așteptat în hol, crezând că trebuie să se fi trezit devreme și să fi plecat la plimbare. În apropiere, un cuplu de bătrâni americani se uita la o hartă și își plănuia vizitarea obiectivelor turistice. Câteva minute mai târziu, profesorul a intrat cu pași mari înăuntru, părând revigorat și alert. Purta o jachetă gri de flanel sub haina neagră și își pusese o cravată albastru pal. Din nou m-a salutat scoțându-și pălăria.

Am zâmbit și am fost surprins să-mi dau seama că eram de fapt fericit să-l văd.

„Te-am lăsat să aștepți?” el a întrebat. Părea mult mai vesel decât era ultima dată când l-am văzut.

„Nu, domnule profesor, tocmai am ajuns aici. Încă nu este nici măcar unsprezece.”

„Tocmai făceam o plimbare prin cartier.”

„Sunt sigur că ai descoperit că lucrurile s-au schimbat foarte mult.”

„Ah, da, desigur. Multe dintre locurile pe care le știam au dispărut acum, deși sunt sigur că nu-ți amintești de niciunul dintre ele.”

„Probabil că nu, dar s-a schimbat chiar și pe vremea mea. Este păcat, într-adevăr.”

„O rușine? Eu nu văd așa. Mă așteptam să se fi schimbat lucrurile. Locurile se schimbă. Într-un fel, a exista înseamnă a te schimba, iar locurile care nu se schimbă devin triste și stagnează. De asemenea, îmi amintesc că pe vremea mea obișnuiam să aud oamenii vorbind despre vremurile bune și sunt sigur că atunci când erau tineri auzeau același lucru. Sunt sigur că va exista o perioadă în care oamenii vor simți nostalgici despre cum este astăzi.”

„Da, presupun că da, nu m-am gândit la asta”.

I-a dat lui Süleyman un mic bacșiș când a urcat în mașină, iar Süleyman a fost cu adevărat mulțumit, atât de bani, cât și de gest.

Încetase să plouă cu o oră și ceva mai devreme și, în timp ce treceam Podul Galata, străpungeau norii razele de soare, luminând cupolele și minaretele moscheilor și reflectându-se ici și colo pe apă. Profesorul s-a uitat pe fereastră la orizontul orașului vechi, cu stoluri de pescăruși care se învârteau încet deasupra lui, Cornul de Aur și Turnul Galata, feriboturi și lansare cu motor care veneau și pleacă, mulțimile care se învârteau peste pod și oamenii. pescuind peste balustradă. Am traversat acest pod de mai multe ori pe săptămână, dar de mult nu mai admir priveliștea. Devenise obișnuit pentru mine, lucru pe care cu greu l-am observat, dar vrăjirea profesorului era atât de palpabilă, atât de contagioasă, încât am privit scena cu alți ochi și am simțit din nou magia ei.

„Ah, da”, a spus el, „Asta este, acesta este Istanbulul de care îmi amintesc. Îmi plăcea să vin aici. Era o cafenea la nivelul inferior, obișnuiam să petrec ore întregi acolo, doar privind peste apă și luând totul înăuntru. Desigur, s-a schimbat, dar într-un fel esențial este la fel. Podul în sine, totuși, nu este același pod.”

„Nu, acesta a fost construit în anii 1980, cred.”

„Ah, și acolo este Moscheea Süleymaniye. Acesta a fost un alt dintre locurile mele preferate. Obișnuiam să mă așez în curte, era un asemenea sentiment de pace și liniște acolo. Da, acesta este încă un oraș atât de frumos și fermecător.”

„Cel mai urât frumos oraș din lume”, am spus, iar el a râs.

M-a surprins că, deși Moscheea Süleymaniye se afla la doar o scurtă plimbare de la universitate, nu mi-ar fi trecut niciodată prin cap să caut pacea și liniștea acolo. Mergeam doar când le arătam oamenilor prin jur și, deși memorasem tot ce era de știut despre asta, nu făcea în niciun fel parte din viața mea. Toată lumea a presupus întotdeauna că sunt musulman; așa scria pe cartea mea de identitate, iar dacă eram întrebat, de obicei, spuneam că sunt. Dar nu știam nimic despre religie; Nu am obținut nicio putere sau îndrumare sau speranță din asta, niciunul dintre lucrurile pe care trebuie să ți le dea credința. De fapt, nu m-am rugat niciodată într-o moschee, am fost vreodată doar la moschei pentru înmormântări.

Părinții mei erau suficient de mari pentru a fi făcut parte din generația care a îmbrățișat din toată inima Republica și care și-a dedicat viața construirii unei națiuni noi și moderne. Înainte de a se căsători, mama mea a fost una dintre tinerii profesori care mergeau în satele îndepărtate pentru a-i învăța nu doar pe copii, ci și pe mulți dintre adulți să citească și să scrie. De asemenea, ea i-a organizat pe săteni pentru a construi un sistem de canalizare și i-a învățat despre

igienă și lucruri de bază despre sănătate și nutriție. Aș fi avut curajul să fac asta? Abia avea optsprezece ani când a plecat singură în acest sat. La acea vreme era lucrul de făcut, era ceea ce făceau toți prietenii ei, era ceea ce trebuia făcut.

În timpul studenției, tatăl meu s-a dedicat să ajute la înființarea Caselor Poporului, centre culturale care ofereau educație pentru adulți și o mare varietate de activități culturale și artistice. El se vedea aproape ca un misionar și credea că libertatea oamenilor nu poate fi atinsă decât prin educația lor și prin lărgirea orizontului lor cultural. El a văzut, de asemenea, Casele Poporului ca pe o modalitate de a sparge puterea moscheii. Le-a oferit oamenilor un loc în afară de moschee unde se puteau aduna, un centru alternativ al comunității.

Ei și-au luat puterea dintr-un ideal și o parte esențială a acestui ideal a implicat respingerea a ceea ce era văzut ca înapoiat și feudal. Ei credeau în „etica revoluționară” și „morală seculară”. Ei doreau să fie eliberați de „tirania tradiției” și credeau în stabilirea unei „democrații perfecte”. Și într-un fel erau în război, pentru că au existat revolte constante ale celor care doreau să restabilească Califatul sau ale liderilor de triburi feudali care își simțeau puterea și modul de viață amenințate.

Nu cred că niciunul dintre părinții mei a fost împotriva religiei ca atare. Ei au văzut-o ca o chestiune privată, o chestiune de conștiință și credeau că autoritățile religioase nu aveau nicio treabă să dicteze politicile publice. Cu toate acestea, a fi musulman a rămas într-un fel parte din identitatea lor culturală. Elita republicană era formată aproape în totalitate din oameni care se considerau musulmani. De ce acest regim, care s-a proclamat egalitar și laic, a insistat ca religia noastră să fie trecută pe cărțile noastre de identitate? Dacă pe cartea ta de identitate te însemna creștin, ai fost considerat un potențial inamic, repartizat brigăzilor de construcții în timpul serviciului tău militar și supus „impozitului pe avere”.

„Dar toate acestea”, am spus, „Cornul de Aur și moscheile și toate astea. Asta vin să vadă turiștii, dar nu are nimic de-a face cu orașul în care locuiesc. Acel oraș nu are magie, frumusețe, nimic care să-l recomande. Este doar o mașină care măcina oamenii.”

„Uiti că nu am fost turist când am fost aici. Am locuit aici și am lucrat aici.”

„Da. Sunt sigur că orașul era mult mai frumos atunci, totuși.”

„Fiecare vârstă a avut propriile sale probleme și apreciez numeroasele dificultăți cu care trebuie să întâmpinați. Dar anii de război au fost foarte grei. Sper din tot sufletul că nu trebuie să trăiești niciodată un război.”

În timp ce ne apropiam de Piața Beyazit, a întrebat dacă poate să iasă și să meargă restul drumului, așa că l-am trimis pe Süleyman înainte și i-am fost alături. A stat o vreme la marginea pieței, doar privind în jur și luând-o înăuntru, apoi am început să ne plimbăm încet spre poarta monumentală a universității.

„Îmi revin atât de multe amintiri. Este aproape copleșitor.”

Am trecut prin poartă și am traversat curtea mare printre mulțimile de studenți gălăgioși.

„De ce sunt polițiști la intrare?” el a întrebat.

„Ei protejează universitatea de studenți”.

El a zâmbit, iar eu am continuat: „Multe dintre studenții provin din medii religioase conservatoare, dar nu au voie să poarte acoperirea tradițională a capului în interiorul universității. Poliția este aici pentru a se asigura că nu o fac.”

„Deci ce fac aceste fete?”

„Fie își scot basma și poartă pălării sau peruci, fie refuză să intre și ajung să părăsească.”

„Aceasta nu era o problemă pe vremea mea. Niciuna dintre fete nu a vrut să poarte batic. Într-adevăr, li s-a părut foarte eliberator să nu trebuiască să-și acopere capul.”

„Da, bine, lucrurile s-au schimbat. Poate că mergem înapoi.”

Rectorul ne aștepta la intrarea în clădire și i s-a adresat călduros profesorului în germană.

I-am lăsat și m-am întors la biroul meu. Pe drum, mi-am verificat telefonul și am văzut că pierdusem două apeluri de la Tarık. Am ezitat o clipă, realizând că nu prea vreau să vorbesc cu el, apoi l-am sunat oricum înapoi.

„Cum este profesorul tău vizitator?”

„De fapt, este destul de drăguț, îmi place de el. Este foarte frumos, galant și fermecător și are o perspectivă atât de largă asupra lucrurilor.”

„Ar trebui să fiu geloasă?”

„Nu fi prost. Are optzeci și șapte.”

— Ascultă, mă întrebam dacă ne putem întâlni în seara asta.

„Eu nu cred acest lucru. Nu cred că voi putea scăpa deloc cât timp acest profesor este aici.”

„Ei bine, sună-mă dacă poți scăpa. Este ceva despre care vreau să vă vorbesc. S-ar putea să am o veste bună.”

Încă o dată, m-am gândit dacă este timpul să pun capăt acestei relații. Era clar că nu merge nicăieri și a trebuit să recunosc în sinea mea că nici măcar nu-mi place de el. Dar a fost frumos să am pe

cineva și nu am vrut să fiu din nou singură. A fost greu să iau decizia de a face un pas atât de drastic. Mi-am spus că aş depune mult efort în relație, că, deși ar putea fi enervant, era un om decent la suflet, că lucrurile s-ar putea rezolva. Dar știam în adâncul sufletului că pur și simplu nu era potrivit pentru mine și că probabil nici eu nu era potrivit pentru el.

Chiar atunci, asistenta rectorului și-a băgat capul în ușă și mi-a spus că plecăm la prânz. Un grup dintre noi a ieșit din clădire. Rectorul și Wagner și un alt profesor s-au urcat în mașina neagră, iar eu am urcat într-o altă mașină cu alți doi membri ai facultății.

Prânzul a fost la Restaurantul Konyalı din grădinile Palatului Topkapı, la o masă lungă cu vedere la Seraglio Point, cu vedere la gura Bosforului, la insule și țărmul asiatic. Era un grup destul de mare și m-am așezat cât am putut de Wagner și de rector. Vorbeau în germană, așa că oricum n-aș putea lua parte la conversație.

Din păcate, profesorul Erdoğan a profitat de șansa de a sta lângă mine. Erdoğan se înșelase cumva făcându-se să creadă că era un bărbat de doamne și avea, de asemenea, ideea că toate femeile divorțate erau disponibile și abia așteptau să cadă în brațele lui. A început să flirteze cu mine imediat, cu lipsa lui obișnuită de rafinament și tact. Din fericire, a sosit primul fel și am putut să-mi acord atenția mâncării mele. S-a ținut de mine, totuși, și mi-a trebuit toată puterea ca să nu mă repez de el și să-l pun la locul lui. Aveam deja o reputație de cățea și nu voiam să fac viața la serviciu mai dificilă decât era. Am simțit un sentiment profund de ușurare când masa s-a încheiat și a fost servită cafeaua. Nu mă puteam bucura de mâncare, dar cafeaua părea cea mai bună pe care am băut-o vreodată.

Când ne-am întors la universitate, am mers direct într-o sală mare de cursuri care era deja plină de studenți și profesori. Rectorul a urcat la tribună și i-a făcut lui Wagner o prezentare strălucitoare, apoi l-a invitat pe profesorul Hakkı, care fusese studentul lui Wagner, să spună câteva cuvinte. Hakkı a vorbit destul de mult despre munca pe care Wagner o făcuse, despre modul în care ajutase să pună bazele învățământului universitar modern în Turcia și despre standardele riguroase pe care le stabilise la facultatea de drept. Apoi, în cele din urmă, Wagner însuși a fost invitat să vorbească.

A urcat cu pași încrezători către tribună, apoi, cu un zâmbet cald, s-a uitat în jur la public. Imediat, i-a avut pe toți sub vraja lui, iar sala a tăcut complet.

Desigur, nu-mi pot aminti întregul discurs. Pot doar parafraza ceea ce a spus. La început s-a adresat mulțimii în turcă, aruncând o privire la notițele sale. Propozițiile sale erau bine formulate și

gramaticale, deși s-a împiedicat puțin de cuvintele sale și, uneori, a avut probleme cu pronunția. De asemenea, a folosit câteva cuvinte care nu mai erau de uz general, de exemplu, a folosit cuvântul talebe mai degrabă decât öğrenci pentru „student”. El a vorbit despre ce onoare a fost să fi fost invitat înapoi la universitate după cincizeci și nouă de ani, ce amintiri frumoase a avut despre locul respectiv și cât de fericit l-a făcut să-și vadă fostul student și să știe că oamenii pe care îi predase a adus o contribuție atât de mare națiunii. Publicul a fost emoționat și a izbucnit în aplauze.

El a continuat în limba engleză, lăudând primii lideri ai Republicii pentru curajul și viziunea lor în stabilirea standardelor moderne în învățământul universitar. De asemenea, i-a lăudat pe colegii turci a căror muncă asiduă împotriva unor mari cote l-a inspirat. Apoi a continuat cu câteva anecdote despre cum erau orașul și universitatea când era el aici. Erau în mare parte anecdote amuzante și el a râs câteva râs din partea publicului, dar din ceea ce a spus în acest moment, mi-a rămas doar o frază.

„Fiodor Dostoievski spune că nu se poate ajunge la maturitate decât prin suferință. În acest sens, Istanbulul este foarte important pentru mine; aici am ajuns la maturitate.”

Apoi a continuat să vorbească despre starea lumii de astăzi și despre ideea prezentată de mulți despre o ciocnire a civilizațiilor între Est și Vest, sau mai precis între lumea islamică și lumea creștină. El a vorbit despre tensiunile din care a ieșit civilizația, tensiunile dintre nevoia de coeziune și nevoia de schimb. De la început, omul ca animal social a avut nevoie de identitate ca membru al unui grup, iar un mijloc principal pentru identitatea grupului este excluderea celorlalți. Concurăm cu alte grupuri pentru resurse și ne întărim identitatea prin dezumanizarea concurenților noștri. Totuși, în același timp, toată civilizația și progresul crește din schimbul de idei și bunuri. El a continuat cu o listă de exemple istorice, ajungând la concluzia că ideea unei ciocniri a civilizațiilor se baza pe concepția falsă că au existat sau au existat vreodată civilizații diferite. Au existat culturi diferite, dar de fapt o singură civilizație, iar cea mai mare amenințare pentru civilizație era prejudecățile culturale și ura. Ironia timpului nostru a fost că, cu cât dobândim mai multe cunoștințe și cu cât tehnologia noastră avansa mai mult, cu atât amploarea barbarității noastre unul față de celălalt devenea mai mare.

Rezumatul meu nu face dreptate discursului profesorului. A vorbit cu mare elocvență, pasiune și claritate. Într-adevăr, am simțit un sentiment de mândrie că acest om, oaspetele meu, pentru care îmi dezvoltasem cumva un sentiment de proprietate (deși cu greu îl cunoșteam, l-am întâlnit abia ieri și nu puteam să-i spun prieten),

facea o asemenea impresie. M-am uitat în jur ca să văd cum au răspuns oamenii la el și am primit un șoc brusc. Cei trei bărbați pe care îi văzusem în Renault alb se aflau în fundul holului, iar bărbatul care se afla la volan lua notițe.

M-am întrebat de câteva ori cine ar putea fi acești bărbați. Faptul că nu s-au străduit să ascundă că îl urmăresc pe Wagner m-a făcut să mă gândesc că ar putea fi un fel de detașament de securitate, deși nu-mi puteam imagina de ce Wagner ar putea avea nevoie de protecție, cu excepția cazului în care un grup extremist de vreun fel ar fi făcut o amenințare împotriva lui pentru ceva ce spusese sau scrisese. Totuși, din prima dată când i-am observat, simțeam că nu erau acolo pentru a proteja, ci mai degrabă pentru a intimidă. Acum, prezența lor în sala de curs și faptul că unul dintre ei lua notițe, nu m-au lăsat nicio îndoială că erau un fel de poliție secretă.

În timp ce ne-am întors la hotel în tăcere, m-am trezit întrebându-mă cine era profesorul Wagner și de ce guvernul l-ar putea vedea ca pe o amenințare. De ce ar fi ei îngrijorați pentru cineva care nu a mai fost aici de aproape șaiszeci de ani? Între timp, Wagner însuși închisese ochii și părea epuizat.

Când l-am lăsat la hotel, i-am spus: „Pareți obosit, domnule profesor, ar trebui să vă odihniți.”

El dădu din cap în semn de acord. — Da, dar aș vrea să vă întreb ceva.

„Da, ce pot să fac?”

„Nu mă voi supăra dacă refuzi, dar... Ai cina cu mine în seara asta, Maya?”

Am fost surprins, atât de invitație, cât și pentru că mi se adresase pe nume pentru prima dată.

„Nu știu... fiul meu e acasă...”

„Nu vă faceți griji. Și vă mulțumesc foarte mult pentru tot.”

După ce și-a scos pălăria cu o plecăciune ușoară, s-a întors și a început să meargă spre hotel. Tocmai când trecea pe ușă, am strigat: „Profesor!”

„Da?” răspunse el încet.

„La ce oră să mâncăm?”

S-a gândit o clipă și a întrebat: „Este în regulă opt?”

„Amenda. Ți-ar plăcea să mănânci la hotel sau în altă parte?”

„Dacă nu te superi, hai să mâncăm aici.”

Când am urcat în Mercedes, m-am uitat instinctiv în jur după Renault, dar nu era acolo. Când ne-am mutat, m-am simțit brusc foarte obosit. Dar ziua mea nu era aproape de a se termina încă. Mai aveam multă treabă de făcut, iar apoi a urmat naveta infernală spre

casă. Apoi, pe deasupra, a trebuit să mă întorc la hotel. În timp ce mă gândeam la aceste lucruri și îmi pare rău pentru mine, mi-am ridicat privirea și s-a întâmplat să văd chipul lui Süleyman în oglindă. Pentru prima dată, m-am gândit cât de dificilă trebuie să fie viața lui. Petrecându-și viața în trafic, având de-a face cu oameni privilegiați, îndreptățiți. A câștigat și mai puțini bani decât mine, a trăit în condiții mai proaste și a avut un copil mic de întreținut.

„M-am gândit”, am spus, „am avut niște relații cu șeful de întreținere, aș putea să mă duc să vorbesc cu el și să văd dacă ar putea să-l plaseze pe vărul tău. Ai un palmares bun și dacă ești dispus să garantezi pentru el...”

S-a uitat la mine în oglindă. A durat o clipă până să se afunde, apoi el a zâmbit larg.

„Binecuvântat, doamnă. Are trei copii și a rămas fără serviciu de ceva vreme. Și cu siguranță pot garanta pentru el. Știu că va munci din greu.”

„OK, voi vorbi cu el de îndată ce voi avea ocazia.”

Apoi, când am cotit pe Bulevardul Tarlabaşı, i-am spus: „Ascultă, Süleyman, trebuie să lucrez cu profesorul în seara asta, aș aprecia dacă ai putea să mă conduci acasă”.

— Nicio problemă, doamnă, spuse el fericit. "Ar fi placerea mea."

Am ieșit la colț, am mers la magazinul de kebab și am comandat o porție mare din kebab-ul preferat al lui Kerem. Apoi m-am dus la magazin și am cumpărat niște fructe și niște înghețată de ciocolată. Doar să am acest puțin timp suplimentar pentru mine a fost o bucurie, mă simțeam ca un copil care sări peste școală.

Când am ajuns acasă, am fost surprins să constat că Kerem dormea. Toate acele nopți nedormite trebuie să-l fi ajuns din urmă. Am stat o vreme și l-am privit dormind și am simțit un val puternic de tandrețe. Apoi am întins mâna și l-am mângâiat pe cap. Era ceva ce nu mi-ar permite niciodată să fac când era treaz. Ce se întâmpla cu el îmi frângea inima, dar nu puteam face nimic. L-am dus la trei doctori diferiți, dar fără rezultat. Pur și simplu a continuat să se îndepărteze din ce în ce mai mult de mine.

Am pus mâncarea deoparte și am făcut un duș, apoi, învelită în halatul meu de baie, m-am întors în camera lui Kerem. Am observat o lumină clipind pe computerul lui și, presupunând că l-a lăsat aprins, m-am dus să-l stingă. Am atins o tastă și ecranul s-a aprins, iar ceea ce am văzut mi-a scos inima imediat. Acolo, pe ecran, cu majuscule, aceeași frază a fost scrisă iar și iar.

NU VREAU SA MAI TRAI

NU VREAU SA MAI TRAI

*NU VREAU SA MAI TRAIA
NU VREAU SA MAI TRAIA
NU VREAU SA MAI TRAIA
NU VREAU SA MAI TRAIA*

„Te joci cu computerul meu?”

Am fost prea surprins de vocea lui ca să răspund imediat și, vinovat, mi-am îndepărtat mâna de la computer.

„Nu”, am spus, „ai lăsat-o aprinsă și doar aveam de gând să-l opresc”.

Kerem întinse mâna spre soarece. — O voi opri, murmură el.

Cu mișcări rapide și exersate, a făcut clic de câteva ori. De asemenea, a făcut clic pe „nu” pe casetă, întrebând dacă dorește sau nu să fie salvat documentul. Nu m-am putut abține să nu-mi pun brațele în jurul lui. A încercat să mă îndepărteze, dar nu l-am lăsat

„Știi că te iubesc, nu-i așa? Că te iubesc din toată inima mea.”

El nu a răspuns.

„Aș face orice în lume ca să te fac fericit.”

"Lasă-mă în pace."

„Nu am de gând să te las în pace. Am nevoie de tine.”

Ce am vrut să spun când am spus că am nevoie de el? Ce i-am spus băiatului?

Cuvinte pe care nici măcar nu le-am format în mintea mea au început să-mi iasă din gură.

"Am probleme. Am nevoie de tine."

A încetat să mă împingă și a întrebat în liniște: „Ce s-a întâmplat?”

„Ei mă urmăresc.”

"OMS?"

„Nu știi cine sunt. Trei bărbați într-un Renault alb!”

"De ce?"

„Nici eu nu știu asta. Există un profesor american, cred că trebuie să-l facă. Mi-e frică.”

Am văzut că, deși nu intenționez, i-am trezit interesul.

„Trebuie să mă întâlnesc cu acest profesor american la cină în această seară. Asigurați-vă că ușa este încuiată și nu o deschideți pentru nimeni. Aruncă o privire pe geam din când în când și verifică dacă există un Renault alb afară.”

Kerem dădu din cap și se ridică.

„S-ar putea să încerce să intre în casă când eu sunt plecat, dar am toată încrederea că îi vei putea speria.”

A luat ceva din sertarul noptierei lui.

"Ce-i asta?" Am întrebat.

„Degetelor de alamă.”

Când și-a dat seama că nu înțeleg, a explicat: „Dacă lovi pe cineva cu asta, îi va rupe bărbia. Li se va sparge bărbia!”

M-am simțit alarmat. Ce făcea chestia asta în sertarul fiului meu?

„De ce ai cumpărat asta?”

„Pentru a face față bătaușilor de la școală.”

A vorbit atât de serios încât am simțit o durere în inimă. Imaginația despre bărbații periculoși din Renault alb îl implicase și îl scosese din depresie, dar degetele de alamă erau o realitate. Era hărțuit și se simțea neputincios și frustrat. Nu e de mirare că voia să trăiască într-o lume fantastică.

„Tocmai m-am gândit la altceva!”

M-am dus în dormitorul meu, am scos cutia de buzdugan pe care o țineam în geantă și i-am adus-o.

„Dacă vin, stropește-le în ochi!”

Acest lucru l-a înveselit și mai mult. „Pot să păstrez asta?”

Știam că vrea să o ducă la școală.

„Știi că nu este permis, nu?”

„Ce nu este?”

„Nu ai voie să duci asta la școală.”

„Nu-ți face griji, nu o voi arăta nimănui.”

„În regulă.”

M-am aplecat și l-am sărutat pe obraz, iar de data aceasta nu m-a împins. Apoi m-am dus și i-am încălzit kebab-ul în cuptorul cu microunde și am pus masa. Când mirosul de kebab a început să umple bucătăria, am simțit un sentiment de bucurie. Ceva atât de normal, atât de obișnuit, ca să pun mâncare fierbinte pe masă pentru fiul meu aproape că mi-a dat lacrimile în ochi. Când a fost gata, a trebuit să-l sun o singură dată și a venit imediat în bucătărie.

„Trebuie să termini totul”, am spus. „Ne pregătim de război, iar tu trebuie să-ți păstrezi puterea.”

În timp ce el mânca, m-am dus în dormitorul meu și mi-am scos rochia neagră. Era puțin decoltat, dar dacă purtam colierul...

Colierul? Da, dar nu l-am mai purtat de ani de zile...

Era în seiful din dulap. De ce m-am gândit acum la colier? Nu a contat, mi-a venit doar chef să-l port. Am deschis seiful și am scos încet colierul din geanta de catifea maro. Diamantele și rubinele păreau să strălucească, iar când mi-am pus colierul și m-am privit în

oglină, m-am simțit în viață. Apoi m-am machiat și m-am dat înapoi și m-am uitat din nou la mine.

—

Trebuie să mă ridic și să mă plimb puțin. Ar trebui să faceți acest lucru pe zboruri lungi pentru a evita tromboza venoasă profundă. Și nici eu nu vreau să adorm. Trebuie să scriu în continuare până ajungem la Boston.

CAPITOLUL 3

M

area sală de mese Ludovic al XVI-lea era aproape goală, iar eu și profesorul ne-am așezat la o masă din spate. Era foarte politicos și corect și puțin distant și s-a prefăcut că nu observă cât de îmbrăcată eram, ceea ce m-a făcut să mă simt puțin jenat. După ce ne-am luat locurile, a fost o tăcere stânjenitoare și m-am străduit să găsesc ceva despre care să vorbesc.

„Ai menționat că obișnuiai să-ți cunoști prietenii la bar aici.”

„Da, majoritatea germani ca mine.”

„A fost o comunitate germană aici atunci?”

„Ei bine, ai putea spune că au existat două comunități germane. Unul era format din refugiați evrei și antinaziști, iar celălalt din germani care i-au susținut sau au lucrat activ pentru naziști. Am preferat să mă asociez cu grupul anti-nazist care s-a adunat aici. Ceilalți se întâlneau la Clubul Teutonia chiar sub Piața Tünel. Goebbels însuși a vizitat Teutonia o dată și au făcut o mare tam-tam pentru el.

„Îmi imaginez că a existat o tensiune considerabilă între cele două grupuri.”

„Ar fi o subestimare. A fost o perioadă foarte tensionată aici. Lumea era în război și, deși Turcia era neutră, războiul se desfășura și aici. Aproape fiecare comunitate a fost împărțită. Germanii pro-naziști erau mult mai puternici și influenți decât noi și ne simțeam mereu sub presiune din partea lor. De exemplu, ne întâlnim și la hotelul Tokathyan, dar am încetat să mergem acolo când managerul austriac a început să arboreze steagul nazist în fața intrării din față.”

„Mi-e greu să-mi imaginez un steag nazist care arborează pe bulevardul İstiklal.”

„Nu a fost singurul loc. Atunci puteai vedea destul de multe steaguri naziste la Istanbul. Naziștii au avut și câțiva susținători turci influenți”.

„Ce fel de presiune v-au pus?”

„Ei bine, unul, au fost destul de mulți agenți Gestapo care operau destul de deschis. Ei știau cine era activ antifascist și i-au urmărit și au făcut tot ce au putut pentru a-i intimida. Am auzit că odată chiar

au amenințat un proprietar de cinema turc care prezenta filme antifasciste”.

„Dar cum au putut să scape cu asta?”

Profesorul a ridicat din umeri și a ridicat mâinile.

„Așa cum am spus, au avut o mare influență. Guvernul turc era îngrozit de faptul că armata germană ar putea invada. Dar erau și îngroziți de faptul că rușii ar putea invada și doreau să aibă sprijin german în cazul în care ar fi făcut-o.”

„Am învățat puțin despre acea perioadă la școală, dar nu prea multe. Se pare că naziștii conduceau practic Istanbulul.”

„Ei bine, cu greu. Britanicii, americanii și rușii aveau și agenți aici și făceau tot ce puteau pentru a influența guvernul și poporul turc. Știam că unii dintre prietenii mei germani erau comuniști și eram aproape sigur că câțiva dintre ei lucrau pentru ruși. Nu cunoșteam pe niciunul dintre agenții britanici sau americani, dar știam cu toții că sunt aici și ce fac.”

„Ce făceau ei?”

„Ei bine, să spun adevărul, nu știu totul, probabil nici măcar jumătate. Dar toată lumea știa că acordă sprijin logistic partizanilor din Grecia. Apoi a fost cromul. Turcia exporta crom în Germania. Au făcut tot posibilul să afle ce trenuri transportau crom, astfel încât partizanii să le poată arunca în aer când au trecut prin Grecia. Am aflat abia mai târziu despre ce se întâmplă în Ankara. Celebra afacere Cicero și toate astea.”

— Afacerea Cicero?

„Nu știi despre afacerea Cicero? Au făcut un film despre asta, cu James Mason. Cred că se numea Five Fingers.”

— James Mason?

„Îmi pare rău. Când îmbătrânești, timpul pur și simplu scapă. Încă mă gândesc la el ca la un film recent, dar îmi dau seama că trebuie să fi apărut cu mult înainte de a te naște. Trebuie să fi fost începutul anilor cincizeci.”

— Deci, ce a fost afacerea Cicero?

„Cicero a fost numele de cod pentru Elyesa Bazna, o albaneză din Kosovo care a lucrat ca valet pentru ambasadorul britanic Sir Hughe Knatchbull-Hugessen la Ankara. Ambasadorul avea obiceiul să aducă acasă documente secrete, iar Cicero a reușit să pătrundă în seif și să înceapă să le fotografieze. Unele surse susțin că lucra cu altcineva care l-a ajutat să localizeze și să fotografieze documentele, dar dacă acest lucru este adevărat, această persoană nu a fost niciodată identificată. Oricum, Bazna a abordat un atașat de la ambasada

Germaniei, un bărbat pe nume Ludwig Moyzisch, iar în 1943 a devenit agent german plătit cod cod Cicero.

„Se crede că informațiile inițiale pe care le-a dat germanilor vizau planuri de raiduri aeriene asupra câmpurilor petroliere românești, caz în care el a fost responsabil pentru moartea a sute de echipaje ale Forțelor Aeriene Regale Britanice. RAF a făcut tot posibilul ca nemții să nu ghicească măcar când și unde vor avea loc raidurile aeriene în Balcani, dar în mai multe rânduri germanii au părut să știe exact când și unde vor lovi și au pierdut o mulțime de avioane.

„Totuși, s-a sugerat că Cicero era de fapt un agent dublu. Adică a lucrat pentru britanici de la început, iar aceștia au transmis prin el informații exacte pentru a-și spori credibilitatea față de germani. Sau, altfel, britanicii au aflat despre ceea ce face și fie l-au întors, fie i-au dat informații false fără să știe. Dacă au aflat ce făcea Cicero, probabil a fost prin intermediul propriului spion din ambasada Germaniei, al unui funcționar și, de asemenea, prin fiica consulului german, pe nume Nele Kapp, care era un antinazist secret. Oricum, dacă Cicero era un agent dublu, el a fost foarte probabil folosit în Operațiunea Double Cross, care a fost un truc foarte elaborat pentru a-i face pe germani să creadă că invazia aliaților va fi prin Balcani și nu prin Normandia.

„Ce s-a întâmplat cu Cicero până la urmă?”

„Ei bine, germanii i-au dat 300.000 de lire sterline, dar când a încercat să folosească banii pentru a începe o afacere după război, s-a dovedit a fi contrafăcut. Era atât de indignat de asta încât chiar a încercat să dea în judecată guvernul Germaniei de Vest, dar bineînțeles că nu a ajuns nicăieri. Și-a petrecut restul vieții aici, la Istanbul, dând lecții de canto și vânzând cărți second-hand. De fapt, el avea taraba de cărți foarte aproape de aici, în curtea Narmanlı Han de pe bulevardul İstiklal, lângă Piața Tünel.”

„Oh, da, cunosc clădirea. Este o poveste destul de mare.”

„Așa cum am spus, nu știam nimic din toate astea la momentul respectiv. Dar ilustrează cum era atmosfera aici. Toată lumea era suspicioasă față de toată lumea, nu știai niciodată când să crezi dacă oamenii sunt de fapt cine și ce spuneau că sunt. Persoana cu care beai ceva ar putea fi un spion, un agent dublu sau chiar un agent triplu.”

„Deci, unde te-ai încadrat în toate astea? Ați spus că nu îi susțineți pe naziști, ceea ce trebuie să vă facă fie evreu, fie activist anti-nazist.”

„Nici. Nu sunt evreu și la acea vreme nu am fost niciodată activ politic. Adică, nu am fost niciodată parte a vreunei mișcări anti-naziste. Ceea ce nu este în meritul meu. Ar fi trebuit să fiu.”

— Deci, ce te-a adus la Istanbul?

„Este o poveste lungă în care aş prefera să nu intru acum.”

„De fapt, ceea ce sunt cu adevărat curios este ce te aduce înapoi la Istanbul după atâta vreme.”

Pentru o scurtă clipă, păru să se încordeze. Apoi a zâmbit și a spus: „Colierul ăla este foarte frumos. De fapt, este destul de remarcabil și, de asemenea, arată destul de vechi. Trebuie să aibă o poveste atașată și mi-ar plăcea să o aud.”

A fost rândul meu să zâmbesc.

„Nu ești singurul care are secrete. Tot ce voi spune este că a aparținut cândva bunicii mele.”

Și-a ridicat paharul și a spus: „Ei bine, atunci hai să bem din secretele noastre.”

„Deci, ce ai de gând să faci în următoarele două zile? De obicei, iau oamenii în excursii de vizitare a obiectivelor turistice și la cumpărături la Marele Bazar, dar asta nu mi se pare genul tău.”

„Mi-ar plăcea să mă plimb puțin pe cont propriu mâine. Dar dacă nu te superi, am nevoie de ajutorul tău ceva important în ziua următoare, a douăzeci și patra.

„Desigur, ce este?”

„Poți să mă iei dimineața devreme cu mașina?”

„Cat de devreme?”

„Ar fi posibil ora patru?”

Am fost surprins, dar am făcut tot posibilul să nu arăt asta. Unde ar putea dori să meargă la patru dimineața?

„OK, unde mergem?”

„Aș prefera să-ți spun atunci.”

Am fost oarecum alarmat, iar în taxiul acasă am început să mă simt din ce în ce mai neliniștit. Și când am ajuns acasă, l-am găsit pe Kerem așteptând lângă ușă cu degetele de alamă și cutia de buzdugan, încă prins de entuziasmul jocului, spunându-mi că a văzut două Renault albe, dar că nimeni nu a încercat să ia. în casa. Purta ștergetele și cutia de buzdugan era pe birou. Eram puțin îngrijorat că s-ar putea să ia asta prea în serios, dar cel puțin nu a fost trântit în fața computerului său. Într-adevăr, părea vesel și relaxat. Și când am întins mâna să-l mângâi pe cap, el nu mi-a îndepărtat mâna. Am mai primit o surpriză când i-am spus că este timpul să mă culc și nu s-a opus.

Apoi am udat puietul de pin, unul dintre cei trei pe care i-am adus înapoi din munții Kafkasör, singurul care supraviețuise. Aproape că murise și acesta; nu le-a plăcut deloc clima din camera mea de zi. Dar făcusem tot ce puteam pentru a-l menține în viață și în cele din urmă începuse să crească. Acum, când m-am așezat și m-am uitat la

el, mi-a adus o parte din pacea și fericirea pe care le simțeam în acei munți înzăpeziți.

CAPITOLUL 4

A

doua zi a fost ploioasă și vântoasă și chiar mai rece. Traficul era mai rău ca niciodată – cumva oamenii par să uite cum să conducă când plouă – și m-am îmbibat doar mergând prin campus. Și chiar dacă purtam un pulover de lână și o haină grea și aveam o pashmina violet înfășurată în jurul gâtului, vântul rece părea să mă străpungă. Am întârziat la serviciu și abia îmi agățasem haina când a sunat secretara rectorului și a spus că rectorul vrea să mă vadă imediat.

De îndată ce am intrat în biroul lui, am avut un șoc. Acolo, stând confortabil și bând ceai, erau cei trei bărbați pe care îi văzusem în Renault alb și din nou în sala de curs.

„Ce se întâmplă, Maya? Ai devenit palid. Te rog așează-te.”

M-am așezat pe singurul scaun liber, despre care mi-am dat seama că fusese mișcat astfel încât să trebuiască să mă înfrunt pe bărbați. Bărbatul mai în vârstă, cel care fusese la volan și care luase notițe și care părea să fie la conducere, mi-a aruncat o privire care era aproape de râs. Ceilalți doi doar se uitau la mine cu expresii goale. Am încercat să mă strâng și m-am uitat înapoi la ei cu cât am putut de multă încredere. Am observat că astăzi bărbații purtau cu toții jachete și cravate.

Rectorul a rupt tăcerea: „Acești domni sunt agenți de securitate, au ceva despre care ar dori să vă vorbească”.

nu știam ce să spun. Atunci rectorul s-a ridicat în picioare, la fel și bărbații, așa că am stat și eu.

„Am niște treburi de care să mă ocup, dar poți să-ți vorbești aici.”

După ce a plecat, bărbatul în vârstă s-a aplecat spre mine. Avea aproape patruzeci de ani și avea genul de mustață subțire pe care o aveau militanții de dreapta.

— Ce mai faci, doamnă Duran?

Întrebarea părea deplasată, dar i-am răspuns.

"Sunt bine, mulțumesc."

„Așa cum a spus rectorul, suntem agenți de securitate.”

"Da?"

„Chestia este că există ceva important pentru care ne-am dori ajutorul tău.”

"Pe mine?"

„Da, tu.”

"Ce?"

Făcu o pauză și din nou aproape că a rânjit.

— Sunteți o turcă patriotică, doamnă Duran?

"Nu înțeleg."

„Ești dispus să-ți slujești țara?"

"In ce fel?"

„Răspunde doar la întrebare.”

„Nu înțeleg de ce îmi pui la îndoială patriotismul.”

Se opri o clipă și se uită la ceilalți.

„De ce te deranjează această întrebare?"

„Nu mă deranjează. Nu sunt sigur ce vrei să spui prin patriotism.”

„Dacă te-aș întreba despre istoria familiei tale? Bunica ta, de exemplu.”

Am văzut unde se duce cu asta.

„Sunt cetățean turc.”

De data aceasta, chiar a rânjit, la fel și ceilalți.

„Trebuie să fim siguri că ești loial țării tale.”

"Bineinteles ca sunt. Ce vrei să fac?"

— Ai fost desemnat să-l escortezi pe profesorul Wagner în timpul șederii sale aici.

"Da."

— Ei bine, vrem să ne raportați despre tot ce face și spune Wagner.

„Reprezintă un fel de amenințare pentru țară?"

„Trebuie doar să ne spui tot ce face el. Pe cine întâlnește, pe cine sună, despre ce vorbește.”

— Adică vrei să-l spionez.

„Trebuie doar să fim informați despre activitățile lui.”

„Cum vă voi raporta?"

„Ne vom ocupa de asta. Amintește-ți doar că aceasta este o oportunitate de a-ți demonstra patriotismul, de a dovedi că nu ești...”

A lăsat amenințarea implicită în aer și, fără un alt cuvânt, cei trei s-au ridicat și au plecat.

nu știam ce să cred. Nu știam mai multe despre acești bărbați decât știam înainte. Au spus că sunt agenți de securitate, dar de la ce agenție? Nici nu aveam idee despre ce urmăreau. M-a făcut să mă simt foarte neliniștit, într-adevăr aproape încălcat, că știau totul despre mine, chiar mai mult decât știau majoritatea prietenilor mei. M-a făcut și mai neliniștit să realizez că aceștia erau genul de oameni

care puteau face pe cineva să dispară fără urmă. Apoi a fost profesorul Wagner însuși. Încă nu mi-am putut imagina că este un fel de amenințare pentru națiune, dar de ce a fost întotdeauna atât de evaziv?

M-am întors în biroul meu și m-am uitat puțin pe fereastră. Copacii se aplecau în bătaia vântului și ploaia înclina în curtea curții și, din când în când, oameni cu umbrele se năpusteau dintr-o clădire în alta. Aveam de lucru, nu aveam mult timp să pregătesc lucrurile pentru întâlnirea mea zilnică de relații publice, dar pur și simplu nu puteam începe. De ce nu dorise profesorul Wagner să mă vadă astăzi? Ce facea el? Pe cine se vedea?

Am sunat la hotel și am cerut să fiu trimis la profesor, dar apoi am închis imediat ce mi-a răspuns. Am avut brusc un impuls să ies din birou. Atunci mi-a trecut prin minte că, de fapt, aș putea. Aș putea spune doar că mi-am petrecut ziua arătându-i profesorului Wagner în jur. Ar putea părea ciudat că nu l-am luat pe Süleyman și mașina, dar dacă ar întreba cineva, aș putea spune că am făcut un tur de mers pe jos în vechiul lui cartier.

Așa că, fără să mă mai gândesc, mi-am pus haina și am scăpat. În timp ce am traversat Piața Beyazit, ploaia începea să se transforme în zăpadă și vântul părea să-mi străpungă până la oase. M-am urcat într-un taxi și am plecat direct acasă. Apoi, odată ajuns acolo, am pornit căldura, am făcut un duș fierbinte și m-am culcat.

Era peste trei când m-am trezit și m-am simțit amețit și dezorientat. Am luat o cafea rapidă, apoi m-am dus direct la școala lui Kerem să-l iau. Am așteptat în afara clasei lui, iar când a sunat clopoțelul, i-am privit pe copii revărsând, toți râzând, vorbind și glumind între ei, plini de viață și exuberanță. Apoi l-am văzut pe Kerem. Era ultimul ieșit din clasă și era singur, mergând încet cu mâinile în buzunare, uitându-se la podea. A fost foarte surprins să mă vadă. De fapt, părea alarmat.

„Te-a chemat școala?” el a întrebat.

„Nu, tocmai am decis să vin să te iau.”

„De ce?”

„Mi-a plăcut. M-am gândit că am putea face ceva împreună.”

„Precum ce?”

„M-am gândit că putem lua ceva de mâncare, vorbim puțin, poate mergem la film.”

A făcut o față.

„Nu prea am chef. Aș prefera să merg acasă.”

El a vrut să spună că ar prefera să fie în fața computerului său.

„Am crezut că o să mă ajuti. Am primit astăzi o vizită de la acești bărbați cu Renault alb.”

"Într-adevăr?"

"Da."

„Cum aş putea să ajut?”

„În primul rând, ai putea să faci nişte cercetări pe internet.”

„Bine, atunci hai să mergem direct acasă.”

„Nu, trebuie să vorbim mai întâi.”

Am fost la unul dintre cele mai luxoase restaurante din mall. Am avut ciorba urmată de cotlete de miel, cu un pahar de vin rosu. Kerem a avut ceea ce a avut întotdeauna oriunde mergeam. Hamburger, cartofi prajiti si cola. Deşi a costat de două ori mai mult aici decât în localurile fast-food.

În timp ce mâncam, m-am bucurat să văd că el şi-a uitat nenorocirea pentru o clipă şi că de fapt părea să se distreze. Am simţit un val de tandreţe şi nu m-am putut abţine să-i mângâi capul. Ceea ce a fost o greşeală. Mi-a împins mâna şi s-a uitat în jur stânjenit.

„Bine, bine”, am spus. "Îmi pare rău."

Apoi i-am spus că vreau să aflu tot ce poate despre Maximilian Wagner şi Universitatea din Istanbul în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Şi orice altceva putea afla despre Istanbul în acei ani, şi în special despre germanii care erau aici atunci.

„Este real sau mă îndoieşti?” el a întrebat.

„Îţi jur, este real.”

Ochii i s-au luminat şi a scos un caiet din geantă pentru a scrie ceea ce i-am cerut să se uite în sus.

— Ai ochii bunicii mele, am spus.

"Şi ce dacă?"

„O să-ţi spun despre ea într-o zi. Era o femeie extraordinară.”

El a ridicat din umeri.

L-am lăsat să aleagă filmul, iar după aceea, când am ajuns acasă, a fugit direct la computer.

„Trebuie să plec foarte devreme mâine dimineaţă. Poţi să pleci la şcoală?”

"Da."

„Anunţă-mă dacă vezi ceva neobişnuit.”

— Plecarea ta devreme are legătură cu acel german?

"Da."

"Unde te duci?"

„Ca să spun adevărul, nu știu. Nu mi-a spus.”

"Esti speriat?"

Nu am fost, dar am spus că sunt.

Și-a îndreptat atenția către computerul său. I-am spus noapte bună, iar el a mormăit ca răspuns. Mi-am pus alarma la trei și m-am culcat.

CAPITOLUL 5

A

m visat că sunt cu bunica. Mergeam printr-un peisaj sterp, pustiu, spre o biserică în ruine pe vârful unui deal. Biserica era foarte veche, dar mi-am amintit cumva cum fusese. Rămăsese doar părți ale pereților, stând printre grămezi de pietre prăbușite. Cu toate acestea, mi-am putut imagina vag că este plin de închinători. Bunica m-a luat de mână și m-a condus spre criptă. Ea a îndepărtat pânzele de păianjen și apoi, când am început să coborâm în întuneric, m-am trezit cu tresărire. Ceasul digital de pe noptieră arăta 2:35.

Visul fusese atât de real, de parcă aș fi fost cu ea și, în timp ce stăteam întins sub pături în întuneric, am început să mă gândesc la ea și să-mi amintesc de ea. Mi-am amintit cum obișnuia să mă trezească dimineata mângâindu-mă pe păr și că primul lucru pe care l-am văzut când mă trezesc ar fi fost fața ei zâmbitoare și ochii întunecați și animați. Am simțit un dor profund pentru ea, o tristețe profundă că a dispărut.

Soțul ei fusese un poștaș care o lăsase văduvă la o vârstă fragedă, cu trei copii, în mijlocul cărora era tatăl meu. Am crescut într-un apartament din Üsküdar cu părinții mei, fratele meu Necdet, care era cu opt ani mai mare decât mine, și bunica mea. Tatăl meu era funcționar de bancă, iar mama mea era profesoară, iar bunica mea avea grijă de noi în timp ce ei erau la serviciu. Întotdeauna ne aștepta pâine și unt când ajungeam acasă de la școală.

Duminica, fratele meu și cu mine eram trimiși la brutărie cu o tavă cu mâncare pentru a fi coaptă la cuptor. Îmi plăcea să-l privesc pe brutar trăgând tava peste cărbunii încinși pe o paletă lungă de lemn. Apoi ieșeam afară și ne jucam în stradă până când era gata. Aproape toți ceilalți copii din cartier aveau să fie trimiși și așa la brutărie și ne-am distrat enorm. Apoi, când era timpul, ne întoarcem cu numărul nostru. Până atunci brutăria ar fi umplută cu mirosurile amestecate din tăvile noastre amestecate cu mirosul de pâine proaspăt coaptă. Purtam tava fierbinte cu cârpe și prosoape și, înnebuniți de foame, ne grăbeam să ajungem acasă cât de repede puteam.

M-am uitat la ceas. Era aproape trei și era timpul să mă trezesc și să începem să ne pregătim. Dar mă simțeam atât de confortabil în

căldura patului meu și în amintirile mele, iar întunericul nopții părea atât de rece și de nepoftitor.

Unde avea să mă ducă acest om ciudat la patru dimineața? Ce făcea el? Ce voise să-mi arate bunica în cripta acelei biserici ruinate?

Mi-am amintit de unul dintre ultimele lucruri pe care mi le-a spus bunica înainte de a muri. Ea mi-a spus că voi întâlni oameni care vor să-mi facă rău, precum și oameni care vor să mă ajute, că nu ar trebui să permit ca nici una dintre ele să fie colorată de viziunea mea asupra lumii și că ar trebui să mă feresc de ambele.

În acea vreme studiam literatura la universitate, iar fratele meu tocmai absolvise academia militară și devenise ofițer. Într-o noapte am auzit-o pe bunica scoțând sunete ciudate și m-am dus să văd ce era în neregulă. Nu putea respira, respira șuierător și suferea și mi-a strâns mâna atât de tare încât aproape a întrerupt circulația. L-am sunat pe doctorul care locuia la parter. I-a dat ceva să o liniștească și ne-a spus că trebuie să o aducem la spital la prima oră dimineața.

Dimineața, bunica mea respira regulat, dar era palidă și slăbită. Eu și fratele meu am pregătit-o și am ajutat-o să ajungă la ușă, dar ea s-a oprit la ușă și s-a uitat încet prin apartament, luând-o înăuntru, de parcă ar fi știut că nu o va mai vedea niciodată.

Am reușit să o ducem într-un spital militar pentru că fratele meu era ofițer. Au pus-o într-o cameră mică și în următoarele ore au făcut o serie de teste. Apoi, fratele meu și părinții mei au plecat, iar eu am stat ținând-o de mână și privind serul picurând în tubul care ducea la brațul ei.

Seara a venit un medic senior, un medic militar foarte sever și serios. Totuși, i-a vorbit blând bunicii mele. El i-a spus că sunt aproape de a ajunge la un diagnostic și de a decide asupra unui curs de tratament, dar mai întâi avea nevoie de un istoric medical de familie. A suferit cineva din familia ei de boli de inimă? Mai ales părinții ei. Oare vreunul dintre părinții ei a avut vreodată un atac de cord?

Bunica nu a răspuns, dar a privit în altă parte, spre tavan. Doctorul a presupus că ea nu auzise și i-a repetat întrebările. Apoi, când ea încă nu a răspuns, el a presupus că nu înțelesese și i-a reformulat întrebarea.

„Cum au murit părinții tăi? Care a fost cauza morții?”

S-a uitat la mine și lacrimile au început să curgă din ochi.

A urmat o tăcere lungă, după care doctorul și-a repetat întrebarea, de data aceasta puțin mai tare, și cu ceva mai puțină răbdare.

Bunica l-a privit o clipă, apoi a spus: „Nu au murit de moarte naturală!”

Tonul ei era atât de amar și de angoasă, încât atât doctorul cât și eu am fost surprinși.

"Ce vrei să spui?" întrebă doctorul.

„Vreau să spun că nu au trăit suficient pentru a avea probleme cu inima. Au fost uciși. Cauza morții a fost inumanitatea omului față de om.”

Doctorul nu a știut cum să răspundă la asta. A deschis gura să spună ceva, apoi s-a răzgândit, întorcându-se spre mine și spunându-mi că o vor începe să ia medicamente și să vadă cum răspunde.

După ce a plecat, m-am așezat pe patul ei și mi-am pus brațele în jurul ei. Începuse să plângă amar și am făcut tot posibilul să o mângâie. Ea a continuat să plângă mult timp și tot ce puteam să fac a fost să o țin în brațe. După un timp, plânsetele ei au început să se diminueze și apoi, în cele din urmă, a rămas nemișcată. Când camera a început să se întunece, ea s-a îndepărtat de mine și s-a uitat la mine.

„Este ceva ce trebuie să-ți spun, ceva ce nu am spus niciodată nimănui.”

N-am spus nimic, ci doar am ținut-o de mână și am așteptat și am privit cum cerul de afară se schimbă încet de la albastru închis la negru. Apoi încet, aproape în șoaptă, a început să-și spună povestea.

La început nu prea am înțeles. Părea de parcă îmi spunea amintiri întâmplătoare din copilăria ei într-un oraș din estul Turciei. Ea și cei doi frați ai ei și o casă mare de piatră cu o grădină mare cu ziduri. Mi-a spus că primul lucru de care și-a amintit a fost să se joace în grădină cu frații ei. Trebuie să fi fost încă foarte tânără atunci. Era o zi calduroasă, iar lumina verzuie se filtra prin frunzele pomilor fructiferi. Și-a amintit că s-a uitat în sus și a observat cum frunzele se mișcau în briză și cum păreau să strălucească în lumina soarelui. Apoi a văzut-o pe mama ei privind-o de la fereastră. Mama ei a zâmbit, iar în acel moment era conștientă că era foarte fericită.

Când lumea ei s-a terminat, era suficient de mare pentru a înțelege că în sat sunt două tipuri de oameni. Oamenii ca familia ei, care au mers la biserică de pe deal, și cei care au mers la moscheea de lângă piața principală. De asemenea, știa că, în timp ce toată lumea vorbește turcă în public, familia ei și ceilalți care mergeau la biserică vorbeau o altă limbă între ei.

„Atunci într-o zi au venit soldații și au început să scoată oamenii din case și să-i adune în piața principală. Luau doar oamenii care mergeau la biserică. Soldații începuseră să se deplaseze pe strada noastră. Tatăl meu fusese deja luat, soldații îl găsiseră în magazinul lui. Mama ne-a scos în grădină. Ea plângea, dar noi nu înțelegeam de

ce, nu înțelegeam cu adevărat ce se întâmplă. Ea a spus că trebuie să ne grăbim și ne-a adus pe ușa din spate a grădinii către casa unui vecin. Era mult mai mică decât casa noastră și aparținea unei familii care mergea la moschee. Pe fața mamei mele curgeau lacrimi în timp ce ne îmbrățișa strâns pe fiecare dintre noi și ne săruta. Apoi s-a repezit din casă și s-a întors în grădina noastră fără să mai spună un cuvânt. Nu am mai văzut-o niciodată pe ea sau pe tatăl meu.

„Numele meu adevărat este Mari, dar din acea zi mă numesc Semahat. Femeia casei, o voi aminti mereu ca fiind mătușa Semra, a făcut tot posibilul să ne mângâie și să ne facă să ne simțim ca acasă, dar plângeam tot timpul. Părinții noștri erau plecați și nu știam de ce. Nu aveam voie să ne întoarcem în casă sau în grădina noastră. Nu aveam voie să mergem la școală sau la biserică. De fapt, nu aveam voie să ieșim deloc afară, nici măcar să ne jucăm în stradă cu ceilalți copii.

„Nu știu cât am stat acolo. Părea o perioadă foarte lungă, dar probabil nu a fost mai mult de câteva luni. Apoi, într-o zi, niște bărbați au venit la casă, era un soldat cu ei și ne-au urcat în spatele unui camion cu alți câțiva copii din comunitatea noastră. Unii dintre ei erau verii mei. Ne-au adus într-un oraș, într-o clădire în care erau sute de copii ca noi din alte orașe și sate. Câteva zile mai târziu am fost trimis cu un grup mic de copii la un orfelinat aici, în Istanbul.”

Ea s-a oprit și pentru ceea ce ni s-a părut foarte mult timp am stat în tăcere în întuneric. Am simțit ca și cum pământul ar fi căzut de sub mine. Bunica mea era armeană. Nu am avut nicio idee. De fapt, gândul nu mi-a trecut niciodată prin minte. Întotdeauna am iubit-o atât de mult și am simțit un sentiment de rușine pentru că nu știam despre ce sa întâmplat cu ea în copilărie. Pentru că nu avea nici cea mai mică idee despre durerea cu care a trăit toată viața. În cele din urmă, am rupt tăcerea.

„Ce s-a întâmplat cu frații tăi?”

„Nu am nici o idee. Nu am mai văzut sau auzit de ei. Am încercat să aflu o dată, dar nu am reușit să ajung nicăieri.”

„Știi ce s-a întâmplat cu părinții tăi?”

„Ani mai târziu m-am întors în orașul nostru să o văd pe mătușa Semra. Încă locuia în aceeași casă, singură, soțul ei murise și copiii ei se mutaseră de mult la Istanbul. Casa noastră nu mai era acolo. Cineva își făcuse acolo un apartament mare și urât. Mi-a frânt inima să văd asta, dar ar fi fost și mai dureros dacă casa era încă acolo, dacă în ea ar locui alți oameni.

„Mătușa Semra nu a vrut să-mi spună ce știe. A trebuit să o împing și abia în a doua zi mi-a spus în cele din urmă. După ce i-au adunat pe toți, i-au dus afară din oraș. Când au ajuns la podul de pe drum,

un grup mare de bărbați aștepta. Au violat fetele și femeile, au furat orice bunuri de valoare pe care oamenii le-au putut lua cu ei, apoi i-au măcelărit pe toți și și-au aruncat trupurile în râu.”

Ea a început să plângă din nou și, în timp ce o țineam de mână, am cedat emoțiilor care se învâртеau în mine și am început și eu să plâng.

Câteva ore mai târziu, după ce o asistentă venise să-i verifice semnele vitale și să-i dea medicamente – cred că i-au dat și un sedativ, pentru că era mult mai calmă și cam somnolentă – a început să vorbească din nou. Ea mi-a spus că, înainte de a fi fost la orfelinat pentru foarte mult timp, a fost adoptată de o familie turcească și crescută ca musulmană.

„Erau oameni foarte amabili, iubitoare. Mi-au dat o casă și m-au tratat ca pe a lor. Știu că m-au iubit, că m-au văzut ca pe propria lor fiică. Dar am simțit că există o condiție nerostită. Că accept să fiu crescut ca musulman. Nu vreau să crezi că asta mi-a fost forțat, pentru că nu a fost. Am acceptat asta la început, în copilărie, pur și simplu pentru că îmi doream sincer să-i fac fericiți. Când eram mai mare, am văzut-o ca pe o modalitate de a mă potrivi, de a-mi ascunde adevărata identitate. Nu mi-am pierdut niciodată teama că ar fi periculos pentru mine dacă oamenii ar ști cine sunt cu adevărat.

„Soțul meu, bunicul pe care nu l-ai cunoscut niciodată, a fost singura persoană care a știut și a acceptat cine sunt. Când eram singuri mi-a zis Mari. Era un om cu gândire înainte. El credea în Republică, în democrație și egalitate și credea că practicarea religiei este inversă. Mi-a spus că nu trebuie să-mi fie frică, că mă va proteja. Dar am continuat să mă rog de cinci ori pe zi și să postesc în timpul Ramadanului. Nu am uitat niciodată că sunt creștin, dar, cumva, a fi musulman practicant devenise și eu o parte din ceea ce eram. De asemenea, nu credeam că cineva mă poate proteja și nici nu voiam să-l pun în pericol.”

Am vorbit aproape toată noaptea. Sau mai degrabă a făcut-o. Am ascultat mai ales. Mi-a spus ce își amintea despre mama și tatăl ei, despre frații ei și despre lumea care i-a fost luată. Magazinul tatălui ei, sărbătorind Paștele la biserică și apoi la o masă lungă în grădină cu toate rudele lor.

Spre dimineață, ea s-a ridicat și m-a luat de mână și a spus: „Este ceva ce vreau să ai. Este un colier care a aparținut mamei mele și, înainte de asta, mamei și mamei mamei ei. Este în familia noastră de generații. Mătușa Semra mi l-a păstrat, Dumnezeu să o binecuvânteze. Ea a spus că a știut întotdeauna că mă voi întoarce într-o zi. Mi-a spus că, chiar și în vremuri de sărăcie disperată, nici măcar nu s-a gândit să-l vândă, pentru că să mi-l transmită era singurul mod în care putea să-i răsplătească mamei pentru toată

bunătaea pe care i-a arătat-o. Cred că este de drept al tău acum și că te va conecta cu oamenii cărora nu ai știut niciodată că le aparții. Este într-o cutie încuiată pe raftul din dulapul meu. Veți găsi cheia lipită pe fundul patului meu.

Acesta a fost ultimul lucru pe care mi l-a spus. Curând după aceea, a adormit. Am stat și am privit-o mult timp, dar trebuie să fi ațipit pentru că următorul lucru pe care l-am știut, soarele curgea prin fereastră. În momentul în care m-am uitat la ea, mi-am dat seama că dispăruse. Arăta atât de liniștită și am știut că în sfârșit s-a eliberat de durerea cu care a trăit toată viața. Am spus o rugăciune pentru ea. Nu o rugăciune musulmană sau o rugăciune creștină, ci o rugăciune din inimă.

A doua zi, înmormântarea ei a avut loc la moscheea locală, moscheea la care mergea în fiecare vineri de atâția ani. A fost înmormântată în cimitir ca o musulmană evlavioasă, iar eu eram singurul prezent care știa cine este ea cu adevărat.

Mai târziu, în acea zi, am deschis cutia și am găsit colierul, cel mai frumos și mai prețios lucru pe care l-am avut vreodată și pe care îl port doar în ceea ce simt că sunt ocazii foarte speciale. De asemenea, în cutie erau certificatul ei de naștere și un mic crucifix pe care trebuie să-l fi purtat în copilărie.

M-a făcut să promit că nu voi spune niciodată unui suflet și nu i-am spus nimănui în afară de fratele meu. Am simțit că are dreptul să știe. Am simțit și că ar vrea să știe, dar m-am înșelat. La început a refuzat să mă creadă. Apoi, după ce i-am arătat certificatul ei de naștere, fața lui a devenit albă și a mormăit ceva despre că sângele nostru este pătat. Acest lucru m-a înfuriat și am început să strig la el. A început să țipe înapoi, spunând că armenii au vrut întotdeauna să distrugă Turcia, că s-au alăturat rușilor în timpul Primului Război Mondial, că au răspândit minciuni despre genocid pentru a defăima Turcia, au organizat teroriști pentru a ucide diplomați turci și așa mai departe. Acest lucru m-a făcut și mai furios și am avut cea mai aprigă și mai amară ceartă pe care am avut-o vreodată cu cineva.

Am putut vedea că era cu adevărat zguduit, atât de ceea ce i-am spus, cât și de reacția mea la ceea ce spusese. În cele din urmă, și-a retras cuvintele, dar m-a implorat să nu spun niciodată nimănui. Dacă s-ar fi aflat că era pe jumătate armean, cariera lui în armată s-ar fi încheiat. El nu va fi promovat niciodată; și-ar petrece restul carierei într-un birou din spate într-o provincie îndepărtată.

Nu ne-am revăzut decât la întâlniri de familie inevitabile, unde am fost întotdeauna politicoși și prietenoși, dar niciodată apropiați. Ultima dată când l-am văzut, când ne-am dus să ne vizităm părinții la casa în care se retrăseseră de pe coasta Mării Egee, s-a comportat

de parcă războaiele noastre nu ar fi avut loc niciodată, de parcă ar fi uitat totul de asta, și poate că avea.

Dar acei bărbați din biroul rectorului ieri... Erau alții care ne cunoșteau secretul și asta mă îngrijora. Dacă știau despre mine știau și despre Necdet. Dar cariera lui nu fusese blocată; dimpotrivă, se ridicase destul de repede. Acum era colonel cu drepturi depline și avea o poziție importantă în informațiile militare.

Am fost surprins de alarma. Era ora trei. M-am ridicat din pat și m-am îmbrăcat repede. Kerem adormise în fața computerului său și dormea atât de adânc încât nu s-a trezit când l-am culcat. Nu am putut rezista tentației de a-l sărut pe frunte, ceva ce nu puteam face niciodată când era treaz. Apoi, în timp ce îi închideam computerul, am văzut că deja începuse să caute lucrurile pe care i-am cerut să le cerceteze. Unul dintre articole mi-a atras atenția. Am vrut să încep să o citesc, dar nu am avut timp.

Mi-am pus haina cea mai caldă, mi-am legat o eșarfă verde la gât, am închis ușa în liniște în urma mea și am mers pe holul tăcut și gol. Afară era atât de frig încât pieptul mi s-a strâns instantaneu. Ploaia încetase cândva în timpul nopții, dar cerul era încă înnorat și eram sigur că va ninge.

Mercedesul negru aștepta sub lumina străzii. Am fost recunoscător că Süleyman a ajuns la timp, că nu m-a făcut să aștept în frig, dar imediat ce m-am urcat în mașină, am fost agresat de un nor gros de fum de țigară.

"Ce dracu este asta! Miroase urat. De ce nu ai putut să cobori din mașină să fumezi?"

Süleyman mormăi: „Este foarte frig”.

„Puteai măcar să deschizi fereastra”, am spus în timp ce mi-am deschis fereastra.

Süleyman a pus mașina în viteză și a pornit agresiv și mult prea repede. Mi-am dat seama că i-aș fi rănit sentimentele și că nu ar fi trebuit să-i vorbesc așa. Dar felul în care conducea era copilăresc și periculos și nu mi-a plăcut.

"Încetini!" am spus tăios. "Avem destul timp."

Aerul rece care trecea prin fereastră m-a usturat fața. Unde dracu ne ducea Wagner în cea mai rece zi a anului?

„Süleyman, poți să pornești căldura?"

„Încălzitorul nu funcționează.”

În timp ce treceam tremurând pe străzile pustii, furia și frustrarea lui Süleyman păreau să umple mașina. Era exact 3:52 când ne-am oprit în fața hotelului.

Profesorul aștepta în hol, în haina lui neagră și fedora neagră. S-a ridicat și mi-a adresat un salut foarte formal și foarte grav, apoi și-a luat cutia de vioară și o coroană mică de flori albe. O panglică de pe coroană purta cuvintele Für Nadia.

Afară, Süleyman a ținut ușa din partea pasagerului deschisă pentru profesor, iar eu m-am dus și am intrat pe partea cealaltă. Maniera profesorului era foarte solemnă, aproape sumbră și nu știam ce să cred.

„Unde mergem, domnule profesor?”

„În Chile”.

„Unde?”

„Chile”.

Șile era un oraș stațiune de pe litoralul Mării Negre. Era un drum considerabil și avea să fie complet pustiu în această perioadă a anului. Eram sigur că trebuie să fi încurcat numele locului.

„Domnule profesor, știți unde este Șile?”

„Da.”

— Și vrei să mergi acolo la ora patru într-o dimineață rece de iarnă?

— Da, spuse el iritat. „Vreau să merg la Șile.”

Süleyman s-a întors și m-a întrebat ce s-a întâmplat.

„Vrea să meargă la Șile.”

„Ce?”

„Da, m-ai auzit. Dacă aș fi știut, mi-aș fi adus costumul de baie.”

Am plecat cu mașina, peste podul Fatih Sultan Mehmet spre partea asiatică și de-a lungul autostrăzii Ankara. Singurele vehicule de pe șosea erau camioanele, iar după ce am luat cotitura Șile aveam drumul pentru noi. Nimeni nu vorbea în timp ce treceam prin pădure și în mașină se simțea un aer de tensiune palpabil.

Am fost o dată la Șile cu Ahmet. Ar fi putut fi un oraș stațiune drăguț, cu portul său pitoresc de pescuit și restaurantele cu vedere la o plajă care se întindea în depărtare, dar nu a fost. Era ceva mizerabil în asta. Am băut prea mult vin la prânz și am ajuns să ne certăm și nu am vorbit pe tot drumul înapoi. Jurasem că nu mă voi întoarce niciodată la Șile, dar iată-mă, și în toiul iernii.

Ce plănuia să facă nebunul ăsta aici și aveau dreptate acei agenți de securitate înfiorați să fie suspicioși în privința lui? Avea de gând să emită un semnal codificat unui submarin rus care pândea în largul coastei sau îngropase o comoară nazistă aici în timpul războiului?

Omul de afaceri american de pe scaunul de lângă mine s-a trezit cu puțin timp în urmă și a încercat să înceapă o conversație cu mine. M-a întrebat ce scriam. Am vrut să-i spun că nu era treaba lui, dar încerc să învăț cum să fiu mai drăguț cu oamenii. Așa că i-am spus doar că este ceva personal, ceva ce trebuie să fac de dragul meu. Am fost politicos și prietenos, dar am reușit totuși să transmit mesajul că de fapt nu era treaba lui și că vreau să fiu lăsat în pace.

Este timpul să te ridici și să te plimbi din nou puțin. Poate ar trebui să-i cer însoțitorului de bord niște cafea. Sau poate ar trebui să trag un pui de somn. Doar pentru o jumătate de oră.

CAPITOLUL 6

I

În timp ce străbateam pădure în lumina cenușie a dimineții devreme, profesorul a scos o hartă veche și a început să o examineze. Apoi s-a întors către mine și a spus: „Putem încetini puțin?”

I-am spus lui Süleyman, iar el a încetinit. Apoi profesorul a spus că trebuie să ne oprim și să ne întoarcem puțin. Așa că am dat înapoi aproximativ 500 de picioare până am ajuns pe un drum îngust de pământ care se ramifica la stânga.

„OK, asta este. Spune-i că trebuie să mergem pe acest drum.”

Așa că i-am spus lui Süleyman și l-am văzut ridicând ușor sprâncenele în oglindă.

„Unde mergem, domnule profesor?”

Mi-a aruncat o privire în gol și a spus doar că era ceva de natură personală de care trebuia să aibă grijă. Am început să mă simt hotărât neliniștit. Pe măsură ce mergeam, profesorul continua să se uite pe fereastră de parcă ar fi căutat ceva. Sau cineva.

După un timp, pădurea s-a rărit, apoi s-a terminat, iar noi urcam pe un versant sterp de pământ nisipos și pietriș. Pista pe care conduceam s-a deteriorat și am putut doar câțiva centimetri.

„Dacă mașina rămâne blocată în acest nisip, nu vom ieși niciodată de aici.”

N-am spus nimic și nici profesorul Wagner. Apoi, în vârful versantului, marea s-a deschis în fața noastră, întunecată, furtunoasă și interzicătoare, cu valuri uriașe izbindu-se de stânci, trimițând în sus pene de stropire și retrăgându-se în cascade de spumă. Norii negri năvăleau în largul mării ca niște călăreți invadatori. Aici am simțit toată forța vântului, iar mașina părea să tremure. Süleyman a oprit mașina, dar profesorul i-a făcut semn să continue să conducă, așa că am început din nou să mergem înainte până când șina s-a stins cu totul la aproximativ douăzeci de metri de mare.

„Acesta este cât de departe putem ajunge.”

Nu m-am obosit să traduc asta pentru profesor. Nu știu dacă m-ar fi auzit oricum, se uita în jur aproape agitat, de parcă ar fi încercat să găsească ceva. Nu era nimic pe plajă, în afară de o clădire abandonată, sus pe creastă, puțin la stânga. Era fie în ruină, fie

neterminată, cu o verandă mică, vitrată în față. Un panou mare, ruginit, anunța că este motelul Mării Negre. În spatele ei se afla o altă baracă mai mică, cu un acoperiș de tablă, care fusese parțial aruncat în aer.

Profesorul își ridică vioara și coroana și, pentru o clipă, păru să nu mai știe ce să facă. Apoi s-a uitat pe geamul din spate și a spus: „Putem să ne întoarcem puțin, până în vârful acelei creste?”

mormăi Süleyman pentru sine și puse mașina în marșarier. Și-a pus brațul pe scaunul pasagerului și s-a întors să privească pe lunetă, dar tocmai când a început să dea marșarierul, motorul sa blocat. A încercat să o pornească din nou de mai multe ori, dar nu a răspuns deloc. Apoi, în cele din urmă, s-a întors și a pufnit și am început să inversăm încet.

Pe la jumătatea drumului înapoi pe creasta, profesorul ne-a rugat să ne oprim din nou. Süleyman îl privi cu un amestec de iritare și nedumerire. Profesorul a tras aer în piept, mi-a aruncat o privire care părea aproape înfricoșată, dar și cumva resemnată și profund tristă.

„Iartă-mă, dar trebuie să te rog să mă lași singur aici pentru puțin timp. Dacă ai putea să continui înapoi peste creastă și să mă aștepti acolo, voi veni cu tine când termin.”

"Și apoi?" Am întrebat.

„Atunci... ei bine... Atunci probabil că ne vom întoarce.”

Când a deschis ușa, a suflat o rafală de vânt rece. A ieșit încet cu coroana și vioara, a închis ușa și apoi a rămas acolo așteptând să plecăm. Süleyman a împușcat motorul, fie din nerăbdare, fie pentru a împiedica mașina să se blocheze, iar mașina s-a dat înapoi. În timp ce am dat înapoi, l-am văzut pe profesor mergând spre mare, luptându-se împotriva vântului, până când am ajuns peste vârful crestei și nu l-am mai putut vedea.

De îndată ce mașina s-a oprit, am coborât și am mers până în vârful crestei. Apoi, tremurând de frig, l-am privit pe profesor mergând spre mare, până în punctul în care cele mai înalte valuri s-au spălat pe plajă. Apoi și-a pus vioara jos, a mai făcut câțiva pași înainte și a aruncat coroana în valuri. Rămase acolo câteva clipe cu mâinile strânse în fața lui, apoi se întoarse și porni înapoi. Când și-a ridicat privirea și m-a văzut, părea enervat, așa că m-am întors spre mașină.

Süleyman stătea rezemat de capotă și fuma o țigară. Mi-am ținut mâinile peste capotă pentru a obține puțin din căldură de la motor.

"Ce face?" întrebă el iritat.

Am ridicat doar din umeri. Am stat acolo în tăcere o vreme, apoi, exact când eram pe punctul de a mă întoarce în mașină, Süleyman

și-a aruncat țigara și a început să urce cu pași mari spre creastă. L-am urmat, îngrijorat de ce ar putea face.

Când Süleyman a ajuns în vârful crestei, s-a oprit și s-a întors spre mine cu o expresie de neîncredere. M-am alăturat lui și m-am uitat la plajă. Acolo, în fața valurilor care se prăbușesc, cu haina neagră zvâcnind în vânt, profesorul își cânta la vioară în timp ce privea spre mare.

Süleyman a clătinat din cap și a pornit înapoi spre mașină, iar eu am început să cobor încet spre mare. Când eram cam la jumătatea drumului spre mare, puteam auzi muzica intermitent și era mai puternică cu cât mă apropiam. M-am oprit când eram suficient de aproape ca să aud clar. Profesorul cânta o melodie rafinată, lirică, care mi-a amintit puțin de Serenada lui Schubert.

În timp ce stăteam acolo, în același timp încântat și fără să cred ce vedeam, am auzit mașina mergând în spatele meu și oprindu-se. Apoi am auzit motorul pufnind și murind. M-am întors exact când Süleyman cobora din mașină.

„De ce ai oprit motorul?”

„Nu l-am oprit, doar sa blocat”, a răspuns el iritat. „Nu are rost să încerci să-l pornești când este atât de cald. O sa încerc peste puțin timp.”

Chiar atunci muzica s-a oprit. Profesorul mai cântă șovăielnic câteva note; apoi s-a oprit din nou.

Süleyman a înjurat pe sub răsuflare, a urcat înapoi în mașină și a trântit ușa. Profesorul a început să se joace din nou, dar când a ajuns la un anumit punct s-a clătinat. Din nou și din nou a început de la început și a jucat până a ajuns la acel pasaj, dar cumva nu a putut trece de el.

Am decis să scap de vânt și, în timp ce stăteam tremurând pe bancheta din spate a mașinii, am văzut că cerul se întuneca progresiv. Câțiva fulgi de nea au început să coboare în jos, apoi din ce în ce mai mulți, până când zăpada a început să se lipească de parbriz.

Am coborât din mașină, mi-am înfășurat eșarfa în jurul capului și am început să mă chinui pe nisip. De ce naiba am purtat tocuri înalte? Dar de unde aș fi putut să știu că ne vom afla pe o plajă pustie într-o furtună de zăpadă?

Când am ajuns la profesor, m-am alarmat. Fața lui era complet decolorată și părea aproape de moarte. Zăpada începuse să se așeze pe pălărie și pe umeri.

„Profesor”, am strigat. Nu m-a auzit.

„Profesor, profesor, hei, domnule Wagner! Vă rugăm să reveniți la mașină.”

Am început să-l scutur de braț. „Hei, profesore!” Valurile s-au prăbușit pe plajă și am putut vedea florile albe din coroana profesorului legănându-se și învârtindu-se în spumă.

Am încercat să-i iau vioara, dar nu am putut să-i scot degetele înghețate. Apoi am început să încerc să-l trag spre mașină. Mi-a trebuit toată puterea să-l trag de câțiva pași, dar el a continuat să se întoarcă pentru a privi înapoi spre mare. De parcă ar fi căutat ceva acolo printre valurile puternice. Apoi, brusc, și-a tras brațul liber și a început să se rezece spre apă și aproape că a trebuit să-l abordez ca să-l fac să se oprească și să se întoarcă. Süleyman a ieșit în cele din urmă să mă ajute și, luând fiecare un braț, am putut să-l ghidăm pas cu pas. În timp ce l-am tras, a continuat să mormăie ceva, dar nu prea am putut să-mi dau seama ce era. Ceva despre o furtună, despre o furtună care sosește și apoi pleacă. La un moment dat s-a întors spre mine cu o privire sălbatică și disperată în ochi și a spus ceva în germană. Apoi a încercat cu toată puterea să se elibereze și să se rezece înapoi spre valuri. Dacă Süleyman nu ar fi fost acolo, nu știu dacă aș fi putut să-l țin în brațe. Apoi părea să-și piardă cu totul voința. A mers moale și aproape că a trebuit să-l căram tot restul drumului. Am reușit să-l punem pe bancheta din spate, iar eu m-am urcat lângă el, în timp ce Süleyman s-a rezezit și a urcat la volan. Dar când a întors cheia în contact, motorul nu a pornit. A făcut doar un fel de zgomot și apoi s-a oprit.

Între timp, profesorul începuse să tremure. Devenise complet palid și respirația lui era foarte superficială și îmi era teamă că va muri în orice moment.

„Hai Süleyman, fă ceva, bărbatul e pe moarte!” Am strigat.

A continuat să încerce, dar motorul nu a răspuns. Eram fericiți de vânt, dar era foarte frig în mașină și zăpada era din ce în ce mai grea.

„Bine”, am spus, „nu cred că va reuși decât dacă îl putem aduce undeva cald. Am nevoie de ajutorul tău, hai să încercăm să-l ducem în clădirea respectivă.”

Nu a fost ușor să-l scoatem din mașină și să ne punem brațele în jurul umerilor, ca să-l putem târâ. Era complet moale, o greutate mare și mult mai greu decât aș fi crezut. Motelul de la Marea Neagră era mai departe decât părea, iar pământul era accidentat, iar tocuri înalte mi-au făcut drumul și mai dificil. Dar în cele din urmă l-am urcat pe treptele de la veranda cu sticlă și am deschis ușa. Erau câteva mese bătute și niște scaune de plastic, iar pe peretele din spate era pictat un peisaj marin primitiv. L-am așezat pe profesor pe unul dintre scaune și m-am dus și am lovit ușa din interior.

"Buna ziua! Este cineva acolo?"

Am auzit un zgomot târâit înăuntru, apoi o cheie întorcându-se în broască, apoi ușa s-a deschis și un băiat slăbănog, îmbrăcat într-un pardesiu greu, cu glugă, a privit afară. Era ceva ciudat la chipul lui, trăsăturile lui foarte colțoase. Părea și bătrân și tânăr, sinistru și nevinovat.

„Ascultă, avem nevoie de ajutorul tău. Cred că omul ăsta e pe moarte. Trebuie să-l încălzim.”

Mi-a aruncat o privire nedumerită și mi-a spus:

"Au fost închise. Suntem inchisi pentru iarna. Acest loc este deschis doar vara.”

„Trebuie doar să-l ținem de cald până ne punem mașina în funcțiune.”

„Ei bine, aici nu este căldură.”

„Ce vrei să spui că nu este căldură?”

„Vreau să spun că nu este căldură. Acest loc este deschis doar vara.”

„Cine ești și ce cauți aici?”

„Eu sunt îngrijitorul. Stau aici pentru a fi cu ochii pe locul.”

„Ei bine, cum să vă încălziți, trebuie să aveți măcar un fel de sobă.”

„Am un mic încălzitor electric, dar s-a stricat aseară. Trebuie să-l aduc la Șile pentru a-l repara, dar autobuzul nu începe să meargă încă o oră și ceva.”

„Putem să-l punem măcar într-una din camere? Îl putem întinde pe un pat și îl putem acoperi cu păături.”

„Nu știi despre asta... Abdullah s-ar putea să se enerveze.”

„Cine este Abdullah?”

„El este proprietarul”.

"Unde este el?"

„Este la Istanbul; iese doar vara.”

„Ei bine, nu-ți face griji pentru Abdullah. Să-l ducem într-o cameră.”

Băiatul a ezitat, apoi s-a dus la un birou mic, a deschis sertarul și a scos o cheie. Süleyman și cu mine l-am pus pe profesor în picioare, l-am târât înăuntru, ne-am chinuit în sus scările cu el, l-am dus în ceea ce trebuia să fie cea mai deprimantă cameră pe care am văzut-o vreodată, l-am așezat pe pat și l-am acoperit cu un material aspru. pătură de lână.

„Există vreo șansă să pornești mașina?” l-am întrebat pe Süleyman.

„Nu fără un mecanic. Poate chiar trebuie să fie remorcat. Singurul lucru la care mă pot gândi este să merg până la drumul principal și

să încerc să merg în oraș.”

„Asta va dura ore. Dacă aș suna pe cineva din Istanbul?

„Va dura și asta. Cred că cel mai bun pariu al nostru este să intru în Șile.”

„O să merg cu tine”, a spus băiatul, „trebuie să intru oricum”.

După ce au plecat, m-am dus să văd ce mai face profesorul. Nu arăta deloc bine și încă tremura. Pătura nu avea să fie suficientă. A trebuit să-l încălzesc cumva. Dar cum? Atunci mi-a venit o idee. I-am dat jos pătura: apoi i-am dat jos pantofii, haina udă, pantalonii, puloverul și cămașa; l-a întors pe o parte și și-a îndoit genunchii; apoi dezbrăcat până la lenjerie; s-a întins lângă el și a tras patura peste noi; și mi-am pus brațele în jurul lui. La început mi s-a simțit atât de frig încât pieptul mi s-a strâns și dinții au început să clănțuie, dar încet am început să mă simt puțin mai cald. Dar corpul subțire și osos al profesorului era încă rece. Nici el nu dădea semne că se întorcea și am început să-mi fac griji. L-am întors și am schimbat pozițiile pentru a-i încălzi partea din față a corpului și am continuat să schimb pozițiile la fiecare jumătate de oră.

Probabil că am ațipit la un moment dat, pentru că următorul lucru pe care l-am știut am auzit ușa deschizându-se și cineva intră înăuntru. Am deschis ochii și mi-am ridicat privirea, iar acolo era Süleyman, care se uita la noi cu o expresie de dezgust pe față.

„Ce naiba se întâmplă aici!?”

Și cu asta s-a întors și a ieșit furtunos din cameră. Am strigat după el, dar nu mi-a răspuns.

Câteva minute mai târziu, am auzit zgomotul Mercedes-ului plecând. Sunetul a dispărut treptat și apoi a dispărut. Acum eram blocați aici, în frig, în mijlocul nimicurilor. Și pe deasupra, Süleyman avea să spună tuturor de la universitate că m-a prins în pat cu profesorul în vârstă.

M-am ridicat și m-am îmbrăcat și mi-am scos telefonul din geantă. L-am lăsat în tăcere și pierdusem câteva apeluri, toate de la Kerem. L-am sunat imediat înapoi, îngrijorat că i s-a întâmplat ceva. El a răspuns imediat.

„Ce s-a întâmplat, Kerem? Esti în regula?”

"Ei sunt aici!" spuse el entuziasmat.

"Cine e acolo?"

"Acei barbati?"

— Care bărbați, Kerem?

„Știi, mi-ai spus. Cei trei bărbați!”

Am simțit un amestec de furie și teamă că acei tâmpiți erau în casa mea cu fiul meu.

— Omul cu mustață este acolo, Kerem?

"Da."

„Poți să-l dai la telefon?”

De îndată ce i-am auzit vocea, am început să-i dau o parte din mintea mea, întrebându-l ce drept are să intre în casa mea și să vorbească cu fiul meu.

„Am făcut doar o vizită prietenoasă.”

"Iesi din casa mea!" Am spus.

„Mai întâi spune-ne ce ai făcut.”

„Nu punem la cale nimic. Doar pleacă din casa mea!”

„Dacă nu faci nimic, ce faci acolo sus?”

"Unde?"

„În Șile”.

Am fost surprins.

"De unde știți?"

A râs și a spus: „De pe telefonul tău mobil. Putem spune de unde suni.”

„Vreau să vorbesc cu fiul meu”, am spus.

I-a dat telefonul lui Kerem.

"Ești în regulă?"

"Da. Acesta este de fapt un fel de distractiv.”

"Bun. Am plecat în oraș chiar acum.”

„Da, am auzit. Ești în Șile.”

„Îți voi spune despre asta mai târziu. Îmi va lua ceva timp să mă întorc, dar voi suna pe cineva și îi voi cere să vină acasă.”

"Tatăl meu?"

M-am gândit puțin. "Inca nu sunt sigur."

De fapt, Ahmet a fost prima persoană pe care m-am gândit să o sun. La urma urmei, el era tatăl băiatului. Dar pur și simplu nu am vrut să am de-a face cu el chiar atunci, pentru că știam că se va comporta ca și cum i-aș fi cerut o favoare sau ceva de genul. Nici nu am vrut să încerc să-i explic situația.

Așa că l-am sunat pe fratele meu pentru prima dată în ultimii ani. Când a răspuns, a fost complet surprins.

„Maya?”

— Da, Necdet, eu sunt.

„Wow... salut.”

„Necdet, sun pentru că este o urgență și am nevoie de ajutorul tău.”

„Ce este, ce s-a întâmplat?”

„Sunt în Şile. L-am lăsat singur pe Kerem şi acum sunt nişte agenţi de securitate în apartament cu el.”

„Agenţi de securitate?”

„Da.”

„Sunt militari sau civili?”

„Nu am nici o idee.”

„Ei bine, ce fac ei la tine acasă?”

— Îţi explic, dar poţi te rog să mergi la noi acum şi să te asiguri că Kerem e bine?

A fost linişte pentru o vreme. Apoi a spus: „Dar am oaspeţi”.

„Necdet! Acest lucru este important, gândiţi-vă la ce ar putea fi în joc aici.”

La această remarcă voalată, el a spus: „Bine. Mă voi duce imediat.”

Am inspirat adânc şi am spus: „Mulţumesc. Voi încerca să ajung acolo cât de curând voi putea.”

„Ce vrei să spui că vei încerca? Şi ce faci în Şile în plină iarnă?”

„Am un invitat, un profesor american. Mi-a cerut să-l aduc aici, dar maşina s-a stricat şi am rămas blocaţi la un motel. Nu e nimeni aici.”

„De ce nu ai spus aşa? Pot trimite pe cineva să te ia.”

„Mulţumesc Necdet, aş aprecia foarte mult asta. Sunt într-un loc numit Black Sea Motel. Totuşi, este greu de descris unde se află. Este la capătul unui drum de pământ înainte să ajungi în oraş.”

„Nu vă faceţi griji, o vor găsi”, a spus el. „Le voi da numărul tău.”

După ce am închis m-am dus să-l trezesc pe profesor. O parte din culoarea lui i-a revenit, dar încă nu arăta deloc bine.

L-am scuturat uşor şi l-am strigat: „Domnule profesor, ce mai faceţi? Crezi că te poţi trezi?”

A deschis ochii scurt, apoi i-a închis din nou, a întins mâna mea şi a început din nou să murmure, ceva despre furtună şi despre Nadia. Nu, nu spunea furtună, spunea ceva care suna ca „sutuma”, orice ar fi fost. Nadia era pe sutuuma.

„Era atât de aproape, dar nu am putut ajunge la ea. Au fost momente în care eram sigur că o pot vedea. Nu puteam face nimic, nu puteam face nimic.”

„Profesor, mă auzi? Poţi încerca să te ridici?”

A continuat să murmure pentru sine: „Toată vina este a mea. Nadia, iartă-mă, iartă-mă.”

Se sufoca cu cuvintele, cu vocea răguşită; şi, de câteva ori, l-am auzit scâncind. scâncete mici, tăcute. A tot implorat: „Mein Schatz, iartă-mă!”

A deschis din nou ochii şi a privit uluit în jur.

"Unde suntem?"

„Suntem încă pe plajă, sau mai degrabă la motelul de pe plajă. Ai leșinat de frig, așa că te-am adus aici. Cineva vine să ne ia. Vă rog să vă îmbrăcați, domnule profesor.”

Abia atunci și-a dat seama că era gol și nu a înțeles de ce. Pe măsură ce se îmbrăca încet, îmi tot arunca priviri nedumerite.

„Da, domnule profesor, v-am dezbrăcat și v-am culcat”, am spus. „Am crezut că mori și trebuie să fac ceva pentru a-ți salva viața.”

"Ce fel de lucru?" Și apoi, fără să aștepte un răspuns, a adăugat: „Mulțumesc”.

L-am ajutat să se îmbrace și apoi l-am ajutat să coboare scările. Băiatul care ne lăsase să intrăm aprinsese un mic foc chiar în afara ușii de la veranda cu sticlă și își încălzea mâinile peste el. S-a ridicat când ne-a văzut, dar chiar atunci a venit o mașină mare neagră.

Un bărbat a coborât și a strigat: „Maya Duran?”

"Da?"

„Fratele tău ne-a trimis să te luăm”.

Între timp, șoferul coborâse și el.

„Ce repede!” Am spus. „M-am gândit că îți va lua cel puțin două ore să ajungi aici de la Istanbul.”

„Dar noi nu am venit din Istanbul”, a spus șoferul. „Nu eram foarte departe și am plecat imediat ce ne-a chemat colonelul.”

Le-am mulțumit și m-au ajutat să-l bag pe profesor în mașină.

"Cine sunt acești oameni?" întrebă profesorul.

„Ne vor duce înapoi la Istanbul.”

„Ce s-a întâmplat cu Mercedes-ul?”

„S-a stricat, profesore. De aceea, acești oameni au venit să ne ia.”

Eram pe punctul de a pleca, când le-am rugat să aștepte o clipă, în timp ce eu mă duc și îi dau băiatului niște bani. Apoi m-am întors în mașină și am plecat. Profesorul a ațipit din nou, iar eu m-am uitat pe fereastră, simțindu-mă bucuroasă că mi-am făcut din nou căldură.

Probabil că fratele meu era la apartamentul meu până acum și aveam toată încrederea că va putea face față situației. Ar putea părea ciudat că nu l-am sunat pe tatăl băiatului, dar oricine îl cunoștea pe Ahmet ar înțelege. Era o persoană atât de complet lipsită de coloană vertebrală, probabil pentru că tatăl lui fusese atât de îngrăditor.

Fostul meu socru a fost un politician destul de cunoscut și un rasist complet, cu idei romantice, fasciste despre turcii puri, nobili și superiori care au migrat din Asia Centrală. Într-adevăr, mișcarea politică căreia îi aparținea îi susținuse cândva în mod deschis pe naziști. Și îl dominase atât de mult pe Ahmet, încât Ahmet nu a fost

niciodată capabil să-și dezvolte propriul caracter. Ahmet rămase slab și timid, incapabil să-și asume riscuri sau să se confrunte cu nimeni și gata să trădeze pe oricine dacă asta însemna că ar putea evita să ia atitudine.

Eram epuizată și tot ce îmi doream era să ajung acasă, să-l îmbrățișez pe Kerem și să fac o baie fierbinte. Nu voiam să mă gândesc la Süleyman și la lucrurile pe care urma să le spună oamenilor. Mi-am scos telefonul și l-am sunat pe prietenul meu Filiz, care era medic la un spital din apropierea universității. I-am spus situația și a spus că ar trebui să-l aducem pe profesor direct la spital. Ea însăși nu era acolo, dar le-a sunat și le-a spus să ne aștepte.

Apoi l-am trezit pe profesor și i-am spus: „Ne-am întors aproape la Istanbul. Acești domni vă vor duce la spital.”

"La spital?"

"Da. Nu ești bine și ar trebui să mergi la medic."

"În regulă. Dar ce zici de tine?"

"Ma duc acasa. Sunt foarte obosit, sunt epuizat. Vin să ne vedem mâine."

„Cine sunt acești domni?"

Eram pe cale să răspund când bărbatul de pe scaunul pasagerului a spus în engleză fluentă: „Suntem prieteni”.

Aveau să mă lase mai întâi pe mine. I-am șoptit la urechea profesorului: „Profesor, cine este Sutuuma?"

Mi-a aruncat o privire nedumerită și nu părea să înțeleagă. Apoi a început să dea din nou din cap, așa că i-am scuturat brațul ușor.

„Profesor, cine sau ce este Sutuuma?"

Și-a răsucit buzele și apoi a murmurat: „A fost o navă. Din România..."

„De ce ai tot spus: „Iartă-mă, Nadia”? Ce s-a întâmplat?"

„Am... am spus eu?"

Fața i s-a transformat din palid în alb, a închis ochii și a vorbit cu o voce foarte joasă.

„Nu, nu, nu”, șopti el frenetic.

Deci nu am insistat. Nu este nevoie să forțezi un om bătrân și devastat.

S-au oprit în fața ușii mele de parcă ar fi fost acolo de multe ori înainte. Mi-am luat rămas bun de la profesor, dar avea ochii închiși și nu cred că m-a auzit. Șoferul a coborât și mi-a deschis ușa. Le-am mulțumit amândurora pentru problemele lor și mi-au spus foarte amabil că a fost plăcerea lor să poată ajuta.

Am deschis ușa apartamentului oarecum cu teamă, neștiind la ce să mă aștept. Nici fratele meu, nici agenții de securitate nu erau acolo, dar Kerem, așezat pe canapea cu o pungă uriașă de chipsuri în poală, m-a salutat vesel. Era atât de bine dispus încât nu m-a împins când l-am îmbrățișat.

„Unde este unchiul tău?”

"El a plecat. El a spus să-l suni mâine."

— Și ce zici de ceilalți bărbați?

„Unchiul Necdet a vorbit cu ei o vreme. Nu am putut auzi ce au spus. Apoi au plecat. Unchiul Necdet mi-a spus că nu e de ce să-ți fie frică și că vei fi acasă curând și apoi a plecat. Mamă, ce se întâmplă? Cine sunt acești bărbați?”

— Putem vorbi despre asta mâine, Kerem? Am spus. "Sunt epuizat. Și dă-mi chipsurile."

Eram înfometat, nu mâncasem de aproape douăzeci și patru de ore și am început să devorez chipsurile de cartofi. Îi spuneam mereu lui Kerem să nu mănânce aceste lucruri dezgustătoare, dar în acel moment păreau delicioase. Kerem a râs și mi-a spus să-i las câteva pentru el, dar am clătinat din cap și am continuat să-mi umplu gura.

Apoi am făcut un duș lung fierbinte, mi-am pus balsam de buze pe buze și cremă de noapte pe față, m-am învelit în halatul de baie și m-am dus direct în pat. Chiar înainte de a pleca în derivă, m-am gândit la profesor și am sperat că va fi bine. Apoi am căzut într-un somn profund, profund.

CAPITOLUL 7

M

-am trezit la șapte dintr-un somn fără vise, simțindu-mă mai bine decât mă simțeam de ceva vreme. Într-adevăr, spre surprinderea mea, mi-am dat seama că mă simțeam destul de fericit. Mi-era și foarte, foarte foame.

Nu m-am trezit imediat, ci am stat acolo un timp, gândindu-mă, încercând să pun lucrurile cap la cap și întrebându-mă de ce mă simțeam așa cum m-am simțit. Nu aveam de ce să fiu fericit. De fapt, aveam destule motive să mă simt îngrijorat. Știam că Süleyman avea să înceapă să răspândească bârfe despre mine de îndată ce se va apuca de treabă. Avea să spună tuturor că ne-am găsit pe mine și pe profesorul Wagner goi în pat împreună. Știam că va exagera și va adăuga detalii inventate, că va spune povestea într-un mod care să mă pună în cea mai proastă lumină posibilă. Și îmi puteam imagina cât de încântate ar fi acele vrăjitoare grase, mizerabile, cu fața acrișoară din clădirea administrației să chicotească una la alta din cauza acestui articol succulent. Pe lângă asta, Wagner s-ar putea să fie grav bolnav și aveam agenții aceia înfiorați de securitate care încercau să mă intimideze. Totuși, cumva, în acel moment, nimic nu m-a deranjat. M-am gândit și la Kerem și la cât de vesel fusese. Nu îl văzusem zâmbind așa de mult, mult timp. Ce se întâmpla cu noi?

M-am dus la bucătărie, am pus apă pentru ceai și am scos sucuk-ul din frigider. Sucuk este cârnatul picant clasic pe care turcii migratori l-au adus din Asia Centrală și care a fost adoptat în tot Orientul Mijlociu și Balcani. Făcut inițial din carne de cal, acum este de obicei făcut din carne de vită, deși creștinii din Caucaz și Balcani folosesc și carne de porc. Fiecare regiune din Turcia are propria sa variantă de sucuk, iar preferata mea este varianta Kayseri, care conține mult mai mult usturoi decât altele și ienibahar în loc de chimenul mai comun. Am feliat sucuk-ul, așezând feliile în tigaie la foc mic. Nu era nevoie să adăugați ulei sau unt, deoarece grăsimea propriei sucuk avea să curgă în curând.

Apoi am început să fac ceaiul exact așa cum mă învățase bunica. Imediat ce apa a ajuns la fiert, am stins focul și am așteptat. Există o versurină fără sens pe care a trebuit să mi-o recit; Cred că timpul necesar pentru a recita acest lucru este exact perioada de timp pe

care apa trebuie să se răcească. Apoi țineam ceainic la aproximativ un picior și jumătate deasupra ceainicului și turnam apa în ceainic într-un picurare lent. Când am întrebat-o de ce a făcut asta, mi-a spus că are legătură cu oxigenarea apei și mult timp am acceptat asta. Am aflat mai târziu că are de-a face cu aducerea apei la temperatura exactă pentru a scoate în evidență întreaga aromă și savoarea ceaiului. Adăugarea lentă a apei, într-un firicel, a permis și ceaiului să-și elibereze mai deplin aromele. Toate acestea le-am făcut nu doar pentru că a făcut pentru un ceai mai bun, ci pentru că ritualul m-a făcut să mă simt conectat la bunica mea, m-a făcut să mă simt ca și cum ea era încă cu mine, iar asta m-a liniștit mereu și mi-a dat putere.

Apoi am spart ouăle peste sucuk. Nu orice ouă, nu ouă de supermarket, ci ceea ce ei numesc ouă de sat. Bineînțeles că știam că aceste ouă nu provin din niciun sat. Știam exact de unde au venit. Le-am cumpărat de la o bătrână bulgară care le-a vândut la colțul străzii. Ea a crescut pui în grădina căsuței ei de deasupra lui Bebek și orice i-a hrănit, sau orice altceva a făcut pentru a-și face găinile fericiți, erau cele mai bune ouă pe care le-am putut găsi vreodată în Istanbul. Gălbenușurile aveau o culoare atât de profundă, bogată, aurie.

Am umplut două pahare cu ceai și le-am pus pe masă, iar până acum bucătăria era umplută de mirosul irezistibil de ouă prăjite și sucuk. Apoi am luat tigaia și am adus-o în dormitorul lui Kerem.

Am stat o clipă privindu-l cum dormea. Părea atât de inocent, atât de vulnerabil și am simțit un val de tandrețe care mă cuprinde. Apoi a adormecat aerul, a deschis ochii și s-a ridicat.

"Ce se întâmplă?"

„Am gătit micul dejun. Du-te să te speli pe față și pe mâini și vino la masă înainte să se răcească.”

A zâmbit și a sărit imediat din pat și chiar atunci mi-am dat seama de ce mă simțeam fericit. Kerem și cu mine devenim din nou apropiați. Dispoziția lui, depresia lui, distanța și indisponibilitatea lui au fost toate o greutate extraordinară asupra mea, poate chiar mai mult decât îmi dădusem seama. Întunecase fiecare aspect al vieții mele. Am presupus că profesorul Wagner ne-a adus din nou împreună, fără să vrea, și i-am fost recunoscător pentru asta și am sperat că își va reveni.

La masă, Kerem mi-a povestit vesel despre aventura sa din seara precedentă, în timp ce își făcea micul dejun.

„Au fost complet aruncați pentru că nu mi-a fost deloc frică de ei. Am spus doar: „Oh, trebuie să fiți bărbații despre care mi-a spus mama mea, intrați.” S-au uitat doar unul la altul și apoi au intrat.

Tipul cu mustață a întrebat dacă pot arunca o privire în jur, iar eu a întrebat dacă are un mandat de percheziție. A întrebat de unde știu despre mandatele de percheziție și i-am spus doar ce, crezi că sunt singurul copil din lume care nu se uită la televizor? Asta i-a scos de răs. Apoi le-am spus că se pot uita în jur cât vor ei, că nu avem nimic de ascuns.”

Făcu o pauză pentru a-și termina cârnații și ouăle.

„Mai târziu au întrebat dacă computerul era al tău sau al meu. Am spus că este al meu și că în momentul de față îl folosesc pentru a face niște cercetări importante pe internet. I s-a părut amuzant și a fost doar cercetare, nu? Ce cercetezi, puștiule? Am spus că mă uit la profesorii germani care au venit aici în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, și în special la Maximilian Wagner. Acest lucru l-a surprins și m-a întrebat de unde știu despre aceste lucruri și i-am spus doar că mi-ai cerut să mă uit la el. Atunci a venit apelul tău și unchiul Necdet a ajuns aici în câteva minute. Au știut imediat cine este și au fost foarte intimidati de el. Chiar m-am distrat foarte mult cu toată treaba.”

În timp ce mă uitam la el, la fața lui și la ochii lui, m-a frapat cât de mult semăna cu bunica mea.

„Deci, ce ai găsit pe internet?”

„Nu știu atât de multe despre perioadă, așa că multe nu au sens pentru mine, dar am tipărit o grămadă de lucruri și le-am pus într-un folder. Poți să te uiți la ea când ai timp.”

„Mulțumiri. Între timp, mai este ceva la care aș dori să te uiți. O navă numită Sutuuma sau ceva de genul.”

„Voi avea nevoie de mai mult decât atât.”

„Asta e tot ce am. Doar că nava a venit din România.”

„O navă din România. Sumuta?”

„Nu sunt sigur, dar cred că a fost Sutuuma.”

Și-a repetat cuvântul de mai multe ori.

După ce l-am trimis la școală și am făcut curățenie în bucătărie, l-am sunat pe Filiz pentru a-l întreba ce mai face Wagner. Vestea nu era bună. Ea a spus că era într-o formă destul de proastă, dar ar trebui să facă mai multe teste înainte de a putea spune ceva cert.

Am deschis fereastra ca să aerisesc puțin casa. Încă era frig, dar nu chiar atât de frig ca cu o zi înainte, și mi-aș fi dorit ca profesorul să fi ales astăzi să meargă la Șile.

Apoi mi-am îmbrăcat costumul albastru închis și o bluză albă de mătase, mi-am machiat și m-am pregătit să înfrunt lumea.

Prima mea oprire a fost baza militară din Maslak. Le-am spus gardienilor de la poartă că sunt acolo să-l văd pe colonelul Necdet

Duran.

„Te așteaptă?” au întrebat.

— Da, am spus. „Sunt sora lui.” Au fost respectuoși, dar au sunat totuși pentru a confirma și apoi mi-au spus că va veni cineva să mă escorteze la biroul fratelui meu. În timp ce așteptam, m-am uitat în jur la peluzele îngrijite cu grijă, la potecile impecabile și la clădirile proaspăt pictate. O echipă de soldați trecea în pas, iar ici și colo ofițerii mergeau vioi, cu umerii pătrați, spatele perfect drept, uniformele îmbrăcate și călcate impecabil și pantofii foarte lustruiți. Toată lumea i-a salutat pe toți ceilalți pe lângă care au trecut, dar nu am văzut nicio persoană zâmbind.

Armata din orice țară este o lume a ei, dar aici a fost în mod special așa. Ofițerii trăiau o viață privilegiată în propriile lor ansambluri închise. Aveau propriile lor supermarketuri, unde totul era mult mai ieftin pentru că era subvenționat și fără taxe; propriile lor restaurante, cluburi de noapte și chiar frizerii și frizerii, toate încadrate din recruți care erau supuși celei mai stricte discipline și, din nou, desigur, toate oferite la prețuri foarte mici. De asemenea, aveau propriile stațiuni de vară în cele mai bune locații de-a lungul coastei. Aceste unități erau deschise doar ofițerilor și familiilor lor și aveau tendința de a socializa doar între ei. Chiar și socializarea s-a făcut după reguli militare. A existat o rotație a cine trebuia să distreze pe cine, soțiile ofițerilor trebuiau să invite pe rând alte soții la ceai, iar ordinea serviciului era determinată de gradul soțului. Soției unui colonel i se servea întotdeauna ceaiul înaintea soției unui locotenent.

Ofițerii și-au putut continua studiile în timp ce au servit, apoi au putut să se pensioneze la începutul celor patruzeci de ani și să înceapă o nouă carieră într-o firmă condusă sau deținută de foști ofițeri. Au putut să continue să folosească toate facilitățile militare și, pentru că toți prietenii și colegii lor erau foști ofițeri, nu s-au mutat niciodată în lumea reală, ci au continuat să trăiască într-o lume izolată a privilegiilor în care puteau continua să se simtă superiori față de toți ceilalți.

În primii ani ai Republicii, una dintre cele mai importante funcții ale armatei a fost aceea de a îndoctrina recluții cu ideologia noului regim. Ar putea aduce tineri din toate colțurile țării și să-i învețe ce înseamnă să fii un turc modern, republican. Ei au fost învățați cum să se comporte și ce să gândească și să creadă. Pentru unii tineri, aceasta a implicat chiar să învețe limba turcă pentru prima dată. De-a lungul timpului, acest lucru i-a determinat pe ofițerii superiori să ajungă să se gândească la ei înșiși drept izvorul suprem al idealismului republican. Au simțit că știu mai bine decât toți ceilalți și, prin urmare, s-au simțit superiori tuturor celorlalți. De asemenea,

au ajuns să se vadă pe ei înșiși drept gardienii supremi ai Republicii, cu datoria de a elimina orice amenințări la adresa regimului. Ei au curățat în mod regulat corpul ofițerilor de oricine ale cărui înclinații politice sau religioase erau suspecte. Și, de asemenea, au organizat în mod regulat lovituri de stat ori de câte ori au simțit că politica națiunii se îndreaptă într-o direcție greșită.

În scurt timp, a apărut un tânăr ofițer și m-a rugat foarte politicos să vin cu el. M-a condus la o clădire nu departe, până la etajul doi, și a bătut de două ori la ușa unui birou. L-am auzit pe fratele meu strigând „Intră”, iar ofițerul mi-a făcut intrarea și a închis ușa în urma mea. Fratele meu s-a ridicat din spatele biroului său mare de mahon și a venit la mine. M-a sărutat pe obraz și m-a așezat pe unul dintre cele două scaune față în față în fața biroului lui. S-a așezat vizavi de mine. Într-o mică vază albastră pe măsuta de cafea dintre noi erau niște flori proaspete. Am observat că avea o poză cu ramă argintie pe birou cu el însuși cu soția și copiii. Biroul era nefiresc de curat și bine ordonat, de parcă aici până și obiectele neînsufleteite le era frică să încalce disciplina militară.

— Fratele meu arăta foarte elegant în uniforma lui.

De îndată ce m-am așezat, un soldat a intrat și a rămas atent.

„Adu-i doamnei cafea turcească îndulcită. Nu voi avea nimic.”

M-a impresionat că, după toți acești ani, și-a amintit cum mi-am băut cafeaua.

— Îți mulțumesc foarte mult că m-ai ajutat ieri, Necdet.

„Cum a crescut Kerem”, a spus el zâmbind slab. „El chiar completează. S-a comportat cu multă calm și ieri.”

— Cine sunt acei oameni, Necdet?

„Așa cum ați spus, sunt agenți de securitate.”

„Vrei să spui de la Agenția Națională de Informații?”

„Nu!”

— Informații militare?

„Nu!”

„Ei bine, de unde sunt atunci?”

„Ei fac parte dintr-un fel de unitate specială.”

„Ei bine, ce vor ei de la noi?”

„Ei sunt interesați de acel profesor german, nu de tine.”

„Ce vor ei de la el?”

„Nu pot să-ți spun.”

„A fost la Istanbul acum cincizeci și nouă de ani. Are vreo legătură cu asta?”

„Într-un fel.”

„Este vorba despre un fel de crimă?”

„Ai putea spune asta.”

„Ce fel de crimă?”

„Nu pot spune.”

În acel moment, soldatul a bătut la ușă și a adus o tavă cu cafeaua mea și un pahar cu apă. Cafeaua, într-o ceașcă elegantă de porțelan alb, avea deasupra exact cantitatea potrivită de spumă și mirosea delicios. Trebuie, m-am gândit, să existe o metodă militară foarte strictă de preparare a cafelei. Exact atât de multă cafea, exact atât de multă apă încălzită la o anumită temperatură. Nimănui nu i s-a permis niciodată să varieze metoda chiar și în cea mai mică măsură, dar a trebuit să recunosc că cafeaua a fost perfectă.

— Hai, Necdet, am dreptul să știu despre ceva care îmi provoacă atâtea necazuri.

„Ar fi mai bine dacă ai uita totul și nu l-ai mai vedea pe profesorul Wagner.”

„Bine, promit că nu-l voi mai vedea dacă îmi spui despre ce este vorba. Sau este un spion?”

"Nu!"

„A furat ceva?”

"Nu."

"Crimă?"

El a ezitat un moment, apoi a spus: — Presupun că ai putea să-i spui așa.

— Necdet, profesorul este un criminal?

"Nu!"

„Ei bine, atunci care este problema?”

„Maya!”

Se ridică, exasperat, se plimbă puțin, apoi se duse, se ridică în spatele biroului său și își puse mâinile pe el.

„Maya, nu mă mai presa! nu pot să-ți spun nimic. Pot doar să spun că este mai bine pentru tine și fiul tău dacă pleci de la asta chiar acum.”

„Bine, dar o ultimă întrebare. Nu ridică sprâncenele așa. Dacă profesorul nu este un criminal, atunci de ce sunt interesați de el?”

Fratele meu s-a gândit o vreme. Părea că se gândește cum să pună cel mai bine ceea ce urma să spună. În cele din urmă, a vorbit cu o voce stinsă: „Îngrijorarea este că profesorul ar putea răscoli trecutul și ar putea scoate la lumină o crimă”.

Acest lucru m-a încurcat și mai mult. Dacă profesorul nu era vinovat și, dimpotrivă, încerca să scoată la lumină o crimă

nerezolvată, atunci ce ar putea fi rău în asta?

Fratele meu a venit să mă vadă afară. M-a ținut de umeri – era cu un cap mai înalt decât mine – și m-a privit în ochi.

— Acum uită-te la Maya, spuse el. „Este un lucru pe care vreau să-l clarific. M-am repezit în ajutorul tău când ai sunat disperat ieri seară. Dar te rog nu o mai face. Băiatul are un tată, vorbește cu el. Ești o femeie adultă, ai grijă de propriul tău fiu. Trăim în lumi diferite. Nu mă implica în această afacere.”

„Nu ești fratele meu?”

„Da, sunt fratele tău, dar trăim vieți foarte diferite și avem vederi foarte diferite asupra lumii. Te rog, hai să stăm departe unul de celălalt.”

Felul în care a spus asta, aproape șuierând prin buzele lui strânse, și privirea rece din ochii lui m-au durut și mai mult decât cuvintele lui. Acesta nu era Necdetul cu care am crescut. Era ca și cum trupul lui ar fi fost preluat de o ființă extraterestră.

Era clar că îi era frică. Simțeam frica din spatele furiei lui și felul în care mă privea. Dar asta nu i-a dat dreptul să mă rănească și am cedat îndemnului de a-l răni înapoi.

— Necdet, am spus. "Trebuie să îți spun ceva. Acei bărbați știu despre bunica noastră.”

I-a căzut falca.

"Ești serios?"

"Da. M-au amenințat cu asta.”

A înjurat pe sub răsuflare și și-a întors privirea pentru o clipă, apoi s-a întors spre mine.

„Bine atunci, la revedere Maya.”

„Necdet, nu-ți face griji. Probabil că au știut despre asta de ani de zile, dar nu te-a împiedicat să fii promovat. Asta înseamnă că nimeni nu are nicio îndoială cu privire la patriotismul tău.”

"Chiar crezi asta?"

— Da, am spus. "Sunt sigur de asta. Altfel nu ai fi în poziția în care te afli acum. Trebuie să știe că ești suficient de naționalist pentru a spune că propria ta bunica a pătat cu sânge.”

— Încă nu ai uitat asta?

— N-am uitat deloc, Necdet, am spus. „Și sunt curioasă. Mai gândești așa?”

„Nu pot să-mi fac griji pentru ceea ce s-a întâmplat înainte de a mă naște. Și ceea ce s-a întâmplat înainte de Republică nu este cu siguranță problema mea. Sunt turc și datoria mea este să apăr această țară.”

— Fără supărare, Necdet, dar aş prefera să fii turcul bun care i-a salvat pe strămoşii noştri decât genul de turc care eşti.

„Aşa îmi mulţumeşti?”

„Nu am vrut să te supăr, Necdet. Este mai bine dacă nu mai vorbim niciodată despre asta. Vă mulţumesc foarte mult pentru tot ce aţi făcut.”

S-a uitat la mine nerăbdător să vadă dacă îmi bat joc de el sau nu.

Am întins mâna şi i-am atins braţul. Îmi venea să mă apropiu de el. Dar braţul în uniformă a rămas impasibil.

— Necdet, am spus. „Nu pot să te răsplătesc pentru ceea ce ai făcut pentru mine şi pentru Kerem. Iti mulţumesc din tot sufletul. Vă rog să-mi salutaţi Oya şi copiii.”

Făcu o pauză de parcă nu ştia ce să facă. Era supărat că i-am amintit de observaţia de sânge contaminat.

— Dacă ai şti, mormăi el între buzele strânse.

— Despre ce vorbeşti, Necdet? Am spus.

„Nu ştii nimic. Urmezi ultima tendinţă fără să stai pe gânduri.”

„Cine, Kerem sau eu?”

„Nu, tu şi prietenii tăi.”

„Care prieteni?”

„Prietenii tăi „intelectuali”.

„Necdet, nu înţeleg ce vrei să spui, cine sunt aceşti prieteni şi ce nu ştim noi?”

Vorbea cu expresia obosită de pe chip a oamenilor care explică continuu acelaşi lucru.

„Tu continui şi mai departe despre întrebarea armeană fără să-ţi dai seama al cui joc joci.”

— Necdet, vorbesc doar despre bunica mea.

„Ei bine, de ce nu vorbeşti despre bunica ta maternă?”

„Ce legătură are asta cu asta?”

„Are totul de-a face cu asta, dar nu ţi se potriveşte.”

La asta mi-am pierdut răbdarea.

„Necdet, te rog, nu mai vorbi în ghicitori! Ce sa întâmplat cu bunica mea, ce nu ştiu? Hai, spune-mi ce s-a întâmplat? De ce eşti aşa de furios?”

Vena de la tâmplă îi pulsa şi maxilarul îi era încleştat.

„Bine atunci, vino înapoi şi stai jos”, a spus el. M-a luat de umeri, m-a propulsat spre scaunul pe care tocmai îl lăsasem şi m-a aşezat ferm. Apoi s-a aşezat şi s-a lăsat pe spate în scaun.

„Lucru pe care nu îl știi”, a spus el, „este istoria recentă a acestei țări, ce s-a întâmplat în trecut, ce sa întâmplat cu noi...”

„Atunci spune-mi, sunt toată urechile!”

„Oamenii vorbesc mereu despre armeni de parcă ar fi singurii care au suferit în această țară, ca și cum ar fi singurii care au fost uciși.”

„Vorbesc doar despre bunica. Nu am nimic de-a face cu vreo tendință...”

Am tăcut când am văzut expresia nerăbdătoare traversându-i chipul. La urma urmei, n-ar avea nici un rost în ceea ce aveam de gând să spun.

„De ce ignorați suferința turcilor din Balcani, a turcilor din Anatolia, a milioane de oameni care au murit sau au fost alungați din casele lor? Când puterile occidentale destrămau Imperiul Otoman, toată lumea din această țară a suferit. Armeni, greci, evrei, sunt de acord, dar nimeni nu vorbește despre cele cinci milioane de musulmani otomani care au murit și ei. Nu este nedrept?”

„Bine, am auzit ce spui”, am spus. „Dar asta nu înseamnă că nu-mi amintesc bunica”.

„Dar te împiedică să-ți amintești de bunica ta maternă!”

„De ce ar trebui?” Am spus. „Și în plus, ce s-a întâmplat cu bunica mea maternă?”

Nu am avut șansa să o vedem prea mult pe bunica mea Ayşe pentru că locuia destul de departe, în Antakya. Am văzut-o doar o dată la doi ani în vacanța noastră de vară. Îmi amintesc de ea ca pe o femeie caldă, care nu vorbea prea mult și avea un aer de tristețe în privința ei. Și bunicul meu Ali era așa. Erau ca niște străini amabili și generoși care ne-au tratat foarte bine. Îmi amintesc că avea pielea foarte deschisă și o față lată, aproape asiatică, și că el era un bărbat taciturn, cu tenul închis și obrajii înfundați, care fuma o țigară după alta.

Casa lor se afla la doar câteva mile de granița cu Siria; era întotdeauna mult mai cald acolo decât în Istanbul, iar mâncarea pe care o făcea bunica mea era mult prea picanta pentru mine. Cu excepția unui fel de mâncare numit oruk, care a fost făcut din grâu spart și carne de vită măcinată. A fost delicios și a fost unul dintre puținele lucruri pe care le făcea pe care le puteam mânca, așa că mi l-a făcut tot timpul. Grădina era plină de pomi de rodie, iar bunica mea obișnuia să stoarce suc de rodie pentru noi. Îmi amintesc că într-o zi bunicul meu a cules o rodie care cântărea aproape un kilogram și poate mi-o amintesc pentru că a fost una dintre puținele ori când l-am văzut vreodată exprimând bucurie pură. Când plecam, mașina noastră era încărcată cu gemuri și pastă de ardei și suc de rodie și borcane cu ardei roșu foarte iute.

„Sau mama mamei noastre era și armeană?” Am întrebat.

„Nu”, a spus fratele meu. „Era o turcă din Crimeea. Și bunicul nostru era, după cum știți, din Antakya.”

„Ei bine, care este povestea lor?”

— Îți spun eu, spuse el. Nu m-am gândit niciodată că ceea ce era pe cale să-mi spună mă va șoca atât de tare. În timp ce l-am ascultat pe fratele meu, mi-am dat seama încă o dată că nu i-am cunoscut niciodată cu adevărat pe oamenii pe care credeam că îi cunosc. Ce țară ciudată era aceasta, fiecare gospodărie avea un secret, o poveste.

Bunica mea se născuse și crescuse în Crimeea și era adolescentă la izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial. Turcii din Crimeea erau unul dintre numeroasele grupuri care fuseseră puternic oprimate de Stalin. Mii dintre ei au fost uciși în timpul colectivizării, intelectualii au fost cu toții arestați și executați și mii au murit de foame când hrana le-a fost confiscată. Până la începutul războiului, jumătate din populația lor fie murise, fie fusese deportată în Asia Centrală. Deci, atunci când germanii au invadat Rusia, guvernul turc ia convins să lupte de partea germană. Chiar dacă Turcia era neutră, guvernul era îngrozit ca Rusia să invadeze și a făcut tot ce a putut pentru a-i sprijini pe germani împotriva lor. Așa că au ajutat la organizarea turcilor din Crimeea în ceea ce se numea Legiunile Tătărăști care luptau sub comanda germană. Mulți dintre ei fuseseră efectiv recrutați în Armata Roșie și capturați de germani. Erau în lagăre de prizonieri și nu au avut de ales decât să facă ceea ce le-au spus germanii. Dar când valul s-a întors și germanii au început să se retragă, nu au avut de ales decât să fugă din țara natală împreună cu familiile lor. NKVD-ul sovietic a trimis unități speciale pentru a aresta și executa orice turci din Crimeea care erau suspectați de colaborare. Sate întregi erau adunate și trimise în Siberia. Așa că au plecat cu armata germană și au fost stabiliți în nordul Italiei.

— Deci bunica noastră a fost cu ei?

„Desigur, vă spun povestea ei. Când era tânără, ea și familia ei au fugit cu mii de turci din Crimeea de teamă că vor fi masacrați de îndată ce va sosi Armata Roșie.

„Când forțele aliate au intrat în Italia, au trebuit să se mute din nou și s-au stabilit în regiunea Ober Drauburg, lângă râul Drava din Austria. Dar necazurile lor nu s-au terminat aici. Când armata britanică a intrat în Austria, au fost luați prizonieri și de data aceasta transportați în lagărul Dellach. S-au gândit că, în calitate de prizonieri britanici, vor fi în siguranță și că li s-ar putea permite să meargă în Turcia și să înceapă o nouă viață acolo, dar, din păcate, nu a funcționat așa.

„În 1945, comandantul lagărului a primit ordine de la Londra ca toți deținuții să fie trimiși în Uniunea Sovietică. Britanicii urmau să-i predea, deși știau că asta însemna că vor fi împușcați. Turcii din Crimeea au implorat și au implorat, dar fără rezultat. Apoi, când și-au dat seama că nu există nicio scăpare, că nu pot face nimic, trei mii dintre ei au decis să se sinucidă în loc să fie trimiși înapoi. Au sărit cu toții în râul înghețat, femeile mai întâi, ținându-și copiii de mână, iar apoi bărbații. Cele patru mii rămase au fost încărcate în vagoane pentru vite, ușile au fost închise cu cuie și trenul a fost trimis pe drum.”

„Vrei să spui că bunica noastră a fost printre ei.”

„Da, în tren cu mama și tatăl ei. Câteva dintre rudele ei muriseră după ce au sărit în râu. Dar aveau motive să spere. Au auzit că, deoarece toate liniile feroviare și podurile feroviare din Europa de Est fuseseră distruse, urmau să fie trimise prin Balcani în Turcia, iar apoi prin Turcia în Uniunea Sovietică. Condițiile din tren erau inumane; nu era ventilație și puțin de mâncat sau de băut. A fost nevoie de zile pentru a ajunge în Turcia, dar pe măsură ce se apropiau de graniță li s-a ridicat moralul. Erau siguri că guvernul turc va avea milă de ei. Că îi vor lăsa să elibereze sau să închidă ochii și să-i lase să scape. La urma urmei, guvernul turc îi încurajase să lupte cu Armata Roșie. Dar nu, soldații turci desemnați să păzească trenul nici nu le-au permis să deschidă ușile pentru a lua puțin aer.

„În următoarele câteva zile, condițiile din tren s-au deteriorat și oamenii au început să moară. Ei au implorat soldații să-i ajute, să-i lase măcar pe cei mai bolnavi liberi. Soldații erau înțelegători, dar erau sub ordine stricte și nu puteau face nimic.

„Bunica noastră nu a renunțat să încerce să-i convingă pe soldați să-i ajute. Ea s-a concentrat asupra unui soldat pe nume Ali care părea a fi cel mai simpatic.”

„Oare soldatul acela ar fi bunicul nostru Ali?”

„Să spun povestea. Pe măsură ce se apropiau de granița sovietică, au început să roage soldații să măcar să-i împuște în loc să-i lase împușcați de ruși. Apoi, într-o dimineață de iarnă, au ajuns la punctul de trecere de lângă lacul de acumulare Kızılçakçak. Soldații turci au coborât, iar trenul a început să se deplaseze spre partea sovietică, unde soldații ruși așteptau. În ultimul moment, oamenii dintr-una dintre vagoane au reușit să spargă ușa, să scape și să sară în rezervor. Soldații sovietici au oprit trenul de îndată ce a ajuns pe teritoriul lor, au deschis ușile, au scos pe toți afară, apoi i-au aliniat și i-au împușcat pe loc, în vizorul soldaților turci care îi păzeau. Cât despre oamenii care au sărit în lac, toți s-au înecat. Și acesta a fost sfârșitul Legiunilor Tătare și al familiilor lor.”

— Dar cum rămâne cu bunica noastră?

„Ei bine, aceasta este partea interesantă. Bunica noastră a fost una dintre persoanele care au sărit în lac, dar un soldat a intrat după ea și a salvat-o.”

— Te referi la bunicul nostru!

„Da. Ali din Antakya. El a salvat o fată tânără, a adus-o la Antakya și s-a căsătorit cu ea, scoțându-i o carte de identitate falsă pe numele Ayşe.”

„De ce unul fals?”

„Pentru că dacă guvernul ar fi găsit supraviețuitori, i-ar fi trimis în Uniunea Sovietică”.

— Necdet, este cu adevărat adevărat?

„Da, din păcate, fiecare cuvânt este adevărat.”

„Și ce s-a întâmplat cu mama și cu tatăl ei?”

„Au fost împușcați la graniță.”

„Asta înseamnă că ambele bunici și-au ascuns adevărata identitate. Atâtea secrete într-o singură familie. E greu de crezut.”

„Tocmai acesta este ideea. Aproape fiecare familie din Turcia are secrete ca acestea. Mulți oameni nici măcar nu sunt conștienți de secretele lor de familie. Când Imperiul s-a prăbușit, oamenii au fugit aici din Balcani, Caucaz, Africa de Nord și Orientul Mijlociu, și au fost, de asemenea, soldați care luptau pe nouă fronturi diferite. Era inevitabil ca milioane de familii să fie afectate.”

— Ei bine, dar le numim pe toți turci.

„Nu folosim termenul doar cu referire la turcii din Asia Centrală, îl folosim și pentru toți oamenii care au fugit aici pentru că nicăieri altundeva nu era în siguranță. Se referă la toți oamenii care s-au unit pentru a construi o nouă națiune și o nouă viață.”

„Dar nu credeți că turcii din Crimeea au fost trădați de guvernul nostru. Așa cum au fost trădați armenii?”

„Ei bine, da, dar eu sunt un soldat, este datoria mea să slujesc și să protejiez statul, nu să-l pun la îndoială. Atât turcii din Crimeea, cât și armenii au făcut greșeala de a se alătura unei armate invadatoare și au plătit consecințele pentru asta.”

„Dar ce zici de femei și copii?”

„Maya...”

„Da, ai dreptate, nu are rost să ne certăm despre asta.”

În timp ce tânărul ofițer care aștepta la ușă m-a dus înapoi la poarta principală, încă mă simțeam de ce auzisem, dar mă gândeam mai mult la dosarul pe care îl văzusem pe biroul fratelui meu. Era un

dosar galben, oficial, marcat TOP SECRET, cu MAXIMILIAN
WAGNER scris dedesubt.

CAPITOLUL 8

A

m luat imediat un taxi, dar, deși traficul nu era cel mai rău, mi-a luat o oră să ajung la spital. Cerul era înnorat și amenința cu mai multă ploaie, lapoviță sau zăpadă și, în timp ce mergeam cu mașina, pe sunetele muzicii arabesce de la radioul șoferului, am continuat să-mi fac griji cu privire la felul de recepție cu care aveam să mă confrunt când am ajuns la universitate. Cât de mult fuseseră exagerate și răsucite bârfele pe măsură ce treceau de la o persoană la alta și câți oameni auziseră până acum? De asemenea, încă mai digeram povestea pe care o auzisem despre mama mamei mele și mă întrebam ce anume avea despre Wagner pe toți atât de agitați.

Spitalul era, ca întotdeauna, foarte aglomerat. Multime de rude îngrijorate, disperate, copii bolnavi, bătrâni și bătrâni fragili, victime ale accidentelor și bătăilor, oameni îndurerați care așteaptă ore întregi să fie tratați. Toată lumea părea săracă, disperată și nesănătoasă. Adică, nu numai pacienții păreau nesănătoși, ci și prietenii și rudele care îi aduseseră. Aceștia au fost oamenii care au fost uitați, trădați și lăsați în urmă de sistem. Oricine își permitea asigurarea privată a mers la unul dintre spitalele strălucitoare și luxoase care au apărut în ultimii ani. Doar cei mai săraci au fost nevoiți să vină în astfel de spitale publice aglomerate, murdare, dărăpănate. Medicii și personalul au fost dedicați și talentați și au făcut tot ce au putut, dar duceau o bătălie pierdută cu resurse din ce în ce mai reduse și cu o încărcătură de pacienți din ce în ce mai mare. Vopseaua se desprindea și erau pete de umezeală pe pereți și tavane. Echipamentul era învechit, iar proviziile și medicamentele erau insuficiente. Și nu părea atât de curat pe cât ar trebui un spital.

Aceștia, m-am gândit în timp ce mă uitam în jur, erau oamenii căroră politicienii pretindeau că le pasă și îi reprezintă ori de câte ori au loc alegeri. Dar, de îndată ce politicienii au ajuns la putere, au mers imediat să-și umple propriile buzunare și să-și îmbogățească prietenii. Nici așa-zisele partide religioase nu au fost diferite. Ar cheltui o avere pentru a asfalta drumurile din cartierele bogate, dar spitalul nu ar primi nici măcar un strat nou de vopsea.

Am urcat cu liftul până la etajul trei și i-am spus asistentei din spatele biroului că sunt acolo să-l văd pe Filiz. Ea a trimis-o pe Filiz,

care, în câteva minute, a venit clacând pe hol cu tocuri înalte. M-a sărutat pe ambii obraji, apoi m-a adus în biroul ei și mi-a oferit ceai.

„Deci”, am întrebat, „Ce mai face azi?”

„Se descurcă destul de bine. A putut să mănânce micul dejun în această dimineață. Respirația, pulsul și tensiunea arterială au revenit la normal, dar are încă puțină febră. Încă așteptăm rezultatele radiografiilor lui toracice.”

„Bine, mă bucur să aud asta.”

Și într-adevăr m-am bucurat cu adevărat. M-am îndrăgostit de bărbat.

„Te-a întrebat toată dimineața”, a spus Filiz cu un zâmbet răutăcios, „Este foarte nerăbdător să te vadă. Cum l-ai vrăjit pe bărbat într-un timp atât de scurt? Dacă ar fi puțin mai mic, așa spune...”

„Pentru numele lui Dumnezeu, Filiz, nu vorbi prostii”, am spus. „Pot să îl vad?”

„Dar nu ți-ai terminat ceaiul...”

„Nu mai vreau nimic.”

În timp ce mergeam pe coridor, ea a încercat să mă facă să-i spun mai multe despre Wagner. Tocmai i-am spus că el este oaspetele rectorului și că am fost desemnat să-i arăt. Mi-a aruncat o privire care a spus că credea că sunt evaziv. Am insistat că asta era tot ce știam și, de fapt, acesta era adevărul. Ei bine, nu chiar. Știam puțin mai mult decât atât, și poate că eram evaziv, dar chiar nu știam de ce.

În timp ce ne-am îndreptat pe coridor, am fost impresionat de încrederea lui Filiz. Chiar și felul în care mergea emana încredere în sine și control. Eram prieteni de ani de zile, dar de obicei o întâlneam în diferite locuri în care era doar o persoană obișnuită. Dar aici, unde toată lumea se simțea anxioasă și deplasată, ea făcea parte dintr-o mică elită. Ea era una dintre persoanele cu răspunsuri, una dintre persoanele ale căror cunoștințe erau căutate, una dintre persoanele care puteau da ordine care să fie ascultate imediat.

Se afla într-o cameră mică și mizerie cu alți trei bărbați. Era în patul cel mai aproape de fereastră, îmbrăcat într-o halată de spital cu o picătură atașată de braț. Părea palid și avea părul ciufulit, dar fața i s-a luminat când m-a văzut.

„Ah, tu ești. Mi-am făcut griji că nu te voi mai vedea niciodată.”

Am zâmbit.

„De ce, domnule profesor?”

„M-am gândit că ai putea fi supărat pe mine după toate necazurile pe care ți le-am provocat ieri.”

„Nu, domnule profesor, nu eram supărat, dar eram puțin enervat pentru că nu înțelegeam ce se întâmplă.”

Filiz a plecat și am tras un scaun lângă pat.

„Cum te simți, domnule profesor?”

A zâmbit, dar vocea îi era puțin slabă.

„Bine, nu-i rău. Am dormit toată noaptea.”

— Și tu ai dormit toată ziua.

El a continuat timid. „Da, îmi amintesc vag. În camera aia de motel, nu-i așa? Când m-am trezit, eram pe jumătate goală.”

"Da."

„Te-am întrebat dacă tu m-ai dezbracat?”

„M-ai întrebat și i-am spus că da”.

"Îmi cer scuze."

„Nu e nimic pentru care să-ți ceri scuze, profesore. Dacă te-aș fi lăsat în această stare, ai fi murit.”

„Cel mai probabil... Mi-ai salvat viața.”

După aceea s-a făcut liniște. Camera era plină de acea tăcere incomodă între doi oameni care nu știu ce să-și spună unul altuia. Mi-am dat seama că ne evităm unul pe altul. Ori de câte ori privirile ni se întâlneau, unul dintre noi privea în altă parte.

M-am zvârcolit pe scaunul meu. „Te las în pace. Mă voi întoarce și ne vedem mai târziu.”

„Bine, mulțumesc din nou. Pot să vă întreb ceva?”

„Da, domnule profesor?”

„Unde este vioara mea?”

Am făcut o pauză încercând să-mi amintesc.

„L-am luat de pe plajă, îl țineam în mână în timp ce te-am târât până la mașină. Nu, îl țineai. Îmi amintesc că ai refuzat să renunți la asta. Trebuie să fie în mașină.”

„Ar însemna mult pentru mine dacă l-ai găsi.”

"Nu vă faceți griji."

M-am îndreptat spre ușă și tocmai era să o deschid și să ies când l-am auzit spunând: „Un lucru ciudat s-a întâmplat ieri”.

M-am întors și m-am uitat la el.

„În somn am crezut că este Nadia lângă mine. Ea și-a pus brațele în jurul meu. O simțeam de parcă ar fi în viață, puteam chiar să o miros și o simțeam sărutându-mă pe umăr.”

S-a întors și s-a uitat pe fereastră.

„Parcă nu ar fi trecut toți acești ani, ca și cum am fi din nou tineri.”

„Cine este Nadia?”

S-a întors și s-a uitat la mine pentru o clipă, apoi a spus: „Îți spun mai târziu. Meriți să știi.”

După ce l-am părăsit, m-am uitat în jur după Filiz, iar când nu am găsit-o, m-am plimbat o vreme prin grădină. Era neliniștitor să fi fost confundată cu Nadia, cu o femeie pe care nu o întâlnisem niciodată. De asemenea, era neliniștitor să mă gândesc că îmbrățișam corpul gol al unui străin.

Până acum mă culcasem doar cu doi bărbați: soțul meu Ahmet și Tarik. Wagner fusese al treilea, iar această experiență îmi dăduse un sentiment ciudat de pace, o pace care nu avea nimic de-a face cu sexul. Simțirea corpului lui lângă al meu trezise în mine o tandrețe profundă. Ceea ce Süleyman găsisse obscen fusese poate cel mai autentic moment de decență pe care îl trăisem vreodată. N-aș fi crezut că este posibil să stau nemișcat cu brațele în jurul cuiva atât de multe ore, dar ieri nu eram deloc conștientă de trecerea timpului. Mai trebuie să mărturisesc că la un moment dat am început să-l sărut pe umăr.

Fusese complet diferit cu ceilalți doi bărbați cu care m-am culcat. Cu ei, a existat sex, dar nu această tandrețe și pace. Cu ei fusese aproape opusul intimității. Eram alăturată fizic cu o altă persoană, dar în același timp mă simțeam complet singură. Nici, trebuie să spun, nu am experimentat prea multă plăcere fizică.

Am părăsit spitalul și am luat un taxi pe strada principală. Mă ucidea să plătesc cât eram pentru taxiuri, dar ce puteam face? De asemenea, mă simțeam stresat pentru că pierdusem o jumătate de zi și trebuia să-mi petrec după-amiaza grăbindu-mă pentru a ajunge din urmă.

Nimeni cu care am trecut în urcarea scărilor și pe coridorul către biroul meu nu m-a tratat altfel decât de obicei. Hasan omul de ceai, Suat Tunç rectorul adjunct și profesorul Suna Kalaycı mi-au salutat cu toții prietenește. M-am uitat la grămada care se adunase în cutia mea de intrare, apoi am ridicat telefonul și am sunat-o pe secretara rectorului să-l întreb dacă pot să intru să-l văd. Chiar și cățeaua aceea bătrână era plăcută și de ajutor. Nu am simțit nimic din disprețul la care mă așteptam de la ea și chiar a zâmbit când am trecut pe lângă ea în drum spre biroul lui. Așa că se părea că Süleyman nu spusese nimănui. Totuși, într-un fel, în loc să mă facă să mă simt ușurat, asta m-a îngrijorat. Am avut bănuiala furișă că va încerca să folosească ceea ce știa în avantajul său.

Rectorul a vorbit la telefon și mi-a făcut semn să mă așez. S-a întors spre mine când a închis.

"Cum stă treaba?" el a întrebat.

„Mă tem că profesorul Wagner s-a îmbolnăvit și a trebuit să-l duc la spitalul Çapa.”

"Ce s-a întâmplat!? Ce s-a întâmplat?"

„Nu este nimic grav. Tocmai a avut un fior sever. M-am gândit că, din cauza vârstei lui, era mai bine să fiu precaut.”

"Oh bine! Cum e acum?"

"El este bine. Dar nu sunt sigur când îl vor da afară. S-ar putea să trebuiască să-i schimbăm biletul de avion.”

„Oh, nu e nicio problemă, ne putem ocupa de asta. Important este să primească odihna și îngrijirea de care are nevoie.”

„Este ceva ce trebuie să spun, dar...”

"Dați-i drumul."

„În ultimele zile a trebuit să alerg mult pentru profesor și a trebuit să iau o mulțime de taxiuri.”

"Am înțeles. Süleyman a dus Mercedesul la mecanic. De data aceasta are nevoie de niște reparații majore. Spune-i secretarului general să-ți dea o altă mașină.”

"Mulțumesc."

Tocmai când ieșeam pe ușă, m-a sunat înapoi

„Stai puțin, mai este ceva ce aproape că am uitat.”

"Da?"

M-am întors la biroul lui.

„Am fost invitat la o recepție la consulatul britanic în această seară, dar nu voi reuși. Aș vrea să mergi în locul meu.”

„Nu ar fi mai potrivit să meargă unul dintre asistenții rectorilor?"

„Ai dreptate, dar când le-am spus că nu pot veni, au cerut de tine.”

"Pe mine?"

„Da, tu și pe nume.”

„Trebuie să fie o greșeală.”

„Fără greșeală”, a spus el și mi-a întins un plic. „Scrie ținută formală.”

Întors în biroul meu, am deschis plicul gros care fusese adresat cu o mână elegantă. Sub stema regală era o invitație bună de a participa la o recepție în acea seară, la 7:30. RSVP și cravată neagră și rochie de seară. Am fost uluit. Nu am fost niciodată invitat la așa ceva și nu aveam idee de ce sunt invitat acum. Eram mulțumit și, în același timp, îngrozit. Nu aș cunoaște pe nimeni acolo și nu aveam idee cum ar fi trebuit să te comporti la așa ceva. Dar de ce ar invita ei un funcționar modest ca mine, și mai ales pe mine? Și aveam să fiu supărat pentru asta de oamenii despre care se aștepta de obicei să-l înlocuiască pe rector?

M-am uitat la ceas. Era deja după trei și a trebuit să mă mișc. M-am dus la secretarul general și i-am spus că rectorul autorizase o mașină pentru profesorul Wagner. El a rânjit și mi-a uitat sânii. Mulți bărbați fac asta pe furiș, dar acestui bărbat i-a plăcut să facă evident că se uită. L-am ignorat.

Zece minute mai târziu, mă urcam pe bancheta din spate a unui Ford Focus bleumarin. Șoferul era un tânăr politicos pe nume Ilyas, care mă condusese o dată sau de două ori înainte. I-am spus să mă ducă acasă și ne-am descurcat destul de bine pentru că ora de vârf nu începuse încă. Dar tocmai când ne apropiam de strada mea m-am răzgândit și i-am dat o altă adresă la care să meargă.

Mehmet frizerul și-a exprimat surprinderea și plăcerea să mă vadă în timpul orelor de birou. Mergeam la el de ani de zile și am dezvoltat o relație drăguță și confortabilă. Știam ce putea face și el știa ce îmi place, așa că nu trebuia să pierdem timpul discutând și nu am fost niciodată dezamăgită. De asemenea, era o persoană cu inimă bună, una dintre puținele pe care le cunoșteam.

„Mă grăbesc groaznic. Mă duc la o recepție la consulatul britanic în această seară.”

„În acest caz, hai să-ți punem părul în sus, Maya!”

„Fă ce vrei”, am spus. „Am toată încrederea în gustul tău.”

Frizeria era plină de femei care aveau părul vopsit, care aveau manichiură, pedichiură și epilarea cu ceară. Părea să fiu singura femeie cu părul negru. Unul dintre asistenți mi-a întors scaunul, mi-a împins ușor capul pe spate și mi-a spălat părul într-un lighean mic.

Mai târziu, în timp ce mă curățam și sorbeam cafeaua, l-am sunat pe Filiz la spital și am aflat că starea profesorului se îmbunătățește. L-ar mai ține o zi pentru observație și probabil l-ar fi externat a doua zi.

Mehmet a creat un chignon minunat, dar nu eram obișnuit să-mi port părul sus și mă simțeam goală cu gâtul expus așa.

„Colierul va face șmecheria.”

Se întuneca când am plecat, iar strada era plină de oameni care își făceau cumpărăturile de seară. Am cumpărat niște produse de patiserie cu brânză de la patiseria din colț și apoi, simțindu-mă ca o femeie bogată, m-am îndreptat spre mașina mea cu șofer.

Când am ajuns acasă, l-am găsit pe Kerem la computerul lui, dar nu avea aerul lui obișnuit de întuneric. Când m-a auzit intrând în camera lui, a ridicat privirea și a zâmbit.

„Niciodată nu vei crede ce am găsit.”

Imprimanta lui scotea hârtie și deja era destul de grămadă.

„Uite,” a exclamat el. „Știi că Einstein i-a scris o scrisoare lui Atatürk?”

„Nu, nu am făcut-o. Dar ce legătură are asta cu noi?”

„Nu cu noi, dar are ceva de-a face cu Maximilian Wagner.”

Am promis că o să citesc totul când mă întorc seara, apoi am pus produsele de patiserie pe o farfurie și am intrat la duș, având grijă să nu-mi ud părul. Apoi am intrat în dormitor și mi-am îmbrăcat rochia neagră pe care o purtasem cu două zile în urmă, când luasem cina cu Wagner. M-am machiat și apoi am scos colierul bunicii mele din seif și mi l-am pus la gât. Când m-am uitat în oglindă, am fost foarte mulțumit de ceea ce am văzut.

Când Kerem mi-a spus cât de bine arăt, ceea ce nu a făcut niciodată, m-am simțit și mai mulțumit.

„Arăți ca un model într-una dintre acele reviste.”

— Nu mai cerceta, am spus. „Mi-ai dat mai mult decât suficient să citesc pentru moment. De ce nu te uiți la televizor sau așa ceva?”

Și-a frecat ochii și era clar că era foarte obosit. Într-adevăr, părea fericit să aibă o scuză pentru a scăpa de computer. Dar înainte să-și închidă computerul, a vrut să-mi arate câteva dintre imprimările pe care le păstrase separate de celelalte.

„Uite, asta am aflat despre acea navă.”

Prima pagină avea titlul:

„Confidențial DIRECȚIA GENERALĂ DE SECURITATE,
MINISTERUL INTERNELOR Număr: 55912-S /13 septembrie 1941”

„Ce-i asta? Este vorba despre acea navă românească? Sutuumă?”

Un zâmbet de mândrie se răspândi pe chipul lui.

Am fost curioasă și am vrut să o citesc imediat, dar nu am avut timp, așa că l-am pus în dormitor și, simțindu-mă din nou ca o femeie bogată, m-am dus și am urcat în mașina cu șofer care mă aștepta. .

Consulatul britanic, care este foarte aproape de Pera Palas, este o clădire mare, impunătoare, un palat într-adevăr, construit ca ambasadă când Istanbulul era capitala Imperiului Otoman. Am întins invitația mea gardianului de la poarta consulatului și el a deschis cu respect poarta. Am urcat treptele de marmură și am intrat într-un hol mare luminat de candelabre, unde un valet îmbrăcat în negru mi-a luat haina și m-a condus la etaj.

Sala era destul de aglomerată. Consulul și soția lui stăteau la intrare întâmpinând oaspeții la intrare, strângând mâna și schimbând câteva cuvinte de glumă. Unii, în mod clar, erau cunoscuți vechi, dar nu erau mai puțin grațiosi cu cei pe care nu-i cunoșteau. Când i-am dat numele meu, a zâmbit, dar când a fost clar

că habar nu avea cine sunt, am adăugat că sunt de la Universitatea din Istanbul. Mi-a strâns mâna energic, s-a întors către soția lui pentru a spune: „Profesorul este de la Universitatea din Istanbul”, iar ea a zâmbit călduros și mi-a strâns și mâna. Nu am crezut că este momentul potrivit să le corectez și să spun că nu sunt profesor, așa că am zâmbit.

Toți, bărbații îmbrăcați în jachete și femeile foarte elegant, stăteau de vorbă în grupuri mici, în timp ce ospătarii circulau cu tăvi cu băuturi și aperitive. Am luat un pahar de vin roșu și o chifteluță cu o scobitoare în ea și, în timp ce am mâncat chifteluța, mi-am dat seama că îmi era foarte foame. Nu mai mâncasem de la ouăle și cârnații de azi dimineață, așa că am început să iau câte ceva din fiecare dintre tăvile de aperitive care mi-au trecut la îndemână.

Mă gândeam la o tapiserie mare pe perete când consulul a atras atenția tuturor și a ținut un scurt discurs. Când a terminat, toată lumea a aplaudat și au fost servite mai multe alimente și băuturi. M-am rătăcit și m-am apropiat o dată sau de două ori de unul dintre grupuri și am încercat să mă alătur, dar parcă eram invizibil. Așa că am luat un pahar de șampanie și m-am interesat de picturile și tapiseriile de pe perete. În timp ce contemplam un tablou mare și dramatic al unei bătălii navale, am devenit conștient că cineva stătea în spatele meu privind pictura peste umărul meu. M-am întors și am văzut un englez înalt și zvelt, cu ochelari cu ramă de corn.

"Ești plictisit?" el a întrebat.

„Nu, totul este foarte frumos.”

„Se pare că nu cunoști mulți oameni aici.”

„De fapt, nu cunosc pe nimeni aici.”

El a zâmbit politicos.

„Dar știi cine ești.”

— Vrei să spui că știi că sunt de la universitate.

„Nu, adică știi cine ești.”

Am zâmbit.

„Ei bine, atunci, în acest caz, cum mă cheamă?”

"D-na. Maya Duran, spuse el, înclinându-se ușor.

„De unde știi cine sunt?”

„Nu ai observat că mulți oameni par să știe cine ești în ultima vreme?”

"Ce vrei să spui cu asta?"

— Pot să-ți ofer încă un pahar de șampanie?

Mi-a luat paharul gol și i-a făcut semn unuia dintre ospătari să-mi aducă altul. De îndată ce mi-am luat paharul, el l-a ridicat pe al lui.

„Către faimoasa Maya Duran.”

"Cine ești tu?"

"Iartă-mă. Eu sunt atașatul consular, Matthew Brown.

A luat o felicitare din jachetă și mi-a prezentat-o cu înflorire.

„Nu sunt profesor”, am mărturisit.

"Știu."

„Nici eu nu sunt asistentul rectorului. Sunt un simplu funcționar.”

"Știu."

— Atunci de ce m-ai invitat la această petrecere?

— Pentru că am vrut să vorbesc cu tine.

"Despre ce?"

„Despre profesorul Maximilian Wagner.”

„Ce vrei să știi despre Wagner?”

„Ce a făcut, de ce a venit la Istanbul.”

„De ce să-ți spun?”

„Desigur, nu trebuie să-mi spui nimic. Purtăm doar o discuție prietenoasă.”

„Obişnuia să predea la universitate și s-a întors în vizită. Rectorul l-a invitat să țină o cuvântare cât era aici. Cam atât.”

Și-a ridicat sprâncenele pentru o clipă și le-a coborât.

„Asta nu este tot”, a spus el.

"Asta e tot. Cel puțin asta e tot ce știu.”

— În cazul ăsta, ce făceai ieri la Șile?

„Acum am să te întreb ceva. De ce este acest om atât de important?”

A devenit serios și m-a privit gânditor.

„Este mai bine dacă nu știi”, a răspuns el.

A spus-o atât de ferm, încât am înțeles că nu voi obține nimic mai mult din el.

Mă durea capul și eram năucit de toate aceste întrebări.

„Dacă mă scuzați, trebuie să plec. Bună seara.”

— Ne vedem până la ușă, spuse el.

Am trecut prin mulțimea zgomotoasă și am coborât. Un valet mi-a adus haina și domnul Brown m-a ajutat cu amabilitate să o îmbrac. Apoi m-a văzut până la mașină.

Înainte să intru el a spus: „Dna. Duran, dacă ne spui ce face acest om, vei face guvernului britanic o favoare pe care nu o vom uita.

Când nu i-am răspuns, a spus: „Știi că un prieten la nevoie este într-adevăr un prieten. Ai cardul meu. Te rog sună-mă.”

M-a ajutat să intru în mașină, a închis ușor ușa și mi-a luat rămas bun.

În timp ce mergeam pe străzile pline de viață și luminate din Istanbul, mi-am desprins părul, mi-am dat jos tocuri, am deschis geamul și am lăsat vântul să-mi bată pe față. Habar n-aveam ce se întâmplă, în ce eram implicat și de ce atât de mulți oameni s-au interesat brusc de mine și deveneam din ce în ce mai neliniștit. Eram singur și nu aveam la cine să apelez. Nu puteam avea încredere în fratele meu, în fostul meu soț sau în rector și nu erau prietenii pe care să mă pot baza. Singurul meu aliat a fost un băiat tânăr care naviga pe internet.

Când am trecut pe lângă hotelul Pera Palas, mi-am dat seama că vreau să-l confrunt pe Wagner și să-l fac să-mi spună despre ce era vorba, dar era încă în spital. Trebuie să fi fost încruntat pentru că Ilyas m-a întrebat dacă sunt bine.

— Nu-i nimic, Ilyas. Doar că mă doare un pic de cap.”

„Dacă vrei, pot găsi o farmacie deschisă.”

„Mulțumesc, am niște aspirină acasă. Mulțumesc, Ilyas, ești foarte atent.”

"Mulțumesc."

Când am intrat în casă, mi-am scos pantofii și i-am ridicat. Kerem era încă la computer.

„Găsesc din ce în ce mai multe lucruri.”

„Nu scriem o carte, tot ce trebuie să știm este cine este Wagner.”

"Unde este el acum?"

„Este în spital acum, dar îl dau afară mâine.”

„Când se întoarce în America?"

„Probabil în câteva zile. De ce?"

„Vreau să-ți cer ceva.”

— În schimbul tuturor cercetărilor tale?

— Nu, dar am petrecut atât de mult timp cu acest bărbat încât vreau să-l cunosc înainte să plece.

"De ce?"

„Ei bine, nu am întâlnit niciodată pe cineva atât de important.”

„Important în ce sens?"

„Trebuie să fie important dacă are după el toți acești spioni.”

În bucătărie, am luat două Alka-Seltzer din dulap, le-am scăpat într-un pahar cu apă și le-am văzut cum spumăneau. Dacă aș fi avut o migrenă, aș fi luat Relpax, dar știam diferența dintre o durere de cap obișnuită și una care s-ar transforma într-o migrenă.

Apoi am făcut un duș fierbinte și mi-am ținut gâtul sub apă fierbinte mult timp. m-am spalat și pe par; Am decis că nu vreau să păstrez chignonul.

Sub duș, în timp ce mă gândeam la Matthew Brown și mă întrebam de ce era interesat de Wagner, m-am trezit fluierând și am fost surprins să-mi dau seama că fluieram introducerea la serenada lirică pe care Wagner o cântase pe plajă. O cântase iar și iar de atâtea ori încât mi se întipărise în minte. Apoi am încetat să fluier în același punct în care se oprișe, iar și iar. Nu reușise niciodată să treacă dincolo de acel punct.

Am luat tipăritele lui Kerem și i-am spus noapte bună. Apoi, în timp ce stăteam întins în pat, citindu-le, m-am trezit devenind complet absorbită.

—

Gâtul meu este înțepenit din cauza scrisului atât de mult timp, sau mai degrabă din cauza copierii și lipirii, a colecției și a lucrului la ceea ce am scris deja. Începe să mă doară partea dreaptă. Trebuie să mă ridic și să mă mișc puțin. Până acum trebuie să fim cam la jumătatea Atlanticului și sunt nerăbdător să termin până ajungem la Boston. Cea mai mare parte a restului poveștii este deja pusă la punct, trebuie doar să o unesc și să completez câteva detalii, așa că nu ar trebui să fie prea dificil. Dar bateria laptopului meu este descărcată și trebuie să îmi dau seama ce să fac în acest sens.

Mă duc la însoțitoarea de zbor care stă în față și încep o conversație cu ea. O întreb cât timp stau în America, când fac călătoria de întoarcere, cum se descurcă cu jet lag. Trebuie să se plictisească, pentru că e bucuroasă să răspundă.

De obicei, stau trei zile după un zbor transatlantic. O altă echipă zboară cu avionul înapoi. Jet lag tinde să fie mai rău dacă zbori înapoi în Europa decât în America. Unii piloți și echipaj folosesc melatonina pentru a-și regla somnul, dar ea, Renata, preferă să nu o facă. Între timp, a fost ceva ce mi-aș dori? Ar putea să-mi aducă o farfurie cu fructe răcite dacă voiam. Apropo, am fost scriitor? Ea observase că scriam de când a decolat avionul.

Îi spun că scriu despre unul dintre profesorii germani care a emigrat în Turcia în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Ea spune că nu a auzit niciodată așa ceva, iar eu zâmbesc și spun că puțini oameni au auzit. Apoi îi mulțumesc, îi spun că o farfurie cu fructe ar fi minunată și o întreb dacă ar fi posibil să-mi încarce laptopul.

„Desigur”, spune ea.

Ne întoarcem împreună la locul meu, îi dau laptopul meu și ea îl duce înapoi la stația ei și îl conectează. Acum voi mânca fructele și voi dormi puțin în timp ce bateria se reîncarcă. Multumesc Renata.

CAPITOLUL 9

Excelenta Voastra,

În calitate de președinte de onoare al Uniunii Mondiale „OSE”, vă rog să solicit Excelenței Voastre pentru a permite patruzeci de profesori și doctori din Germania să-și continue activitatea științifică și medicală în Turcia. Cele menționate mai sus nu pot practica în continuare în Germania din cauza legilor care guvernează acolo în prezent. Majoritatea acestor bărbați posedă o vastă experiență, cunoștințe și merite științifice și s-ar putea dovedi foarte folositori atunci când se stabilesc într-o țară nouă.

Dintr-un mare număr de solicitanți, Uniunea noastră a ales patruzeci de specialiști cu experiență și savanți proeminenți și, prin prezenta, solicită Excelenței Voastre să le permită acestor oameni să se stabilească și să practice în țara dumneavoastră. Acești oameni de știință sunt dispuși să lucreze timp de un an fără nicio remunerație în oricare dintre instituțiile tale, conform ordinelor Guvernului tău.

Susținând această cerere, îmi iau libertatea de a-mi exprima speranța că, prin acordarea acestei cereri, guvernul dumneavoastră nu numai că va îndeplini un act de înaltă umanitate, ci va aduce și profit propriei țări.

*Am onoarea să fiu,
Slujitorul ascultător al Excelenței Voastre,
prof. Albert Einstein*

Notele lui Kerem din partea de jos a paginii spuneau că această scrisoare, semnată de Einstein, fusese scrisă la 17 septembrie 1933 și trimisă primului ministru al Republicii Turce. Eram curios ce înseamnă OSE, așa că mi-am pornit laptopul și am căutat pe internet.

Ceea ce am învățat a fost că OSE era o organizație internațională care îi ajută pe evrei. A fost fondată inițial în Rusia ca o societate caritabilă și mai târziu, când avea sediul la Paris, a devenit activă în a ajuta evreii care trăiau sub regimul nazist. De asemenea, am aflat că Albert Einstein a servit ca președinte de onoare.

Multe site-uri web turcești aveau articole despre „Scrisoarea lui Einstein către Atatürk”, dar am aflat că scrisoarea nu fusese adresată lui Atatürk, care era președintele Turciei, ci prim-ministrului și că probabil că nu fusese scrisă de Einstein. Însuși, care plecase deja în

Statele Unite până la acea dată. Se pare că a semnat o serie de pagini goale înainte de a pleca.

Pe scrisoare erau notări în limba turcă care indicau că aceasta a fost primită și citită de prim-ministru și apoi transmisă ministrului educației. După ce s-a consultat cu ministrul educației, prim-ministru a decis să respingă cererea și a trimis următoarea scrisoare din 14 noiembrie 1933:

Profesor distins,

Am primit scrisoarea dumneavoastră din 17 septembrie 1933 prin care se solicită acceptarea de către Turcia a 40 de profesori și medici care nu își mai pot desfășura activitatea științifică și medicală în Germania, în conformitate cu legile care guvernează Germania în prezent.

De asemenea, am luat act de faptul că acești domni vor accepta să lucreze fără remunerație timp de un an în unitățile noastre aflate sub guvernul nostru.

Deși accept că propunerea dumneavoastră este foarte atractivă, regret să vă informez că nu văd nicio posibilitate de a o face compatibilă cu legile și reglementările din țara noastră.

Distins profesor, după cum știți, avem acum peste 40 de profesori și medici sub contract în angajarea noastră. Cei mai mulți dintre ei se află în aceleași condiții politice, având calificări și capacități similare. Acești profesori și doctori au acceptat să lucreze aici în conformitate cu legile și reglementările actuale în vigoare.

În prezent, încercăm să înființăm un organism foarte delicat, cu membri de origini, culturi și limbi foarte diferite. Prin urmare, regret să spun că ar fi imposibil să angajăm mai mult personal dintre acești domni în condițiile actuale în care ne aflăm.

Distins profesor, îmi exprim durerea pentru că nu am putut să vă îndeplinesc cererea și vă cer să credeți în cele mai bune sentimente ale mele.

Cu toate acestea, Atatürk s-a interesat personal de această problemă și a intervenit, crezând că acești profesori ar putea aduce o contribuție valoroasă la modernizarea Turciei. Într-adevăr, Turcia a ajuns să accepte în total 190 de profesori, mai întâi din Germania, apoi din Austria după Anschluss-ul din 1938, iar apoi din Praga după invazia nazistă din 1939.

Când a sosit primul grup de cărturari, Atatürk i-a invitat la un banchet dat în onoarea șahului Iranului la Palatul Dolmabahçe și i-a întâmpinat pe fiecare în parte. Profesorul Alfred Kantorowicz a tratat chiar dinții șahului, iar medicul oftalmolog Joseph Igersheimer i-a scris o rețetă pentru o nouă pereche de ochelari.

Am adormit gândindu-mă la acești oameni care fuseseră dezrădăcinați, forțați să trăiască vieți diferite — ca bunicile mele — și că aceștia erau norocoșii, pentru că atât de mulți alții li s-au stins viața. Pentru ce?

CAPITOLUL 10

M

-am trezit a doua zi dimineată cu hârtiile întinse pe tot patul și cu laptopul încă pornit lângă mine. Toate aceste lucruri pe care nu le cunoșteam cu câteva zile în urmă au pus stăpânire pe viața mea. Wagner, Sutuuma, Nadia, spioni...

M-am gândit la Renault alb. Nu-i mai văzusem pe cei trei bărbați de ceva vreme. Hotărâseră oare să nu mă mai urmărească? Oare fratele meu i-a avertizat de la mine? Poate că preluase cazul. Ar putea să mă pună urmărit acum?

Văzusem dosarul lui Wagner pe biroul lui. Tocmai o primise sau fusese implicat de la început? Dar când am sunat de la Șile, se comportase ca și cum nu știa nimic. Într-adevăr, părea surprins.

Oricare ar fi adevărul, mai trebuia să mă descurc cu viața de zi cu zi. Scoate-l pe Kerem din pat și dă-i micul dejun, mă îmbrac și mă apuc de treabă.

Nu am avut puterea să fac un mic dejun elaborat. Mă simțeam letargică și mă dureau articulațiile și mi-ar fi plăcut să stau acasă și să mă uit la televizor sau să citesc toată ziua. Așa că în loc de ouă și cârnați am avut fulgi de porumb.

Kerem nu a acordat niciodată prea multă atenție orei de dimineată, pentru că îl frământam mereu să ajungă la timp pentru autobuzul școlar. Nu trebuia să se gândească la asta pentru că știa că mă voi asigura că ajunge la timp. Dar în acea dimineată a fost surprins pentru că nu am spus nimic.

Se zăbovi la micul dejun, dar după un timp a observat că ceva nu era în regulă și s-a uitat la ceas. Apoi s-a uitat atent la mine, dar nu i-am dat nicio atenție și am continuat să-mi citesc ziarul. Părea îngrijorat, dar nu a spus nimic.

Apoi, după ce s-a uitat din nou la ceas, a întrebat: „Ce zi este astăzi?”

Fără să-mi ridic capul de la ziar, am spus „vineri”.

Apoi, după o clipă, și fără să ridic privirea, am întrebat: „Ce se întâmplă?”

„Vreau să spun că nu este weekend. Există școală.”

— Da, am spus, absent și am întors o pagină de hârtie.

M-a așteptat cât a putut, apoi s-a ridicat și a spus: „Ce e cu tine? O să pierd autobuzul școlar. Mai sunt două minute până la capăt.”

„Așa este”, am spus. „N-am avut nici o idee.”

A alergat spre hol și a început să-și îmbrace haina. A încercat să se comporte ca un om furios și cu cât o făcea mai mult, cu atât părea mai copilăresc. M-am dus la el și am râs.

„Nu trebuie să te grăbești. Azi te duc la școală.”

„Tu?”

„Da”, am mers și m-am uitat pe fereastră. Ilyas era deja acolo. L-am sunat pe Kerem și i-am arătat Ford Focus-ul care aștepta în fața ușii din față. Ilyas stătea rezemat de mașină și fuma o țigară.

— Acolo, am spus. „Aceasta este mașina noastră și acesta este șoferul nostru.”

„La naiba!” spuse el, apoi își puse imediat mâna la gură.

„O să merg la școală într-o mașină condusă de șofer ca copiii bogați?”

„Da.”

„De ce ți-a dat universitatea o mașină? Este din cauza lui Wagner?”

„Da.”

„Începe să-mi placă acest om din ce în ce mai mult.”

Mai aveam o surpriză pentru el, dar nu aveam de gând să-i spun încă. Am ieșit și am urcat în mașină. Ilyas mi-a deschis ușa. Kerem s-a așezat în stânga mea și s-a uitat pe fereastră pentru a vedea dacă vreunul dintre vecini privea. Se bucura de asta. Când ne apropiam de școală, el a început să zâmbească, iar eu am profitat de situație pentru a-l sărut pe obraz înainte să coboare din mașină.

De îndată ce am ajuns la birou, m-am așezat să mă ocup de toată munca care se adunase în ultimele zile. Apoi, la ora prânzului, m-am dus în sala de mese a facultății. Nu pentru că mi-ar fi fost foame, ci să-l văd pe Nermin, un prieten care a lucrat la arhive și a luat mereu prânzul în sala de mese a facultății. Am găsit-o la masa ei obișnuită, iar când m-a văzut și-a ridicat privirea și a zâmbit.

„Maya! Nu te-am văzut de mulți ani.”

Am vorbit la prânz, apoi la un moment dat i-am spus că trebuie să găsesc niște informații despre un oaspete pe care îl arătam.

— Profesorul Wagner? ea a întrebat.

„Da”, am răspuns.

— Desigur, spuse ea. „Avem o secțiune separată despre profesorii străini care au lucrat la universitatea noastră. Vino să arunci o privire oricând vrei.”

„Pot să vin după prânz?” Am întrebat.

Putea doar să încuviințeze din cap și să clipească pentru că avea gura plină.

O jumătate de oră mai târziu mă aflu în arhivă, unde Nermin mi-a spus că sunt în proces de introducere a sute de mii de fișiere în sistemul informatic.

„Au fost introduse încă dosarele profesorilor străini?”

„Nu, din păcate încă nu am ajuns la ei. Pur și simplu nu ți-ar veni să crezi câte documente sunt.”

M-a condus pe un culoar printre pereții de documente.

— Iată-te, spuse ea. „Tot ceea ce cauți va fi aici. Îmi pare rău, dar va trebui să te las să te descurci singur cu asta. Sunt copleșit.”

Eram prea fericit să fiu lăsat singur. Am început să citesc numele fișierelor. Ernst Reuter, Fritz Neumark, Paul Hindemith, Alfred Braun, Ruth Sello, Robert Anhegger, Maximilian Ruben, Ernst Praetorius, Rudolf Belling, Carl Ebert, Margarete Schütte-Lihotzky, Julius Stern, Bruno Taut, Hans Bodlaender, Eduard Zuckmayer, George Tabori, Alfred Joachim Fischer, Clemens Holzmeister, Martin Wagner, Gustav Oelsner, Erna Eckstein și Ernst Engelberg... Lista a continuat și mai departe. Majoritatea acestor profesori rămăseseră la Istanbul, deși câțiva plecaseră la Ankara.

Am găsit următoarele într-unul dintre fișiere.

Profesorii care au fugit în Turcia din Germania nazistă au format coloana vertebrală a Universității din Istanbul. Reforma universitară elaborată de profesorul de medicină elvețian Albert Malche a fost implementată în 1933. Numele otoman al universității, Darülfünun, a fost schimbat în Universitatea din Istanbul.

Noua Republică Turcă avea zece ani, iar efortul regimului de a se occidentaliza s-a bazat pe savanții germani din discipline precum drept și medicină pentru a compila biblioteci, a codifica metodele de predare și a pregăti arheologi. Au fost și profesori de botanică, geologie, chimie și biochimie. Profesorii ar avea voie să țină prelegeri prin interpreți în primii trei ani, după care ar fi de așteptat să țină prelegeri în limba turcă. Profesorii germani urmau să primească un salariu de cinci ori mai mare decât cel al colegilor lor turci.

În ciuda faptului că câștigau un salariu relativ mare, mulți dintre acești profesori au avut dificultăți în a se adapta. Unii au avut dificultăți să învețe limba turcă și să facă față propriilor prejudecăți culturale. Mulți dintre colegii lor turci erau supărați față de prezența lor și față de salariile mult mai mari. Au existat presiuni din partea autorităților germane și a numeroșilor simpatizanți nazisti, atât germani, cât și autohtoni, prezenți în țară la acea vreme. În ciuda

acestui fapt, au pus bazele sistemului de învățământ turcesc, iar unii dintre ei au rămas în această țară zeci de ani și chiar au fost îngropați în Turcia.

Mormintele lui Curt Kosswig și ale profesorului dr. Erich Frank se aflau unul lângă altul în Cimitirul Aşiyân de lângă Bosfor. Renumitul arhitect, Bruno Taut, a fost înmormântat în Cimitirul Edirnekapı, iar arheologul, Clemens Bosch, în Feriköy.

Profesorul Fritz Neumark a înființat Școala de Economie și a rămas în Turcia timp de nouăsprezece ani. După întoarcerea în Germania, a fost de două ori rector al Universității din Frankfurt. Ernst Reuter a înființat Institutul de Așezare Urbană și Urbanism și a servit ca consilier al guvernului din Ankara, iar în 1947 s-a întors în Germania pentru a deveni primul primar al Berlinului ocupat.

Profesorul Ordinarius Wilhelm Röpke a fost un economist celebru; Profesorul Ordinarius Umberto Ricci a fost membru al facultății al Universității din Roma; Profesorul Bruno Taut a fost fondatorul Școlii Bauhaus; profesorul Clemens Holzmeister, urbanolog; Profesorul Kurt Bittel, un arheolog... Lista continua.

Au fost sute de nume, dar profesorul Ernst Hirsch, devenit cetățean turc în 1934, a apărut din nou și din nou. Cartea sa, Pratik Hukukta Metot, a fost încă folosită ca referință de către avocații turci. Erich Auerbach, unul dintre cele mai mari nume ale criticii literare, și-a scris lucrarea Mimesis în Turcia. Am observat că toate fișierele conțineau note scrise de mână care indicau dacă subiectul era arian, evreu sau mixt.

Încă nu găsisem nimic despre Maximilian Wagner, așa că m-am concentrat să încerc să-i găsesc dosarul. A fost nevoie de ceva efort până să-l găsesc în sfârșit. Dar de îndată ce l-am scos, ceva mi s-a părut în neregulă. Toate celelalte dosare fuseseră destul de groase, dar ale lui conțineau doar două coli de hârtie.

Primul a fost un raport oficial conform căruia Aryan Maximilian Wagner, un cetățean german și lector la Universitatea din Istanbul, a fost arestat de autoritățile de securitate turce și ulterior deportat. În raport se mai menționa că acesta a fost declarat persona non grata de către Cabinet și că o copie a documentului a fost transmisă Agenției Naționale de Securitate.

În cel de-al doilea document se afirma că un domnul Scurla, reprezentant personal al lui Adolf Hitler, a venit la universitate pentru a-l investiga pe profesorul Wagner și l-a denunțat rectorului ca spion britanic care a trimis mesaje codificate sub formă de partituri muzicale.

Nermin era ocupată, așa că mi-am luat la revedere de la ea și m-am întors la birou. Mai era mult de lucru pentru mine, dar nu m-am

putut concentra suficient ca să încep, așa că m-am așezat și am luat o cafea și am încercat să-mi unesc gândurile. Deci, Maximilian Wagner fusese până la urmă un spion. Nu prea se potrivea. Adică nu s-a simțit bine. Dar desigur, cât de bine l-am cunoscut? Îmi plăcea de el, dar plăcerea mea de el însemna că nu putea fi spion? În plus, a fi spion împotriva naziștilor în timpul celui de-al Doilea Război Mondial nu l-a făcut nici un răufăcător. Și cum rămâne cu Scurla? Oare Wagner chiar folosisese partituri muzicale ca cod? Am presupus că este posibil. Dar atunci vioara lui a avut vreo legătură cu asta? Părea ciudat că își va aduce vioara cu el într-o călătorie atât de scurtă. Piesa pe care o cântase lângă marea furioasă făcuse parte dintr-un mesaj codificat? Dar dacă da, cui i-a fost destinat mesajul? Nu a fost nimeni acolo care să-l audă. În afară de mine. Poate că îndeplinise simbolic o misiune pe care nu reușise să o îndeplinească în timpul războiului. Nu, nimic nu avea sens.

Kerem ar fi ajuns acasă până acum. L-am sunat pe Ilyas și l-am rugat să-l ia pe Kerem și să-l aducă la universitate. Apoi l-am sunat pe Kerem să-i spun că Ilyas îl va lua. Imediat a crezut că ceva nu era în regulă.

"Ce s-a întâmplat? S-a întâmplat ceva?"

„Nu, nu e nimic în neregulă.”

Mi-am încrucișat brațele pe birou, mi-am sprijinit capul pe ele și am închis ochii, imaginându-mă în Artvin, pe Platoul Kafkasör, în Munții Kaçkar. Mă zbăteam prin zăpadă, înconjurat de vârfuri albe de munte, aerul rece provocându-mi o ușoară durere în piept. În urmă cu doi ani, făcusem o excursie de camping în Munții Kaçkar și fusese una dintre cele mai magice experiențe din viața mea. Mi-am amintit de cascadele înghețate care păreau o sculptură fantastică de gheață, casele de lemn cocoțate ici și colo pe margini la care păreau imposibil de atins. M-am simțit atât de fericit, cu capul limpede și sănătos, încât nu am vrut să plec și am adus trei puieți de pin înapoi la Istanbul cu mine ca amintire. Doi dintre ei muriseră, dar unul încă creștea în sufrageria mea și am simțit întotdeauna o căldură specială în inima mea când am văzut-o.

Puțin mai târziu, a intrat portarul cu poșta mea. Nu am deschis toate plicurile, ci doar le-am aruncat o privire. Nu era nimic important. Apoi a sunat telefonul de pe biroul meu. L-am ridicat. Gizem, stagiarul care tocmai începuse să lucreze în biroul rectorului, se afla la celălalt capăt.

„Există un apel pentru tine de la consulatul rus. O supun.”

Am fost întâmpinat de o voce masculină care vorbea turcă cu un accent puternic slav.

„Maya Duran, îți doresc o zi bună.”

"O zi buna."

„Sunt umilul tău servitor, Arkadi Vasilievici, atașatul cultural al ambasadei Rusiei.”

"Da domnule?"

„Dacă este convenabil, aș dori să vă vizitez.”

„Despre ce este această vizită?”

„Aș dori să te cunosc în legătură cu universitatea ta.”

— Vizita dumneavoastră ar avea vreo legătură cu profesorul Maximilian Wagner?

Făcu o pauză, vădit surprins, apoi continuă într-un amestec de rusă și turcă: „Eh... pajalusta... mai mult de-a face cu universitatea. Dacă îmi permiteți, permiteți-mi să vă explic motivul vizitei mele când ajung, tête-à-tête.”

„Este convenabil luni după-amiaza la ora trei?”

— Da, doamnă, vă voi impune.

Am închis. Ce persoană importantă am devenit dintr-o dată. O oră mai târziu am coborât să aștept mașina. I-am așteptat douăzeci de minute și era cinci și zece când am ajuns la spitalul Çapa.

Profesorul arăta mult mai bine. Culoarea îi revenise și chipul lui avea mai multă viață. Mi-a zâmbit larg când m-a văzut.

— Ți-am adus un vizitator, am spus și l-am adus pe Kerem.

Profesorul s-a îndreptat puțin în pat și i-a strâns mâna cu Kerem.

„Acesta este fiul tău? Ce surpriza placută. El vorbește engleza?” Și apoi a întrebat: „Cum te cheamă?”

— Kerem.

Era clar timid să vorbească engleza. De fapt, a luat note mari la engleză și a avut un profesor bun, dar nu vorbise niciodată engleza în afara clasei.

Profesorul a întrebat dacă a luat limba engleză la școală.

"Da."

Amândoi se chinuiau să găsească ceva de spus.

"Cu te simți azi?" Am întrebat.

„Mă simt grozav, chiar mai bine decât înainte. De fapt, mă dau drumul mâine.”

„Vin să te iau mâine și te voi aduce înapoi la hotel. În ce zi te gândești să zbori înapoi?”

„Aș dori să merg duminică dacă este posibil.”

"Voi vedea ce pot face."

Ne-am uitat o clipă, iar el a zâmbit. M-am întors către Kerem.

„Ei bine, spune-i la revedere de la profesor, plecăm acum.”

Kerem i-a strâns mâna profesorului și aproape în șoaptă a spus: „La revedere, la revedere”.

S-a ținut o clipă de mâna profesorului, l-a privit în ochi și l-a întrebat în turcă: „Ești spion?”

Eram atât de stânjenită încât am roșit.

— Domnule profesor, Kerem își ia rămas bun de la tine.

Wagner a chicotit: „Am înțeles cuvântul ăsta”, a spus el, „Nu vă faceți griji, are dreptul să întrebe”.

S-a întors către Kerem și a spus în turcă: „Hayır! Nu!” rostogolind r-ul de la sfârșitul cuvântului. Apoi s-a întors spre mine.

— Mi-ai găsit vioara? întrebă Wagner. uitasem complet.

„O să mă uit imediat, nu-ți face griji”, am spus. La întoarcere i-am explicat lui Ilyas situația.

— Ai numărul de telefon al lui Süleyman? L-am întrebat.

„Da, da”, a spus el.

„Profesorul și-a lăsat vioara în Mercedes. L-ai putea ridica mâine?”

„Cu siguranță.”

Când am ajuns acasă, am scos niște mâncare din frigider, am încălzit-o și am pus masa.

Am mâncat fără să vorbim și apoi ne-am retras în camerele noastre.

Mi-am pornit laptopul, iar când s-a încălzit am început să mă uit la Scurla. Nu mă așteptam să găsesc ceva atât de repede, dar pe prima pagină de rezultate l-am găsit pe un Herbert Scurla care locuise la Istanbul între 1937 și 1939. Fusesse ministru al educației al Reichului în 1934 și se afla la Istanbul. în calitate de reprezentant al Oficiului German de Schimburi Universitare. Interesant este că mai târziu a devenit un membru de frunte al Partidului Comunist din Germania de Est și a avut și o carieră de succes ca scriitor.

Un site turc avea un articol despre misiunea lui Scurla că a fost aceea de a încerca să-l convingă pe ministrul turc al Educației să-i deporteze pe profesorii refugiați înapoi în Germania, în schimbul înlocuirii lor cu un alt grup de profesori aprobat de guvernul german. Guvernul turc a refuzat această propunere, iar profesorilor refugiați li sa permis să continue în posturile lor. Raportul pe care Scurla l-a prezentat lui Hitler la întoarcere a fost descoperit într-o arhivă nazistă în 1987.

Când Hitler a început cel de-al Doilea Război Mondial, nu a fost mulțumit că savanții care fugeau de teroarea nazistă în Germania și Austria s-au refugiat în Turcia și au fost lăsați să lucreze acolo. Herbert Scurla, subsecretar pentru Ministerul German de Externe, a venit în Turcia în 1939, s-a întâlnit cu ministrul Educației, Hasan-

Ali Yücel, și transmite mesajul: „Trimiteți-ne pe acești savanți înapoi și vă vom trimite cele mai strălucite creiere ale Germaniei. .”

Cu toate acestea, Turcia a refuzat propunerea lui Hitler, iar profesorii își continuă munca. Raportul pe care Scurla l-a prezentat lui Hitler la întoarcere a fost găsit în 1987 în arhivele naziste.

Aceasta însemna că concluziile sale despre Maximilian vor fi incluse în acest raport. Cu puțin efort am aflat că arhiva în care fusese găsit raportul se afla în Bad Arolsen, lângă Kassel, și că fusese depusă sub ITS, pentru International Tracing Service.

Deci, cum aveam să mă uit la acest raport?

Mi-am oprit laptopul și am scos albumul de fotografii de familie din cufa de nuc pe care l-am ținut la picioarele patului. Albumul, legat în piele în relief, cu imagini decolorate protejate de țesături, a avut întotdeauna o profundă fascinație pentru mine.

M-am uitat la fotografiile bunicilor mei materni. Bunica mea avea o față lată, piele limpede, pomeți proeminenți și ochi negri ușor înclinați. Mama moștenise trăsăturile ei și, într-o măsură mai mică, și eu. Bunicul meu Ali era un bărbat slab, cu obrajii înfundați și un nas destul de mare. Acum, uitându-mă la fețele lor după atâția ani, am simțit o tristețe profundă că nu i-am cunoscut niciodată cu adevărat, că nu le-am cunoscut niciodată povestea. Și, de asemenea, la realizarea că erau atât de multe altele pe care nu le-aș ști niciodată. Tot ce aveam era schița unei povești și nu aș cunoaște niciodată detaliile. Nu aș ști niciodată nimic despre nici una dintre familiile bunicilor mele, părinții și bunicii și frații lor. Ca atât de mulți oameni din această țară, nu mi s-ar permite niciodată să-mi cunosc istoria familiei după două generații.

Am încercat să-i imaginez așa cum erau când erau tineri, bunica mea ca prizonieră fugind dintr-un tren și sărind într-un lac înghețat, iar bunicul meu, tânărul soldat care se îndrăgostise de ea, sărind să o salveze. fără să stai pe gânduri. Dacă ar fi ezitat, niciunul dintre noi, eu și fratele meu, copiii fratelui meu și Kerem, nu ar fi existat vreodată.

Câți oameni din această țară au simțit că este necesar să-și ascundă adevărata identitate, așa cum făcuseră ambele bunici? Câți oameni, precum fratele meu, au fost îngroziiți de faptul că istoria lor de „sânge contaminat” ar putea fi descoperită? Cât de bine ar fi fost dacă ni s-ar fi permis tuturor să fim ceea ce suntem, dacă am fi fost liberi să construim o societate multiethnică, multiculturală. Am fost atât de întemnițați de mitul naționalist promulgat de cei care au simțit că pentru a crea o națiune trebuie să creeze o identitate națională. Cu toate acestea, mitul era atât de fragil încât cei care simțeau că existența lor depinde de el au trebuit să recurgă la violență și

intimidare pentru a-l proteja. Ce logică ciudată au folosit și ei. „Dacă mă spui ucigaș, te voi omorî.” Ce dezastru ar fi dacă s-ar descoperi că președintele Republicii are strămoși armeni!

Maximilian nu știa nimic despre mama mamei mele, dar dacă nu ar fi fost el, s-ar putea să nu aș fi aflat niciodată povestea ei. Măine îl voi lua de la spital și îl voi aduce la hotel. Apoi l-aș face să-mi spună povestea lui. Mi-a spus că am dreptul să știu și am simțit că știu. După toate prin care trecusem din cauza lui, a trebuit să-mi spună.

Era doar ora nouă, așa că am decis să petrec ceva timp pe internet citind despre cum fusese Germania în tinerețea lui Maximilian Wagner. Am început cu crizele politice și economice de la începutul anilor 20, când Germania a cunoscut o perioadă de hiperinflație și moneda germană și-a pierdut atât de mult valoare încât a fost tranzacționat la 4,2 milioane pentru dolar.

În acest moment, Turcia se luptă cu o inflație ridicată și cu cea mai gravă criză economică din ultimele timpuri și, deși nu este comparabilă cu situația care a existat în Germania după Primul Război Mondial, este totuși gravă. În ziua în care profesorul Wagner a sosit la Istanbul, premierul a avut un dezacord puternic cu președintele și, când a părăsit Palatul Prezidențial, a spus mulțimii de reporteri de afară că a început cea mai mare criză din istoria Republicii. De îndată ce a rostit aceste cuvinte, criza a început serios. Peste noapte, lira turcească a pierdut o treime din valoare și a început să se tranzacționeze la 1,7 milioane pentru dolar. Băncile au eșuat, mii de afaceri – atât mari cât și mici – au dat faliment și toți cei care mai aveau bani au făcut tot ce le-a putut pentru a-i scoate din țară. Investițiile străine și împrumuturile au secat. Bursa s-a prăbușit, oamenii de afaceri au fost arestați sau s-au sinucis sau au fugit în țări care nu aveau tratate de extrădare cu Turcia. Noua Zeelandă a devenit o destinație foarte populară, iar oamenii din Tanzania au fost surprinși de un aflus brusc de turci bogați.

Situația se îndrepta rapid spre ceea ce trăise Germania în anii douăzeci. I-am dat toate economiile mele lui Tarik pentru a tranzacționa la bursă și, deși a insistat că banii mei sunt în siguranță, eram sigur că nu mai aveam la ce să mă întorc. Acest lucru îmi provoca o anxietate considerabilă, pentru că Ahmet nu a plătit niciodată întreținerea copilului sau pensia alimentară pe care trebuia să o facă. De fiecare dată când ne-am întâlnit avea o altă scuză, așa că am rămas să port povara hrănirii și îmbrăcăminte pe Kerem și să-l trimit la școală.

În Germania, furia față de pierderea economiilor, a locurilor de muncă și a securității i-a determinat pe oameni să înceapă să asculte de Hitler și de Partidul Muncitoresc German Național Socialist. Naziștii erau pricepuți să manipuleze anxietatea oamenilor și nimeni

nu putea prevedea la ce va duce puterea în creștere a partidului. Chiar și după ce Hitler a venit la putere în 1933, oamenii erau încă orbi la adevărata natură a „mișcării” lui.

Unul dintre primele acte ale lui Hitler după formarea unui guvern a fost să adopte „Legea pentru restaurarea funcției publice profesionale”. Scopul acestei legi a fost să epureze agențiile guvernamentale de evrei și să le înlocuiască cu arieni, și în special cu arienii care erau loiali partidului. Profesorii, judecătorii, notarii și funcționarii publici evrei au fost demisi brusc din funcțiile lor.

Sentimentul de nesiguranță din Germania a dus la un sprijin sporit pentru partidul nazist, la fel cum sentimentul de nesiguranță de aici a dus la un sprijin sporit pentru partidul islamist. În Germania, cei care erau dezamăgiți de vechiul regim și cei care simțeau că țara lor a fost pedepsită pe nedrept de învingătorii Primului Război Mondial au început să se adună în partid și au fost mulți alții care au simpatizat fără a deveni membri activi. Chiar și cei care susținuseră anterior alte partide au început să poarte ace naziste, spre uimirea prietenilor lor.

Adolf Hitler s-a mișcat pas cu pas, conform regulilor sistemului, și chiar și cei mai influenți indivizi și instituții l-au susținut din toată inima. Privind în urmă, este greu de înțeles cum o întreagă națiune ar putea fi atât de oarbă și de încuviințată, dar, din nou, este ușor să ne imaginăm același lucru care se întâmplă aici. Nimeni nu ascultă puținele voci singuratice care subliniază modul în care islamiștii preiau sistemul judiciar, nivelurile superioare ale poliției, școlile și, într-adevăr, întreaga birocrație guvernamentală – cum își împing deja agenda în marile orașe ale căror administrații le controlează. La 23 martie 1933, înainte de a fi la putere timp de două luni, Hitler a reușit să adopte Legea de abilitare în parlament, dând guvernului său putere nelimitată. Cât va trece până se va întâmpla ceva asemănător aici?

CAPITOLUL 11

A

m visat că înot într-o mare limpede, albastră. Soarele strălucea și strălucea pe apă. În spatele meu s-au ridicat munți înalți și nu era prea departe în depărtare o insulă. Apa îmi mângâia pielea ca mătasea, iar când m-am uitat în jos vedeam fundul nisipos. M-am simțit atât de ușor, atât de plin de viață, am simțit că aș putea înota pentru totdeauna.

Apoi, deodată, cerul s-a înnorat și apa s-a întunecat și întunecat. Nici măcar nu-mi mai puteam vedea propriile picioare. Exact când mă gândeam la asta, ceva m-a prins de picior. Nu puteam să-l văd, dar știam că este o mână. O mână subțire, osoasă, dar puternică. Oricât de mult aș încerca să mă eliberez, nu și-ar fi slăbit strânsoarea, ci m-a târât în apă. Apoi o altă mână m-a luat de braț și am putut vedea că bunica mea mă trage în jos. Nu bunica mea așa cum o cunoșteam eu, fața ei era albă și slăbită, iar părul îi era întins în jurul și deasupra capului, legănându-se și dansând ca o creatură cu viață proprie.

M-am trezit tresărit și m-am uitat la ceas. Era aproape nouă. Era sâmbătă și m-am întins, bucurându-mă de faptul că nu trebuia să mă grăbesc să ies din pat. Am avut toată ziua în fața mea. Mai întâi un duș frumos și un mic dejun bun, apoi la mall pentru a profita de ultimele reduceri de iarnă. Aș lua un prânz pe îndelete acolo, apoi mă duceam la spital, îl duceam pe Wagner și îl aduceam la hotel. M-am bucurat că nu a trebuit să merg la universitate.

Când am deschis draperiile, am fost încântat să văd că afară era strălucitor și însorit. Așa s-a întâmplat uneori la Istanbul. După săptămâni de ploaie, zăpadă și vânt fără măcar să zărească soarele, avea să apară dintr-o dată o zi blândă, ca de primăvară. Și când s-a întâmplat, și mai ales dacă s-a întâmplat într-un weekend, sute de mii de oameni care fuseseră închiși s-au revărsat în stradă. Se plimbau de-a lungul malului Bosforului sau al Mării Marmara, sau în pădurea Belgradului. Grupuri vesele se înghesuiau pe feriboturi și făceau picnicuri pe insule. Seara, mirosul de midii prăjite și de pește la grătar se răspândea din restaurantele de pe malul mării, iar locuitorii din Istanbul sorbeau rakı rece ca gheața în timp ce priveau apusul soarelui în spatele moscheilor orașului vechi.

O oră mai târziu, Kerem și cu mine stăteam la masa din bucătărie, mâncând micul dejun, în timp ce lumina soarelui pătrundea pe fereastră. Momentul a fost perfect, unul dintre acele rare momente în care eram complet mulțumit să fiu unde și cine eram. Și chiar atunci a sunat soneria.

Era Ahmet; lua Kerem în weekend. De fapt, trebuia să ia Kerem în fiecare weekend, acesta era aranjamentul nostru, dar de obicei nu o făcea. De obicei, nici măcar nu se deranja să sune și să anuleze.

Stătea doar pe coridor cu o expresie precaută pe față. M-am uitat la el și m-am surprins cât de mult îmbătrânise. Părul i se rărea, iar fața lui căpătase acea înfățișare de dezamăgire și resemnare pe care o primesc adesea bărbații la vârsta mijlocie.

„Ei bine, ce faci zilele astea?”

„Nimic”, am spus, „încerc să câștig bani pentru a plăti școala fiului meu și pentru a păstra casa asta”.

Apoi am strigat: „Kerem, haide, pregătește-te, tatăl tău te va aștepta jos în mașină”.

Tocmai când închideam ușa, l-am văzut pe Ahmet aplecându-se înainte. În ultima clipă a ridicat din sprâncene de parcă ar fi vrut să spună ceva, dar era prea târziu; orice ar fi fost, putea să-i spună ușii din față.

Kerem era gata. I-am băgat douăzeci în buzunar când a ieșit. „Nu-i arăta tatălui tău, cere-i tot ce vrei, lasă-l să-l cumpere. Nu îndrăzni să cumperi nimic. Poți cheltui banii săptămâna viitoare.”

A plecat fără un cuvânt. Nu, mulțumesc, nu la revedere.

Așa a fost în familia noastră.

Am curățat puțin casa și apoi am mers la mall. Am băut o cafea, mi-am cumpărat niște haine care erau la vânzare și apoi m-am dus la librărie să întreb dacă aveau vreo carte despre profesorii germani care veniseră în Turcia în anii 1930. Funcționarul s-a uitat la computerul ei, a spus da și m-a condus la secțiunea de istorie.

"Da. Asta este."

Mi-a strecurat o carte în mâini. O carte groasă cu o copertă roz. Era intitulat: Amintirile mele — Kaiserul — Republica Weimar — Națiunea lui Atatürk, Ernst. E. Hirsch. A fost tradus de Fatma Suphi și publicat de Institutul Turc de Cercetare Științifică și Tehnică. Am recunoscut numele lui Hirsch din arhive și m-am simțit foarte încântat că am găsit cartea.

Am plătit pentru carte și apoi m-am așezat în cafeneaua librăriei, am comandat o cafea și un sandviș și m-am uitat la coperta din spate a cărții.

Profesorul Hirsch a părăsit Germania în 1933 și a lucrat ca lector invitat la Facultatea de Drept a Universității din Istanbul din 1933 până în 1943 și la Facultatea de Drept a Universității din Ankara din 1943 până în 1952. Opiniile și observațiile referitoare la anii declin ai Republicii de la Weimar, ascensiunea lui Hitler față de putere, atitudinea legiuitorilor și primii treizeci de ani ai Turciei lui Atatürk care apar în Amintirile mele îi vor intrigă pe toți cei interesați de istoria recentă și viața politică și socială. Această carte prezintă, de asemenea, o imagine a modului în care a evoluat sistemul nostru universitar.

La începutul cărții era o fotografie de o pagină întreagă a profesorului. Nu se uita la aparatul de fotografiat, ci avea capul întors într-o parte de parcă ar fi încercat să-și amintească ceva, un bărbat în vârstă cu ochelari și părul gri ușor rărit, în haine închise la culoare și cravată. Legenda scria: „O viață dincolo de limitele timpului”. Hirsch s-a născut în 1902 și a murit în 1985. Așa că era ceva mai în vârstă decât Wagner. Am răsfoit imediat indexul pentru a vedea dacă numele lui Maximilian Wagner a apărut. Nu a făcut-o.

Hirsch l-a citat pe Goethe la începutul cărții.

*Cele mai frumoase daruri de pe pământ sunt trecătoare.
Exact ceea ce noi, dincolo de tărâmul timpului,
a lucrat ca spirite asupra spiritelor,
adică și rămâne pentru veșnicie.*

*Chiar și cele mai mari binecuvântări de pe pământ
Treceți cu gândurile noastre care trec dincolo de limitele
timpului.*

*Numai El gândește
Despre impresia pe care o facem,
El rezistă până la veșnicie.*

Primul capitol a fost intitulat „Nu uita niciodată de unde ai venit” și era despre copilăria lui Hirsch. Am sărit peste asta și am trecut la anii Hitler. În acest moment mi-au sosit cafeaua și sandvișul. Tot ceea ce a spus se potrivește cu ceea ce am citit în ultimele zile. Ce s-a întâmplat când Hitler a atins puterea nelimitată după adoptarea Legii de abilitare și cât de profund l-a rănit acest lucru pe profesorul Hirsch. Așa a spus el:

La 1 aprilie 1933, NSDAP, partidul, nu o autoritate de stat, a cerut boicotarea magazinelor, meseriilor, avocaților, medicilor etc. evrei, cu afișe „Nemți! Fii în gardă! Nu cumpăra de la evrei!” Cei care erau boicotați au fost obligați să atârne aceste afișe în vitrinele magazinelor, în afacerile lor și la intrarea în birourile lor. Și așa a început teroarea.

Ceea ce a făcut teroarea și mai eficientă au fost Storm Troopers de serviciu în fața magazinelor boicotate care interziceau intrarea oamenilor. În afară de o ciudată excepție, poporul german a permis terorizarea evreilor și nu a dat dovadă de curaj moral.

Nu a fost Kristal Nacht din noiembrie 1938, ci Ziua boicotului afacerilor evreiești din 1 aprilie 1933, care a fost adevărata Zi a rușinii germane. Această zi în care a fost dezvăluită refuzul poporului german de a se opune actelor arbitrare ale NSDAP, sporind îndrăzneala naziștilor de a face tot ce își dorește.

Devenisem atât de absorbit de Germania nazistă, încât a trecut ceva timp până când mi-am auzit telefonul sunând în geantă. Când mi-am deschis geanta și am găsit telefonul, nu mai suna. Când m-am uitat, am văzut că Filiz a sunat și am apăsat imediat tasta de răspuns.

„Îmi pare rău”, am spus, „Nu mi-am auzit telefonul. Când să vin să-l iau pe profesor?”

„De aceea am sunat”, a spus ea. „Medicii s-au gândit că, în timp ce era în spital, ar putea la fel de bine să-i facă un control; rezultatele vor fi gata în această seară. Dacă vrei, vino atunci.”

— Bine, am spus, vin la șase.

Apoi l-am sunat pe Ilyas și i-am spus: „Poți să mă iei de acasă la cinci? Mergem la spital.”

„Foarte bine, doamnă”, a răspuns el.

„Ilyas, ai reușit să găsești vioara?”

„Nu, doamnă.”

„De ce? Nu l-ai întrebat pe Süleyman?”

„L-am întrebat, dar el a spus că nu era în mașină.”

„OK, mulțumesc”, am spus și am închis. Inca o durere de cap. În toată agitația aceea, fie lăsasem vioara pe plajă, fie Süleyman mințea. Eram sigur că, în timp ce îl târam pe profesor la mașină, încercasem să-i smulg vioara din mână, dar nu reușeam. O ținea prea strâns. Poate că am lăsat carcasa în urmă, dar eram sigur că ținea vioara. Pur și simplu nu-mi aminteam ce făcusem cu el în timp ce îl împingem pe profesorul Wagner în mașină.

Am ieșit din centrul comercial și am plecat acasă. Străzile erau chiar mai aglomerate decât fuseseră înainte. Când am ajuns acasă, m-am dezbrecat, m-am culcat și am continuat să citesc cartea lui Hirsch. Am citit până la patru.

Ne-am confruntat cu faptul că Hitler câștigase peste jumătate din voturi. Partidul său a sedus oamenii cu îndoctrinare și demagogie, cu mită și corupție, călcând în picioare și distrugând fiecare standard de valoare tradițională și propunând un nou set de valori. Dar toți cei care au asistat la inutilitatea unei mari secțiuni a presei

înainte de 1933, care observaseră tonul grosolan al conflictului politic, au putut înțelege că preluarea constituțională a guvernului a fost de fapt un pretext pentru a încerca să legitimizeze în exterior. o lovitură de stat.

Am închis cartea și m-am gândit un minut: acesta a fost prețul inflației mari, al mândriei naționale rupte și al șomajului ridicat – 50 de milioane de morți.

Apoi mi-am amintit ce sa întâmplat aici în perioada 6-7 septembrie 1955. A fost o perioadă de tensiune între Turcia și Grecia din cauza Ciprului. Președintele și prim-ministrul, împreună cu membri de frunte ai partidului de guvernământ și ofițeri militari înalți, au conceput un complot pentru a teroriza populația greacă considerabilă din Istanbul. Mai întâi au organizat un bombardament la casa din Salonic unde s-a născut Atatürk și care, la acea vreme, slujea drept consulat turc. Un angajat al consulatului care lucra pentru Agenția Națională de Informații a plasat o mică bombă în grădină. Nu a provocat daune, cu excepția unui geam spart. Cu toate acestea, a doua zi, ziarele din Turcia au tipărit fotografii falsificate ale consulatului în ruine, împreună cu articole incendiare care incitau la răzbunare împotriva grecilor. Mai târziu s-a descoperit că aceste fotografii falsificate fuseseră pregătite cu o săptămână mai devreme.

Între timp, mii de muncitori din fabrici din mai multe orașe din Anatolia au fost aduși la Istanbul cu trenul, camionul și autobuzul. După-amiaza, grupurile studențești naționaliste au început un marș de protest din Piața Taksim și, în scurt timp, li s-au alăturat muncitorii fabricii. Afacerile deținute de greci și casele grecești fuseseră anterior marcate cu cruci, iar mulțimea a început să jefuiască și să distrugă în mod sistematic magazinele. Ceea ce nu au putut duce, pur și simplu au aruncat în stradă, iar bulevardul İstiklal era presărat cu paltoane, pălării, pantofi, suluri de pânză, pianе sparte și mașini de spălat. Și sticlă spartă. După aceea, au vandalizat și ars bisericile grecești și au profanat cimitirele grecești, apoi și-au îndreptat atenția către case. Au spart ușile și au aruncat toată mobila pe străzi. Treizeci și șapte de oameni au fost uciși și au existat sute de rapoarte de violuri și bătăi și chiar de circumcizie forțată, în special a preoților. Jefuiile și incendiile au continuat timp de nouă ore înainte ca armata să intervină în cele din urmă. Populația grecească din Istanbul înainte de revolte era de 70.000, iar astăzi este mai mică de 3.000. Unul dintre ofițerii superiori care a organizat revoltele a spus mai târziu cu mândrie că a fost „o operațiune specială de război de succes”. Secretarul de stat al SUA, John Foster Dulles, care se afla în vizită la Ankara la acea vreme, a cerut guvernului să dea vina pentru revoltă pe comuniști.

M-am înfiorat să-mi dau seama cât de mult se aseamănă asta cu Kristallnacht.

În timp ce stăteam întins în pat, încercând să găsesc o scuză pentru a mai zăbovi puțin, am văzut hârtiile pe noptieră.

Aveau de-a face cu nava despre care i-am cerut Kerem să afle zilele trecute.

CONFIDENȚIAL

DIRECȚIA GENERALĂ DE SECURITATE,

MINISTERUL DE INTERNE numărul: 55912-S /13 septembrie 1941

La cererea dumneavoastră din 4 septembrie 1941, vă informăm că toți cei care vor naviga cu Struma vor avea voie să plece după ce au finalizat toate procedurile de emigrare. Între timp, vom solicita o listă a acelor evrei care au rezervat și se află în lagăre de muncă pentru a le permite să părăsească țara.

Când Gărzile Române de Fier au început să-i persecute activ pe evrei în 1938, mulți evrei au început să evadeze din portul Constanța, sperând să ajungă în Palestina. Până în 1939, orașul devenise o tabără uriașă de refugiați, cu mii de evrei care făceau coadă în afara agențiilor de călătorie care vindeau bilete pentru ceea ce a ajuns să fie cunoscut sub numele de „nave-sicriu”. Aceste nave abia puteau naviga, aveau puține sau deloc facilități și erau de obicei aglomerate la cinci sau zece ori capacitatea lor. Câțiva au ajuns în Palestina, doar pentru ca pasagerii lor să fie reținuți și internați de poliția militară britanică, dar mulți nu au făcut-o. În decembrie 1940, o navă înmatriculată în Uruguay numită Salvador, care transporta 347 de refugiați, deși avea o capacitate de maximum 40 de pasageri, s-a scufundat în timpul unei furtuni în Marea Marmara. Câțiva dintre pasageri au fost salvați, pentru a fi deportați înapoi în România, dar 203 s-au înecat.

Autoritățile române au permis acestor nave să continue să navigheze pentru că era o sursă profitabilă de venituri; refugiații au trebuit să își răscumpere drumul de ieșire ilegal, predând tot ce dețineau și semnând proprietatea lor înainte de a li se permite să se imbarce. Și în ciuda cunoștințelor că multe dintre nave nu au ajuns, cererea nu a lipsit. Ușoară șansă de a ajunge la siguranță era de preferat față de siguranța aproape a morții în lagăre.

Singura problemă a fost disponibilitatea navelor. Erau o mulțime de armatori fără scrupule dornici să ia parte, dar germanii rechiziționaseră fiecare navă disponibilă pentru a transporta hrană și animale pe Dunăre până în Austria. Cu toate acestea, o navă abandonată, deținută de greci, numită Macedonia, care avea șaptezeci și patru de ani și măsoară cincizeci de picioare lungime și douăzeci de picioare lățime, a fost respinsă de oficialii germani ca

fiind nesigură chiar și pentru a transporta vite pe râu. Proprietarul Macedoniei a profitat imediat de ocazie, a făcut câteva reparații, a înregistrat nava în Panama și a redenumit-o Struma. Apoi a făcut o înțelegere cu o agenție de bilete, care a început să facă publicitate pentru trecerea în Palestina la bordul unei nave de lux pentru o mie de dolari. Afișele și broșurile prezentau imagini ale Reginei Maria.

În câteva zile, 769 de evrei cumpăraseră bilete. Acestea au inclus 269 de femei, multe dintre ele însărcinate; 103 sugari sau copii mici; un număr de profesioniști, inclusiv 30 de medici, 30 de avocați și 10 ingineri; un număr de oameni de afaceri, negustori, meșteri; și studenți și un grup select de lideri de tineret. Când au văzut nava, dezamăgirea lor era peste tot. Avea doar 100 de paturi supraetajate și o singură toaletă. Armatorul se pregătise pentru acest moment; el i-a liniștit pe pasageri spunând că, deoarece nava pe care a închiriat-o arborase un pavilion american, a trebuit să aștepte în afara apelor teritoriale românești. Struma trebuia doar să-i ducă până la linie. Când au ajuns în larg, pasagerii s-au confruntat cu durerea conștientizării că au fost păcăliți. Nu îi aștepta niciun vas de lux, dar era prea târziu să se întoarcă în România.

Au sosit la Istanbul pe 15 decembrie 1941. Motorul s-a stricat și carena curgea. Căpitanul a cerut permisiunea de a rămâne în port până la finalizarea reparațiilor. Autoritățile turce, având în vedere ce s-a întâmplat cu Salvador, au acordat cu generozitate această permisiune.

Având în vedere condițiile insuportabile de pe navă, autoritățile turce au fost dispuse să permită pasagerilor să debarce în timp ce nava era în curs de reparație. Cu toate acestea, s-a dovedit că niciunul dintre pasageri nu avea vize de intrare în Palestina. Ca un compromis, Ministerul de Externe al Turciei a cerut cel puțin o asigurare de la Sir Adrian Knatchbull-Hugessen, ambasadorul britanic la Ankara, că tuturor pasagerilor li se va elibera vize pentru Palestina. Britanicii au refuzat să dea o astfel de asigurare. Semiluna Roșie turcă, Comitetul mixt de distribuție american-evreiesc din Turcia și comunitatea evreiască din Istanbul s-au mobilizat pentru a hrăni pasagerii, ale căror provizii se epuizaseră și care nici măcar nu aveau apă potabilă.

Struma a rămas în portul din Istanbul șaptezeci și una de zile, timp în care guvernul turc a purtat negocieri intense pentru a găsi o soluție. În ciuda intervenției organizațiilor internaționale, guvernul britanic a solicitat într-un telegraf trimis de Înaltul Comisie britanic în Palestina ca barca să fie împiedicată cu orice preț să ajungă în Palestina, afirmând că consideră că cea mai bună soluție este ca autoritățile turce să trimită barca. înapoi la Marea Neagră.

Secretarul colonial, Lord Moyne, s-a plâns că evadarea acestor oameni ar avea „efectul deplorabil de a-i încuraja pe alți evrei să se îmbarce”.

Astfel, Struma, cu motoare defecte, un generator defect și fără radio, a fost abandonat soartei sale în apele de lângă Istanbul.

Am sărit brusc în sus. Eram atât de absorbit încât îmi pierdusem noțiunea timpului. Mi-am întins mâna în grabă după fusta în carouri și bluza albă de mătase.

CAPITOLUL 12

I

Ilyas sosise devreme. Când m-am uitat pe fereastră, l-am văzut rezemat de mașină, fumând o țigară. Era un fumător înrăit, dar cel puțin nu împruținea mașina așa cum a făcut Süleyman.

După ce am pornit, l-am întrebat despre vioară.

— Süleyman spune că nu este acolo, doamnă. L-am rugat să mai arunce o privire, dar el insistă că nu este acolo.”

Acest lucru m-a lăsat într-o poziție dificilă. Trebuia să iau vioara înapoi, iar acum fie trebuia să pun presiune pe Süleyman, fie să mă întorc la Șile și să întreb dacă a găsit-o cineva. De asemenea, m-a liniștit faptul că nu l-am mai văzut sau auzit de la Süleyman de când a ieșit cu furtună din camera motelului. Ce făcea el?

„Unde este reparată mașina?”

„Un mecanic numit Riza.”

„I-am putea face o vizită lui Riza?”

„Desigur, nu este departe.”

Când am ajuns în garajul lui Riza, am văzut că Mercedes-ul a fost ridicat. Nimeni nu lucra la asta, iar Süleyman nu părea să fie prin preajmă. Un bărbat în salopetă a ieșit și a întrebat într-o manieră prietenoasă dacă poate ajuta. M-am prezentat, i-am spus că lucrez pentru rectorul Universității din Istanbul și i-am dat cardul. I-am explicat că un profesor în vizită și-a lăsat vioara în mașină și am venit să o iau.

În timp ce priveam Mercedes-ul coborând, mi-am amintit de ceva interesant cu care am întâlnit în ultimele zile. Unul dintre nemții care lucrase la Ankara era Ernst Reuter, iar fiul său Edward, care crescuse acolo, a ajuns să devină președintele consiliului de administrație al Mercedes.

Când mașina a fost coborâtă, Riza a deschis portiera. Am făcut o căutare amănunțită, dar nu era nicio vioară nicaieri. M-am uitat și în portbagaj, dar era gol, cu excepția unui morman de cârpe din colț.

Spusese Süleyman adevărul? Lăsăm oare vioara pe plajă sau la motel? Dar nu putea fi în motel.

— Süleyman a luat ceva din mașină?

„Nu l-am văzut luând nimic”.

I-am mulțumit lui Riza și era pe punctul de a intra în mașină când m-am întors.

„Dacă nu e prea multă problemă, aş putea să mă uit din nou în portbagaj?”

"Desigur."

Am deschis camionul și am întins mâna după cârpele din colț. Erau înfășurați în jurul a ceva și am știut imediat că era vioara. L-am desfăcut și le-am arătat mecanicilor care s-au adunat în jur.

„Ați asistat cu toții la asta, nu-i așa?”

"Da."

M-am întors către Ilyas.

— Vezi ce a făcut Süleyman?

"Da doamnă."

I-am mulțumit Rizei și am plecat. Probabil că am lăsat cutia de vioară pe plajă, dar cel puțin am găsit vioara.

„Ilyas, știi vreun magazin de muzică. Aș vrea să mă opresc și să iau o carcasă pentru această vioară.”

„Desigur, doamnă!”

Aproximativ douăzeci de minute mai târziu a oprit în fața unui magazin care vindea instrumente muzicale. I-am arătat bărbatului din spatele teșghelei vioara și i-am spus că vreau o carcasă pentru ea. A luat vioara și a privit-o apreciativ.

„Acesta este un instrument frumos, destul de vechi și manopera este foarte bună. Pot să-l evaluez pentru tine dacă ești interesat să-l vinzi.”

„Nu vreau să-l vând, vreau doar o carcasă.”

„Da, desigur, doamnă, dar mă tem că nu avem prea multă selecție. Mă îndoiesc că avem unul care să facă dreptate acestei viori.”

„Nu contează, am nevoie doar de ceva în care să-l port.”

A scos trei care semănau foarte mult. Am luat una, am pus vioara în ea și m-am întors la mașină.

Era aproape șapte când am ajuns la spital. Filiz mi-a dat grea că am întârziat, spunând că Maximilian tot cere de mine. Apoi a spus că trebuie să vorbească cu mine ceva.

"Ce s-a întâmplat?" Am întrebat: „S-a întâmplat ceva?”

— Ei bine, ți-am spus că o să-i facem un control amănunțit.

"Da?"

„În timp ce făceau o scanare CAT, i-au găsit un nodul în pancreas. Nu arăta prea bine. Ei au vorbit cu el și l-au întrebat dacă ar dori alte teste, dar el a spus că nu este necesar. A spus că știe deja că are o tumoră în pancreas și că este malignă.”

„Cu alte cuvinte, bărbatul are cancer la pancreas!”

„Se pare că se descurcă foarte bine.”

„Cât timp crezi că are?”

„Este greu de spus. Dar probabil nu mai mult de șase luni.”

„Deci asta înseamnă că a venit la Istanbul să-și ia rămas bun”.

„Da, probabil. Haide, nu-l lăsa să mai aștepte, dar dacă nu îți spune el însuși, nu-i spune că știi despre asta.”

— Nu-ți face griji, Filiz, am spus. „Nu voi spune nimic.”

Profesorul a zâmbit când ne-a văzut.

„Am crezut că nu vei ajunge niciodată aici.”

Era deja îmbrăcat în costum și cravată, cu părul bine pieptănat și, într-adevăr, părea atât de sănătos încât era greu de crezut că nu mai avea mult de trăit.

Și-a luat rămas bun de la fiecare dintre oamenii care l-au ajutat și a dat bacșiș asistentelor și infirmierelor. Apoi ne-am dus la mașină.

„Oh, avem o altă mașină și un alt șofer.”

„Mercedesul este reparat și această mașină este mai nouă și este mai puțin probabil să se defecteze. Deci aceasta este ultima noastră seară, profesore. Vrei să mergi direct la hotel sau există locuri pe care ai vrea să le vezi?”

„Desigur, există, dar nu am întrebat pentru că nu am vrut să te scot afară. Nu m-ar deranja să văd Piața Sultanahmet pentru ultima dată.”

Asta, „o ultimă oară”, mi-a strâns inima. I-am spus lui Ilyas și ne-a condus direct pe tramvaiul până în Piața Sultanahmet, unde am coborât din mașină.

Era un loc magic la acea oră, cu Hagia Sofia și Moscheea Albastră luminate și ieșind în evidență pe cerul nopții. Am cumpărat o pungă de castane prăjite de la un vânzător ambulant și ne-am așezat pe o bancă și am luat totul. Am stat în tăcere la început, imaginându-ne tot ce se întâmplase acolo, împăratul bizantin călare cu alaiul său la porțile Hagia Sofia, sultanul otoman sosind în fața Moscheei Albăstre, Hipodromul s-a umplut de mulțimi încântate care urmăreau cursele de care. Încet-încet, am intrat în conversație, vorbind despre cutare sau cutare împărat sau sultan, despre intrigile palatului, războaiele și revoltele, cruzimea nemiloasă exercitată de cei cu puterea absolută. Prinți bizantini care au fost orbiți și exilați pe insule, cum au fost toți sugrumați frații unui sultan în momentul în care acesta a venit la putere pentru a evita războaiele de succesiune. Mari viziri care au ajuns la o mare putere din medii umile, doar pentru a fi executați de îndată ce puterea lor a devenit o amenințare.

Am fi fost noi – dacă ni s-ar fi acordat o asemenea putere și responsabilitate – mai rezonabili și mai plini de compasiune? Probabil că nu, am fost de acord. Am fi făcut parte dintr-un sistem care ar fi recurs la orice pentru a se perpetua, am fi fost condiționați de acest sistem, corupți de el și de puterea pe care ne-a acordat-o. Și am fi avut dușmani. Am continuat să vorbim despre natura puterii și a mecanismului de oprimare și despre modurile în care aceasta s-a exprimat de-a lungul istoriei și despre modul în care crimele împotriva umanității au fost justificate de logica internă dezechilibrată a sistemelor al căror singur scop era să se perpetueze toate costurile.

La un moment dat, în timpul unei pauze în conversație – vorbisem despre jefuirea orașului de către cruciați în secolul al XII-lea – el sa întors și a întrebat: „Ai studiat istoria?”

„Nu, am studiat literatura. Dar întotdeauna am fost interesat de istorie, în special de istoria orașului meu. Dar există o mulțime de lacune în cunoștințele mele despre istorie.”

Nu i-am spus că am învățat doar despre istoria Istanbulului, astfel încât să pot părea cunoscător pentru profesorii vizitatori pe care trebuia să-i prezint.

"Ca?"

„Ei bine, istoria modernă în general și perioada ta în special.”

"Perioada mea?"

„Perioada din timpul războiului în care savanți străluciți au venit în Turcia.”

— Savanți geniali?

"Da. Reuter, Neumark, Hirsch, Auerbach, Spitzer, tu..."

„I-am cunoscut pe toți. Aceștia sunt oamenii pe care i-am întâlnit pentru a bea la Pera Palas.”

„Mi-am petrecut ultimele zile citind despre ei în arhivele universității.”

„În arhive? Există un dosar acolo pentru toată lumea?”

— Da, există și sunt pline de informații, dar trebuie să mărturisesc că cel mai subțire dosar este al tău, profesore.

"De ce?"

„Serviciul de informații v-a confiscat toate actele. Au mai rămas doar două documente în dosar.”

"Care?"

„Documentul care atestă că ai fost deportat și cel care afirmă că Scurla făcea întrebări despre tine.”

— Scurla?

"Da."

Profesorul tăcu o vreme, apoi se ridică și aruncă o ultimă privire în jur.

„Hai, hai să ne întoarcem la mașină și să mergem la hotel. Am multe să vă spun. Va fi o noapte lungă.”

CAPITOLUL 13

D

e îndată ce ne-am instalat în mașină, i-am întins cutia de vioară.

— Ți-am găsit vioara.

S-a încruntat la caz.

„Dar aceasta nu este vioara mea!”

„Nu-ți face griji, este un alt caz, dar este vioara ta.”

A deschis cutia și când a scos vioara a zâmbit și a privit-o cu dragoste. I-am explicat că cazul s-a pierdut în confuzie și că probabil l-am lăsat pe plajă. Nu m-am obosit să-i spun că Süleyman ascunsese vioara.

A pus vioara cu grijă în poală.

„Nu-mi amintesc exact ce s-a întâmplat.”

„Profesor, îmi puteți spune despre Nadia?”

„Vă spun cu o condiție.”

„Ce-i asta?”

„Nu mă mai suna, profesore. Spune-mi Maximilian, sau Max pe scurt.”

— Și eu am ceva să-ți spun, Max.

Când am ajuns la Pera Palas, i-am spus lui Ilyas să nu aștepte. Probabil că aş fi acolo ceva timp, Max și cu mine urma să luăm cina împreună și l-aş putea suna să vină să mă ia când eram gata să plec.

Max a urcat o clipă în camera lui, iar eu l-am așteptat la o masă rotundă din bar. Am comandat un port alb și l-am rugat pe chelner să ne rezerve o masă liniștită în restaurant. Acum, în sfârșit, după tot misterul, aveam să aflăm cine sunt Max și Nadia, de ce ne-am dus la Șile, despre ce fusese acea ceremonie ciudată, de ce toți acești spioni erau interesați de el și de ce el" am fost deportat.

Mi-am terminat vinul și mi-am comandat altul și mi-am petrecut timpul imaginându-mi oamenii care stătuseră în acest bar. Mata Hari. Kim Philby. Ambasadorul Marii Britanii în Bulgaria, căruia îi ratase foarte mult să fie ucis de o bombă pentru că venise aici să bea ceva în loc să meargă direct la mașina lui. Toate intrigile, toate poveștile pe care nu le-am ști niciodată. Când a sosit profesorul, mă simțeam un pic bătut. Arăta atât de elegant și atât de sănătos, încât

era greu de crezut că mai avea doar șase luni de trăit. L-am întrebat dacă vrea să bea ceva, dar el a spus că preferă să nu, așa că ne-am mutat la masa noastră relativ retrasă din sala de mese.

În acea seară erau mâncăruri otomane în meniu. Am ales anghinare în ulei de masline și tulpina de miel la roșii cu sos de vinete. Am comandat același vin pe care l-am băut ultima dată, un Shiraz anatolian robust și fructat.

Am văzut că Max se simțea rău. Părea tulburat și am bănuț că îi va fi greu să-mi spună ce avea de spus.

„De data aceasta săptămâna trecută nu știam nimic despre tine și prietenii tăi”, am spus.

„Bineînțeles că erai mai relaxat atunci. Ți-am făcut multe neazuri.”

„Nu, sunt foarte bucuroși. Mi-ai deschis noi orizonturi.”

Dădu din cap, ridică puțin sprâncenele și își înclină ușor capul într-o parte.

„Zilele trecute am citit ceva despre un student din timpul tău care își exprimă recunoștința față de Hitler.”

S-a uitat la mine uluit.

„De ce?”

„El a spus că, dacă nu ar fi fost Hitler, ar fi fost imposibil să aducă profesori de acest calibru în Turcia. A fost unul dintre elevii lui Erich Auerbach.”

„Atunci a fost foarte norocos. Auerbach a fost un savant cu adevărat remarcabil. Probabil că i-ați citit Mimesis-ul, pe care a scris-o când era aici.”

„Mi-e teamă că nu am profesor, îmi pare rău, mă refer la Max.”

„Dar ai studiat literatura la aceeași universitate. Cum ai fi putut să ratezi această capodopera?”

„Desigur, am auzit de el, dar, din păcate, nu a fost tradus în turcă. Ceea ce, având în vedere ce am citit în ultimele zile, pare ciudat.”

„Cred că este una dintre cele mai remarcabile cărți de critică literară. Îți voi trimite traducerea în engleză de îndată ce mă întorc la Boston. Atunci vei avea o misiune.”

„Ce fel de misiune?”

„Să traduc Mimesis în turcă și să aducă cartea înapoi în țara în care a fost scrisă.”

Mi s-a părut interesantă ideea.

— Da, am spus. „Ar fi grozav.”

„Când vei citi cartea, îți vei da seama cât de importantă este și ce serviciu vei oferi cititorilor și studenților turci. Promiți că vei face

asta?”

„OK, promit. Dar ce face această carte atât de importantă?”

„Nu am cum să dau o scurtă explicație.”

„Atunci, dă-mi o explicație detaliată.”

El a zambit.

„Asta nu este o conversație la masă.”

"De ce nu?"

„Ei bine, cât mai pe scurt posibil, Erich Auerbach și colegul său Leo Spitzer au încercat să metodizeze noțiunea de Weltliteratur sau literatură mondială. Acesta era ceva despre care vorbise Goethe, noțiunea de a înțelege literatura ca un produs al culturii umane în general, mai degrabă decât al unei culturi specifice. A învățat persană la o vârstă înaintată, astfel încât să poată citi pe marii poeți persani Hafez și Saadi, precum și moștenirea ta comună Mevlana Rumi. Aceasta a fost baza lui West-Östlicher Diwan.”

„Ce vrei să spui când o numești pe Mevlana moștenirea noastră comună?”

„Vreau să spun că, deși a trăit în Turcia, a scris în persană. Dacă ar fi scris în turcă lumea ar fi știut foarte puține despre el. Marii poeți turci Yunus Emre și Şeyh Galip sunt practic necunoscuți în altă parte, dar Omar Khayyam, Saadi, Hafez și Rumi sunt citați pe scară largă. Acest lucru se datorează, desigur, în mare parte răspândirii culturii persane și lui Goethe.”

„Da, presupun că ai dreptate.”

„Oricum, Leo și Erich au încercat să metodiceze conceptul de Weltliteratur. Mimesis a fost un studiu larg, care începe cu Vechiul Testament și Homer – cu alte cuvinte două surse principale ale literaturii occidentale – și se extinde până la Proust și Virginia Woolf. Dar de fapt se concentrează în principal pe literatura occidentală. La urma urmei, titlul complet este: Mimesis: The Representation of Reality in Western Literature.”

„Stai puțin, sunt confuz. Această carte trebuia să fie despre literatura mondială, a fost scrisă la Istanbul, dar nu examinează literatura de est?”

„Da, într-adevăr se ocupă doar de literatura occidentală. Erich se plângea mereu că nu găsește materialul de care avea nevoie în Istanbul.”

„Asta îmi amintește de o poveste veche. Cunoașteți imamul Ghazali?”

"Desigur!"

„După ce și-a terminat studiile la Bagdad, Ghazali se întorcea la Tus, când rulota cu care călătorea a fost abătută de bandiți, care au

furat tot ce cărau pasagerii, inclusiv singura geantă mică pe care Ghazali o avea cu el. Ghazali a pornit imediat să-i dea de urmă pe bandiți și să-și ia geanta înapoi. I-au luat luni de zile, dar a găsit în sfârșit peștera pe care bandiții o foloseau drept cartier general. A încercat să pătrundă cu forța, iar gardienii erau pe cale să-l omoare când liderul a auzit zarva și a întrebat ce se întâmplă. Ghazali a explicat că a venit să-și recupereze geanta. Banditul a întrebat ce este în geantă atât de valoroasă încât și-a riscat viața pentru a o recupera. Ghazali a explicat că acesta conținea notițe pe care le-a primit profesorul său din Bagdad. Banditul i-a dat înapoi geanta și i-a spus: „Ține minte, cunoștințele care pot fi furate de la tine nu au fost niciodată ale tale de la început.”

Max râse.

Am vorbit ceva timp despre ideile lui Auerbach, precum și despre dificultățile pe care le-ar putea pune traducerea. Wagner mi-a sugerat câteva resurse care mi-ar putea fi de ajutor și a spus că m-ar putea ajuta să obțin scrisorile pe care Auerbach le-a scris în timp ce era la Istanbul. Apoi, în timpul unei pauze, am încercat să aduc conversația despre ceea ce ar fi trebuit să vorbim.

„A avut dreptate acel student când a spus că Turcia are o datorie de recunoștință față de Hitler?”

„Presupun că într-un fel este. Turcia ne era foarte străină și nu știam aproape nimic despre ea. Tot ce știam era că Imperiul Otoman se prăbușise și că în locul lui exista o Republică care încerca să facă reforme occidentale. Și eram un grup destul de distins, crema academică germană. Cu excepția mea, desigur. La acea vreme, în Turcia exista o singură școală de medicină, iar programa sa era foarte depășită. Atatürk dorea să occidentalizeze rapid sistemul universitar. Profesorii germani s-au angajat să facă acest lucru, iar eforturile lor stau încă la baza învățământului superior aici. De exemplu, conservatoarele încă folosesc programa stabilită de compozitorul Paul Hindemith.”

„Cum era Turcia când ai venit prima dată aici?”

„Ei bine, era încă o societate relativ săracă, agricolă, cu o elită foarte mică. Populația totală era de doar 17 milioane. Ce este acum?”

„Peste 70 de milioane. Există un lucru de care sunt curios, Max. Ai venit mult mai târziu decât ceilalți profesori germani. Toți academicienii evrei și activi antifasciști au venit în 1933, dar nu ai ajuns decât șase ani mai târziu.”

„Ei bine, nu am fost nici evreu, nici comunist. Eu provin dintr-o familie burgheză catolică.”

„Ei bine, atunci de ce ai părăsit Germania în 1939?”

„Asta am de gând să-ți spun. Dar nu știu de unde să încep.”

„Vă rog să începeți cât mai înapoi posibil. Din copilărie, din tinerețe.”

„Foarte bine. Dar pregătește-te pentru o poveste lungă.”

„Sunt gata”, am spus. „Este un singur lucru pe care aș vrea să-l întreb. Pot să înregistrez ce spui?”

S-a încruntat ușor. L-am văzut ezitând puțin.

„Nu am niciun motiv anume”, i-am explicat. „Doar că simt că va fi un vid imens după ce vei pleca. Voi putea umple acest gol doar ascultându-ți vocea și citind cărți din acea perioadă.” Am adăugat râzând: „Și bineînțeles că traduc Mimesis”.

A râs și el și a spus: „Bine. Continuați și înregistrați-o.”

Mi-am scos micul recorder digital și l-am împins spre el peste față de masă albă. Lumina roșie intermitentă părea să sublinieze importanța a ceea ce era pe cale să aud.

În acea sâmbătă seara restaurantul era destul de aglomerat. Chelnerii veterani în negru s-au aruncat cu repeziciune printre mese și s-a auzit un zumzet de conversație punctat de clinchetul paharelor și ocazional izbucnire de râs.

Profesorul Maximilian Wagner a început să-și spună povestea:

„Așa cum am spus, m-am născut într-o familie bogată, cu pretenții de nobile. Am primit o educație foarte bună. Tatăl meu a fost un judecător cunoscut, iar mama mea a avut o carieră modestă ca pianistă. Mi-am petrecut copilăria și tinerețea învățând latină, greacă clasică, filozofie, literatură, istorie și muzică. Am devenit asistent la universitate când eram încă destul de mic. Aș putea spune că am fost fericit și fără griji. M-am înțeles bine cu profesorii, colegii și studenții mei și mi-am petrecut o mare parte din timpul liber lucrând cu un cvartet de coarde de amatori. Nu aveam niciun sens în legătură cu ceea ce urma. Da, din când în când am auzit de grupurile de dreapta și de un fost sergent pe nume Adolf, dar nimeni nu a luat asta în serios și nici eu.

„Apoi am cunoscut o studentă la istorie pe nume Nadia. Mi-a plăcut de ea imediat, dar mi-a luat ceva timp să realizez cât de atrasă eram de ea. Am devenit conștientă încet că mă gândeam tot mai mult la ea. Mă gândeam la ea de îndată ce mă trezeam dimineata, iar să mă îmbrac și să mă îndrept spre universitate deveneau încărcată de dulce așteptare pentru că știam că o voi vedea. Habar n-avea cum mă simțeam, desigur, dar la un moment dat nu mai aveam nicio îndoială că eram îndrăgostit nebunește de ea. Era în 1934, la un an după ce Hitler ajunsese la putere și adoptase acea lege teribilă.”

— Legea cu privire la funcțiile publice, am întrerupt-o.

„Da. Aceasta a fost o lovitură teribilă, neașteptată. Profesorii mei universitari evrei au fost forțați să-și părăsească locurile de muncă.

Între timp începuseră presiuni și asupra studenților evrei. Le-a devenit imposibil să studieze. Studenții naziști de la universități i-au terorizat. Nadia a insistat să vină în continuare la universitate. Apoi, într-o zi, am văzut niște naziști care o îngrozeau în grădină și m-am dus să o salvez.”

Ceea ce părea mult timp s-a uitat la fața de masă din fața lui. Apoi încet, aproape monoton, a continuat să-și spună povestea. Mica lumină roșie continuă să clipească, iar chelnerii veneau și plecau, umplându-ne paharele și curățându-ne farfuriile. Uneori continua să vorbească în ciuda lor, iar uneori aștepta să termine, luând o înghițitură de vin și privind în depărtare.

A fost o poveste greu de ascultat, dar am ascultat cât am putut de atent, fără să întrerup și fără să fac nicio mișcare care să-i distragă atenția. La un moment dat, însă, am simțit că nu mai pot suporta. M-am ridicat brusc și m-am dus în camera doamnelor fără să spun un cuvânt.

Când m-am întors masa era goală. Eram îngrijorat că ar fi putut fi jignit de plecarea mea așa. Reportofonul încă stătea acolo, cu lumina roșie intermitentă.

S-a întors în câteva minute, totuși, părând oarecum revigorat. El chiar zâmbea și m-am gândit că poate spune povestea este un fel de catarsis pentru el.

— Îmi pare rău, Max, am spus. „Ți-am întrerupt povestea.”

"Asta e ok. Și eu aveam nevoie de o pauză.”

Am stat în tăcere câteva minute, sorbindu-ne din vin. L-am rugat pe chelner să ne aducă niște fructe. Apoi, după ce l-a adus, profesorul și-a continuat povestea în același ton monoton, privind în același loc de pe fața de masă.

Între timp, restaurantul se golea încet și, pe măsură ce devenea mai liniștită, vocea profesorului devenea mai auzită. Chelnerii stăteau lângă ușa bucătăriei, părând plictisiți și de parcă ar fi nerăbdători să facă curățenie și să plece acasă.

Mi-am pus ușor mâna pe a lui. A continuat fără să dea nici cea mai mică atenție. Când a ajuns la sfârșitul unui pasaj din poveste, s-a oprit și a ridicat privirea la mine.

„Nu lua asta greșit, dar cred că este timpul să plecăm”, am șoptit. „Suntem singurii care au mai rămas.”

S-a uitat în jur. "Desigur."

A făcut semn pentru factura. Ospătarul a avut nota de plată pregătită și a adus-o la masă. Max și-a scris numărul camerei pe el și a semnat. Am lăsat un bacșiș și ne-am îndreptat spre hol.

— Trebuie să aud sfârșitul poveștii, Max, am spus. „Barul se va închide în curând. Ți-ar plăcea să mergi la alt bar în apropiere?”

— Nu, spuse el. „Să nu ieșim la ora asta, dar, te rog, vino în camera mea. Există un minibar.”

Aceasta mi s-a părut cea mai logică soluție. Kerem stătea cu tatăl lui, așa că nu trebuia să mă grăbesc acasă. Nu era rău să stea în camera lui o oră sau două, dar atunci ar fi prea târziu să-l sun pe Ilyas. Ar trebui să iau un taxi.

Așa că ne-am dus în camera lui, ne-am așezat în fotoliile confortabile, iar Max a luat niște coniac din minibar.

După ce ne-a turnat ȋuică, a spus: „Sunt multe lucruri pe care ȋi-aș putea spune despre cum erau Istanbulul și universitatea atunci, dar acesta nu pare a fi momentul potrivit”.

— Ai dreptate, am spus. „Vreau să aud despre Nadia. Ai reușit s-o găsești?”

El a dat din cap.

„Înțeleg.”

Am așteptat o vreme în tăcere. Apoi am început să bem.

Povestea ajunsese la sfârșitul anilor 1930.

Profesorul părea să-și adune puterile pentru a continua. Când ne-am terminat coniacul, a sunat la room service și le-a rugat să trimită o sticlă de Martel. Apoi am stat într-o tăcere din ce în ce mai inconfortabilă până a sosit. Apoi, după ce ne-a turnat fiecăruia câte o băutură tare, a reluat de unde o lăsase și a continuat în același ton monoton ca înainte.

Am apăsât imediat butonul reportofonului de pe măsuta de cafea. Mica lumină roșie a început să clipească.

La început am ascultat ca înainte, fără să mă mișc, dar mai târziu m-am ridicat și m-am plimbat prin cameră. Nici măcar nu părea să observe și a continuat să se uite în podea în timp ce vorbea. După ceva timp, vocea a început să-i spargă, iar când m-am uitat la el am văzut că era epuizat.

„Se pare că ești aproape de sfârșit. După ce termini, voi pleca și te voi lăsa să te odihnești.”

„Nu. Nu este aproape terminat. Povestea adevărată începe acum.”

„În acest caz, domnule profesor, vă rog să vă culcați. Dacă nu adormi, poți continua să vorbești. Dacă dormi, atunci poți să-mi faci mâine un rezumat al sfârșitului poveștii.”

La început a părut să obiecteze, apoi a fost de acord. L-am ajutat să se dezbrace și să-și pună pijamaua și apoi l-am băgat în pat.

Profesorul stătea întins pe pat pe o parte, iar eu stăteam pe scaunul din apropiere. Și-a continuat povestea cu o voce obosită și amară.

M-a tot dus în România, Germania, Istanbul și Ankara cu oameni diferiți. Am simțit durerea, entuziasmul și apoi imaginile care au prins viață în fața ochilor mei au încetinit și au început să se împrăstie. Și vocea lui Max a tăcut. Dormea, respira ușor, dar regulat.

M-am ridicat fără sunet și m-am uitat pe fereastră la Cornul de Aur și la traficul de sâmbătă seara de pe Bulevardul Tarlabaşı. M-am întrebat dacă ar trebui să plec, dar apoi m-am gândit că s-ar putea să se trezească și să vrea să continue povestea. La un capriciu, mi-am scos geaca și m-am băgat și eu în pat. L-am îmbrățișat din spate așa cum am făcut-o la motelul Black Sea. Eram și foarte obosit. La început am crezut că nu m-a observat, dar apoi, fără să-și schimbe deloc poziția, a spus: „Mulțumesc”.

Eîntuneric în interiorul avionului. Jaluzelele sunt jos, așa că nu știu dacă afară este lumină sau întuneric.

Câțiva oameni se trezesc pe scaunele din jurul meu. Din ce în ce mai mulți oameni se ridică pentru a merge la toaletă.

Voi termina acest capitol și apoi voi face o scurtă pauză.

Pentru ce îmi multumesti?" Am întrebat.

„Acest lucru îmi va fi mai ușor să spun restul poveștii.”

„Nu este prima dată când te îmbrățișez, Max.”

„Da, știu, mulțumesc și pentru asta. Mi-ai salvat viața.”

De data aceasta eram amândoi îmbrăcați, dar am simțit aceeași tandrețe intensă pe care o aveam înainte. Mi-am sprijinit capul de spatele lui.

Vorbea aproape în șoaptă acum.

Nu mai auzeam ce spunea, dar știam că reportofonul o va ridica.

Probabil că am adormit în timp ce vorbea, pentru că următorul lucru pe care l-am știut îmi suna telefonul și era aproape amiază. Era Ilyas, care întreba când ar trebui să mă ia.

— Nu trebuie să vii la mine acasă, Ilyas, am spus. „Vino la Pera Palas la două, ne întâlnim acolo și îl ducem pe profesor la aeroport.”

— Foarte bine, doamnă, spuse el.

Profesorul nu mai era, dar auzeam apa curgând în baie. După un timp a ieșit purtând un halat de baie alb. El a zambit.

„Cât de adânc dormeai!” el a spus. „Oh, acel somn încântător al tinereții...”

M-am trezit și eu, am făcut un duș și m-am simțit mai bine. Noaptea nedorită, băutura și plânsul îmi făcuseră umbre sub ochi și îmi făcuseră fața umflată. Am făcut o compresă cu apa înghețată. Nu am vrut să-i par urâtă lui Max.

După aceea am comandat micul dejun de la room service. Ne-am băut cafeaua neagră și tare și ne-am luat micul dejun cu vedere la Cornul de Aur. După micul dejun i-am făcut valiza, apoi mi-a întins un plic.

„Aceasta este scrisoarea pe care am menționat-o ieri.”

Când am citit scrisoarea, am simțit un nod în gât și lacrimile au început să se formeze în ochi. Max s-a întors cu spatele la mine, de parcă nu ar fi vrut să-mi vadă reacția. Apoi a mers încet spre baie.

Am copiat rapid scrisoarea. A ieșit din baie exact când scriam ultimele cuvinte. I-am dat înapoi scrisoarea originală, apoi mi-am împăturit copia și mi-am pus-o în geantă.

— O să am grijă de asta, Max.

El a zambit. Am stat în tăcere o vreme, apoi am coborât. Factura de hotel avea să fie trimisă la universitate, dar el plătea în plus, adică mâncarea, băutura și așa mai departe. Își ținea cutia de vioară. Un clopot și-a dat jos valiza și i-a dat-o lui Ilyas.

Ne-am urcat în mașină și am plecat. Nu am spus nimic până am ajuns la aeroport.

Traficul era relativ lejer pentru că era duminică.

M-a sărutat pe obraz în timp ce mi-am luat rămas bun de la terminal și a spus cu voce joasă: „Mulțumesc. Pentru tot.” Apoi a plecat fără să se uite înapoi și a dispărut în mulțime.

CAPITOLUL 14

N

u pot descrie golul pe care l-am simțit după ce a plecat. Lumea i s-a părut deodată un loc diferit. În timp ce Ilyas mă ducea acasă, m-am uitat pe fereastră la toate mașinile, la toate casele. Atâția oameni, toți cu poveștile și trecutul lor, cu tragediile și triumfurile lor, despre care nu le-aș ști vreodată.

Când am ajuns acasă, m-am așezat și am decis că voi face cât mai puțin posibil pentru restul după-amiezii.

Am scos reportofonul din geantă. Tot ce îmi spusese Max era conținut în acest dispozitiv minuscul. Țineam în mână o poveste uimitoare. Am simțit că eram pe cale să descopăr secretul vieții.

Max spusese că va spune toată povestea, dar lipsea ceva. O parte importantă a poveștii; poate cea mai importantă parte. Un secret pe care nu și-l putea mărturisi nici măcar singur. Un secret care a dus la o viață de regret și chiar la cancerul lui. Credeam că acest secret era ascuns în mormăirile lui inconștiente din Șile, când repeta: „Iartă-mă, Nadia”. De câteva ori, am vrut să-l întreb despre asta în Pera Palas, dar nu îndrăznisem.

Am învățat atât de multe în ultimele zile. Despre lucruri care s-au întâmplat în această țară nu cu mult timp în urmă și despre ceea ce s-a întâmplat în Europa din memoria vie. Dar mi-am dat seama și că nu am învățat suficient și că trebuie să știu mult mai multe.

Dar ce mai conta dacă știam prin ce a trecut bunica mea în contextul evenimentelor istorice? Ce contează dacă știam ce s-a întâmplat în anumite zile în urmă cu 60 de ani, cu 100 de ani sau cu 600 de ani în urmă? Ce aveam de gând să fac cu cunoștințele despre ceea ce oamenii despre care vorbea Wagner au experimentat în acest oraș? Ar putea avea sens doar ca o poveste despre oameni.

Oamenii care se grăbesc prin aeroport, șoferii anxioși de pe drum, femeile supraponderale de la universitate, oamenii care fac cumpărături în mall-uri, toți aveau poveștile lor. Ne interesăm la fel de mult de poveștile lor ca și de ale noastre, atâta timp cât fiecare poveste este luată pe meritul ei. Fiecare poveste este, în cele din urmă, povestea experienței umane, a tuturor vieților noastre care scapă.

În timp ce stăteam acolo, mi-am amintit cât de plictisit mă plictiseam duminica când eram adolescent. Tatăl meu se uita la meciuri de fotbal la televizorul alb-negru, strigând entuziasmat ori de câte ori echipa lui marca un gol. Mama fie gătea în bucătărie, fie făcea cuvinte încrucișate la masa din sufragerie. Fratele meu ar fi plecat, iar eu aș fi fost și eu dacă ar fi fost unde să merg.

La fel m-am simțit în ziua aceea. Max dispăruse și odată cu el dispăruseră entuziasmul, stimularea și curiozitatea care mă făcuseră să mă simt în viață. În curând, Ahmet avea să-l aducă acasă pe Kerem și vom trece prin aceeași rutină zi după zi.

Aș călători pe aceleași drumuri, aș vedea aceiași oameni, aș auzi aceleași bârfe.

Poate că singurul lucru care mi-ar face viața să pară semnificativă ar fi să mă implic în povestea lui Max.

Mai era și Süleyman. Intenționase să fure vioara și, dacă da, s-ar răzbuna pe mine că am luat-o înapoi?

Când Kerem a venit acasă, s-a dus direct la computer. I-am spus că mâine e zi de școală și să nu stau treaz prea târziu. Pur și simplu a mormăit de OK să mă liniștească și am știut că nu avea nicio intenție să mă supună.

Nu am avut puterea să-l scap de computer. M-am târât în pat, dar când m-am întins, nu am putut adorm. Așa că după un timp am aprins lumina și am început să citesc despre Struma.

Condițiile la bordul Struma, în timp ce se afla lângă docurile din Istanbul, erau sumbre. Nu erau suficiente paturi pentru toată lumea și era puțin loc de deplasare. Nu exista cadă sau duș și doar un lighean pentru spălarea bebelușilor. Nici nu exista vreo modalitate de a spăla rufe. Cel mai rău dintre toate, era o singură toaletă pentru 769 de persoane, iar la ușa era mereu coadă. Așa că oamenii au început să facă ușurință pe punte. Puntea a devenit alunecoasă cu fecale și urină și se simțea o duhoare insuportabilă.

Medicii dintre pasageri au avut de-a face cu sute de cazuri de dizenterie fără acces la droguri, iar doi dintre pasagerii mai tineri au început să sufere de tulburări psihice severe.

Zilele începeau la patru sau cinci dimineața, iar oamenii umpleau pe rând gălețile cu apă de mare pentru orice spălare se putea face. Combustibilul a fost rațional și au putut să facă ceai și să gătească mâncare doar o dată la trei zile. În restul timpului au mâncat cantități mici de fructe și nuci. Copiilor li s-a dat o jumătate de pahar de lapte praf și un singur biscuit.

Organizațiile evreiești din Turcia, Palestina și Statele Unite făceau tot ce puteau pentru a rezolva situația. Simon Brod și Rifat Karako, doi membri de frunte ai comunității evreiești din Istanbul, au

încercat să convingă autoritățile să permită pasagerilor să părăsească nava și să continue spre Palestina pe uscat.

Guvernul britanic și serviciile sale secrete au făcut toate eforturile pentru a împiedica evreii să meargă în Palestina și pentru a ține afacerea Struma departe de ochii publicului.

Între timp, viața la bordul navei a continuat, iar pasagerii au făcut tot ce au putut pentru a stabili un fel de normalitate în condițiile lor înghesuite și mizerabile.

Doi tineri au fost căsătoriți de rabinul de pe navă. Pasagerii au organizat activități sociale pentru a profita la maximum de timpul lor. Doi muzicieni au susținut un concert în fiecare seară. Au fost organizate cursuri de literatură ebraică și istorie evreiască.

Acea iarnă a fost neobișnuit de rece și combustibilul a fost rațional din cauza războiului, dar cu toate acestea evreii din Istanbul au făcut un foc pe țărm pentru a oferi pasagerilor sprijin moral. Au adus lemne și au îngrijit focul, astfel încât pasagerii de la bordul navei să-l poată vedea mereu.

Am adormit citind și m-am trezit a doua zi dimineța cu paginile împrăștiate pe pat. Apoi m-am lansat în aceeași rutină de dimineță zdrobitoare de suflet. Dar de îndată ce m-am apucat de muncă am simțit că ceva este diferit. Secretarele și îngrijitorii m-au privit ciudat și au șoptit între ei. Oamenii au încetat brusc să vorbească când m-am apropiat.

Am presupus că Süleyman își răspândise bârfele. De fapt, nu mi-a păsat cu adevărat. Era problema lor dacă aveau un fel de plăcere distorsionată de a-și spune unul altuia că m-am culcat cu un bătrân de optzeci și șapte de ani. Totuși, în același timp, pur și simplu nu simțeam că am puterea să fac față acestui gen de prostii. Nu acum.

M-am așezat la birou, m-am uitat la cutia de intrare plină, apoi brusc, impulsiv, m-am ridicat și am ieșit. Am decis că nu mă voi întoarce pentru cel puțin o săptămână și nu mi-am dat cont de consecințe. Le-aș spune că sunt bolnav și, dacă ar fi, aș reuși să iau cumva un bilet de la medic. În timp ce coboram scările, traversam campusul și traversam Piața Beyazit, mi-am dat seama că săptămâna trecută m-a schimbat, a schimbat felul în care vedeam lucrurile.

De îndată ce am ajuns acasă, am sunat-o pe secretara rectorului să-i spun că sunt bolnavă și că voi sta afară câteva zile, apoi am închis înaintea ei să poată spune ceva. Casa era o mizerie, dar am decis că nici nu voi încerca să fac nimic în privința asta.

După ce am stat nemișcat un timp, l-am sunat pe Tarık.

„Vrei să ne întâlnim în seara asta?”

— Oh, spuse el vesel. — Bătrânul tău a plecat?

"Da."

„OK”, a spus el. „Ar trebui să te iau la 7:30?”

„Nu, voi veni la tine.”

— În regulă, spuse el. "Pa!"

Apoi am tras draperiile în dormitor, m-am culcat în pat și m-am culcat. Am dormit până după-amiaza târziu și am băut o ceașcă de ceai când a intrat Kerem.

"Cum a fost la școală?"

A bolborosit ceva care suna ca „bine” și a mers direct în camera lui. Deci, se părea că relația noastră a revenit la ceea ce fusese.

Am făcut o baie și am intrat, lăsând puțin robinetul deschis pentru că mi s-a părut liniștitor să aud un ușor firicel de apă. Am închis ochii, m-am predat senzației apei calde și am încercat fără succes să mă pricep la evenimentele din săptămâna trecută.

După aceea m-am îmbrăcat și m-am machiat puțin. Am comandat niște aripioare de pui la grătar pentru Kerem, am lăsat niște bani pe masă și am ieșit. Era ora opt.

Tarik locuia într-unul dintre acele clădiri noi de apartamente de lux. Securistului trebuie să i se fi spus că vin; m-a însoțit până la lift. Când am urcat și am bătut la ușă, Tarik a deschis-o el însuși. Era singur; cu alte cuvinte, își trimisese servitoarea departe.

Apartamentul lui a fost mobilat într-un stil rece, minimalist. Nu exista lemn, material textil cu model sau perdele care să-i dea o senzație de căldură. Totul era alb, iar majoritatea mobilierului era metalic. Dar era la etajul 27 și avea o priveliște minunată asupra Bosforului. Am stat o clipă luând-o, navele care treceau, luminile sclipitoare de pe malul îndepărtat, Podul Bosfor, fațada iluminată a Academiei Militare Kuleli.

— Hai să bem un pahar de vin, am spus.

„Am un port alb pentru tine.”

„Mulțumesc, dar în seara asta am chef de vin roșu.”

Avea mereu vin bun. În acea seară a servit un vin italian foarte bun numit Amarone. A turnat-o în pahare uriașe. După ce am terminat primul nostru pahar, m-a sărutat, dar l-am împins. Când a întrebat care este problema, am spus doar că nu am chef.

El nu a persistat. El a întrebat doar: „Ce s-a întâmplat cu tine?”

„Nu știu”, am spus, puțin rușinat.

Era adevărat. Nu știam ce fac sau unde îmi doream să mergă viața.

Mai târziu, stând la o masă metalică cu blat de sticlă, cu vedere la Bosfor, am mâncat sushi pe care Tarik îl comandase de la cel mai bun restaurant japonez din Istanbul.

— Deci, bătrânul tău a plecat, spuse el.

„Cum a ajuns să fie al meu?”

„Glumesc, dragă.”

„Atunci e în regulă.”

„Cum era el?”

„Ar dura prea mult să explic.”

„De ce?”

„De fapt, nu există nimic de explicat. Era aproape ca toți ceilalți profesori străini vizitatori.”

Nu am vrut să vorbesc despre Max cu Tarık. Cumva am simțit că asta ar fi o trădare a lui Max.

„Acum spune-mi cum poți fi atât de veselă?”

„De ce nu ar trebui să fiu?” el a întrebat.

„Suntem în mijlocul unei grave crize economice. Lira a pierdut o treime din valoare într-o singură zi. Oamenii dau faliment, se sinucid, băncile se prăbușesc, oamenii de afaceri sunt arestați. Sunteți în afaceri cu bani, cum puteți fi atât de relaxat?”

„Pentru că sunt deștept.”

„Ce înseamnă asta?”

„Ei bine, să spunem că am învățat câteva lucruri.”

„Ce fel de lucruri?”

„Este ușor de învățat, dar ai nevoie de nervi puternici.”

Mi-a aruncat un zâmbet obscen. Îi plăcea să vorbească despre genul ăsta de lucruri.

„Nu te poți mișca cu mulțimea și nu poți intra în panică.”

„Sens?”

„Când toată lumea cumpără, vinzi, când toată lumea vinde, cumperi și nu intri în panică.”

„Asta faci? Bursa nu a ajuns la fund?”

A râs în hohote și a luat o înghițitură de vin.

„Nu, dimpotrivă, toți facem bani.”

„Și eu?”

„Desigur. Ai făcut mai mulți bani ca niciodată. În timp ce îi arătai profesorului în jur, te îmbogățeai și tu.”

„Cum s-a întâmplat asta?”

„Toată lumea s-a speriat din mintea lor, cumpărând valută străină și încercând să o introducă ilegal în străinătate.”

„Ce-ai făcut?”

„Nu am cumpărat nicio valută străină. Am lăsat totul în lire turcești.”

„Ești nebun? Când lira își pierde valoarea atât de repede...”

„Acesta este secretul”, a spus el. „Să spun simplu. Lira turcească a devenit atât de nepopulară încât ratele dobânzilor peste noapte au crescut la 9.000 la sută.”

"Asa de?"

„Am investit toți banii clienților mei, precum și ai tăi și ai mei, în titluri turcești care produc dobândă. Gândește-te doar că câștigi 9.000% dobândă în fiecare noapte.”

„Dar față de valută străină...”

„Situația nu poate continua așa cum este. Ratele de schimb se vor echilibra. Dar chiar și cu tarifele de astăzi ai câștigat mulți bani.”

"Cât costă?"

„Cel puțin de două ori mai mult decât luna trecută. Dar ai răbdare, voi câștiga mult mai mulți bani pentru tine. Majoritatea oamenilor nu știu asta, dar cele mai mari profituri se obțin în vremuri de criză.”

Mi-am făcut calculele în cap și mi-am dat seama că, dacă îmi triplicam banii, s-ar putea să nu mai trebuiască să muncesc.

Tarik a ridicat paharul și a spus: „Maya, una dintre noii bogați”.

„Nu folosi expresia asta, o urăsc”, am spus.

„Care frază?”

„Nou bogați. Noii bogați.”

"Nu știu franceză."

„Înseamnă, noi bogați. Dar este folosit pentru parveniți bogați, alpiniștii sociali.”

„Pentru numele Domnului”, a spus el, „Încetează cu prostiile astea, bogatul este bogat, nu este nimic vechi sau nou în asta!”

Tarik nu era unul care să aprecieze nici un fel de nuanță. Tot ce îi păsa era să câștige bani și să trăiască versiunea lui a dulce vita. Povestea lui Max și a Nadiei, poveștile bunicilor mele, acestea nu ar însemna nimic pentru el. Chiar dacă aș face tot posibilul să explic, el nu ar înțelege nimic despre ceea ce am trecut în ultima săptămână. Dar, în același timp, să fiu alături de el îmi făcuse bine. M-a scos din întunericul în care mă simțeam scufundat. Și să învăț că mă îmbogățeam cu siguranță m-a înveselit și pe mine.

A insistat să mă ducă acasă în seara aceea.

Mă simțeam mai bine când am intrat în apartamentul meu întunecat, singura lumină care se filtra din camera lui Kerem.

M-am întrebat ce făcea Max în acel moment. Probabil că dormea pentru că nu dormise cu o noapte înainte. În ciuda vârstei și a bolii sale, era un om foarte puternic.

Apoi m-a lovit. Știam ce trebuie să fac pentru a trece peste sentimentul de gol, pentru a-mi da sens vieții. A trebuit să pun cap la

cap ceea ce îmi spusese profesorul și să încep prin a scrie povestea lui Maximilian și a Nadiei. Am apăsât un buton de pe reportofon. De data aceasta a fost lumina verde care s-a aprins, iar vocea profesorului Wagner a umplut camera.

POVESTEA MAXIMILIAN SI NADIA

E

ra 1934. Un profesor înalt și zvelt, într-un costum perfect croit, se îndreptă cu pași intenționat, dar grațios, spre o mulțime mică care se adunase în curtea facultății de drept a Universității din München. Fața lui avea o expresie severă, aproape furioasă.

Toată lumea l-a observat deodată. Într-adevăr, oamenii aveau tendința să-l observe pe Maximilian Wagner oriunde mergea.

Fetele tinere l-au observat pentru că era frumos și galant. Naziștii l-au remarcat pentru că el a reprezentat idealul lor de rasă maestru. Profesorii l-au observat pentru că era un gânditor inteligent, muncitor și original, care ajunsese la poziția sa la o vârstă neobișnuit de tânără.

Studentii din curte s-au îndepărtat din calea lui în timp ce el a mărșăluit spre un grup de aproximativ o duzină de naziști care înconjuraseră o tânără. Când a ajuns la ei, ei au încetat imediat să o chinuie și s-au întors spre el.

Studentii germani au fost mereu impecabil de respectuoși față de profesorii lor. Chiar dacă era doar puțin mai în vârstă decât ei, el era în continuare tutorele lor și toți știau că are o carieră strălucitoare în față și că va juca un rol principal în noua Germanie care va domina lumea.

Tânăra, răvășită și tremurândă de frică și de furie impotentă, a rămas într-o poziție de apărare, ghemuindu-se ușor cu brațele ridicate pentru a-și proteja fața. Tânărul tutore îi întinse mâna. Studentii s-au despărțit pentru a-i face loc, iar ea a pășit în spatele lui Maximilian fără să-l ia de mână. Stătea drept acum, dar, mortificată că era în centrul atenției, nu se uită în jur.

„Dar tu ești un german arian. De ce protejezi un evreu?” a întrebat unul dintre studenții naziști.

„Opresc o nedreptate. Nu uitați că aceasta este o facultate de drept.” răspunse Maximilian încrezător.

După aceea, s-au împrăștiat, mormăind.

În câteva clipe au rămas singuri în curte. Maximilian s-a întors și a prins privirea fetei. Ea îi aruncă o privire timidă și oarecum admirativă.

— Ești bine, Nadia?

„Mulțumesc foarte mult, acum sunt bine.”

„Hai, hai să bem o cafea.”

În timp ce mergeau, s-a trezit uimit că reușise să acționeze cu atâta încredere calmă. Încercase de luni de zile să stabilească o relație cu ea, dar întotdeauna fusese prea incomod și timid chiar și pentru a începe. Se gândise la ea în fiecare moment al fiecărei zile și se simțise atât de încărcat de bucurie când era lângă ea, încât abia putea pune un picior în fața celuilalt fără să se împiedice. Dar apoi, el nu făcuse ceea ce făcuse pentru a-i câștiga favoarea. O făcuse pentru că era ceea ce trebuia făcut și spera că ar fi făcut ceva pentru oricine.

În timp ce părăseau campusul împreună, Maximilian a simțit cu o bucurie extraordinară că începe un nou capitol în viața lui. În acea după-amiază, pentru prima dată, s-au așezat împreună la o masă, la cafea și un tort Bienenstick. Nimic din lume nu era mai important pentru el decât să fie aproape de Nadia și să fiu singur cu ea în acel moment îl făcea mai fericit decât își amintea că ar fi fost vreodată, dar era și conștient de faptul că situația era destul de sumbră. Nadia și-a dat seama că nu mai poate studia la universitate și a avut inima zdrobită.

„Pot să te îndrume în privat. Urăsc ceea ce se întâmplă și nu suport să văd un student la fel de promițător ca tu să fii exclus așa.”

Nadia se uită posomorât la masă.

„Așa cum au spus acei naziști, ești un german arian. Ce te face să vrei să-ți asumi un astfel de risc?”

„A fi german nu înseamnă a trebui să te porți ca un animal fără conștiință. Țara asta trece printr-o perioadă foarte proastă în acest moment, dar cred că poporul german își va veni în fire și va înceta să mai suporte astfel de prostii.”

Nadia i-a aruncat o privire deznădăjduită, de parcă ar fi fost atât de multe încât și-ar dori să spună că știa că acest tânăr cu suflet bun nu putea înțelege. Apoi ea i-a zâmbit de recunoștință și a clătinat încet din cap.

„Vă rog. Dacă nu de dragul tău, atunci pentru al meu, ca să-mi pot ușura conștiința. Prostia asta nu va dura mult și atunci poți să-ți dai examenele și să continui să studiezi la universitate.”

„Nu știu ce să spun.”

„Nu cred că mai este sigur să vii în campus. Naziștii devin din ce în ce mai violenți. Chiar îi amenință pe unii dintre profesori.”

Nadia a încercat fără succes să-și împiedice îndoiala și teama să nu i se arate pe față.

„Din moment ce crezi că este prea periculos pentru mine să pun piciorul în campus, presupun că nu intenționezi să mă îndrugi acolo.”

„Nu... adică da, nu intenționez să te predau acolo.”

"Atunci unde?"

El a zâmbit fericit și și-a pus mâna pe a ei.

„Nu-ți face griji, știu un loc în care vei fi perfect în siguranță, unde nimeni nu te va atinge.”

Câteva zile mai târziu, în biroul său de acasă, Maximilian a simțit un fior de anticipare în timp ce se uita în jur pentru a se asigura că totul era corect. Scoase pahare cu suc de fructe și o farfurie de prăjituri și le acoperise cu șervețele.

Când mama lui a trecut pe hol, a fugit și a întrebat-o: „Jacheta mea se potrivește cu pantalonii mei?”

„Da, Max, ți-am spus deja, arăți bine.”

„Da, dar... ar trebui să-mi scot jacheta? Vremea este caldă.... Dacă îmi port cămașa și pantalonii... Ar trebui să-mi pun o cămașă mai închisă la culoare?”

„Hmm, da, poate ar trebui să porți unul puțin mai închis.”

S-a repezit în dormitorul lui. Mama lui a sunat după el.

„Max! Cum se numește această fată?”

„Nadia! Va fi aici în orice clipă – vă rog să o prezentați dacă vine în timp ce eu sunt în camera mea?”

— Desigur, spuse ea.

Apoi se uită la ceasul din hol. A fost mai mult de o jumătate de oră până să înceapă lecția. Ea a râs cu afecțiune.

De atunci, Maximilian a îndrumat Nadia de două ori pe săptămână. De asemenea, au început să se vadă mai des în afara orelor. S-au întâlnit ori de câte ori au putut. Nadia a propus rareori să se întâlnească, dar a acceptat invitațiile lui Maximilian.

Într-o după-amiază de weekend, sunetul armonios a patru instrumente a umplut sala. Două viori, o violă și un violoncel. Maximilian și prietenii lui se întâlneau săptămânal să cânte muzică, iar de câteva săptămâni Nadia venea să-i asculte.

În acea zi, cântau Serenada lui Schubert. În timp ce muzica curgea, tânăra s-a ridicat, a deschis ușa și a ieșit pe balcon. Balconul dădea spre spatele universității și ea putea vedea o parte din curtea goală. Crezuseră că ar fi în siguranță pentru ea să fie acolo în weekend. Nadia stătea perfect nemișcată pe balcon, cu spatele la tinerii muzicieni.

Max i s-a alăturat pe balcon când piesa s-a terminat. O luă de umeri și o întoarse ușor spre el și, în timp ce făcea asta, simți brusc o durere în inimă. Ochii frumoși ai fetei erau plini de lacrimi. Fără să spună un cuvânt, se uită în ochii tânărului, apoi și-a pus brațele în jurul gâtului lui și a început să plângă. După ce a așteptat ca suspinele fetei să se potolească, Max a întrebat: „Ce se întâmplă?”

Când ea nu a răspuns, el a întrebat: „Pentru că compozitorul este austriac, ca Hitler?”

Nadia nu putea să vorbească.

— Îți explic mai târziu, spuse ea.

Câteva zile mai târziu, când o preda acasă, Max a întrebat-o din nou ce a supărat-o.

„Poate fi greu de înțeles, dar când aud o muzică atât de frumoasă cântată atât de bine, mă simt trist și fericit. Pare cumva să transcende umanul și cad într-un fel de transă. Cum poate omul să creeze ceva atât de rafinat? Este ca vocea lui Dumnezeu.”

Nadia nu a venit la antrenamentul cvartetului în weekendul următor. Max a explicat de ce și au vorbit despre cum unii oameni au fost mai afectați de muzică decât alții. Ei și-au amintit că Tolstoi, compozitorul Sonatei Kreutzer, nu putea asculta muzică atunci când scria sau când se simțea deosebit de sensibil. S-ar simți ca o frunză prinsă de furtună și sentimentele i-ar fi zguduie până la capăt. La fel ca el, Nadia nu a perceput muzica ca sunete frumoase, ci ca pe ceva devastator.

Apoi Max le-a spus că va compune o serenadă pentru Nadia. Din acea zi, și-a dedicat viața acestui lucru și și-a pus toată inima și talentul muzical în asta.

Max și Nadia au început să petreacă mai mult timp împreună. Au mers la restaurante și s-au plimbat mână în mână prin parc. Au format un cuplu interesant – într-adevăr izbitor –: o fată zveltă, slăbită, cu păr lung, negru și ochi verzi, lângă un bărbat înalt și blond. Nadia era ca nimeni altul; ea arăta și spre nord și spre sud.

Cu toate acestea, nu mai mergeau împreună la concerte. Odată, când asistau la o reprezentație a Simfoniei a cincea a lui Beethoven, Nadia stătuse strângându-și brațele scaunului, cu transpirația curgându-i din frunte. Max a trebuit în cele din urmă să o conducă afară din hol sub privirea dezaprobatoare a publicului. Cu fiecare clipă petrecută cu ea, Max devenea din ce în ce mai profund îndrăgostit de ea, dar a început să-și dea seama că era foarte încordată și supusă furtunilor de emoții care o făceau să tremure ca o frunză.

Maximilian recitea „Suferințele tânărului Werther” de Goethe. I-a plăcut romanul când l-a citit când era băiat, dar nu înțelesese de ce a provocat o asemenea epidemie de sinucideri în rândul tinerilor. Acum, însă, și-a dat seama că trebuie să fii îndrăgostit pentru a aprecia pe deplin romanul. Se gândea constant la ea. S-a gândit la ea când a ținut prelegeri la universitate și i-a văzut fața când a cântat la vioară. Ea a fost ultimul lucru la care s-a gândit când s-a dus la culcare și primul lucru la care s-a gândit când s-a trezit. Singurul

lucru care l-a ținut sănătos la minte era să compună Serenada. Uneori i se părea o nebunie să încerce să imite una dintre cele mai mari lucrări muzicale ale tuturor timpurilor, dar el a continuat, lucrând ore întregi la magnificul pian Bösendorfer al mamei sale.

Schubert își scrisese Serenada într-o după-amiază a anului 1826 în timp ce stătea cu prietenii în grădina Zum Biersack. A răsfoit un volum de poezie care stătea pe masă și, când o poezie i-a atras atenția, a spus: „Tocmai mi-a venit o melodie atât de dulce, dacă aș avea o foaie de hârtie cu mine.” Unul dintre prietenii lui a desenat niște doage pe spatele unui bilet de tren, iar Schubert și-a scris marea sa lucrare chiar acolo și atunci, cu ospătarii care se grăbeau înainte și înapoi și lăutari rătăcind de la masă la masă.

Maximilian știa că, dacă și-ar intitula piesa Serenade, aceasta ar fi comparată în mod nefavorabil cu opera lui Schubert, totuși s-a simțit obligat să facă acest lucru.

(Lumea pe care o descrie Maximilian îmi este atât de străină încât îmi este greu să cred că este reală. Dacă n-aș fi auzit chiar eu povestea de la el, aș fi găsit-o teribil de exagerată: oameni care se sinucid din cauza unui roman, tineri tânjind după iubitele lor și compunând serenade pentru ei. Nu puteam vedea pe nimeni purtându-se așa astăzi. Nu îmi puteam imagina pe Ahmet sau Tarık sau chiar Kerem purtându-se așa. Poate că era spiritul vremurilor.)

Mama lui Maximilian, Hannelore, a fost o pianistă desăvârșită. Muzica a fost o parte esențială a educației copiilor bogați și ea nu a făcut excepție de la această credință, după ce a primit o educație muzicală și a oferit una fiului ei. Când Maximilian și-a terminat compoziția, i-a arătat-o și a întrebat-o dacă o pot cânta împreună. El a cântat-o la vioară, iar ea l-a acompaniat la pian, iar împreună au rezolvat câteva probleme de ritm și armonie.

Nadia li s-a alăturat la cină în acea seară și au luat o masă plăcută împreună, evitând să vorbească despre politică, tensiunea din țară și ce li se făcea evreilor. Ulterior, la o cafea, Hannelore a menționat că Max a compus o piesă muzicală frumoasă. Apoi Hannelore s-a așezat la pian și Max și-a luat vioara și au început să cânte. Toți ceilalți stăteau în tăcere în timp ce camera se umplea de muzica profund încântătoare.

Tatăl lui Maximilian, Albert, a ascultat cu mare plăcere, dar Nadia a devenit destul de agitată și a trebuit să își muște buzele pentru a nu plânge. A fost cuprinsă de o furtună de emoții, dar a făcut tot posibilul să nu o arate. Când piesa a fost terminată, toată lumea a aplaudat.

Maximilian s-a ridicat și a spus: „Poate fi prima dată când cineva face o cerere de căsătorie cu ajutorul mamei sale, dar iată. Nadia, vrei

să te căsătorești cu mine?

Asta a fost prea mult pentru Nadia, și-a acoperit fața cu mâinile și a alergat în grădină. Familia lui Max a privit cu uimire cum el alerga după ea. A căutat-o în grădina crepusculară, iar când a găsit-o în foișor, a strâns-o în brațe și i-a lipit capul de umărul lui.

— Vorbesc serios, Nadia, te rog să mă căsătorești, a spus el și a sărutat-o pe buze pentru prima dată.

În seara următoare, părinții lui Max l-au așezat pentru o discuție dureroasă și incomodă, dar nimic din ce au spus nu i-a putut ajunge. Era clar că ei nu se opuneau în principiu căsătoriei lui cu o fată evreică și că se gândeau doar la fericirea lui, dar asta nu avea nicio diferență pentru el.

„Știi cât de dureros va fi pentru tine să nu treci până la capăt cu această căsătorie”, a spus mama lui.

Urmă o tăcere lungă.

„Dar totuși”, a continuat Albert, „în comparație cu durerea pe care ai suferit-o de-a lungul anilor dacă ar fi să te căsătorești...”

Maximilian doar a ascultat fără să răspundă, așteptând ca părinții săi să termine.

Scena s-a repetat de mai multe ori în următoarele zile.

„Nu-ți vor lăsa soția în pace și nici nu-și vor lăsa părinții în pace, nu vor rata nicio ocazie să o pedepsească pentru că s-a căsătorit cu un arian”, l-a avertizat Albert pe fiul său.

„Nu știm nici în ce fel de țară va fi aceasta în care copiii tăi vor crește”, a adăugat soția lui. „Ei s-ar putea confrunta cu o viață de persecuție.”

În acea seară, Maximilian le-a răspuns părinților săi pentru prima dată: „Mă voi căsători cu Nadia. Ea a fost de acord ieri seară.”

Mama lui nu mai avea cuvinte. S-a uitat la soțul ei pentru ajutor. Stătea acolo, adânc în gânduri, aplecându-se înainte cu bărbia sprijinită de mână. Apoi, deodată, se ridică.

„În acest caz, ar fi bine să începem să vă planificăm nunta!”

Soția lui se uită la el de parcă ar fi înnebunit. Apoi Max a început să râdă. Apoi tatăl lui și în cele din urmă mama lui au început să râdă și ei. Toți trei au râs lung și zgomotos. Cu lacrimi în ochi, mama lui a spus: „Știam oricum că nu va renunța. Este și el un Wagner. Cunoscut prea bine această familie. Când au ceva în cap...”

Mai târziu, când s-au calmat, Albert a spus: „Va trebui să te muți într-un alt oraș, cât mai departe posibil, și să ascunzi faptul că Nadia este evreică. În calitate de doamnă Wagner, va fi mai presus de orice bănuială.”

Toți au fost de acord cu acest lucru și, la scurt timp după aceea, au vizitat familia Nadiei. Erau originari din România și locuiau deasupra croitoriei tatălui ei, într-o clădire dărăpănată din suburbii. De la boicot, circumstanțele lor fuseseră diminuate.

Au fost mulțumiți de anunț, dar și destul de îngrijorați.

Câteva săptămâni mai târziu, Max și Nadia au avut o mică ceremonie de nuntă în grădina lui Wagner și s-au căsătorit în conformitate cu riturile Bisericii Romano-Catolice. Ulterior însă, după ce toți oaspeții au plecat, cele două familii au ținut o nuntă evreiască.

Nadia și Maximilian stăteau sub chuppah. Cele două familii au turnat vin în paharele lor, binecuvântându-i conform tradiției evreiești și au spart paharele. S-au citit texte din Vechiul și Noul Testament; au purtat kippa și au citit ketuba; și a respectat toate tradițiile, inclusiv „cele șapte binecuvântări”.

Apoi mirele și-a luat vioara și Hannelore s-a așezat la pian, care fusese scos în grădină și luminat de lumânări. În timp ce se jucau, din ochii Nadiei curgeau lacrimi ca niște bijuterii. Când muzica s-a terminat și aplauzele s-au stins, Maximilian a anunțat că a intitulat piesa Serenade für Nadia.

Această nuntă a fost o ceremonie care nu putea avea loc în mod normal sub administrația nazistă. Familia Nadiei a fost foarte mulțumită. Familia romano-catolică Wagner se comportase cu toleranță și își dăduse acordul la toate.

La scurt timp după nuntă, Maximilian a început să lucreze la Universitatea Heidelberg și s-au mutat în acel oraș frumos. Acolo, ei și-au stabilit curând o viață plăcută.

Numele oficial al Nadiei era Deborah și toți au fost de acord că, pentru siguranță, vor folosi acest nume. Frau Deborah Wagner era un bun nume german.

Nu existau evrei la universitate la care s-a transferat Max. De fapt, nici la vechea lui universitate nu a mai rămas niciunul. Câțiva dintre prietenii lui plecaseră la Istanbul și, în scrisorile care veneau prin Marsilia, vorbeau că sunt mulțumiți acolo.

Au trăit o viață confortabilă și respectabilă ca domnul și doamna Wagner și doar când erau singuri noaptea își dădeau glas fricii și anxietății. Nu le venea să creadă cât de rea devenise situația. Crezuseră că al Treilea Reich va cădea în câțiva ani, dar, dimpotrivă, devenise mai puternic. Au existat zvonuri că evreii sunt trimiși în lagăre de concentrare.

Familia Nadiei luase decizia bruscă de a fugi în România, iar Max și Nadia au fost ușurați pentru că au simțit că vor fi mai în siguranță acolo. Din ce în ce mai mulți oameni îi susțineau pe naști, care își

puteau duce politicile de persecuție cu impunitate. Puțini au îndrăznit să-i critice, iar cei cărora li se permitea să facă acest lucru erau manipulați pentru a crea o iluzie a democrației.

Apoi, naziștii au preluat vestea unui asasinat la Paris pentru a-și avansa agenda. Un băiat polonez de șaptesprezece ani a împușcat un membru al personalului ambasadei germane ca să se răzbune pentru uciderea părinților săi. A fost prezentat ca un atac evreiesc asupra naziștilor, iar aceștia l-au transformat într-un instrument de propagandă. Explozia de care se temeau Max și „Deborah” a început în noaptea de 9 noiembrie 1938, care va fi amintită ulterior ca Kristallnacht. Până dimineața, mii de afaceri evreiești au fost jefuite, sinagogi au fost vandalizate, morminte evreiești au fost profanate, sute de oameni au fost răniți și nouăzeci și unu de evrei au fost uciși. Răsăritul soarelui și flăcările clădirilor în flăcări se reflectau în cioburi de sticlă spartă care acopereau străzile.

Profesorul Maximilian Wagner și soția sa elegantă au mers mână în mână spre universitate.

„Încă te poți răzgândi, dragă. Ne putem întoarce dacă vrei, te duc acasă.”

„Oh, Max, de data asta trebuie să plec. Chiar și tu ai spus că nu merg la destule dintre aceste lucruri și că ar părea ciudat dacă aș rata unul care a fost în onoarea ta.

Maximilian devenise foarte popular la universitate pe măsură ce cariera sa progresa și a participat în mod regulat la sărbătorile semi-oficiale pentru a onora promovările și succesele. Sărbătoarea din această seară a fost în onoarea recente sale publicații.

La cocktail, oamenii s-au salutat politicos și au vorbit amabil. O doamnă de la universitate a urcat la tribună și a anunțat prilejul sărbătorilor de seară, apoi l-a invitat pe rectorul să spună câteva cuvinte.

Rectorul a făcut câteva observații despre munca profesorului Maximilian Wagner. Când a ajuns la sfârșitul discursului, și-a ridicat vocea pentru a explica superioritatea savanților din rasa germană. L-a felicitat pe Maximilian Wagner, un savant exemplar și un german exemplar.

Chiar în acel moment, chelnerul, care stătea cu o sticlă în mijlocul holului, a deschis șampania și, în timp ce șampania topăia din sticlă, s-au ridicat aplauze în hol. Rectorul s-a alăturat celorlalți profesori și a băut șampanie. Toată lumea s-a apropiat de Maximilian să-l felicite.

Doamna de la universitate a urcat din nou la tribună pentru a încheia ceremonia și a citit un mesaj de la ministerul educației.

Imediat ce a terminat, toți cei din hol și-au întins brațele drepte și au strigat: „Heil Hitler!”

Deborah se simți încordată. Se întrebă dacă cineva a observat că nu a salutat. Între timp, femeia neplăcută de la tribună a repetat câteva dintre cuvintele din mesaj. Oamenii din sală și-au luat din nou ochelarii în mâna stângă și au început să strige: „Heil Hitler”.

De data aceasta Deborah și-a întins brațul cu forță. A făcut-o cu atâta violență încât s-a rănit la umăr. Ea a strigat cu toată puterea: „Heil Hitler!”

Își îndoi brațul la cot, îl trase înapoi și îl împinse din nou într-un salut și mai violent. Ea a strigat atât de puternic încât o durea gâtul: „Heil Hitler!”

Maximilian Wagner s-a apropiat de soția lui, i-a luat cu blândețe brațul și l-a coborât, apoi i-a pus mâna pe umărul lui și a condus-o cu blândețe la ușă.

Au ieșit fără să-și ia rămas-bun de la nimeni, dar nimeni nu a dat nicio atenție. Toată lumea a înțeles sentimentele acestei doamne germane, entuziasmul ei și mândria ei de succesul soțului ei. Într-adevăr, după ce au plecat, oamenii chiar au zâmbit la fervoarea ei.

Imediat ce au ajuns acasă, Nadia a spus: „Îmi pare rău, dragă”.

Max se aplecă și își sărută tandru soția pe obraz.

Era obiceiul lor seara să discute despre ce se întâmplă în timp ce citeam ziarele în camera din spate, camera cea mai îndepărtată de apartamentul vecin. Au râs amar de articole precum cel care pretindea că evreii puteau fi recunoscuți după mirosul lor.

Max puse jos ziarul și arăta cu dragoste ca soția lui.

„Poate că bărbatul are dreptate!” el a exclamat. „Te cunosc și după mirosul tău. Mereu mă îmbătă.”

De data asta Nadia nu a râs.

— Se uită la căsătoriile ariene și evreiești, Max, spuse ea. „Au început deja în alte orașe. Nu ne vor mai lăsa să trăim aici.”

„Nu știu, iubirea mea. Încă nu au făcut așa ceva la universitate. Ei ne văd ca fiind cel mai demn de încredere grup. Nu există încă niciun pericol.”

Nadia se aplecă în față și își legănă capul în mâini. Ea știa din felul în care oamenii vorbeau pe străzi și pe piețe că situația devine și mai periculoasă. Ea știa că soțul ei a încercat întotdeauna să o mângâie și să subestimeze pericolul, dar știa că zi de zi se apropie. De asemenea, știa că, oricât de iubitor și de bine intenționat ar fi el, erau lucruri pe care nu le vedea. sau să înțeleagă că el nu era la fel de sensibil la starea de spirit precum era ea. Auzise vorbindu-se despre oameni care se prefăcuseră a fi germani și știa că există multe suspiciuni în

legătură cu asta. Au fost chiar și germani arestați și trimiși în lagăre pentru că au fost denunțați ca evrei.

Ea nu mai suporta să trăiască cu această frică constantă. Era îngrozită de gândul că va fi trimisă într-o tabără, că va fi separată de soțul ei. Într-adevăr, era la fel de îngrijorată de cum ar supraviețui el fără ea. Și, pe deasupra, era însărcinată. De asta era sigură, erau cel puțin două luni.

În ciuda încrederii lui Max, ea era sigură că există suspiciuni la universitate. Putea să simtă asta. Părea că prietenii lor de acolo au început să-i evite. Nici ea nu credea că academicienii aveau atâta încredere de către regim pe cât părea să creadă el. Acești oameni nu aveau încredere în nimeni și erau în mod natural suspicioși față de oamenii culti și inteligenți. Max refuzase să depună un jurământ de loialitate lui Hitler și credea că poziția lui îl va ține în siguranță, dar ea nu era atât de încrezătoare că ar fi făcut-o. Nu, poziția lor în Germania devenea imposibilă.

Petrecuseră ore întregi vorbind despre asta și amândoi și-au dat seama că luaseră de mult decizia de a pleca. Cu toate acestea, se comportau de parcă ar fi încercat să decidă. Chiar discutaseră despre asta cu părinții lui Max, care fuseseră de acord că cel mai bine era să plece în străinătate.

„Dar unde vom merge, unde putem trăi?” întrebă Nadia.

„Istanbul... Ne putem face o nouă viață acolo. La urma urmei, avem prieteni acolo.”

Tatăl lui Maximilian avea prieteni în locuri înalte și era capabil să aibă grijă de pașapoarte și vize. Au vândut lucrurile pe care nu le-au putut duce unui dealer din partea îndepărtată a orașului, care nu le cunoștea. Max a demisionat de la universitate, aparent din motive familiale.

Într-o sâmbătă, s-au urcat în tren și și-au început călătoria spre Paris. Ultimul lucru pe care Max l-a făcut înainte de a pleca a fost să-i trimită o scrisoare rectorului de la secție. Nadia încercase să-l descurajeze, dar nu a vrut să asculte.

Max a văzut această scrisoare ca pe ceva ce era obligat prin onoare și conștiință să-l trimită. A denunțat cel de-al treilea Reich și a proclamat detesta lui față de politicile rasiste ale lui Hitler și mândria lui pentru soția sa evreică.

Nadia a continuat să insiste că ar fi periculos să trimită scrisoarea. — Și dacă ceva nu merge bine, Max? ea spuse: „Dacă pun mâna pe scrisoare înainte să plecăm din țară? Și este cu adevărat necesar să-i facem pe acești bărbați mai supărați decât sunt deja? Vă rog, într-adevăr vă implor, să nu trimiteți acea scrisoare. Rupeți-l și aruncați-l.”

Dar din anumite motive, Max, care era de obicei foarte sensibil la dorințele Nadiei, nu s-a putut decide să o asculte. Din cele spuse de el, aceasta a fost mai presus de toate o chestiune de principiu. Acesta a fost o modalitate de a-și ridica vocea împotriva regimului care a distrus marea națiune a Germaniei pe care o iubea atât de mult și de a le arăta că nu se teme de ei. „Te rog nu insista”, îi spuse el Nadiei. „Această chestiune este mai importantă pentru mine decât ți-ai putea imagina. nu-ți fie frică. La urma urmei, ne urcăm în tren. Până să primească această scrisoare, vom fi ajuns de mult la Paris.

În timp ce trenul pleacă spre Paris, Maximilian și Nadia au vorbit încântați să rămână acolo o săptămână, apoi să se imbarce în Simplon Orient Express și să călătorească la Istanbul. Erau fericiți că își încep noua viață. S-au așezat la o masă în vagonul restaurant plăcut și elegant al trenului.

„Spre un viitor minunat!”

Maximilian bea șampanie. Era într-o stare de sărbătoare. Dar Nadia a băut doar apă pentru că era însărcinată și nu s-ar putea relaxa și a sărbători cu adevărat până când nu vor fi plecați în siguranță din țară. De asemenea, avusese o durere de cap de tensiune în ultimele zile.

Nadia se prezentase drept Deborah la câteva persoane pe care le întâlnise în tren. Erau foarte aproape de graniță și în curând ea avea să poată spune „Nadia” cu mândrie oricui îi întreba numele.

Stația de la graniță era plină de naziști. Arătau ca haitele de lupi cu pălăriile cu vârfuri înalte, svasticile și hainele de piele.

Maximilian le-a întins naziștilor pașapoartele și documentele de viză. Se simțea relaxat pentru că totul era în ordine. Nazistul care i-a verificat nu le-a mai aruncat o privire. Pur și simplu a ștampilat documentele și le-a dat înapoi. Apoi i-a urat lui Maximilian o călătorie bună și a început să plece cu celălalt ofițer. Și-au atins chiar și vârfurile șepcilor politicos către „Frau Wagner”.

Poate că acei oameni ar fi ultimii naziști pe care i-au văzut vreodată în viața lor. Ei bine, nu aveau de gând să le lipsească, nu-i așa? Nici măcar nu s-au uitat înapoi la ei, ci și-au continuat conversația. Între timp, budinca pe care o comandaseră a sosit.

Cu toate acestea, Nadia a continuat să-și frece tâmpla. Max a umplut un pahar cu apă.

„Hai, ia-ți medicamentul, iubirea mea, înainte ca durerea să se agraveze.”

„Nu o am cu mine, este în valiză. Mă duc să-l iau mai târziu.”

„Nu, o voi lua pentru tine.” Max s-a ridicat și a masat puțin tâmpla soției sale. „Vei vedea. Odată ce ajungem la Istanbul, nu veți mai avea dureri de cap. Sunt sigur că durerile de cap sunt de la tensiune.”

Și-a atins soția pe umăr și a plecat. Compartimentul lor era cu trei vagoane în față și era ușor să mergi pe jos până acolo, deoarece trenul nu se mișca. Când a intrat în compartiment, a deschis cutia Nadiei și a început să caute medicamentul. În acel moment trenul a început să se miște. În cele din urmă, a găsit medicamentul în punga ei de toaletă. Trenul lua viteză în timp ce se îndrepta printre cele trei vagoane până la vagonul restaurant. S-a așezat la masa lor. Nadia nu era acolo; trebuie să se fi dus la baie. În timp ce aștepta, luă o înghițitură din șampanie. A pus medicamentul lângă paharul pe care tocmai îl umpluse cu apă.

Trenul trecea prin întunericul nopții. După ce a lăsat în urmă Germania nazistă, zăngănitul trenului părea mai vesel. Erau acum în Franța. Ei nu se vor întoarce în Germania atâta timp cât acei oameni vor rămâne la putere. I-ar da Nadiei viața pe care o merita într-o țară neutră; i-ar oferi fericirea și siguranța pe care le merita.

Timpul a trecut, dar încă nu era nici urmă de Nadia. A observat că oamenii îi aruncau priviri ciudate. În cele din urmă s-a dus la toaletă și a bătut la ușă.

— Nadia ești bine, dragă?

Puțin mai târziu ușa s-a deschis și a ieșit un domn deștept cu papion. Maximilian s-a dus la chelner.

— Îți amintești de doamna cu care am luat cina?

— Desigur, domnule Wagner!

„Ei bine, unde este ea?”

„Gestapo a venit și a luat-o pe doamna Wagner din tren la graniță.”
"Ce?"

„Da, exact asta s-a întâmplat. După ce ai plecat, au venit și au luat-o pe doamna Wagner.

Parcă chelnerul simțea o plăcere secretă să spună asta. Trebuie să existe un nazist crud ascuns sub acest front politic; situația părea să-l amuza foarte mult.

„Cu alte cuvinte, spui că soția mea a rămas în Germania?”

„Da, domnule Wagner, mă tem că da!”

"Vreau sa ma intorc."

„Nu poți, Herr Wagner! Este o cale corectă către următoarea stație.”

Maximilian a alergat îngrozit la inginer, dar nimic din ceea ce a spus nu a făcut nicio impresie asupra bărbatului. Așa că s-a dus și a tras frâna de urgență pe coridor. Trenul s-a oprit brusc. Dirijorul s-a repezit și a strigat: „Ce faci, domnule Wagner. Ai oprit trenul la țară în miezul nopții! Chiar dacă ieși aici, nu poți face nimic.”

Atunci Maximilian l-a văzut pe doctorul trenului imediat în spatele lui. Doctorul i-a înjunghiat o seringă în brațul lui Max. Acesta a fost ultimul lucru pe care l-a văzut înainte să-și piardă cunoștința.

Când Maximilian a venit, stătea întins pe patul din compartimentul său. Îl durea capul. Când a încercat să se ridice, și-a dat seama că era încătușat de pat.

Ce s-a întâmplat a fost groaznic. Necrezut. Se afla pe pământ francez, iar Nadia era la cheremul Gestapo-ului. Voia să se întoarcă imediat. A început să strige și să țipe din nou. Ușa s-a deschis și a intrat un agent de securitate.

"Lasa-ma sa plec!"

„Nu-ți face griji, te lăsăm să pleci la Paris. A trebuit să vă sedăm și să vă încătușăm pentru că reprezentați o amenințare la adresa siguranței trenului și a pasagerilor.”

"Elibereaza-ma!"

La Paris a coborât din tren și a sunat imediat Germania. Dar tatăl lui părea ciudat la telefon, de parcă ar fi purtat o conversație cu altcineva.

„Părinte, ce spui, nu înțeleg?”

— Da, prietene, te sun cât de curând pot.

„Părinte, sunt la Paris acum. Știți ce s-a întâmplat în tren?”

„Desigur, este o afacere. Foarte bine, asta vom face. Cel mai bine este să mergi acolo. Da, acesta este cel mai bun loc.”

„Încerci să-mi spui să nu mă întorc, părinte? nu pot veni în niciun caz. Scrisoarea către rector...”

„Gestapo-ul este aici”, șopti vocea tatălui său. Apoi a continuat pe un ton normal.

„Da Kurt, vom vorbi din nou de îndată ce vei ajunge.”

„Am înțeles, părinte. Voi merge mai departe la Istanbul. Tată! Găsește-te pe Nadia!”

Nu mai era nimic de făcut acum decât să aștepte trenul Istanbul. Zile întregi, a rătăcit disperat pe străzile Parisului. Nu a mâncat, nu a băut și nu s-a odihnit. Spera că, dacă se epuiza, ar putea să doarmă în tren și să ajungă la Istanbul fără să înnebunească. A vrut să trăiască. A trebuit să supraviețuiască pentru Nadia.

Un grup de oameni, majoritatea evrei, așteptau trenul în gara Sirkeci din Istanbul. Vestea profesorului Wagner sosise înaintea lui, iar prietenii lui se repeziseră la gară să-l întâlnească. Se așteptau la un om îndurerat și epuizat, dar nu erau pregătiți pentru ceea ce vedeau. Vârful s-a domolit de îndată ce a coborât din tren și au început să se comporte ca și cum ar fi fost la o înmormântare.

Fiecare l-a salutat și l-au îmbrățișat pe rând și au mormăit câteva cuvinte de mângâiere din suflet.

Max era hotărât să o salveze pe Nadia. Ar face orice ar fi nevoie, chiar dacă l-ar costa propria viață. Dacă ar fi trebuit, s-ar întoarce în Germania și chiar era dispus să încerce să-l asasineze pe Hitler.

Maximilian nu a putut să vorbească despre durerea lui prietenilor săi. Dar nu era nevoie ca el să facă asta pentru că era evident. Majoritatea cunoștințelor profesorului din Istanbul locuiau în cartierul Bebek, lângă mare. Mai întâi l-au instalat la hotelul Pera Palas. Câteva săptămâni mai târziu i-au închiriat un mic apartament lângă universitate. Nu avea nevoie de un loc mai mare până nu va veni Nadia.

Primul lucru pe care l-a făcut a fost să aranjeze toate lucrurile Nadiei. El i-a călcat hainele și le-a atârnat în dulap, i-a pus pantofii deoparte și i-a aranjat parfumurile și cremele în fața oglinzii de pe comodă. Le-a atârnat fotografiile de nuntă pe pereți.

Totul era gata. Tot ce lipsea era Nadia. Maximilian mergea înainte și înapoi la universitate ca un robot, își predă cursurile și începea să învețe limba turcă. S-a concentrat să afle unde era Nadia, dar acest lucru a fost foarte dificil în aceste circumstanțe. În ciuda influenței sale, nici tatăl lui Max nu a putut face nimic; nu a putut ajunge la Nadia. El însuși era în pericol acum pentru că avea o noră evreică, iar statutul lui se diminuase.

Când Max a întâlnit oameni pe care îi cunoștea, fie noi cunoștințe, fie prieteni vechi, tot despre care putea vorbi era Nadia. Vorbeau mai ales despre război. Aproape toată lumea din Turcia și, într-adevăr, întreaga lume, nu s-ar putea gândi la altceva.

Turcia a rămas neutră și a încercat să rămână în relații bune cu toată lumea, inclusiv cu germanii. Atatürk, care murise a doua zi după Kristallnacht, fusese înlocuit ca președinte de İnönü, care a rezistat presiunii lui Churchill de a intra în război. Dar au existat mulți oameni influenți în și în afara guvernului care l-au sprijinit pe Hitler și care au celebrat veștile victoriilor germane.

Turcia exporta crom în Germania. Un „Oficiu German de Informații” a fost înființat la Istanbul și a avut un mare succes în propaganda sa. Comunitatea expatriată germană avea să se întâlnească la Teutonia-Haus și să organizeze petreceri în grădina reședinței consulare din Tarabya. Maximilian și prietenii lui au fost excluși de ei, iar oamenii din cercul lui Max nu aveau loc acolo. Într-adevăr, guvernul german făcea presiuni asupra guvernului turc să-i returneze pe savanții evrei. Adolf Hitler a trimis un reprezentant special pentru a pregăti rapoarte despre ei și a influența guvernul turc:

Numele lui era Scurla.

Max și-a desfășurat viața, ținându-se ocupat la universitate și cu diverse angajamente sociale, dar singurul lucru care conta pentru el era să o găsească pe Nadia și să o salveze. În timp, eforturile lui de a face acest lucru l-au adus la Notre Dame de Sion.

Notre Dame de Sion era o școală de fete catolică franceză din districtul Harbiye și, la acea vreme, unul dintre cele mai prestigioase licee de fete din oraș. Unii dintre elevii și colegii săi erau absolvenți ai școlii, iar el fusese acolo odată la nunta unui coleg turc.

S-a întors mai târziu, când a aflat că erau implicați în eforturile de a ajuta refugiații evrei. Le-a povestit povestea Nadiei, iar ei i-au spus cu tristețe că tot ce puteau face era să se roage pentru ea. Dar a aflat că există un anume părinte Roncalli care ar putea fi în măsură să ajute.

Părintele Roncalli, care va deveni mai târziu Papa Ioan al XXIII-lea, era atunci delegat apostolic al Vaticanului în Turcia și devenise foarte popular nu numai în rândul turcilor, ci și în rândul tuturor minorităților religioase din țară. A fost primul preot catolic care a rostit Liturghia în turcă și s-a implicat în salvarea unui număr mare de evrei din Balcani, parțial cu ajutorul lui Franz von Papen, ambasadorul Germaniei în Turcia.

Papen a fost un fost cancelar al Germaniei și a jucat un rol esențial în aducerea lui Hitler la putere, iar în calitate de ambasador în Austria a jucat un rol principal în Anschluss. Mai târziu, a căzut în disfavoroarea regimului și câțiva dintre apropiații săi au fost uciși; i s-a propus să devină ambasador în Turcia pentru a-l ține departe de centrul puterii. Atatürk a obiectat pentru că îl cunoștea pe Papen în timpul Primului Război Mondial și îl considera nedemn de încredere, dar după moartea lui Atatürk postularea lui a fost aprobată. Misiunea lui Papen a fost să facă tot posibilul pentru a împiedica Turcia să se alăture războiului de partea aliată și, dacă era posibil, să convingă guvernul turc să se alăture invaziei germane a Rusiei. De asemenea, a fost însărcinat cu dezvoltarea legăturilor cu arabii. Cu toate acestea, în mod interesant, Papen l-a ajutat pe Roncalli să salveze viețile a 24.000 de evrei. Mai târziu, în timpul proceselor de la Nürnberg, Roncalli a depus mărturie în apărarea lui Papen, iar acesta a fost achitat.

Într-o zi, Maximilian s-a dus la magnifica clădire din spatele Notre Dame de Sion să-l întâlnească pe părintele Roncalli, pe care l-a găsit un om blând, cu suflet bun. Într-adevăr, i-a fost foarte ușor să vorbească cu el și i-a putut spune întreaga poveste.

„Sunt catolic, părinte”, a spus el. „Soția mea este evreică și este pe cale să nască în orice moment. Dar nu știu în ce condiții trăiește, nici

măcar nu știu dacă este în viață. În numele a tot ceea ce este sacru, vă rog să mă ajutați. Sunt pe cale să-mi ies din minți.”

Roncalli și-a pus mâna pe a lui Max, s-a uitat în ochii lui și a spus: „Am înțeles, fiule. Îți înțeleg durerea și voi face tot ce pot pentru tine.”

Apoi, cu voce scăzută, a explicat că a dat certificate de botez evreilor prin intermediul preoților, interpreților și comercianților care călătoreau în Europa și că a putut salva mii de vieți.

Maximilian nu putea să stea nemișcat în timp ce îl asculta pe preot. Se ridică în picioare, se plimbă prin cameră, se așează din nou, se uită rugător la preot, îi atinse mâna, apoi se ridică din nou în picioare – nu se mai putea stăpâni.

Părintele Roncalli a spus: „Ceea ce am nevoie de la tine este să aflu unde este soția ta și să găsesc o modalitate de a-i primi certificatul. Și, de asemenea, desigur, trebuie să fii sigur că va fi de acord.”

„Ce vrei să spui, tată? De ce nu ar face-o?”

„Unii evrei preferă să moară decât să primească un certificat de botez.”

„Sunt sigur că nu va fi o problemă. Ea este o persoană rațională. Dacă îmi poți da certificatul, voi afla unde este și i-l voi aduce.”

Spre deosebire de entuziasmul neliniștit al lui Maximilian, preotul era calm și vorbea pe un ton măsurat.

„Dar trebuie să vă jur că păstrați secretul pentru că sunt în joc mii de vieți.”

Max a jurat că nimeni nu va auzi de asta. Apoi au coborât, unde Roncalli i-a spus asistentei sale să obțină detaliile Nadiei și să-i completeze certificatul de botez.

Înainte de a pleca, Max mai avea un lucru de întrebat.

„Poate că cer prea multe, dar mă întreb, dacă l-ai întreba pe Papen, ar putea el să afle unde este soția mea?”

„Mi-e teamă că nu pot face asta, fiule”, a spus preotul. "Dumnezeu să te ajute."

Max a plecat cu un puternic sentiment de recunoștință, dar și de realizare și speranță. Acum avea un certificat de botez pe numele Deboarei, care reprezenta o modalitate de a o scoate din Germania. Dacă ar fi trebuit, s-ar întoarce sub o identitate falsă pentru a o căuta. Nu putea să se descurce singur, dar avea mulți prieteni printre profesorii germani din Istanbul.

Într-o după-amiază a făcut o plimbare cu Erich Auerbach prin Piața Sultanahmet. Erich, care locuia la Istanbul din 1935, era o persoană tăcută, serioasă, care se ocupa de treburile lui și pe care toată lumea o respecta. Max a avut încredere în el, i-a admirat

caracterul și generozitatea, i-a prețuit părerile și nu a ezitat să-și confere această ultimă evoluție.

Erich nu a spus nimic imediat și au mers o vreme în tăcere. Apoi, fără să se întoarcă către Max, a spus: „Poate că Schummi te poate ajuta”.

Era clar că nu era sigur de asta, dar pentru că Max știa că Erich nu spunea niciodată nimic din ce să nu spună, a fost suficient pentru a-i da speranță.

"Cum?" el a întrebat. „Cum poate ajuta, ce poate face?”

„Schummi” era Albert Eckstein, un medic pediatru respectat care fusese angajat de Ministerul Sănătății din Turcia în 1935, după ce și-a pierdut slujba la Universitatea Düsseldorf. A lucrat la Spitalul Numune din Ankara și a fost consultat de cei mai influenți politicieni și chiar de Papen și de alți diplomați germani.

Erich i-a spus că, atunci când fiica de cinci ani a ministrului agriculturii a suferit de emfizem și a fost trimisă la un spital din Viena, Atatürk i-a cerut lui Schummi să meargă să-i supravegheze tratamentul. Aceasta a fost după Anchluss, iar Schummi a fost firesc reticent să meargă, dar Atatürk și-a dat asigurarea personală că un atașat turc va rămâne cu el tot timpul.

Schummi a mers la Budapesta cu trenul și a continuat de acolo până la Viena în compania unui diplomat turc. La spital a găsit-o pe fată la un pas de moarte, dar medicii au refuzat să facă o intervenție chirurgicală pentru că credeau că va fi o pierdere de timp. El a insistat și, spre surprinderea tuturor, operația a avut succes și ea a început să-și revină.

Schummi era foarte deprimat de ceea ce văzuse la Viena și de atitudinile rasiste ale medicilor austrieci, dar a reușit să obțină pașapoarte diplomatice turcești pentru un medic evreu și o asistentă antifascistă al căror logodnic evreu dispăruse.

„Mulțumesc foarte mult, Erich”, a spus el, „ai fost de mare ajutor”.

Se hotărâse deja să meargă la Ankara și să se întâlnească cu Schummi când Erich a spus: „Stai! încă nu am terminat. Există un motiv pentru care îți spun toate astea.”

"Dați-i drumul."

„Schummi a devenit atât de popular în Ankara încât ministrii cabinetului, soția lui Papen și chiar unii naziști de frunte l-au consultat.”

"Într-adevăr?"

"Da. Acest lucru va fi util. Schummi a fost consultat recent de Maitzig, atașatul comercial german, despre care toată lumea știe că conduce o rețea extinsă de agenți naziști în regiune.”

„Am auzit de el.”

„Schummi s-a dus la casa lui și și-a tratat copilul și, în timp ce pleca, Maitzig l-a oprit și i-a spus: „Mulțumesc foarte mult, doctore Eckstein. Poate că ar putea fi ceva ce pot face pentru tine. Aveți rude în Germania? Schummi spuse: „Toți sunt morți. Mulțumită ție, toți sunt morți.” De asemenea, a refuzat plata care i s-a oferit, spunând că banii lui Maitzig sunt murdari.”

A doua zi, Max a primit concediu de la universitate și a plecat la Ankara cu trenul. Doctorul Eckstein era clar foarte ocupat, dar și-a făcut timp pentru Max și l-a invitat în biroul lui la cafea. Max i-a spus povestea lui cât mai scurt posibil.

„Nu știu în ce lagăr de concentrare se află soția mea, dacă este în viață sau moartă sau pe cale să nască, dar iată certificatul de botez. Vă rog, doctore, viața unei familii este în mâinile dumneavoastră.”

„Vreau cu adevărat să te ajut, dar ar fi umilitor pentru mine să-i cer lui Maitzig orice favor.”

„Este o chestiune de viață și de moarte. Ajută-mă, te implor.”

Maximilian a închis ochii și a așteptat puțin. Apoi a continuat: „Dă-mi o scrisoare și voi vorbi cu Maitzig”.

"Nu!" spuse dr. Eckstein. „Asta ar echivala cu același lucru.” Apoi se uită la Maximilian. „Nu pot să promit, dar poate că există o soluție.”

Profesorul Wagner și-a ținut respirația și a așteptat.

"D-na. Papen va veni aici peste puțin timp", a continuat Eckstein. — Poate că pot profita de ocazie pentru a-i cere o favoare.

— Sunteți o persoană remarcabilă, doctore, spuse Maximilian. „Nu voi uita niciodată asta.”

„Ei bine, încă nu știm dacă se va întâmpla ceva.”

Profesorul Wagner îi întinse certificatul de botez și se ridică.

„Voi aștepta în grădină. V-aș fi recunoscător dacă ați putea să mă scutiți de câteva minute după ce ați văzut-o pe doamna Papen.

Maximilian rățăcea în grădină printre mulțimile de săteni disperați din Anatolia. La scurt timp, o mașină neagră a sosit cu o escortă de poliție. Doamna Papen a coborât, iar directorul spitalului a ieșit grăbindu-se să o salute.

Max a așteptat și a așteptat... A încercat să se ghemuiască ca sătenii din Anatolia, dar în câteva minute îi dureau picioarele. Nu putea înțelege cum au putut să stea așa ore în șir.

După un timp, doamna Papen a fost însoțită de director la mașina ei, iar Max se îndreptă îngrijorat spre biroul lui Schummi.

S-au privit o vreme fără să vorbească. Eckstein părea destul de obosit și nu arăta bine. Lui Max îi era frică să-l întrebe ceva pentru că

nu știa dacă ar putea face față dezamăgirii dacă nu ar fi mers bine.

„Profesor Wagner”, a spus Eckstein. „Mi-am făcut partea. I-am dat certificatul de botez al soției tale doamnei Papen și i-am cerut să se uite la el. Ea a promis că va face tot ce va putea. Tot ce putem face acum este să ne rugăm ca să funcționeze.”

S-au mai privit un pic în tăcere. După ce a respirat, Eckstein a continuat: „Îmi doresc din suflet ca tu și soția ta să fii reunit.”

Maximilian nu știa cum i-ar putea mulțumi vreodată. Îi strânse mâna lui Eckstein și apoi părăsi încăperea fără să mai spună un cuvânt.

În acea seară s-a urcat în tren și s-a întors la Istanbul. S-a dus direct la Erich și i-a spus ce s-a întâmplat. Acum nu mai putea face decât să aștepte.

Se simțea extrem de recunoscător lui Auerbach, lui Eckstein și celorlalți evrei care l-au susținut. Germania le-a distrus viețile și le-a ucis rudele; dar chiar și așa nu au ezitat să-l ajute.

Zilele trecură târâind în timp ce el încerca prin diferite mijloace să obțină orice informație putea. A aflat că părinții Nadiei au fost uciși în România. Au fost într-un grup mare care fusese strâns într-o clădire. Ulterior, oamenii au fost eliberați câțiva la un moment dat. Dar, de fapt, nu au fost eliberați și au fost atârnați de cârlige metalice imediat ce au ieșit.

Apoi, la aproximativ trei săptămâni după întoarcerea sa din Ankara, a primit în sfârșit vești despre Nadia. Fusese trimisă la Dachau, unde își pierduse copilul. Cu ajutorul lui Papen, ea fusese eliberată din tabără, primise certificatul de botez și trimisese înapoi în România.

Asta era tot ce reușise să afle, dar era nespus de bucuros să știe că ea era în viață și era plecată din tabără. Acum tot ce trebuia să facă era să afle undă se află în România și să o ducă la Istanbul, ceea ce părea ușor în comparație cu ceea ce făcuse el deja.

El a vrut să plece imediat spre România, dar nu a putut pentru că România era aliată cu Germania și s-a confruntat cu arestarea acolo, ceea ce nu i-ar fi adus la nimic Nadiei. Dar totul era pe drumul cel bun și în curând avea să o ducă pe Nadia la Istanbul și să o ajute să uite prin ce trecuse. În acea seară era atât de bine dispus încât și-a scos vioara și a cântat Serenada pentru prima dată de când plecase din Germania.

A fost întrerupt de vecinii săi de la parter, Arditi, evrei sefarzi ai căror strămoși veniseră la Istanbul cu cinci sute de ani în urmă. Ei au spus că l-au auzit cântând și l-au întrebat dacă nu i-ar deranja să vină și să-l asculte. Maximilian s-a înclinat respectuos și ia invitat să

intre. A așteptat ca ei să se așeze pe scaune, apoi și-a luat vioara și a cântat Serenada.

Apoi le-a povestit cum compusese piesa și ce sa întâmplat cu Nadia. Neputând să vorbească, Rober Arditi îi făcu semn profesorului să cânte din nou piesa. În timp ce ascultau Serenada pentru a doua oară, lacrimile li s-au revărsat din ochi.

Când Maximilian și-a pus vioara pe masă, domnul Arditi s-a ridicat încet și a părăsit încăperea. Soția lui, însă, a început să vorbească cu căldură. Ea a spus că atunci când va sosi Nadia, o va ajuta, îi va arăta Istanbulul și se va asigura că nu se va simți deplasată.

Soțul ei s-a întors câteva minute mai târziu cu o sticlă de vin roșu. Au băut pentru Nadia. Au fost supărați că Nadia și-a pierdut copilul, dar toți au decis că nu este momentul să se gândească la asta. La urma urmei, familia Wagner ar avea mai mulți copii.

Ardiții erau foarte plini de speranță în găsirea Nadiei în România. Rober Arditi avea legături de afaceri în România și ar putea să o ajute să o scoată pe Nadia. Dar unde ar trebui să o caute?

Max a împărtășit fragmentele de informații pe care reușise să le adune, iar domnul Arditi a notat numele părinților Nadiei, de unde erau aceștia și numele foștilor cunoștințe pe care ar putea să-i contacteze.

De atunci a început să petreacă mai mult timp cu Arditi. Rober l-a ținut la curent cu tot ce făcea pentru a o găsi pe Nadia și a făcut tot ce a putut pentru a-i menține moralul ridicat.

Într-o zi domnul Arditi a venit în fugă pe scări într-o stare de entuziasm. O localizase pe Nadia. Se întorsese în orașul natal și începuse să lucreze cu un croitor român pe care îl cunoștea tatăl ei. Dar ea nu era în siguranță. Din ce în ce mai mulți evrei erau uciși în România și au fost nevoiți să o scoată afară cât de curând au putut.

Max i-a scris Nadiei o scrisoare, a pus-o într-un plic cu toți dolarii pe care a reușit să-i economisească și i-a dat-o lui Arditi, care a spus că se va asigura că ajunge la Nadia, împreună cu numele câtorva oameni. care ar putea-o ajuta să ajungă la Istanbul.

O lună mai târziu au primit vești de la un comerciant din România. Nadia primise banii și scrisoarea și venea la Istanbul pe o navă care urma să plece din Constanța.

Nava urma să navigheze în cinci zile. Dacă călătoria ar dura două zile, Nadia ar fi la Istanbul, în casa ei, lângă Max în patul lor, în cel mult o săptămână.

Doamna Arditi a sugerat să decoreze casa în cinstea sosirii ei și să organizeze o ceremonie de întâmpinare. Ar face ea însăși toată gătitul. Max a fost atât de încântat încât a tot sărutat Arditi.

A doua zi le-a spus prietenilor săi turci și germani de la universitate. Când ajungea Nadia, mergeau să-l vadă împreună pe părintele Angelo Roncalli și pe Schummi. În fiecare zi, Max curăța din nou casa și o umplea cu flori.

A început să numere orele până când coșmarul pe care îl trăise avea să se încheie, dar entuziasmul și anticiparea lui erau atât de puternice încât fiecare oră era o eternitate. Când au mai rămas 74 de ore, a simțit că nu mai suportă, iar când au mai rămas 17 ore, a fost pur și simplu imposibil să stea pe loc. Bineînțeles, estimarea lui a timpului care trecea sa bazat doar pe presupuneri și, de asemenea, pe presupuneri optimiste.

Când a crezut că au mai rămas 12 ore, a angajat un taxi și s-a îndreptat în sus pe Bosfor cât a putut, spre un loc numit Telli Baba, de unde vedea confluența Bosforului cu Marea Neagră. Era un loc frumos, cu dealuri abrupte și împădurite care coborau până la mare, dar nu avea chef să se bucure de priveliște și se putea gândi doar la navă. Șoferul de taxi fuma o țigară după alta, în timp ce Max scruta orizontul cu binoclul. La un moment dat, o echipă de soldați care patrulau în zonă a devenit suspiciune și s-a apropiat să-i avertizeze, dar când au auzit povestea lui Max, i-au permis să rămână.

Apoi, în cele din urmă, distinge silueta unei nave care se apropia de Bosfor. Abordarea lui a fost înnebunitor de lentă. Mult mai lent, de fapt, decât în mod normal. Multă vreme mai târziu, când a putut să-și dea seama mai clar, a văzut că era o navă foarte veche și dărăpănată. De asemenea, părea să se fi stricat, pentru că o remorca un remorcher. Mai târziu, a putut vedea că puntea era aglomerată de oameni și apoi, în cele din urmă, a reușit să deslușească numele: Struma.

În cele din urmă, Nadia era în apele turcești. Nava a trecut destul de aproape, iar la un moment dat era chiar sub el. Oamenii de pe punte erau strâns împreună, dar oricât ar fi încercat, nu o putea vedea pe Nadia.

Max a pus taxiul să țină pasul cu barca de-a lungul drumului de pe mal. Apoi, când nava a aruncat ancora în largul Tophane, Max a coborât la mal cu șoferul de taxi pentru a vedea cum să închirieze o barcă cu motor care să-i ducă pe navă și să o ia pe Nadia. Șoferul de taxi a ajuns la o înțelegere cu unul dintre bărcii, iar aceștia au sărit într-una dintre bărci și au pornit în viteză spre navă.

Nava era pe listă și părea că era pe cale să se scufunde. Tot ce se putea gândi la Max era să o scoată pe Nadia de pe navă și să o aducă acasă. Dar bărcile de la paza de coastă nu le-au lăsat să tragă alături de navă. Au fluierat cu mâna, au fluierat și au strigat: „Carantină, carantină!” Nu au avut de ales decât să se întoarcă la mal.

Max presupuse că a existat o întârziere din cauza controlului pașapoartelor și a inspecțiilor sanitare. Au trecut orele, iar când nu s-a întâmplat nimic, Max s-a dus la autoritățile portuare. Directorul l-a informat că destinația actuală a Struma este Palestina, dar pentru că motorul s-a defectat, s-a oprit în portul din Istanbul.

„Soția mea urma să debarce la Istanbul, nu mergea în Palestina. Pot să o aduc la țarm?”

— Nu, clătină directorul din cap. „Ni s-a ordonat să nu permitem unui singur pasager să aterizeze sau nimănui să tragă lângă navă.”

După atâtea zile petrecute numărând orele, asta a fost aproape prea mult pentru Max, dar s-a restabilit repede. Important era că Nadia era la Istanbul. Avea să facă tot ce-i stătea în putință pentru a o duce la țarm și era încrezător că va reuși. Credea că îi va lua cel mult două zile.

Dar zilele treceau și nimeni nu avea voie să coboare de pe navă. Între timp, pasagerii agățaseră bannere de pânză cu fraze în franceză precum „Sauver Nous” și „Immigrants Juifs”. Se întâmpla ceva foarte ciudat. Max avea impresia că era pe cale să-și piardă mințile. Nadia era atât de aproape, dar nu o putea vedea. Pur și simplu nu putea înțelege ce se întâmplă.

A doua zi s-a dus la rectorul universității, i-a explicat situația și i-a cerut ajutor. Rectorul i-a sugerat să vorbească cu Sadık Bey, care deținea o funcție de conducere în autoritatea portuară. L-a ajutat chiar să obțină o programare.

Sadık Bey i-a primit bun venit, i-a oferit cafea și i-a povestit povestea lui Struma.

Struma a fost construit în Newcastle în 1867 și a fost înregistrat în Panama. A aparținut Companiei Mediteranea de Vapores Limitada, care era deținută de un grec numit Pandelis și operat de un bulgar pe nume Baruh Konfino.

În 1941, când 4.000 de evrei au fost uciși la Iași, în România, evreii au început să caute căi de a scăpa din țară. În acel moment, în ziare au apărut reclame ilustrate. „Nava de lux Struma” care urma să navigheze din Constanța către Palestina. Reclamele conțineau ilustrații ale saloanelor și cabinelor luxoase ale Reginei Maria. Tariful a fost exorbitant, 1.000 de dolari de persoană, dar 769 de pasageri au putut cumpăra bilete. Deoarece unele familii au reușit să strângă doar 1.000 de dolari, au trebuit să facă o alegere între copiii lor și să decidă care dintre ei va fi salvat.

Pasagerii au fost îngroziți când au văzut Struma. Când s-au plâns, armatorul și-a atenuat temerile spunând că adevărata navă așteaptă în afara apelor românești. Au descoperit că aceasta era o minciună doar când era prea târziu să se întoarcă.

Nava a fost plină la de multe ori capacitatea sa. Nu era suficient loc pentru toată lumea de pe punte, așa că pasagerii au fost înghesuiți în cala înfundată și au fost lăsați să ia aer doar cincisprezece minute o dată. Prevederile erau inadecvate. Au început să aibă probleme cu motorul aproape imediat ce au părăsit Costanța și s-au stricat complet în timp ce se apropiau de Bosfor. Ca răspuns la un SOS, o navă turcească de salvare a remorcat Struma până la port.

Sadik Bey i-a spus că nava nu poate continua spre Palestina în starea în care se afla. „Ei bine, ce se va întâmpla?”

„Vom aștepta și vom vedea.”

„Dar soția mea venea la Istanbul. Trebuie să o scot de pe navă.”

„Îmi pare rău, dar nu poți.”

„De ce?”

„Guvernul a dat ordine stricte; nimeni nu trebuie să părăsească nava.”

În zilele următoare a aflat mai multe despre ceea ce se întâmpla din ziare.

Guvernul turc credea că adevărata destinație a refugiaților era Istanbul și nu Palestina și nu aveau nicio intenție să accepte 769 de evrei. Au vrut ca nava să continue spre Palestina după ce motorul a fost reparat. Cu toate acestea, britanicii, care dețineau atunci controlul Palestinei, erau hotărâți să limiteze imigrația evreiască de teamă să nu-i antagonizeze pe arabi. Ei au făcut presiuni asupra guvernului turc să nu permită refugiaților să meargă în Palestina și au respins o propunere de a le permite refugiaților să-și continue călătoria pe uscat.

Maximilian mergea la docuri în fiecare zi cu binoclul lui în speranța că o va vedea pe Nadia. Între timp, era din ce în ce mai frustrat și nedumerit de toate intrigile și întârzierile. Nu avea nimic de-a face cu el și Nadia și părea absurd ca acești oameni să sufere din cauza acestei mentalități birocratice ridicole.

Încă o dată, Maximilian a luat același taxi până la docuri și a scanat nava cu binoclul. A așteptat pe mal și pasagerii au așteptat pe navă și nu se rezolva nimic. Ziarele au relatat că doi tineri au sărit pe navă, dar au fost prinși și returnați. Max ratase asta; încă mai trebuia să-și îndeplinească cursurile la universitate și nu era liber să-și petreacă întreaga zi pe docuri.

La început, nimeni, în afară de câțiva oficiali, nu a fost lăsat să urce pe navă. Mai târziu, unor membri ai comunității evreiești din Istanbul li s-a acordat permisiunea de a face tot ce puteau pentru a-i ajuta pe refugiați. Au adus motorul la țărm pentru a-l repara și au adus hrană și provizii medicale pe navă.

În consecință, au început să circule mai multe informații despre condițiile de pe navă. Max a auzit că singura toaletă se blocase și că boala începea să se răspândească. Era puțină mâncare sau medicamente și nici combustibil pentru încălzire, iar pasagerii deveneau disperați. Ocazional, oamenii de pe mal îi auzeau strigând, cerșind ajutor.

Maximilian a avut puține probleme în a afla că Simon Brod și Rifat Karako erau cei doi oameni cărora li s-a permis să vină și să meargă la navă.

I-a abordat prin Arditis, le-a explicat situația și i-a cerut domnului Brod să-i dea o scrisoare Nadiei.

În scrisoare, el o rugase să stea într-un anumit loc de pe punte, exact la ora trei. Era pe loc; fusese acolo de mult timp, făcând un efort suprem să nu se uite la ceas. Când a făcut-o în sfârșit, a văzut că mai erau două minute. Și-a luat binoclul și s-a uitat, și da, iată-o!

Era mult mai slabă și părea obosită, dar tot era frumoasă. Într-adevăr, ea a ieșit atât de mult în evidență față de ceilalți, încât a fost uimit că nu o mai văzuse înainte. Nu fusese deloc sus pe punte? Acum, nu-și putea lua ochii de la ea.

Nadia i-a făcut cu mâna lui Max și apoi i-a aruncat un sărut. Avea și un binoclu. Se întrebă dacă cei care luaseră scrisoarea i-au dat-o sau dacă ea o găsisese pe navă.

Max a început să facă cu mâna și să arunce săruturi. El a strigat: „Te iubesc!”

Da, Nadia îl văzuse cu siguranță; ea flutura.

A doua zi, Max l-a găsit din nou pe Simon Brod. Nu s-a putut stăpâni. A luat bucata de hârtie pe care i-a dat-o. Era ceva ca o listă de cumpărături, o hârtie galbenă cu cuvinte românești pe ea. Când l-a întors, a recunoscut imediat scrisul soției sale. A fost scris cu entuziasm, în grabă. "Așteptați-mă! Nadia."

Brod ia spus că condițiile de pe navă se înrăutățeau și că se temeau că oamenii ar putea începe să moară în curând.

— Ei bine, ce ai de gând să faci, domnule Brod?

„Nu am reușit să ajungem la guvernul turc. Singurul lucru este să repari motorul cât mai curând posibil, să alimentezi nava și să o trimiți pe drum.”

„Dar nici britanicii nu vor permite asta.”

„Da, prietenii noștri fac lobby în Londra. Vorbim cu ambasada aici. Este o situație dificilă și facem tot ce putem.”

Profesorul a râs în hohote. Nervii i-au fost împușcați.

„Este mai rău decât am crezut. Mă înnebunește să o pot vedea, dar să nu ajung la ea.”

Max era la capătul minții. Nu putea să facă nimic Schummi pentru a-l ajuta, dar poate că părintele Roncalli putea. Poate că ar putea scoate pe cineva cu certificat de botez de pe barcă. Dar părintele Roncalli i-a spus că nu poate face nimic; că deja încercase și nu reușise să salveze oameni de pe navă. Apoi, într-o zi, în timp ce aștepta lângă docuri, a văzut o barcă cu motor părăsind nava și aducând niște oameni la țărm.

Deci, se părea că unii dintre pasageri erau salvați. Dar ce rămâne cu cei care au rămas pe navă? Dar Nadia?

A doua zi a aflat că un bogat om de afaceri pe nume Vehbi Koç a reușit să-l scoată pe Martin Segal, reprezentantul român al Standard Oil Company, și pe soția sa și cei doi copii. Și două zile mai târziu, o barcă cu motor a adus la mal o femeie bolnavă. Profesorul a aflat de la Simon Brod că femeia era pe cale să nască și fusese internată la Spitalul Or-Ahayim din Balat pentru că sângera. La cererea prietenilor săi de la școala de medicină a universității sale, a primit o întâlnire cu medicul șef al lui Or-Ahayim.

Spitalul era pe malul Cornului de Aur. Max i-a spus medicului șef că soția lui se afla pe navă și că i-ar plăcea să o vadă pe doamna care fusese adusă la spital. Din nou, el a fost uimit de cât de simpatici și de blând fuseseră toți evreii de la care căutase ajutor. Până la urmă, era neamț și aveau motive să nu aibă încredere în el.

Când Maximilian a intrat în vârful picioarelor în camera ei, femeia dormea cu un picurator atașat de braț. Avusese o hemoragie și făcuse un avort spontan. El doar stătea acolo, fără să o deranjeze, așteptând să se trezească. Avea o față cu trăsături fine, părul închis la culoare și pielea deschisă. Fața ei era foarte subțire, obrajii înfundați și sub ochi avea cearcăne negre. Privind-o, Max înțelese mai bine cât de rău erau lucrurile pe navă.

În cele din urmă femeia s-a trezit. Se numea Medea Salomovici și, din fericire, vorbea germană.

Ochii ei s-au oprit pentru o clipă pe chipul lui Maximilian, de parcă ar fi încercat să-și amintească cine era el.

— Îmi pare rău, doamnă Salomovici, mă tem că v-am trezit.

Femeia se uită la Max încă o vreme fără să răspundă.

Ea l-a privit îndelung, apoi cu o voce abia auzită a spus: „Bună, domnule Wagner!”

Profesorul a rămas uluit. Cum putea ea să știe cine era el? Ea a mai spus ceva, dar el nu a reușit să deslușească așa că s-a aplecat mai aproape.

„Nadia m-a ajutat foarte mult”, a spus ea. „Ea a făcut tot ce a putut pentru a-mi alina durerea.” Ea respiră. Apoi ea îl luă de mână pe Max și își fixa ochii uriași și negri pe ai lui.

„Ea a vorbit mereu despre tine. Mi-a arătat poza ta, așa te-am recunoscut. Salvează-o din acel iad cât de repede poți. Nu vă pot spune cât de rele sunt lucrurile, oamenii vor începe să moară. Și soțul meu este pe navă.”

A început să plângă neconsolat mormăind din nou și din nou că Nadia va muri dacă nu o salvează, că soțul ei va muri și că nu putea să facă nimic pentru a-l ajuta.

Maximilian a părăsit spitalul cu un sentiment de deznădejde profundă, dar era hotărât să rămână puternic. Nu putea renunța; nu-și putea permite luxul disperării. Trebuia să facă ceva. A trebuit să lupte pentru Nadia.

Ziarele urmăreau negocierile dintre guvernele turc și britanic. Cea mai recentă evoluție a fost o declarație a lui Winston Churchill conform căreia în niciun caz nava nu i se va permite să continue spre Palestina.

Trecuseră exact șaptezeci de zile. Maximilian privea, ca de obicei, prin binoclu, când a văzut un număr mare de polițiști urcându-se pe navă. Se întâmpla ceva. Pasagerii au început să se împotrivescă poliției, care îi duceau în cală. Apoi au tăiat ancora și un remorcher mare a început să tragă nava. Au întors prova și au început să o remorce până la Marea Neagră. Cum ar putea face asta? Cum ar putea remorca nava pe mare fără un motor sau o ancoră?

Șoferul de taxi, Remzi, care fusese cu Max în tot acest timp și care începuse să vadă misiunea lui Max ca fiind a lui, a scos un strigăt de alarmă, l-a luat pe Max de umeri și l-a scuturat, apoi a arătat către navă. de parcă Max n-ar fi văzut.

Au condus de-a lungul drumului de mal, ținând pasul cu vaporul, până când n-au putut merge mai departe. Au privit cum era remorcat în Marea Neagră, iar apoi spre est, în direcția Riva și Șile.

Max a vrut să ia următorul feribot spre partea asiatică și să încerce să urmeze în continuare Struma, dar șoferul de taxi l-a descurajat. Nu și-ar putea găsi drumul în întineric și nici nu ar putea vedea nava. În plus, nu s-ar mai putea întoarce, deoarece feriboturile nu mai circulau seara. Max a acceptat fără tragere de inimă să plece la patru dimineața și astfel a luat o decizie pe care avea să o regrete profund pentru tot restul vieții.

După o noapte lungă, infernală și nedorită, au luat primul feribot și s-au îndreptat spre nord, spre Șile. Când au ajuns la mare, au urmat coasta, iar Max ieșea din când în când să cerceteze orizontul cu binoclul. În cele din urmă, la Yom Point de lângă Șile a văzut Struma. Părea abandonată, iar remorcherul dispăruse.

Au coborât pe mal în același loc pe care avea să-l viziteze cincizeci și nouă de ani mai târziu, cu vioara. Erau niște pescari în apropiere

și a alergat să vadă dacă îi poate face să-l ducă pe navă. Marea era agitată și ei erau reticenți, dar a putut să ofere destui bani pentru a-l convinge pe unul dintre ei.

Șoferul de taxi a spus că va aștepta pe mal, așa că Max s-a urcat în barcă și au început să se zbată prin valuri până la navă. În ciuda legănării, Max s-a ridicat și a început să strige Nadiei că vine să o ia. Nu era poliție prin preajmă, nu era nimeni care să-l oprească și în cel mult o jumătate de oră avea să se întoarcă la mal cu Nadia.

Pescarul a tot încercat să-l facă pe Max să se așeze, spunând că îngreunează conducerea. În cele din urmă, l-a luat pe Max de braț și l-a așezat și tocmai în acel moment, a avut loc o explozie violentă la bordul Struma.

Pentru o clipă, lumea a fost sfâșiată. Resturile zburau prin aer, iar Max simți forța exploziei. S-a auzit un gălgâit teribil când pupa navei a dispărut sub mare, apoi deodată s-a făcut o tăcere teribilă. Pentru o clipă, Max și pescarul s-au uitat la locul unde fusese nava, la epavă și la corpurile umane care se clătinau pe valuri. Apoi pescarul a împușcat motorul, a întors barca și a început să alerge spre țărm. Max s-a repezit înainte și înapoi în barca micuță cu motor.

"Stop!" el a strigat. „Întoarceți-vă, întoarceți-vă!”

Pescarul nu i-a dat nicio atenție, așa că l-a abordat și a încercat să apuce roșa. S-au zbătut, iar pescarul a căzut peste bord. Apoi, în timp ce Max încerca să întoarcă barca, un val mare a lovit-o pe marginea ei, iar următorul lucru pe care îl știa Max, el se zguduia în marea înghețată, iar valurile l-au spălat spre țărm.

Când Max a venit, la început nu era sigur unde se afla. În jurul lui erau bărbați adunați și toți gesticulau. Unul dintre ei era complet ud și încerca să-l atace. Ceilalți păreau să-l rețină. Deodată, a auzit zgomotul valurilor și al bărbaților care strigau. Apoi, când a privit spre mare, a văzut epava și cadavrele.

Au sosit mai multe persoane, precum și mai multe vehicule cu aspect oficial și bărbați în diverse uniforme.

Max a strigat ceva de neinteligibil, a sărit în sus și a început să alerge spre mare. Aproape imediat, un bărbat l-a abordat. L-a recunoscut pe bărbat – era Remzi, șoferul de taxi care era cu el de peste două luni. De ce îl rănea prietenul lui, de ce nu l-a lăsat să plece?

În cele din urmă a sosit poliția, l-a încătușat pe Maximilian și l-a dus la Istanbul. I-a tot întrebat dacă a supraviețuit cineva. În cele din urmă, unul dintre ei i-a spus că o singură persoană a fost salvată. O persoană din toți cei 769 de pasageri și membri suplimentari ai echipajului. Bineînțeles că s-a rugat ca Nadia să fi fost singura

supraviețuitoare. Dar nu, fusese un tânăr pe nume David. De îndată ce Max a auzit asta, a început să strige și să țipe.

„Ucigași, criminali, criminali!”

L-au aruncat într-o celulă din subsolul secției de poliție. Era umed și mirosea a mușgai. A rămas aprinsă o lumină puternică și, pentru că celula nu avea ferestre, nu știa dacă era zi sau noapte.

S-a lovit alternativ cu capul de perete și s-a întins încovoiat pe podea și a refuzat să mănânce. Ori de câte ori închidea ochii, vedea trupurile plutind pe valuri. Unde fusese Nadia când a avut loc explozia? Oare așteptase ea pe punte, îl văzuse venind să o salveze? Sau fusese ea în cală? Care a fost ultimul lucru pe care s-a gândit? Oare murise instantaneu? Avusese timp să se teamă? Supraviețuise ore întregi, zvârnindu-se în apa înghețată?

Ori de câte ori venea un gardian să-l verifice, el striga: „Îmi voi petrece viața spunând oamenilor despre asta. Mă voi asigura că toată lumea știe despre această crimă.” Era 24 februarie 1942.

În câteva zile, au început să circule zvonuri despre cine scufundase Struma. Unii au spus că turcii au torpilat-o, iar alții că germanii au aruncat-o în aer prin atașarea unei mină sau ascunzând explozibili la bord. Ani mai târziu, un anchetator al parchetului din Frankfurt a descoperit că a fost torpilat de submarinul sovietic SC-213, care avea ordin să scufunde toate navele neidentificate în Marea Neagră. Comandantul submarinului, locotenentul Denezhko, a transmis prin radio Struma de mai multe ori cerând identificarea. Dar Struma nu avea radio și, când nu a primit niciun răspuns, Denezhko a dat ordin să tragă torpila.

L-au eliberat pe profesorul Wagner din închisoare și l-au dus acasă, spunându-i că este în arest la domiciliu până când și-au finalizat anchetele. Câteva zile mai târziu, l-au informat că urmează să fie deportat. L-au întrebat unde vrea să meargă, iar el le-a spus Statele Unite.

Nu i s-a dat timp să-și împacheteze lucrurile, iar printre bunurile pe care a trebuit să le lase în urmă s-a numărat scorul Serenade für Nadia. I s-a permis să dea un ultim telefon, așa că a sunat la universitate și le-a cerut să-și dea bunurile familiei Arditi.

Când a plecat din Istanbul, nu și-a imaginat niciodată că se va întoarce cincizeci și nouă de ani mai târziu. Când a ajuns în Statele Unite, nu a menținut nicio legătură cu Turcia sau cu cineva pe care-l cunoștea acolo. Câteva luni a rămas în stare de șoc și depresie; apoi încet a început să-și revină. Apoi, pe neașteptate, a primit o scrisoare care i-a dat din nou viața peste cap. Era o scrisoare de la Nadia.

Dragul meu,

Vă rog să nu vă supărați când această femeie nefericită, adică, Medea, vă dă această scrisoare. Orice îți spune ea, nu o crede. Această tânără se află într-o stare foarte sensibilă din cauza sarcinii și a bolii sale. Situația de pe navă a afectat-o mai mult decât pe oricare dintre noi.

Nu scriu asta ca să te asigur. Crede că sunt bine. Știu că voi reuși să scap.

Acum două zile m-am uitat la cer și am închis ochii. L-am rugat pe Dumnezeu să-mi trimită un semn. Când am deschis ochii mi-a fost teamă că voi vedea un cer gol, dar nu asta s-a întâmplat. Dumnezeu m-a auzit. Chiar deasupra capului meu am văzut un stol de păsări zburând într-o formație perfectă în V. Da, erau chiar deasupra capului meu. Am crezut că acesta este semnul pe care l-am cerut.

Dumnezeu, care este și stăpânul tău și al meu și stăpânul tuturor oamenilor, mi-a trimis din cer un semn de biruință. Am fost plin de recunoștință și bucurie. Știu că acesta nu este doar un sentiment. Știu fără îndoială că voi fi salvat și reunit cu tine. Apoi te aud cântând Serenada de care mi-a fost atât de dor.

Mă bucură atât de mult să știu că suntem atât de aproape, că suntem în același oraș, că respirăm același aer.

Vom fi uniți în curând, ne vom spune totul.

Dar între timp, vă rog să nu vă supărați. Sunt bine, sunt sănătos, ne este cald și avem destule să mâncăm.

Tânjesc după ziua în care suntem din nou împreună.

*Sotia ta,
Nadia*

Nadia îi dăduse scrisoarea Medeei știind că Max va merge să o vadă, dar în acel moment Medea uitase de scrisoare. Când și-a revenit și i s-a permis să călătorească în Palestina, ea a trimis scrisoarea universității și de acolo și-a început călătoria lungă și întortocheată către Statele Unite, prin Egipt, Africa de Sud și Argentina.

După ce a citit scrisoarea, Maximilian s-a întors pentru o vreme într-o stare de disperare apatică. Singurul lucru care a început să-l atragă în cele din urmă a fost efortul pe care l-a făcut pentru a-și aminti toate notele Serenade für Nadia.

CAPITOLUL 15

A

ți citit povestea sfâșietoare a lui Maximilian și a Nadiei ca o secțiune separată a cărții mele, într-o formă care este foarte des întâlnită în literatura orientală. A plasa secțiuni care pot fi citite ca parte a cărții sau ca povești independente a fost extrem de popular la Feridüddin-i Attar, în *O mie și una de nopți* și în *Mesnevi*. Desigur, nu aspir să fiu un scriitor profesionist și nici nu pretind să reprezint literatura răsăriteană. Dar în această narațiune umilă, nu poate exista niciun rău în explorarea căilor mele, în conformitate cu tradiția de care mă simt aproape. Acum voi continua povestea mea de unde am plecat.

—

A doua zi m-am trezit cu o cantitate surprinzătoare de energie. Nu eram deloc obosit, deși dormeam foarte puțin. După ce l-am trimis pe Kerem la școală, am trimis un e-mail Ministerului de Externe. Le-am spus că un profesor de la Universitatea din Istanbul scria o carte despre „regretabilul” dezastru de la Struma din 1942 și i-am întrebat dacă li se va acorda permisiunea de a cerceta dosarele ministerului pe această temă.

Nu mă așteptam la un răspuns favorabil dar am vrut să-mi încerc norocul.

S-ar putea să nu vadă niciun rău în fișierele deschise după toți acești ani.

După aceea m-am pregătit repede și am plecat din casă. Încă o dată, a fost o zi de ploaie înghețată amestecată intermitent cu zăpadă. Am luat un autobuz până la Beyazit, apoi mi-am urmat traseul obișnuit până la universitate. De data aceasta însă, scopul și destinația mea au fost diferite. Aveam o fotocopie a ordinului de deportare al lui Maximilian Wagner, care includea adresa la care locuise atunci.

Mai multe cafenele din Piața Beyazit au reînviat moda țevelor de apă din perioada otomană. Erau plini de studenți și turiști. Nu am fumat niciodată o pipă de apă și am decis să o încerc într-o zi. M-am întrebat ce efect a avut fumul când ai inhalat prin apă.

În timp ce treceam pe lângă tarabele de mâncare din piață, mirosul de sandvișuri cu cârnați prăjiți m-a făcut să mă opresc. Am plecat de acasă fără să mănânc nimic. M-am așezat la una dintre mesele mici și albe din Formica și am comandat un sandviș cu cârnați prăjiți și o băutură cu iaurt. I-am arătat și chelnerului adresa și am întrebat unde este strada Nasip. Chelnerul nu cunoștea strada, dar poate că bătrânul proprietar al magazinului de alături ar putea.

După ce mi-am terminat sandvișul, m-am dus la magazinul din colț și l-am întrebat pe bătrânul din spatele tejghelei. S-a gândit o vreme, s-a încruntat și apoi a spus: „Îmi amintesc vag, dar... nu știu. Au schimbat numele multor străzi de aici. S-ar putea să încerci să întrebi la secția de poliție.”

Nici la secția de poliție nu auziseră niciodată de strada Nasip. Cu siguranță numele fusese schimbat. Dar aveau niște hărți vechi și după un timp au găsit-o. Numele era acum strada Akdoğan. Pe drumul meu până acolo m-am întrebat despre toată treaba asta de schimbare a numelor, nu doar a străzilor, ci și a satelor, orașelor și a districtelor întregi. Credeam că trebuie să fie o încercare de a șterge o versiune a istoriei și de a o înlocui cu alta. Rezultatul au fost straturi de versiuni contradictorii ale istoriei impuse de fiecare elită care a ajuns la putere.

M-am întrebat ce ar fi spus Erich Auerbach despre o țară care dorește să-și schimbe trecutul? Menționase el această „dorință excesivă de schimbare” în scrisorile pe care le-a scris lui Walter Benjamin? Cu alte cuvinte, fără să ne dăm seama, ne lăsam constant piei. Scapă de bizantini, scapă de otomani, scapă de cultura arabă... Și acum noua tendință, „Scăpați de Kemalism!” Ascundeți adevărul despre Legiunile Tătare, Struma, ce s-a făcut armenilor.

Dar cumva trecutul a spart suprafața ici și colo. Toate orașele din Turcia numite Ereğli au fost odată numite Herakleon. Toate numele de locuri care conțineau „bolu” — Inebolu, Tirebolu, Safranbolu și Galibolu — conțineau de fapt referiri la polis, cuvântul grecesc pentru oraș.

Akdogan era o stradă scurtă, pavată neuniform, căptușită cu un amestec de case vechi din lemn, toate în formă jalnică, cu toată vopseaua smulsă de mult, și case din beton construite în grabă și ieftin. Numărul 17 era una dintre clădirile noi, cu fațada acoperită cu plăci multicolore strălucitoare. Am decis că aceasta nu poate fi casa potrivită, așa că m-am dus la magazinul alimentar din colț să întreb dacă știe cineva Arditis. Proprietarul magazinului avea o barbă albă și purta o calotă, iar pereții erau acoperiți cu rugăciuni arabe.

„Ne-am mutat aici din Kayseri doar acum cinci ani, așa că nu cunosc pe nimeni care să locuiască aici. Dar mai am niște clienți evrei, s-ar putea să știe.”

Apoi a sunat la fiica lui.

„Kübra, Kübra... Du-o pe această domnișoară la casa doamnei.”

Din spatele tejghelei a ieșit o fată zveltă, cu o față fină și o batică bine legată, cu model. În timp ce își punea haina, bătrânul m-a întrebat: „Pot să-ți ofer ceva răcoare, poate ceva de băut?”

I-am mulțumit, dar nu am vrut nimic. Apoi bătrânul mi-a dat o carte mică tipărită cu o rugăciune în arabă.

El a spus: „Să poarte asta cu tine tot timpul. Este Ayete' l-Kürsi, un verset din a doua sură a Coranului, pe scurt, cuvântul lui Dumnezeu. Te va proteja de tot felul de accidente și necazuri și de ochiul rău.”

Am fost impresionat de bunătatea și bunăvoința lui autentică.

Kübra m-a condus la una dintre casele vechi cam la jumătatea străzii și a bătut ciocănitul de modă veche la ușa antică. O bătrână se aplecă afară și se uită în jos de la o fereastră de la etaj.

„Tu ești Kübra? Vin, copile, spuse ea.

Vorbea turcă cu un accent foarte pronunțat. Când ușa s-a deschis, ne-a întâmpinat o doamnă slabă și în vârstă, evident sefardă după accentul ei și tot ce-i mai rămîne despre ea. S-a uitat la noi peste ochelarii de sârmă care erau atașați de un lanț în jurul gâtului ei.

„Da, ce pot să fac pentru tine?”

Kübra a explicat situația, a spus că are lucruri de făcut și a plecat. Dar înainte de a pleca, ea a întrebat: „Îți dorești ceva, mătușă?”

Doamna i-a răspuns spunând: „Nu, copilul meu. Mulțumesc, draga mea fata.”

Apoi, când m-a invitat înăuntru, ea a explicat: „Sunt o familie foarte bună. Mi se agravează sciatica și nu pot să ies, așa că sun la magazin și Kübra îmi aduce imediat ce vreau. A, și nu uită niciodată să aducă dulciuri și delicii turcești la sărbătorile religioase.”

Madame m-a introdus într-o sufragerie mică. Casa avea propriul ei miros deosebit, care evoca amintiri din lumea veche. Zeci de fotografii înrămate stăteau pe măsuțe de cafea uzate, sculptate și încrustate.

"Doriți o cafea?"

„Te rog să nu faci probleme.”

„Nu mi-am băut încă cafeaua de dimineață. Vom avea unul împreună.”

La scurt timp, a intrat cu o tavă cu căni mici de porcelană de cafea turcească aromată și spumoasă. Lângă fiecare ceașcă era un pahar cu apă și o bucată de delicioasă turcesc cu petale de trandafir. Nu puteai găsi așa ceva în cafenelele moderne. M-am întrebat încă o dată de ce oamenii abandonează aceste tradiții încântătoare și beau cafea instant.

Miliarde de oameni diferiți, care trăiesc în diferite părți ale lumii, au trebuit să-și placă același tip de mâncare și băutură, să cumpere același stil de haine și, pentru aceasta, să trăiască același stil de viață, astfel încât marile firme internaționale să poată vinde produsele lor în întreaga lume. Poate ceea ce era și mai înfricoșător a fost că acest sistem a distrus culturile locale. Și apoi am râs în sinea mea. De săptămâna trecută devenisem un expert în nostalgie.

Curând am aflat că numele „Doamnei” era Rașel Ovadya. Ea era dintr-una dintre familiile de evrei sefarzi care locuiau la Istanbul de cinci sute de ani. Ei fugiseră de Inchiziție în timpul domniei lui Ferdinand și Isabella la bordul navelor otomane care navigau din portul Cadiz în 1492. Cele trei nave ale lui Cristofor Columb plecaseră din același port în aceeași noapte.

Madame Ovadya vorbea turcă cu accent ladino. Ea a descris oamenii din fotografii și a vorbit despre cât de frumos fusese răposatul ei soț. Era clar că era singură și fericită să aibă pe cineva cu care să vorbească.

„Doamnă Ovadya, numele meu este Maya Duran. Lucrez la Universitatea din Istanbul. Am venit să te întreb ceva. M-am întrebat dacă cunoști familia Arditi care locuia pe strada asta?”

S-a uitat în spațiu și s-a uitat gânditoare la tavan pentru a încerca să descopere numele Arditi dintre toate amintirile amestecate pe care le acumulase de-a lungul anilor.

„Arditi, Arditi...”

„Matilda și Rober Arditi. Locuiau la numărul 17.”

Deodată, chipul ei s-a luminat.

— Desigur, spuse ea. "Cum aș putea uita. Matilda. Când eram tânără, îmi dădea batiste cu margini brodate. Erau o familie foarte bună, excelentă!”

„Știi unde sunt acum?”

„Sunt mai în vârstă decât mine. Mă tem că Rober a murit. Cât despre Matilda, cred că era într-un azil de bătrâni. Trebuie să aibă peste nouăzeci de ani.”

— Mă întreb dacă mai trăiește?

"Nu știu."

„Știi în ce azil de bătrâni se afla?”

„O, draga mea fată, nici eu nu știu asta. Istanbulul s-a schimbat atât de mult, atât de mult. Dacă ai ști cum era aici pe vremuri.”

Am văzut că avea să înceapă să vorbească din nou despre vremurile vechi și a spus: „Vă rog, doamnă, este foarte important să o găsesc pe doamna Matilda. Ai putea să te gândești puțin mai greu?”

„De ce cauți această familie?”

„Ar dura mult timp să explic, dar fac niște cercetări despre universitate. Am câteva întrebări pentru ea.”

„Permiteți-mi să vă răspund la întrebări. Sunt foarte informat. La un moment dat am studiat la Dame de Sion.”

„Mulțumesc, dar acesta este ceva legat de acea familie”, am spus. „Dacă aș putea întreba...”

— În acest caz, lasă-mă să mă gândesc, spuse ea. „Am impresia că Izi al nostru a menționat-o pe doamna Matilda. Lasă-mă să o întreb.”

Se duse la telefonul Ericsson, de modă veche, negru, care stătea pe masa din colț. Ea a scos șerveta de dantelă care o acoperea și apoi, ridicând receptorul, a început încet să formeze numărul.

Ea a vorbit cu Izi într-o limbă pe care nu o puteam înțelege și care era presărată cu cuvinte în franceză, spaniolă și turcă.

— Bine, dragă, au revoir, spuse ea și închise.

Apoi mi s-a adresat: „Am urmărit-o pe Matilda. Ea locuiește în azilul de bătrâni Artigiana din Harbiye. Stai, îți aduc niște budincă de lapte pe care am făcut-o ieri.”

„Te rog, nu-ți face probleme”, am spus. „Sunt destul de grăbit. Mi-ai făcut o mare favoare, doamnă Rașel. La revedere.”

Apoi am lăsat-o pe bătrâna cu amintirile ei și cu singurătatea ei incurabilă și am ieșit. Când și-a luat rămas bun, pe chipul ei era o expresie de tristețe de nedescris.

Am mers spre piață și, când am văzut uriașa poartă ornamentală a universității, am simțit un sentiment de libertate. Absenta chiar și o săptămână ma făcut să mă simt mult mai ușoară și mai fericită. M-am urcat într-un autobuz care se îndrepta spre Harbiye. Nu știam unde se află Artigiana, dar după ce am întrebat puțin, am reușit să o găsesc.

Din câte am citit mai târziu, Artigiana a fost înființată în 1838 de sultanul Abdülmecid cu o dotare de 20.000 de plăci. A fost înființată ca un cămin pentru bătrâni din diferite medii religioase, care erau complet singuri. Fiecare a primit o cameră. Dacă doreau, își puteau aduce propriile bunuri. Erau liberi să iasă ziua și să se întoarcă seara.

Când le-am spus celor de serviciu de la intrare că o caut pe Matilda Arditi, m-au îndrumat la etajul doi. Pe ușile bine uzate erau scrise numele locuitorilor. Kuyumcuyan, Stavropoulos, Mavromatya, Serrero.

Cine știe ce amintiri erau adăpostite în această clădire veche. Ce drame, ce plăceri, ce pasiuni au fost amintite. După ce am mers o vreme, am văzut numele Arditi peste o ușă din stânga și, după ce am

bătut, am intrat. Doamna foarte bătrână din pat s-a ridicat când m-a văzut.

"Da te pot ajuta?" ea a întrebat.

— O caut pe Matilda Ardit, am spus.

„De ce o cauți?”

„Să stau puțin de vorbă.”

Doamna în vârstă a spus: „În acest caz, vă rog să intrați”.

Ea a arătat spre scaunul verde de lângă fereastră și m-am așezat.

„Tu ești Matilda Ardit?”

„Da, da. Deși uneori nici nu-mi mai amintesc cine sunt.”

— Doamnă, am spus. „Vă rugăm să acceptați acestea.”

Am întins mănunchiul de flori mov pe care îl cumpărasem de la vânzătorul de flori din colț.

— Oh, spuse ea. „Ce amabil din partea ta. Nu-mi amintesc ultima dată când am primit flori. Cel puțin un secol.”

„O, te rog, nu spune asta, doamnă Ardit. Nu ești atât de bătrân.”

„Simt ca și cum aș fi fost în viață de la începutul timpurilor. Cum ai spus că te cheamă?”

„Maya.”

„Ah, Maya! Îmi place numele Maya. Aveam o vecină în Izmir care avea o fiică pe nume Maya. Aveam aceeași vârstă și eram cei mai buni prieteni. Nu știu dacă mai este în viață.”

— Doamnă Ardit, vreau să vă întreb ceva?

„Te rog să mergi înainte!”

— Îți amintești de Maximilian? Ea a ezitat, a încercat să gândească, să-și amintească. Apoi chipul i s-a luminat.

"Da!" a exclamat ea. „Maximilian. Cu siguranță. Bineînțeles că îmi amintesc de el.”

„Ați fost vecini de pe strada Nasip.”

— Da, strada Nasip, desigur.

Apoi a ezitat și a părut confuză.

— Asta e strada Nasip din Geneva, nu-i așa?

„Nu, doamnă Ardit. Cel din Istanbul.”

Ea a ezitat puțin. Încă încrezătoare, ea a spus: „Da. Desigur, cel din Istanbul.”

— Îți amintești de Max?

„Max? Oh, Maximilian... Bineînțeles că îmi amintesc de el.”

„Poți să-mi spui puțin despre el?”

"Ah!" Ea făcu cu ochiul cochet. Ea mi-a făcut semn să trec. Mi-am tras scaunul spre ea. Chicotind, ea a spus: „Era atât de politicoș, un

asemenea domn, un om atât de bogat. Era mai degrabă un afemeiat, desigur; dar, mielul meu, la asta se poate aștepta! Femeile nu l-au lăsat în pace. Istanbulul tinereții mele a fost minunat. Max și cu mine mergeam mână în mână la Le Bon să mâncăm prăjituri. Obișnuiam să iubesc éclairurile lor. Am mers peste tot! Acolo era Petrogradul, o cafenea atât de drăguță.”

Făcu o pauză de parcă și-ar fi amintit altceva. Apoi, cu un gest însemnând: „Nu contează”, de parcă ar fi decis să nu spună nimic până la urmă, a continuat.

„Am mers peste tot. Obișnuiam să facem cumpărături în Karlman Arcade; Obișnuiam să-mi cumpăr pantofii de la Paçikakis. Apoi au fost magazinul Lion și magazinul Mayer. Mergem la teatru în Petits-Champs să ascultăm muzică.”

Se opri și gândi de parcă ar fi uitat ceva.

„Draga Max nu a cumpărat niciodată nimic pentru el. M-aș duce să-i cumpăr șosetele, pantalonii și vestele lui de la Mayer. Acolo era un bărbat pe nume Fritz, un evreu german. Și mai era Lazaro Franco. Nu a trecut mult de când s-a închis; douăzeci de ani, presupun. Au vândut perdele acolo. Mobilier, adică... Și acolo era magazinul meu special de pălării... Obișnuiam să mă duc la modăreștii ruși care știau să facă pălării ca nimeni altul. Numele era Madame Bella. Deasupra cinematografului Lale. Și apoi era Marieta; a fost și ea modăreșă. Dar al meu a fost scump și, de asemenea, foarte bun. Peste tot erau croitori și modătari. Oamenii au acordat mai multă atenție hainelor lor și nimic nu a fost produs în masă.”

Când a încetat să mai vorbească, arăta de parcă se gândea la ceva. Ea mi-a făcut semn să aștept. Ea nu a vrut să fie întreruptă.

„Am adorat muzica clasică. Bach de exemplu. L-am ascultat mereu în Taksim. Înainte de asta nu exista o operă. Era un restaurant numit Novotni, în Tepebaşı. Cinci sau șase frați și surori ruși au condus locul. Uneori aveau muzică de pian pe care o ascultam. Ne-a plăcut mâncarea lor, dacă aveam de gând să mâncăm afară, mergeam mereu acolo. Din păcate, nu a existat niciun alt loc unde să aibă muzică clasică. Am fost și la concerte. Rubinstein a venit, de exemplu, la fel și Yehudi Menuhin. Când am intrat în acea sală pe brațul lui Max, m-am simțit ca o regină. În fiecare marți obișnuiam să joc cărți cu prietenii mei. Doar mici jocuri, știi. Dar obișnuiam să ne îmbrăcăm ca și cum am merge la o petrecere importantă. Eram opt. Am purtat rochii diferite de fiecare dată. Am așezat mese elegante. Întotdeauna am încercat tot ce am putut.”

Am început să mă întreb dacă ea vorbea despre același Max sau dacă l-a confundat pe Max cu altcineva

— Doamnă Arditi, am întrebat eu. — Ești sigur că vorbești despre profesorul Maximilian Wagner?

"Desigur. Nu l-aș putea uita niciodată nici pe el, nici pe muzica lui."

Da, părea că vorbim despre persoana potrivită.

— Îți amintești de Serenada?

„Cum ar putea o persoană să uite piesa aceea! A fost atât de frumos, încât m-a mișcat profund de fiecare dată când l-am auzit.”

Apoi a început să fredoneze o melodie și să se legăne de parcă ar dansa un vals. În timp ce își flutură brațul drept la timp, în ritm, mâneca rochiei ei zdrențuite de flanel i-a căzut, dezvăluind un braț subțire, osos, acoperit cu ceea ce părea piele maro, pătată.

Apoi mi-a făcut semn. M-am ridicat și m-am apropiat de ea. M-a ținut de mână și s-a chinuit să se ridice în picioare. Fără să-mi lase mâna, ea a încercat să-și legăne trupul mic și slăbit pe melodia incoerentă pe care o fredona. În cele din urmă nu am mai suportat-o și am așezat-o.

— Doamnă Arditi, aveți bunurile lui Max.

Ea făcu cu ochiul cochet. „Cine altcineva le-ar avea?”

Ea a continuat să sugereze că a avut o poveste de dragoste cu Max, dar acest lucru nu era în concordanță cu ceea ce mi-a spus Max despre starea în care se aflase în timp ce o aștepta pe Nadia. Amintirea ei se dezlănțuise și îl confunda fie pe Max cu altcineva, fie fanteziile ei cu ceea ce se întâmplase de fapt. Eram gata să renunț și să plec.

Chiar în acel moment a intrat o asistentă și a spus: „Văd că ai o vizită, Rita. Este timpul pentru medicamentele tale.”

„Rita?” Am întrebat.

"Da!" spuse asistenta „Rita. Ea este aici de patru ani.”

„Dar am crezut că este doamna Matilda Arditi”.

— Le-ai amestecat, spuse ea. „Madame Matilda este în camera aceea.”

Ea a arătat spre o ușă din stânga. Deci erau două camere, una în cealaltă. Doamna Arditi era în cealaltă cameră.

Rita, profund stânjenită că a fost expusă, a lăsat capul și nu a vrut să se uite la mine. Inima mi s-a topit și m-am dus și am luat-o de mână.

„Sunt foarte fericit că te-am cunoscut, Rita”, am spus. „Am avut o discuție plăcută. Am să vin să te vizitez din nou.”

S-a uitat la mine cu speranță. „Nu ești supărat pe mine?”

„Nu, de ce să fiu supărat? Mi-a plăcut compania ta.”

"Allah sa te binecuvanteze!" a spus ea și a făcut semnul crucii peste inima ei.

M-am gândit, acesta este Istanbulul. Cineva care spune o rugăciune musulmană și folosește un gest ortodox. Orașul rugăciunilor, religiilor și culturilor împletite.

Am sărutat-o pe ambii obraji și am intrat în camera interioară. Madame Matilda nu era într-o formă la fel de bună ca colega ei de cameră. Stătea întinsă cu ochii pe jumătate închiși de parcă ar fi fost secătuită de viață. Părea că vrea să plece de această lume cât mai curând posibil. Dar mintea ei era încă ascuțită.

"D-na. Arditi?" Am întrebat.

Stătea întinsă pe o parte, cu fața îngropată în pernă. Fără să-și schimbe poziția, ea a întrebat cu o voce slabă: „Ce vrei?”

Vocea ei era atât de slabă încât mi-a fost greu să o aud.

„Sunt Maya Duran de la Universitatea din Istanbul, doamnă. Am vrut să te întreb ceva.”

„Ei bine, întreabă-mă atunci.”

— Locuiai pe strada Nasip la sfârșitul anilor treizeci?

"Da?"

„Aveți un vecin la acea vreme, profesor Maximilian Wagner. Vă amintiți?”

S-a întors încet spre mine și mi-a aruncat o privire supărată.

„De ce nu ar trebui să-mi amintesc? Ce vrei să știi despre el?”

„Când profesorul a fost deportat, a cerut să-ți fie lăsate documentele.”

"Erau."

„Unde sunt doamna Arditi?”

„A venit cineva de la consulatul german și i-a luat.”

„Cine a fost, îți amintești numele lui?”

„Îmi pot imagina încă, avea o față ascuțită și răutăcioasă, dar nu te aștepta să-mi amintesc numele. Cred că a început cu un S.”

— Scurla?

— Este posibil, spuse ea. „Numele sună un clopoțel.”

Am fost uimit de amintirea ei. Era mai bun decât al meu și aveam mai puțin de jumătate de vârstă ei. Am plecat de la azilul de bătrâni gândindu-mă la cele două bătrâne. Rita mă păcălise cu adevărat pentru că nu puteam deosebi un accent grecesc de un accent evreiesc, dar mă simțeam cu adevărat îndrăgostit de ea. Am decis că, dacă voi ajunge la o vârstă atât de înaintată, aș fi mai degrabă ca Rita decât ca Matilda. În felul ei ciudat, Rita încă se bucura de viață, dar Matilda aștepta sfârșitul ca o prizonieră în condamnatul la moarte.

Apoi m-am gândit la Max, care avea să moară în șase luni, luându-și toate amintirile amare și chinuite cu el. Dacă aș putea găsi măcar Serenada, i-ar aduce o mângâiere în ultimele sale zile.

Când am ieșit pe stradă, fulgi mari de zăpadă coborau în jos. Începuseră deja să se acumuleze – pe străzi, pe acoperișuri, crengi și chiar pe umerii oamenilor. Istanbulul era atât de frumos când era acoperit de zăpadă, toată asprimea și urâtenia au fost ascunse și a devenit un oraș de poveste - moscheile, sinagogile, bisericile și podurile acoperite în alb - cu o ceață ușoară plutind în aer și Culoarea Bosforului s-a schimbat din albastru într-un verde verde verde.

Am mers încet prin zăpadă în căutarea urmelor aventurii tragice a lui Max. Destinația mea era foarte aproape, dar din nou am avut probleme în găsirea ei. Apoi, după ce am întrebat puțin, am aflat că din nou numele străzii pe care o căutam a fost schimbat. Am considerat că strada Ölçek fusese redenumită strada Papa Roncalli. Era o stradă îngustă care trecea în spatele școlii Notre Dame de Sion și a bisericii Sf. Esprit, într-un cartier care părea să fie locuit în mare parte de kurzi din sud-estul Turciei și de refugiați creștini siriaci din Irak. La jumătatea străzii am ajuns la o incintă mare, cu ziduri, care ocupa un bloc întreg. În interiorul incintei erau o grădină mare și mai multe clădiri. Am constatat că multe dintre aceste clădiri erau ocupate de Caritas, organizația de caritate catolică, și includeau o școală pentru copiii refugiați. Una dintre clădirile din partea superioară a incintei avea deasupra ușii un disc care purta stema papală. O placă de marmură, purtând și stema papală, anunța în latină că aceasta este Nunciatura Apostolică, iar în turcă că este Misiunea Ambasadei Vaticanului la Istanbul. Max trecuse pe această ușă, vorbise cu părintele Roncalli și îi eliberase Nadiei un certificat de botez romano-catolic.

Atât de mulți dintre nenumăratele mulțimi de oameni din acest oraș nu aveau nicio idee despre ceea ce se întâmplase aici. Dar apoi, până de curând, nici eu. Când am mers pe Grand Rue de Pera, redenumită İstiklal Caddesi (Bulevardul Independenței), eram prea ocupat să mă uit în vitrine ca să observ măcar clădirile vechi grandioase, cu atât mai puțin să mă întreb despre nenumăratele povestiri asociate acestora.

Continuând pe urmele trecutului lui Max, am chemat un taxi și i-am spus șoferului să meargă la Spitalul Or-Ahayim de pe Cornul de Aur.

Pe măsură ce treceam peste pod, am observat că pescărușii păreau mai vioi și mai activi decât de obicei; se învârteau în jur și se scufundau în apă. Chiar dacă știam că sunt după șprotul migrator, am simțit cumva că îmi împărtășesc sentimentul de bucurie și

eliberare. În timp ce mergeam de-a lungul țărmului, am trecut în stânga noastră de rămășițele zidurilor bizantine, iar în dreapta noastră de o biserică bulgară care fusese construită în Viena, în întregime din fontă, și apoi transportată pe Dunăre la Istanbul.

Spitalul Or-Ahayim era o clădire veche frumoasă pe malul apei, alături de o anexă mai modernă. Am trecut printr-o poartă din balustrada de fier, prin ușa din față și am făcut drum printre mulțimile de pacienți până la biroul de informații. Le-am spus că sunt de la biroul rectorului Universității din Istanbul și am cerut să-l văd pe directorul spitalului.

După un timp, a sosit un domn corpulent, de vârstă mijlocie, care m-a salutat călduros. Când i-am spus că sunt acolo să fac niște cercetări, mi-a arătat cu bunăvoință prin preajmă. Majoritatea coridoarelor erau pline de fotografii vechi și l-am întrebat de ce atât de mulți dintre bărbații cu nume evreiești aveau titlul de pașa. Mi-a spus că erau generali și oficiali otomani care au jucat un rol în întemeierea spitalului. El a arătat, de asemenea, fotografii ale unor personalități precum amiralul Dr. Izak Molho Pașa, Dr. Izidor Gravyer Pașa și Dr. Eliyas Kohen Pașa și medicul lui Atatürk, Dr. Samuel Abravaya Marmaralı, care fusese și membru al parlamentului. De asemenea, mi-a explicat că spitalul fusese construit pe un teren donat de Abdülhamid al II-lea în 1898. L-am întrebat despre doamnele în vârstă în roz pe care le văzusem grăbindu-se ici și colo. Mi-a spus că sunt voluntari, cunoscuți cu afecțiune drept Îngerii Rozi.

În timp ce beam cafeaua cu directorul în biroul lui, l-am întrebat în ce cameră fusese Medea Salomovici. Nu știa. Nici măcar nu știa cine era ea. Când am menționat Struma, a mărturisit că nu era foarte familiarizat cu acea poveste, dar că Leyla, unul dintre Îngerii Rozi, ar putea să-mi spună mai multe.

A chemat-o pe Leyla la birou. Era o femeie veselă, cu aspect sănătos, la șaptezeci de ani. Când am întrebat-o despre Medea, a ezitat o clipă și apoi a spus: „Nimeni nu-și amintește niciodată ce s-a întâmplat cu acești oameni. Sau, mai degrabă, nimeni nu vrea să-și amintească și nimeni nu vorbește vreodată despre asta. Dar lucrez ca voluntar aici de mult timp și știu în ce cameră era ea.”

În timp ce mă conducea în cameră, am simțit un sentiment ciudat de emoție. Aveam impresia că mă duc să o văd pe Medea însăși și că îl voi găsi pe tânărul Maximilian stând lângă patul ei, implorând-o pentru vești despre Nadia. Dar, desigur, era doar o altă cameră de

spital ocupată de o bătrână fragilă care părea să se chinuie să respire. M-am uitat scurt în jur, apoi am închis ușa și am plecat fără să o deranjez.

M-am simțit cumva dezamăgit, am simțit că nu ar fi trebuit să vin niciodată. Ce rost avea să vizitez toate locurile pe care le-a menționat Max în povestea lui? Voiam să ies de acolo cât mai curând posibil, dar Leyla nu mi-a lăsat să plec până nu mi-a dat un borcan cu dulceața de petale de trandafir pe care o făcuse Îngerii Rozi.

Era seara devreme când am plecat de la spital și încă ninge destul de puternic. Ora de vârf era în plină desfășurare și am avut probleme în a găsi un taxi, dar în cele din urmă am luat unul și m-am chinuit acasă de-a lungul străzilor alunecoase și aglomerate. După ce am hrănit Kerem și am curățat bucătăria, am intrat să citesc restul informațiilor pe care le aveam despre Struma.

A fost o poveste deprimantă de citit și, deși auzisem povestea lui Max, informațiile pe care le adunase Kerem erau puțin întâmplătoare și întâmplătoare și a fost dificil să găsesc firele de legătură.

Erau imagini ale navei, care mi-au făcut mai ușor să vizualizez povestea, declarațiile locuitorilor de pe coastă de lângă Șile care își aminteau de cadavrele spălate pe mal, povestea lui David Stoliar, singurul supraviețuitor, care s-a lipit de epavă cu un membru al echipajului bulgar care a murit înainte de salvare și care i-a spus că a văzut torpila îndreptându-se cu viteză spre navă.

Au existat și câteva articole despre consecințe: tensiunile care au urmat între Agenția Evreiască și Sir Harold MacMichael, Înaltul Comisar pentru Palestina; protestele din toată Palestina; afișele care au apărut cu MacMichael și cuvintele „DORUT, criminal, Sir Harold MacMichael, Înaltul Comisar pentru Guvernul Britanic din Palestina, pentru crima de a provoca moartea prin înec a 800 de imigranți pe nava, Struma!”

Walter Edward Guinness, Lord Moyne, cel mai înalt oficial al Marii Britanii din Orientul Mijlociu, care a făcut presiuni asupra Turciei să nu lase oamenii de pe Struma la țarm, a fost văzut ca principalul vinovat. Lordul Moyne a fost asasinat la 6 noiembrie 1944. Asasinii, Eliahu Hakim, în vârstă de șaptesprezece ani, și Eliahu Bet Zouri, în vârstă de douăzeci și doi de ani, au fost spânzurați la 22 martie 1945 în închisoarea din Cairo. Când au fost interogați în instanță cu privire la motivul lor, ei au spus: „Ne răzbunăm pe Struma!”

MacMichael a supraviețuit unei tentative de asasinat în august 1944.

Abia ani mai târziu a fost descoperită cauza exploziei care a scufundat nava. La începutul anilor 1960, procurorul din Frankfurt l-a numit pe doctorul Jürgen Rohwer, istoric militar, să investigheze

scufundarea râului Struma. El a aflat că flotila germană de submarine a Dunării nu era prezentă în Marea Neagră la acel moment. Navele de război cu sediul în Varna au fost ulterior desfășurate pentru a escorta și proteja navele italiene de aprovizionare cu tancuri, dar acestea nu erau încă prezente în februarie 1942. Struma nu fusese scufundată de o navă sau submarin german.

În cursul investigației sale, dr. Rohwer a vorbit cu șeful departamentului de istorie militară al Marinei Sovietice și a aflat că submarinul sovietic SC-213 se afla în sudul Mării Negre în momentul în care Struma s-a scufundat și că acest submarin scufundase o navă neidentificată la 14 mile nord-nord-est de Bosfor la 24 februarie 1942.

Am mai aflat că prim-ministrul de atunci al Turciei, dr. Refik Saydam, a atins subiectul în discursul său la Marea Adunare Națională a Turciei, 20 aprilie 1942: „Am făcut tot ce am putut în acest sens, nu suntem în cel mai puțin responsabil, fie din punct de vedere material, fie moral. Turcia nu poate fi destinația refugiaților indezirabili. Acesta este cursul pe care îl urmăm. Acesta este motivul pentru care nu i-am putut reține la Istanbul. Este extrem de regretabil că au fost victimele unui accident.”

Nu era nicio îndoială în mintea mea că a fost o crimă în masă. Guvernele Marii Britanii, României, Germaniei, Turciei și Uniunii Sovietice au conspirat în moartea a cel puțin 769 de refugiați nevinovați, apoi au evitat responsabilitatea și au încercat să pretindă că nu s-a întâmplat niciodată.

Maximilian obișnuia să spună: „Niciun guvern nu este nevinovat!”

L-au deportat astfel încât să nu poată investiga această crimă. Întoarcerea lui neașteptată în Turcia atâția ani mai târziu a avut de-a face cu Struma și de aceea i-au pus agenți de securitate pe coada. De aceea, britanicii și rușii au vrut să știe ce face el la Istanbul.

Totuși, ce au avut Maximilian, lector la o universitate, și Nadia, o studentă inofensivă, cu toate acestea? Ar fi trăit împreună o viață bună, liniștită. Ei ar fi muncit pentru a-și avansa cariera academică, pentru a-și crește copiii și pentru a fi fericiți.

În timp ce mă gândeam la asta, m-am gândit brusc la scorul Serenadei. Eram hotărât; aveam de gând să-l găsesc. Pentru mine, căutarea Serenadei ar însemna să iau atitudine împotriva tipului de mentalitate care a dus la moartea acestor oameni.

Părea foarte probabil ca partitura Serenadei să fie păstrată în arhivele naziste din Germania, împreună cu dosarul și alte documente preluate de la Universitatea din Istanbul.

M-am ridicat și am adunat hârtiile care se împrăștiaseră când le-am aruncat jos. Erau câteva lucruri de curățat și în bucătărie. În timp ce mergeam pe coridor, am văzut că Kerem era la computerul lui. Am simțit un pumn de vinovăție când mă întrebam dacă îl neglijez. M-am dus și mi-am pus mâna pe umărul lui. S-a prefăcut că nu observă.

"Ai putea să mă ajuti?" Am întrebat.

Și-a întors capul, s-a uitat la mine și și-a ridicat sprâncenele.

„Poți afla unde sunt stocate arhivele naziste? Chiar trebuie să știu și tu ești mult mai bun la chestiile astea de pe internet decât mine.”

A râs și părea încântat că i-am cerut ajutor. Știam deja o parte din răspuns și aș fi putut găsi suficient de ușor ceea ce aveam nevoie pe cont propriu, dar am simțit că implicarea lui a fost bună atât pentru noi cât și pentru relația noastră.

S-a apucat imediat de lucru și m-a sunat aproximativ o jumătate de oră mai târziu să-mi arate ce a găsit. Serviciul internațional de urmărire a fost înființat în Bad Arolsen, Germania, în 1955 pentru a ajuta victimele persecuțiilor naziste și familiile lor, iar arhivele sale conțineau 50 de milioane de carduri de referință pentru 17,5 milioane de oameni. Arhiva sa deține 26.000 de metri de diferite tipuri de înregistrări și 106.870 de microfilme. Până în prezent, centrul a răspuns la 11,8 milioane de solicitări de informații.

Eram sigur că voi putea găsi acolo raportul lui Scurla despre Max și eram încântat că aș putea găsi scorul pentru Serenade. Bad Arolsen era un oraș balnear la aproximativ 45 de kilometri vest de Kassel. Eram dornic să plec imediat și, într-adevăr, dacă se putea, eram pregătit să plec a doua zi.

Din nefericire, însă, a doua zi lumea mea a fost răsturnată complet cu susul în jos.

CAPITOLUL 16

E

eram încă în pat când a sunat telefonul. Profitam la maximum de concediul medical și dormeam până târziu în fiecare zi. Știam cumva că orice ar fi, nu va fi bine. Telefonul scoate același sunet de fiecare dată când sună, dar uneori pare să aibă o calitate diferită. Știi cumva că va aduce vești bune sau vești proaste. În acea dimineață, sunetul telefonului avea o calitate iritabilă, stridentă. Am ezitat, apoi am întins mâna spre receptor.

Primul lucru pe care l-am auzit a fost vocea lui Ahmet care țipa la mine.

„La ce naiba te gândeai!? Ai făcut rușine întregii familii. Cum o să-l mai privești vreodată în ochi pe Kerem? Cum o să-ți înfrunți părinții?”

„Hei, încetinește un minut, tocmai m-am trezit și nu am idee despre ce vorbești.”

„Nu vă simțiți deloc rușine?”

„Uite Ahmet, de ce nu-mi spui care este problema ta?”

„Să-ți fie rușine, să-ți fie rușine!”

„Ce naiba zici? De ce strigi la mine așa?”

— N-ai văzut ziarele?

„Nu de ce?”

„Ei bine, ai fi mai bine, curvă nerușinată.”

„Oh, du-te dracului!”

Am închis la el.

Eram enervat că am fost trezit în acest fel, dar eram și curioasă. Ahmet de obicei nu avea curajul să strige și să continue așa – prefera abordarea pasiv-agresivă. Ce-l făcuse atât de agitat?

M-am trezit. Kerem plecase la școală. Când m-am uitat la masa din bucătărie, am văzut că a mâncat micul dejun pe care l-am oferit cu o seară înainte. Așa că, cel puțin, nu aveam de gând să trec prin toată înșelătoria de a mă asigura că a prins autobuzul școlar.

M-am repezit la ușa din față. Conducătorul lăsa un ziar în prag în fiecare dimineață și Kerem nu se atingea niciodată de el. Am deschis ușa, am luat hârtia și am început să răsfoiesc ea. Știrile politice

obișnuite, o poză cu o femeie drăguță în colțul din dreapta sus al primei pagini, știri despre celebrități pe a doua pagină, pe a treia pagină, știri despre crimă... Și apoi am văzut-o pe a cincea pagină. Era un articol de dimensiuni medii.

SCANDAL UNIVERSITATEA ATISTANBUL

Din nou, zvonurile de scandal se răspândesc la Universitatea din Istanbul. Maya Duran, în vârstă de 36 de ani, ofițer de relații publice universitare, se presupune că a fost implicată într-o aventură ilegală cu un profesor american vizitator, Maximilian Wagner (87 de ani).

Un alt membru al personalului universității și un angajat al motelului l-au găsit pe cuplul gol în pat împreună și au descris ceea ce au văzut ca fiind „dezgustător”. Vestea a uimit comunitatea universitară.

Întrebat despre părerile sale cu privire la scandal, rectorul a spus: „Examinăm acuzațiile și se vor lua măsurile adecvate dacă acestea sunt fundamentate”.

Secretarul general al universității a spus: „Nu putem ignora acuzațiile care ar păta imaginea universității”.

Profesorul Wagner a părăsit deja țara, iar reporterii noștri nu au putut să o contacteze pe Maya Duran pentru comentariile ei.

Am alergat la baie și am vărsat. Am vomitat până când a apărut bila verde.

Când telefonul a sunat din nou, i-am răspuns din obișnuință. O voce de femeie a cerut-o pe Maya Duran.

"Vorbitor."

„Sunt de la...”

Am închis înainte ca ea să-și poată termina fraza. Telefonul a început să sune continuu. Am pus telefonul pe silențios. Lumina roșie a continuat să clipească.

M-am dus la bucătărie, mi-am făcut o ceașcă tare de cafea și m-am așezat să mă trag și să încerc să-mi dau seama ce să fac. Acesta a fost un dezastru – avea să-mi schimbe toată viața. Mi-am tot spus să mă calmez, că să-mi permit să intru în panică nu va ajuta la nimic, dar pur și simplu nu puteam să mă strâng. Cafeaua mi-a dat peste cap stomacul și am încercat să mănânc un biscuit, dar pur și simplu nu m-am descurcat.

Apoi mi-am adus aminte de pastilele pe care Filiz mi le prescrisese. Ceva numit Lexotanil. Am avut insomnie și i-am cerut ceva care să mă ajute să dorm. Nu luasem niciodată, dar sticla era încă în sertarul meu de lângă pat. Le-am găsit și am luat imediat un sfert de pastilă.

Toată lumea avea să vorbească despre asta – tot personalul de la universitate, lectorii și studenții. Toată lumea avea să facă glume grosolane despre un bărbat de optzeci și șapte de ani în pat cu o femeie de treizeci și șase de ani.

Și cum rămâne cu Kerem? Nu a citit ziarele și prietenii săi nu mă cunoșteau, dar s-ar putea să dea știri pe internet.

După un timp, drogul a început să intre. Am simțit amorțeală în membre și mintea mea a încetat să mai curgă. Mă simțeam încă profund supărat, dar am început, încet, să văd lucrurile mai obiectiv. M-am întins cu fața în jos pe pat, m-am uitat la lumina de pe telefonul meu în timp ce continua să clipească și am simțit că mintea mi se golește încet.

Nu știu cât timp am stat așa, dar când m-am trezit, m-am simțit mai bine. Am făcut o baie fierbinte și m-am forțat să mănânc ceva. Pentru o clipă totul mi-a revenit și am început să plâng. Apoi m-am adunat din nou și am început să fac un plan. Nu aveam de gând să-l las pe acel mizerabil Süleyman să-mi strice viața. Eram mai deștept decât el și aveam de gând să mă bat.

Mi-am ridicat telefonul și l-am sunat pe reporterul care mă sunase în dimineața aceea.

— Da, vorbind Sibel.

„M-ai sunat azi dimineață”, am spus. Când mi-a auzit numele, mi-a acordat toată atenția ei.

„Aș dori să fac o declarație.”

„Putem veni să vă interviuam?”

„Nu. Vreau doar să fac o declarație.”

„Ce fel de afirmație?”

„Povestea pe care ai tipărit-o este complet neadevărată.”

„Nu am spus că este adevărat, doamnă Duran. Am spus doar că aceste acuzații au fost făcute la universitate.”

„Acum uitate, sunt mamă. Am un fiu de paisprezece ani. Am parinti. Am un frate care este colonel. Imaginează-ți cum mă fac să le par veștile tale!”

— Calmează-te, doamnă Duran.

„Cum să mă liniștesc, am fost umilit în fața întregii țări. Vă rugăm să imprimați declarația mea. Scrie cel puțin că neg categoric aceste acuzații.”

„Vom veni și vă vom interviua imediat. Poți spune orice vrei.”

Am fost destul de enervat pe ea ca să fiu de acord.

„Să-ți dau adresa mea.”

— Știm adresa dumneavoastră, doamnă Duran. Vom fi acolo cât de curând putem.”

A trebuit să fac asta pentru a-mi șterge numele. M-am făcut prezentabil și am făcut ordine în sufragerie. Între timp, am văzut la telefon că mama a sunat de cinci ori, așa că am apăsător butonul de apel.

"Mamă."

„O, Maya! Am fost atât de îngrijorat. Unde esti draga?”

„Mamă, ai văzut știrile în ziare?”

"Da, am."

„Este o minciună, totul este o minciună. Este o calomnie ieftină!”

„Desigur că este o minciună, draga mea. Crezi că nu te cunosc?”

„Un reporter este pe drum aici, o să clarific. Stai acolo până mâine. Tata este bine?”

„Da, slavă Domnului, dar bineînțeles că este supărat.”

„Spune-i să nu se supere. O să clarific totul, voi da în judecată oamenii care au făcut asta.”

Chiar atunci a sunat soneria.

„Ei sunt aici, trebuie să plec. Te sun înapoi mai târziu.”

„Dumnezeu să te binecuvânteze, dragă.”

Am deschis ușa. Au intrat o femeie tânără, cu părul negru și un tânăr cu un aparat de fotografiat uriaș în jurul gâtului. Am fost enervat că îl adusesse pe fotograf, dar nu puteam face nimic. Am încercat să par cât mai hotărâtă și sigură pe mine.

În timp ce stăteam de vorbă cu tânărul femeie, tânărul se întorcea în jurul nostru, își schimba lentilele și ne făcea poza.

„Vreau doar să spun că această bârfă este complet inventată. Este doar o încercare rău intenționată de a mă răni.”

"BINE. Cine încearcă să te rănească?”

— Șoferul rectorului, Süleyman.

"De ce?"

„A vrut să vorbesc cu rectorul pentru el despre a-i găsi un loc de muncă pentru vărul său și nu mi s-a părut potrivit. De asemenea, a încercat să fure vioara profesorului vizitator. L-am prins și am adus vioara înapoi profesorului. A vrut să se întoarcă la mine.”

"Așteptați un minut. Profesorul a cântat la vioară?”

"Da."

— A cântat el la vioară pentru tine?

"Desigur că nu."

„Păi, măcar a jucat bine? Adică profesional? Un om de știință care cântă la vioară mi se pare destul de ciudat.”

„Nu știu, nu am avut prea multe șanse să-l aud cântând, probabil că a jucat bine, dar nu asta este problema.”

„Am văzut fotografii cu profesorul Wagner. Este un bărbat foarte arătos.”

„Și ce dacă? Ce legătură are asta cu mine?”

„Este un bărbat arătos, dar nu-i așa?”

„Ar putea fi... Deci?”

„Păi, ai fost cu el la Șile?”

„Da.”

„De ce ai vrut să mergi la Șile într-o zi de iarnă?”

„Nu am vrut să merg, el a făcut-o. A avut de-a face cu ceva din trecutul lui. L-am luat în mașina rectorului și Süleyman a condus.

— Dar ai fost singur câteva ore la motelul Mării Negre.

„Da, vechiul Mercedes al rectorului s-a stricat, așa cum se întâmplă adesea. Süleyman a mers să ia un mecanic de la Șile. Nu am vrut să așteptăm afară în frig.”

„Süleyman a venit mai târziu.”

„Da.”

„Îmi pare rău că vă întreb asta, dar este adevărat că v-a văzut pe amândoi goi goi în pat?”

Ei bine, asta nu l-am putut explica. Dacă aș spune că l-am dezbrăcat și l-am ținut de corpul meu pe jumătate gol pentru a-l împiedica să înghețe, că am făcut-o doar pentru a-i salva viața, nimeni nu m-ar crede.

Pentru ca reporterul să se întrebe de ce m-am oprit, m-am comportat ca și cum întrebarea m-ar fi enervat – ca și când m-aș fi oprit pentru a-mi controla furia.

„Nu! Ce pat?”

„Cu alte cuvinte, spui că nu s-a întâmplat așa ceva.”

„Nu a fost!”

„BINE. Atât avem nevoie”

Am oprit-o la ușă, am luat-o de mână și am privit-o în ochi.

— Acum uite, am spus. „Amândoi suntem femei. Știm cum sunt privite femeile în această țară, în special divorțatele ca mine. Am un fiu de paisprezece ani. Vă cer ca femeie să îndreptați acest lucru. Jur că toate acestea sunt calomnii.”

Reporterul mi-a aruncat o privire compătimitoare. Era genul de femeie care părea mereu grăbită, dar în acel moment a încetinit. — Nu-ți face griji, spuse ea. „Am înțeles. Voi face tot ce pot.”

După ce au plecat, m-am simțit puțin mai relaxat. Totul avea să fie îndreptat până mâine.

Am sunat-o pe mama și i-am spus că ziarul va tipări partea mea a poveștii. Apoi, făcând un efort să-mi controlez furia, l-am sunat pe Ahmet.

„Tu ești cel căruia ar trebui să-i fie rușine, atacându-mă așa din cauza unor calomnii pe care le citești în ziar. Cumpără ziarul mâine și citește-o.”

Am închis înainte ca el să poată răspunde.

După aceea l-am sunat pe Tarık și apoi pe Filiz. Le-am spus amândoi ce s-a întâmplat. Apoi a venit timpul pentru ultimul și cel mai dificil apel telefonic. Am sunat la rectorat. L-am rugat pe Neylan să mă pună în legătură cu rectorul. M-a făcut să aștept și apoi a spus că rectorul era ocupat și nu poate vorbi cu mine.

Le-am spus același lucru de multe ori oamenilor de care dorea să scape. Nu avea de gând să-mi vorbească.

L-am sunat pe secretarul general pe mobil și mi-a răspuns.

„Cineva răspândește bârfe rău intenționate despre mine și vreau să intru și să îndrept lucrurile.”

— Nu ești bolnavă, doamnă Duran? întrebă el disprețuitor.

"Da, sunt. În alte circumstanțe, nu mi-aș părăsi patul, dar trebuie să-mi șterg numele. În plus, ziarul va spune povestea adevărată mâine.”

„Știți că am deschis o anchetă administrativă în această chestiune?”

„Știu, am citit declarația ta. De aceea vreau să vin să explic, să vă spun ce s-a întâmplat cu adevărat.”

„Fă asta, dar mai întâi, permiteți-mi să vă avertizez că nu va fi ușor. Există o mulțime de dovezi împotriva ta.”

„Ceea ce numiți dovezi nu înseamnă altceva decât minciunile lui Süleyman.”

„Nu sunt doar dovezile lui.”

„Ce alte dovezi ar putea fi?”

„Băiatul care a lucrat la motelul Mării Negre. Chelnerii de la Pera Palas, oamenii de serviciu de la recepție și room service, chiar și İlyas!”

Am fost surprins. Lucrurile arătau rău pentru mine. Ei legau motelul Black Sea cu cinele de la Hotelul Pera Palas și cu noaptea pe care am petrecut-o în camera lui Max. Atunci nimic din ce am spus nu va schimba cuiva părerea. Totuși, nu am avut de ales decât să încerc tot ce pot.

„Când ar trebui să intru?”

"Mâine dimineată. Rectorul este furios și vrea să se rezolve cât mai curând posibil."

Am închis.

Am inteles. Au decis deja să mă concedieze, iar ancheta a fost doar o formalitate.

Am început să mă chinui cu disperare, ca un animal prins, să mă gândesc la o cale de ieșire din această mizerie și să raționalizez situația în care mă aflam.

Nu a contat atât de mult dacă am fost concediat. Aș putea găsi un alt loc de muncă, poate chiar un loc de muncă mai bun. Oricum eram nefericit acolo de ceva vreme. În plus, Tarık a spus că am câștigat destul de mulți bani la bursă. Atâta timp cât ziarul a prezentat convingător partea mea a poveștii și mi-a șters numele, nu a fost nicio problemă. O schimbare semnificativă în viața mea mi-ar putea face bine. M-aș putea muta într-un alt oraș, poate chiar într-o altă țară. Mi-am tot spus același lucru iar și iar în moduri diferite și, pe măsură ce făceam asta, am simțit o dorință crescândă de a lăsa această viață mult în urmă.

Soneria a sunat. Era Kerem și, de îndată ce l-am văzut, mi-am dat seama că mă înșelasem. Nu eram liber să iau și să merg oriunde voiam. Am fost legat aici. am fost prins în capcană.

Mi-am putut da seama imediat din atitudinea lui Kerem că nu avea idee despre ce se întâmplă. Nu am pornit televizorul după cină, în cazul în care un program de știri sau un talk-show ar putea menționa povestea. Toată lumea iubea un pic de bârfă succulentă.

Kerem nu a vizitat niciodată site-uri de știri de pe web, dar în caz că l-am rugat să caute accesul online la arhivele din Bad Arolsen și să văd dacă poate găsi ceva despre Scurla și Wagner. Era nerăbdător să încerce și s-a apucat.

Ce relație ciudată a existat între cuvântul scris și viața oamenilor. La fel ca zborul, scrisul este ceva inventat și nu face parte din ordinea naturală. Prin urmare, de multe ori ne este la fel de speriat de cuvântul scris precum ne este de zbor. Claude Lévi-Strauss a mers până la a asocia regresul omenirii cu inventarea cuvântului scris.

Cele mai inocente dintre acțiunile umane puteau căpăta un aer sinistru atunci când sunt exprimate în cuvinte, mai ales când au devenit știri. Seara ai putea să pleci de acasă, să te întâlnești cu un prieten în Beyoğlu, să iei cina la Rejans și să te întorci acasă. Nimic nu poate fi mai natural. Dar atunci când un articol de ziar sau un raport al poliției descriu aceleași evenimente, acestea ar putea părea incriminatoare.

„Subiectul a părăsit casa la 19:14, s-a urcat într-un taxi, numărul de licență 34 AF 6781 și s-a dus la Taksim. Subiectul a continuat pe

bulevardul Istiklal și a întâlnit o altă persoană în fața consulatului francez. Au mers de-a lungul bulevardului până la un restaurant numit Rejans, fondat de emigranții ruși. Două ore mai târziu s-au despărțit în fața restaurantului. Subiectul a mers apoi la Taksim, unde a intrat într-un taxi cu numărul de licență 34 ZD 2645 și a ajuns acasă la 23:27.”

Cuvântul scris ar putea implica vinovăție și poate distruge reputația unei persoane. Un film cu același incident ar arăta cât de banal era, ar arăta expresiile feței și glumele prietenești și ar reflecta inofensiunea întâlnirii. Dar cuvântul scris putea fi încărcat cu insinuare și poate implica semnificație acolo unde nu exista.

Desigur, era o sabie cu două tăișuri, iar cuvântul scris putea avea o influență atât pozitivă, cât și distructivă, putea clarifica neînțelegerile și putea elucida. Depindea cine scria ce și de ce. La urma urmei, atât Hitler, cât și Tolstoi au scris cărți. Chiar și cuvântul lui Dumnezeu este transmis prin scris. Dar atunci, nu a existat Dumnezeu înainte de inventarea scrisului?

M-am culcat și m-am ghemuit sub pilota. M-am simțit profund rănit și profund speriat. Mă simțeam așa cum mă simțeam când eram o fetiță când eram îngrozită noaptea de o umbră în mișcare sau de o scândură scârțâitoare și mă grăbeam în camera bunicii pentru confort și liniște.

Dar acum trebuia să înfrunt monștrii singură, fără ca bunica să-mi mângâie părul și să mă facă să mă simt în siguranță.

CAPITOLUL 17

M

-am trezit înainte de zori după un somn neliniștit și agitat. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să mă grăbesc la ușă să văd dacă a sosit hârtia. Nu a avut.

M-am întors în pat, dar nu era vorba de somn. Eram prea agitat. Apoi mi-am adus aminte de pastile. De ce nu m-am gândit la ei aseară? Filiz îmi spusese să iau un sfert de pastilă, dar am luat jumătate. Nu credeam că nici măcar asta mă va putea calma.

M-am dus și am mai căutat ziarul de trei ori. Apoi am auzit pașii portarului în timp ce mergea încet din ușă în ușă. Am așteptat înăuntru și l-am auzit făcând o pauză în fața ușii mele și apoi mergând mai departe. Am așteptat până l-am auzit îndreptându-se sus, apoi am deschis ușa și am luat hârtia.

Nu era nimic despre mine pe prima pagină, dar am rămas uluit să văd o poză mare cu mine pe a doua pagină. Mă uitam la aparatul de fotografiat cu un zâmbet timid, iar legenda scria: „Era un bărbat foarte arătos”.

Și sub aceasta, „Femeia din centrul scandalului universitar”.

Era și o fotografie a lui Max.

Am fost citat că am spus: „Era un bărbat arătos. A cântat frumos la vioară.”

Eram furios. Am luat imediat telefonul și am sunat-o pe Sibel, reporterul care mă intervievase. Mi-au spus că nu a intrat încă. Am sunat la fiecare zece minute. A patra oară și-a răspuns singură. am strigat eu cu toata vocea.

„Cum poți să-mi faci asta? Asta ti-am spus? O să vorbesc cu avocatul meu și voi obține o hotărâre judecătorească pentru o retragere.”

Eram atât de furios încât nu puteam controla tonul vocii mele sau ceea ce spuneam.

Citatele și imaginile erau atât de abil de manipulare, încât au pictat o imagine a unui funcționar de universitate curvă având o aventură cu un profesor în vârstă, romantic, care cânta la vioară. De asemenea, au insistat să sublinieze că am divorțat.

După un timp l-am auzit pe reporter spunând: „Îmi pare rău. Ai dreptate – și eu am fost foarte supărat. Chiar cred că ar trebui să lupți cu asta.”

„Atunci de ce ai scris un articol atât de distorsionat?”

„Crede-mă, nu sunt responsabil. Am notat ceea ce ai spus și l-am înmănat, asta-i tot. Titlul meu a fost: „Totul este calomnie!”.

„Ei bine, ce s-a întâmplat atunci?”

Cu voce joasă, ea a spus: „Asta a vrut editorul. Sunt doar un reporter modest. Nu pot să decid ce imprimă.”

„Dar de ce merg după mine? Nu au ei nicio considerație pentru adevăr?”

„Ai dreptate. Vă rog să credeți că îmi pare cu adevărat rău. Cred că ar trebui să-i duci în instanță.” Ea a spus asta foarte încet și am crezut că a vorbit serios.

„Îmi pare rău că am țipat la tine.”

„E bine. Am înțeles.”

Când am închis, am fost surprins de vocea lui Kerem.

„Ce s-a întâmplat? La cine strigai?”

„Nu-i nimic”, am spus. „Sunt niște probleme la serviciu și... Haide, pregătesc micul dejun.”

După ce l-am trimis pe Kerem, l-am sunat pe Tarık. I-am spus ce sa întâmplat, ce a făcut editorul și i-am spus că am nevoie de un avocat.

Mi-a spus să fiu calmă și să nu intru în panică. Avea să găsească un avocat și avea și prieteni la ziar. Le-ar cere să retragă articolul și să-și imprime scuze.

„Doar stai acolo. Va fi un scandal mai mare săptămâna viitoare și altul în săptămâna următoare, iar într-o lună nimeni nu-și va aminti.”

„Dar rudele mele, vecinii mei și colegii mei își vor aminti. În plus, nu pot să accept asta doar întinsă. Nu au dreptul să-mi facă asta.”

„Acesta nu este nimic, lucruri mult mai rele se întâmplă în această țară în fiecare zi. Ucigașii sunt eliberați; violatorii sunt închiși timp de un an sau doi și apoi sunt eliberați. Reporterii sunt puși în închisoare sub acuzații false. Scriitorii sunt închiși pentru trădare pentru cărți pe care nici măcar nu le-au publicat. Oamenii sunt puși în judecată pentru apartenența la organizații care nu există. Premierul închide toate teatrele publice din țară pentru că fiicei lui nu i-a plăcut o piesă pe care a văzut-o. Aș putea continua și mai departe.”

Nu mi-a micșorat situația. Încerca doar să o pună în perspectivă, dar asta nu m-a făcut să mă simt mai bine.

„Nu ai vorbi așa dacă ai fi în locul meu.”

„Ai dreptate, dar asta nu face ceea ce spun eu să fie mai puțin adevărat.”

După o lungă tăcere, a spus: „Am putea ține o conferință de presă dacă doriți. Aș putea spune, „e logodnica mea, o cred, nu ar face așa ceva.” Ne-am putea ține de mână și zâmbim dulce pentru camere.”

„Nu, mulțumesc, nu mă văd făcând asta. Și probabil ar înrăutăți lucrurile.”

„Ce faceți azi?”

— Mă duc la universitate, am spus. „Au început o anchetă administrativă.”

„Sună-mă mai târziu și voi aranja o întâlnire cu un avocat. Putem da în judecată și universitatea, dacă trebuie.”

Nu mă așteptam să fie atât de amabil și de sprijin. Abia atunci când ai necazuri afli cine sunt prietenii tăi adevărați. Dar lucrurile nu erau atât de clare pe cât credea Tarık. Martorii puteau depune mărturie că eram pe jumătate goală în pat cu Max, că am luat masa împreună, că am primit băuturi în camera lui și că am petrecut noaptea cu el acolo. Știam că sunt nevinovat, dar cum aș putea dovedi asta?

M-am îmbrăcat, alegând o ținută foarte simplă și sobră și am mers la universitate. Sedativul mă calmase puțin. Eram pregătită pentru privirile voalate, zâmbetele și șoaptele.

M-am dus direct în camera secretarului general. De data asta nu s-a uitat la sânii mei. A făcut tot posibilul să fie foarte sever.

— Stai jos, doamnă Duran. Ați pus universitatea noastră într-o poziție foarte dificilă.”

„Nu, nu accept asta. Ceea ce a tipărit ziarul a fost o minciună. Nu am greșit cu nimic.”

Secretarul general m-a dus la rectorat. Am trecut pe lângă oamenii din biroul exterior cu capul sus.

Rectorul era foarte distant. Mai erau câțiva membri ai facultății în biroul lui.

Secretarul general a spus: „Dna. Duran neagă totul. Ea spune că totul este calomnie.”

Rectorul i-a cerut secretarului privat să-l sune pe Süleyman, iar acesta a intrat în birou, stânjenit de rușine. A așteptat cu mâinile strânse în fața lui. Nu s-a uitat deloc la mine.

Rectorul a spus: „Dna. Duran spune că minți. Spune-ne ce ai văzut.”

„Jur, jur pe Dumnezeu, să fiu doborât dacă...”

„Nu mai înjuri și spune-ne ce ai văzut.”

„În ziua aceea am plecat spre Șile înainte de răsăritul soarelui. Omul acela a început să cânte la vioară la malul mării. Am crezut că a înnebunit. Apoi l-am adus la hotel ca să nu înghețe. Mașina se stricase. Am fost la Șile să caut un mecanic. Când m-am întors aproximativ trei ore mai târziu, i-am văzut pe cei doi goi în pat.”

Rectorul s-a întors spre mine. „Ce zici de asta?”

„Este adevărat, domnule.”

Se așteptau la o negare categoric și au fost complet surprinși.

"Ce vrei să spui?"

„Tot ce spune el este adevărat.”

S-au uitat unul la altul surprinși.

„În acest caz, îți recunoști conduita greșită!”

„Nu, nu sunt vinovat.”

"Explica-te."

„Rezumatul incidentului este corect, dar interpretarea este greșită.”

— Te-ai băgat sau nu în pat cu profesorul Wagner?

„Am făcut-o, dar nu în modul în care vrei să spui.”

„Ei bine, atunci în ce fel?”

„Ziua în care a vrut să mergem la Șile pentru a retrăi o veche amintire a fost cea mai rece zi din an. Vă rugăm să vă amintiți 24 februarie. Imaginează-ți cât de mult mai frig era pe coasta Mării Negre. Profesorul stătea de mult pe țărm și risca moartea sigură. L-am târât în mașină, dar s-a stricat. Nici încălzitorul nu funcționa. Așa că l-am târât pe profesor la un motel de pe deal. Nici acolo nu era încălzire. Când l-am pus pe pat și l-am acoperit, era mov. Mâinile îi erau rigide. Am crezut că o să moară.”

În momentul în care m-am oprit, mi-am dat seama că nu era momentul să mă opresc, așa că am continuat.

„M-am băgat în pat să-l încălzesc cu căldura corpului meu. A mers; i-a salvat viața. Süleyman ne-a abandonat acolo și s-ar putea să fi murit totuși, dar am reușit să fac pe cineva să-l ducă la spital. Puteți verifica la spital, rapoartele lor vor arăta că a fost expus la frig extrem. Am făcut tot ce am putut pentru a împiedica oaspetele nostru să moară de expunere. De asta sunt tot ceea ce sunt vinovat.”

Toți s-au uitat din nou unul la altul; rectorul începu să mâzgăliască pe hârtia din fața lui. Au fost surprinși și nu au știut ce să spună.

— Mai este un lucru, domnule, am spus.

"Ce este?" a întrebat rectorul,

„Süleyman, adică, șoferul tău, a vrut să te rog să-l angajezi pe vărul lui. Când am refuzat să fac asta, el a fost supărat și a vrut să se

răzbune. El este, de asemenea, vinovat de o altă infracțiune.”

„Ce supărare ar fi asta?”

„Profesorul și-a lăsat vioara antică în Mercedes. Când l-am întrebat despre asta, mi-a spus că nu era acolo. Ilyas poate confirma acest lucru. Ne-am dus la atelierul mecanicului și am găsit vioara ascunsă în mod deliberat în portbagaj. Am putut să-l aducem înapoi profesorului Wagner. Iată cardul mecanicului Riza, el poate confirma povestea.”

Am lăsat cardul pe biroul rectorului.

Am simțit că aș îndrepta totul, ca și cum aș fi fost îndreptățit. Între timp, Süleyman părea îngrozit.

„Ați luat cuvântul unui om necinstit și al unui ziar senzationalist în detrimentul unui angajat loial, cu un lung record de servicii onorabile. Sunt un cetățean respectabil și o mamă, mama mea este o profesoară pensionară, iar tatăl meu este angajat al băncii pensionar. Nu pot să cred că m-ai trata așa.”

În mod evident, rectorul se răzgândise. Era pe cale să se ridice și să-mi ceară scuze. Dar apoi, exact când am crezut că întregul coșmar s-a terminat, a intervenit secretarul general.

— Pot să vă pun o întrebare, doamnă Duran?

"Desigur."

„Când profesorul a fost eliberat din spital, era sănătos, nu-i așa?”

"Da."

„Și încălzirea centrală din Pera Palas funcționa.”

Știam unde se duce cu asta.

"Era."

„Cu alte cuvinte, profesorul nu îngheța ca la Șile.”

„Nu, nu era.”

„Ei bine, în cazul ăsta de ce ai ales să petreci noaptea în camera lui, în patul lui? Ai încercat să-i salvezi viața din nou?”

"Nu."

— Ai comandat o sticlă de coniac Martell pentru a-l încălzi și mai mult pe profesor?

„Pot să explic totul. Profesorul a trăit niște experiențe foarte traumatizante când a fost la Istanbul. Voia să vorbească despre ei; avea nevoie de cineva care să-i audă povestea. Eu doar ascultam.”

De data aceasta, secretarul general s-a uitat deschis la sânii mei și a râs: „A fost foarte generos din partea ta”.

Toți ceilalți, cu excepția rectorului, au râs și ei. Rectorul mi s-a părut înțelegător și a crezut că spun adevărul, dar nu putea spune nimic.

Am știut atunci că pierdusem, că nu aveau de gând să ia în serios nimic din ce am spus.

Rectorul a spus: „Îmi pare foarte rău, doamnă Duran, dar după toate acestea nu văd cum putem lucra împreună. Apreciez munca pe care ai făcut-o în timpul petrecut aici. Ai prefera să demisionezi sau să fii demis pentru neclintire morală?”

Părea că nu există niciun motiv să mă opresc și să luăm în considerare acest lucru, așa că mi-am dat răspunsul imediat.

„Îmi voi trimite imediat scrisoarea de demisie.”

Rectorul aruncă o privire rapidă către ceilalți.

„Această ședință este amânată.”

M-am dus direct la birou, m-am așezat la computer și am scris: „Îmi dau demisia din funcția de la universitate din cauza victimizării bazate pe calomnie și a lipsei de sprijin din partea administrației universității. Am tipărit scrisoarea, am semnat-o și am lăsat-o pe birou. Mi-am împachetat toate lucrurile, câteva cărți, o poză cu Kerem și diversele șocuri care se acumulaseră de-a lungul anilor și am părăsit clădirea fără să-mi iau rămas bun de la nimeni.

Erau câțiva oameni, ca Nermin în arhive, cărora mi-aș fi dorit să le iau rămas bun, dar nu am avut puterea. Era tot ce puteam să fac să nu plâng. Dar odată ce m-am urcat într-un taxi, nu m-am mai putut abține și am izbucnit în plâns.

Bietul șofer nu știa ce să facă.

„Nu vă faceți griji, va trece. Moartea este singurul lucru pentru care nu putem găsi un remediu.”

Când treceam pe lângă Gara Sirkeci, mă mai calmasem puțin și nu mai plâng.

Șoferul s-a întors spre mine și a spus: „Pot să mă opresc și să-ți aduc niște ceai dacă vrei”.

„Mulțumesc, ești foarte amabil din partea ta, dar nu este necesar.”

În timp ce traversam Podul Galata spre Karaköy, am urmărit zeci de feriboturi care veneau și pleacă, cu stoluri de pescăruși în urma lor. Erau zeci de bărci ancorate la cheu care vindeau pește la grătar, iar șoferul s-a întors spre mine: „Aș putea să mă opresc și să-ți aduc un sandwich cu pește, care s-ar putea să te facă să te simți mai bine. Nu vă faceți griji, voi opri contorul.”

„Îți mulțumesc din nou, sunt foarte atent din partea ta, dar chiar mi-ar plăcea să ajung acasă cât mai repede posibil.”

În cultura noastră, mâncarea este remediu pentru orice, iar oferirea de mâncare este uneori singurul mod în care oamenii știu să-și exprime simpatia și să ofere condoleanțe. Când bunica mea a murit în Antakya, vecinii nu ne-au permis să gătim acasă și ne-au

adus pe rând mâncare. Mâncarea a fost mâncată „pentru sufletele celor plecați”, ca și cum le-ar fi făcut ceva bine.

Când am ajuns acasă, șoferul nu a vrut să accepte bani.

„Nu pot accepta bani de la cineva care este îndurerat. Vă rog, permiteți-mi să vă arăt această bunătate.”

Nu avea idee de ce eram atât de supărat și nu voia să știe. Tot ceea ce conta pentru el era că eram într-o stare de durere. Am făcut tot posibilul să plătesc tariful, dar el a refuzat să o accepte.

L-am sunat pe Tarik imediat și a venit și m-a luat cu Jaguarul lui. Îmi puteam imagina vecinii gândindu-se că s-a mutat direct de la acel profesor în vârstă la acest tânăr bogat.

M-a dus la unul dintre cele mai elegante și mai scumpe restaurante din oraș. I-am spus că nu vreau să merg acolo, că nu am chef de așa ceva, dar a insistat. Ospătarul-șef l-a cunoscut și i s-a adresat pe nume și ne-a condus la una dintre cele mai bune mese. Când au sosit meniurile enorme, i-am spus lui Tarik să comandă pentru mine, iar el a comandat foarte bine. Mi-a spus că trebuie să mănânc și să-mi păstrez puterea. Atitudinea lui nu era diferită de cea a șoferului de taxi, cu excepția faptului că orizonturile șoferului se extindeau doar la un sandviș cu pește dintr-o barcă cu vâsle, în timp ce Tarik își putea permite acest loc.

Restaurantul era de obicei plin – oamenii așteptau adesea o săptămână pentru o rezervare – dar astăzi era relativ gol. Criza economică a lovit genul de oameni care puteau veni aici, iar cei care mai aveau bani nu voiau să fie văzuți ca vinovați de consum evident.

Mâncarea, împrejurimile și conversația lui Tarik mi-au luat puțin mintea de la lucruri, dar durerea era încă acolo și, din când în când, ieșea la suprafață.

La un moment dat l-am întrebat pe Tarik dacă mi-a găsit un avocat bun.

— Te-ai mai liniștit puțin? el a întrebat.

„Ce vrei să spui, ‘te-ai liniștit?’ Tocmai am fost concediat, ziarul m-a umilit în fața întregii națiuni și nu știu ce o să-i spun fiului meu. Cum ma pot calma?”

„Trebuie să mă ascuți calm”, a spus el. „Nu am vorbit cu un avocat.”

„Ce?”

„Pentru că un avocat nu este ceea ce ai nevoie.”

„Măcar aş putea dezvălui ziarul pentru minciună, aş putea să-i fac să tipărească o retragere și să-i dea în judecată pentru defăimarea caracterului.”

Chelnerul ne-a întrebat dacă totul a fost mulțumit de noi, iar noi i-am mulțumit și i-am spus că este. Am băut apă pentru că nu am vrut să amestec Lexatonil cu alcool.

"Uite. Să presupunem că am consultat un avocat. Și a pregătit o declarație pe propria răspundere. Ar merge în instanță și ar putea decide în favoarea ta. În acest moment, ziarul ar putea alege să imprime o retractare."

„Ce vrei să spui că ar putea alege?”

„Li se permite să întârzie o sută de zile. Chiar dacă ar fi tipărit o retragere, nu ar face diferență. Ar plăti o mică amendă, iar peste câteva luni toată lumea va fi amintită de poveste și va apărea din nou la știri.”

„Ce zici să dai în judecată pentru daune cauzate de defăimarea caracterului?”

„Așa cum funcționează sistemul juridic aici, cazul ar putea dura cel puțin cinci ani. Atunci ar putea face recurs. Dacă instanța de apel respinge cazul, totul ar începe din nou de la început.”

„Este chiar atât de fără speranță?”

"Din pacate, da. Instanțele au un număr atât de întârziat de cauze încât sistemul abia mai funcționează. Vă sfătuiesc să renunțați la el. Pur și simplu te va epuiza și de fiecare dată când vei apărea în instanță vei fi din nou la știri."

„Cum poate cineva în această țară să obțină vreodată dreptate?”

„Nu pot. Sunt cazuri care au durat atât de mult încât infractorii scapă din cauza termenului de prescripție. Cunoscut cazuri care au durat treizeci de ani.”

"Treizeci de ani?"

„Da, treizeci de ani.”

Eram atât de descurajat de ceea ce spusese, încât abia puteam să mănânc.

„Deci ce am de gând să fac?”

„Mai întâi poți să nu te mai joci cu furculița și să termini cina. Apoi te vei duce acasă și vei dormi bine.”

"Atunci ce?"

„Mâine va apărea un articol în ziar care te va apăra și va spune partea ta a poveștii.”

— Ai vorbit cu prietenul tău?

"Da. Luați-o mai ușor și ne vom gândi ce să facem mai târziu. Vrei niște panna cotta?"

"Nu."

„Tiramisu?”

„Nu”, am spus și am râs.

"De ce râzi?"

„Toată lumea încearcă să mă facă să mănânc astăzi. Mai fac bani?"

"Desigur."

„Bine, o să am nevoie de el pentru că nu voi mai primi un cec de plată."

"Nu vă faceți griji. Există o mulțime de locuri de muncă pe care le poți obține."

Când am ajuns acasă, am stat puțin pe canapea și m-am gândit la lucruri. Sprijinul lui Tarık mi-a făcut o lume de bine. S-ar putea să fie un spectacol cu mașina lui scumpă, hainele și ceasurile; era un playboy, nu chiar genul meu, și nu împărtășeam aceleași valori, dar avea o inimă bună și era un prieten bun și i-am fost foarte recunoscător.

Nu aveam de gând să-i spun nimic lui Kerem decât dacă auzise deja. Aș vorbi cu el după ce următorul articol va fi publicat, dacă de fapt a fost. Nu prea credeam că va fi, dar Tarık părea destul de încrezător că va fi.

Mă duc să dorm pe canapea și în visele mele este un cutremur. Canapea tremură atât de tare încât aproape cad. Acesta, m-am gândit, este cel mare. Întregul oraș va fi distrus și toți vor fi uciși: oamenii de la universitate și cei de la ziar. După aceasta, nimic nu va mai conta.

—

Cineva mă bate pe umăr.

„Doamnă, vă rog să vă puneți centura de siguranță."

Sunt Renata, stewardesa care m-a ajutat mai devreme.

„Trăim niște turbulențe."

Adormit îmi pun cureaua. Uriașul avion continuă să tremure. Până și dulapurile de deasupra capetelor noastre scârțâie. adormisesem. Între timp s-au deschis jaluzelele. Este luminos în interiorul avionului. Pasagerii au o tavă de mic dejun în fața lor și se țin de sucul de portocale, cafeaua sau ceaiul pentru a nu se vărsa. Însoțitorii de bord au încetat să mai servească. Cuplul care se ghemuiau sub pătură s-a trezit dintr-un somn adânc și fericit. Fețele lor strălucesc și se privesc unul în ochii celuilalt.

„Oh, acel somn frumos al tinereții." Cine a spus asta? Max, desigur.

Mi-a trimis un e-mail. Mi-a spus că a avut o călătorie confortabilă, că nu va uita niciodată săptămâna petrecută cu mine la Istanbul și

m-a întrebat cum sunt. I-am răspuns scurt că sunt bine și nu am menționat problemele în care m-a băgat.

CAPITOLUL 18

A

m folosit medicamentul ca să mă ajute să dorm din nou, iar când m-am trezit a doua zi dimineată, toate articulațiile mă dureau, probabil din cauza tensiunii pe care o simțeam. Am simțit, de asemenea, un sentiment de întuneric și de moarte, un sentiment că ceva nu era în regulă. Apoi, încet, mi-am amintit tot ce se întâmplase și durerea și disperarea au ieșit la suprafață.

M-am forțat să mă dau jos din pat și m-am dus șchiopătând la ușă să iau ziarul, apoi am întors paginile cu speranță. Nu era nimic pe a doua pagină, sau pe a treia, a patra, a cincea sau a șasea... Am tot întors paginile. Eram pe punctul de a renunța la speranță când am văzut un mic articol pe pagina doisprezece.

SCANDALUL UNIVERSITAR FEMEILE SUNT CĂ ESTE NEVINĂ

A existat o nouă evoluție ieri în scandalul care a zguduit Universitatea din Istanbul în urmă cu două zile. Maya Duran, ofițerul de relații publice care a fost acuzat că a purtat o relație ilegală cu profesorul vizitator Maximilian Wagner, a declarat că acuzațiile sunt false.

Duran a spus că „nu a fost nimic nepotrivit sau neprofesional în relația mea cu profesorul Wagner și toate sugestiile contrare sunt calomnii răutăcioase și evident absurde. Profesorul Wagner, care are o vârstă înaintată și a ocupat de mulți ani o funcție la una dintre cele mai importante universități din lume, este foarte respectat atât pentru munca sa, cât și pentru caracterul său exemplar, precum și pentru palmaresul meu ca angajat loial, onest și sânguincios. de la Universitatea din Istanbul vorbește de la sine. Sunt o bună mamă turcă și un cetățean turc onest și sunt revoltată de aceste acuzații pline de rău.”

Am fost uluit. Cu siguranță am fost mulțumit că au publicat articolul, dar nu am spus niciodată ceea ce m-au citat pe mine. Dăduseră declarației mele inventate o înclinație patriotică pentru a-i atrage pe cititorii lor. Nici ei nu au menționat că am fost concediat de

la universitate. Ce instrument puternic era presa; ar putea să te distrugă sau să te facă un erou.

Apoi am observat o poză chiar sub articol și am fost uimit de cât de mult seamănă cu Ahmet. M-am uitat mai atent și am fost uimit să realizez că era de fapt Ahmet, fostul meu soț.

Am fost surprins că nu l-am recunoscut imediat. Acolo era, așezat cu același reporter care mă interviewase, aceiași ochi închiși, aceeași tunsoare, deși părul începea să se rarească. Îl cunoscusem atât de bine odată, dar în același timp simțeam că mă uit la poza unui străin. Poate că expresia feței lui l-a făcut să pară diferit, o expresie pe care nu-mi aminteam să fi văzut vreodată.

Camera îl surprinse în timp ce vorbea. Avea gura parțial deschisă și avea o ușoară încruntare, iar în ochi avea ceva ce îl făcea să pară puternic și hotărât. Sub imagine erau o legendă și o scurtă declarație.

SPRIJIN DIN FOSTUL SOȚ AL MAYEI DURAN

Ahmet Baltaci respinge acuzațiile la adresa lui Maya Duran, de care a divorțat în urmă cu opt ani.

„O cunosc foarte bine pe Maya și am fost în contact regulat cu ea de la divorțul nostru. Nimeni care o cunoaște nu ar crede aceste acuzații. Este o mamă bună și are un caracter puternic și sincer. De asemenea, este o femeie cu principii puternice și s-a comportat întotdeauna cu cea mai mare responsabilitate. Bineînțeles că am avut diferențe, dar nu ezit nicio clipă să spun că aceste acuzații sunt absurde.

„Maya Duran este o femeie liberă, iar alegerea ei partenerului nu mă interesează nici pentru mine, nici pentru public. Cu toate acestea, este de neconceput că ea ar avea o aventură ilegală cu cineva de o vârstă atât de înaintată pe care o întâlnise cu doar câteva zile mai devreme în calitate oficială. Pur și simplu nu cred. Adică, știu că nu este adevărat.”

Nu-mi venea să cred că acesta era Ahmet. Oare editorii i-au modificat declarația, așa cum au făcut-o pe a mea? Pur și simplu nu suna ca Ahmet. Nu l-am auzit niciodată vorbind cu atâta încredere și hotărâre.

Am pus jos hârtia și am ridicat telefonul, am căutat numărul pe care l-am sunat zilele trecute și l-am găsit.

„Bună, pot să vorbesc cu Sibel, te rog?”

"Da vorbind."

„Bună, sunt Maya. Maya Du...”

„Oh, bună, Maya! Ai citit-o?”

Părea mândră și părea să creadă că am sunat să-i mulțumesc.

„Da, și am vrut să te întreb ceva. Cum ai pus mâna pe fostul meu soț?”

„Așa cum te-am pus mâna pe tine. L-am sunat. Prima dată când am sunat, părea să se întâmple ceva în fundal, era mult zgomot, dar nu puteam desluși ce era. Pur și simplu a spus ceva ce nu am putut să-l înțeleg și a refuzat să fiu intervievat.”

„Dar desigur că nu ai renunțat.”

„Nu, nu a fost așa. Să-ți spun adevărul, m-am gândit să-i iau un interviu pentru că simțeam că-ți sunt dator și mă gândeam că ar putea spune ceva care să te susțină. Dar când a refuzat, am lăsat-o. Dar apoi m-a sunat o oră mai târziu de la un alt număr și a spus că este gata să vorbească cu mine.

„Ce ciudat!”

"De ce ești surprins?"

„Nu este ceea ce m-aș fi așteptat de la el.”

„Ca să spun adevărul, am avut impresia că făcea ceva în afara caracterului. Nu pot pune degetul pe ea, poate a fost modul în care a reușit să fie calm și furios în același timp.”

„Crezi că era supărat pentru știri sau pentru altceva?”

„Chiar nu aș putea spune.”

„Bine, nu te voi reține. Aș dori doar să știu dacă a spus cu adevărat ceea ce ai scris sau dacă unul dintre editori i-a modificat declarația.”

„Ceea ce au tipărit a fost exact ceea ce a spus el, cuvânt cu cuvânt. Să spun adevărul, nu credeam că o vor folosi, dar au făcut-o.”

"Mulțumesc foarte mult. Ai fost de mare ajutor."

„Nu, deloc, doar încerc să-mi fac treaba.”

După ce am închis, am citit din nou declarația lui Ahmet. Ce îl făcuse să se schimbe atât de dramatic și atât de brusc?

Am ridicat telefonul, am ezitat o vreme, apoi am sunat în cele din urmă. A sunat mult timp și eram pe cale să renunț când o femeie a răspuns.

„Oh, îmi pare rău, îl sunam pe Ahmet.”

„Eu sunt mama lui, Maya ești tu?”

Abia atunci am recunoscut vocea fostei mele soacre. Speram să nu fi părut lipsită de respect. Cel mai bun lucru a fost să fii simplu.

"Ce mai faci?"

"Sunt bine, mulțumesc. Ce mai faci?"

„Mulțumesc, și eu sunt bine.”

Urmă o tăcere scurtă și oarecum încordată. Apoi a spus: „Ahmet nu este aici. A venit să ne vadă ieri și și-a uitat telefonul.”

„Nu pare să nu se întoarcă să-și ia telefonul.”

„Ei bine, a avut un pic de dezacord cu tatăl său și... O să fie în regulă, va veni să-l ia când se va răcori.”

Pur și simplu nu mi-l puteam imagina pe Ahmet certându-se cu tatăl său. De obicei îi era frică să-și privească tatăl în față și nu putea vorbi cu el fără să se bâlbâie.

„Stăteam împreună când a sunat telefonul lui Ahmet. A fost un reporter de ziar care a vrut să-i ia un interviu. Ahmet a intrat în panică. Devine mereu nervos când vorbește la telefon când tatăl său este la îndemână. A spus că nu vrea să vorbească și a închis. Dar tatăl lui a început să mormăie despre, ei bine, despre... știi... ăă... și nu a lăsat problema să cadă.

„Înțeleg lucrurile pe care le-a spus ziarul despre mine zilele trecute.”

„Da. Oricum, ei bine, după aceea Ahmet tocmai a plecat și și-a uitat telefonul.”

— Și nu s-a întors să-l ia?

„A sunat aproximativ o oră mai târziu. Mi-a cerut să-i citesc ultimul număr pentru ultimul apel primit. Nu a mai sunat de atunci.”

Ceea ce am bănuir a fost că tatăl lui Ahmet începuse să mă doboare, iar Ahmet a decis în cele din urmă să-i înfrunte. Apoi l-a sunat pe reporter și a acceptat un interviu. În cele din urmă, se hotărâse să devină propriul său om.

Acest lucru trebuie să fi pus-o pe mama lui într-o poziție dificilă. Era obișnuită să-și gestioneze soțul și să-și protejeze copiii de el. Ea nu ar ști cum să se descurce cu fiul ei care sfidează tatăl său.

Nu fusesem niciodată foarte aproape de ea, iar atitudinea ei față de mine fusese întotdeauna neutră. Într-adevăr, întreaga ei atitudine față de viață ar putea fi descrisă ca neutră și pasivă.

Am simțit brusc nevoia de a mă mișca, dar nu prea știam cum să închei această conversație fără să par nepoliticos. În cele din urmă, i-am spus că trebuie să plec și mi-am luat rămas bun.

Era încă destul de devreme și încă mă durea corpul, dar am început să mă mișc repede. M-am îmbrăcat și am ieșit să cumpăr zece exemplare din ziar înainte de a se epuiza. M-am gândit că ar trebui să le am pentru orice eventualitate. Le-am cumpărat din diferite magazine pentru ca toate magazinele din apropierea clădirii mele să aibă în continuare copii.

Apoi m-am dus acasă și am făcut o baie fierbinte pentru a-mi ușura durerile articulare.

Si mie mi-ar plăcea să fac o baie fierbinte chiar acum, dar nu poți face asta într-un avion la 26.000 de picioare. Într-un avion, locul tău este singurul spațiu pe care îl poți revendica și nu este un spațiu privat. Zborurile lungi te fac să apreciezi valoarea spațiului personal.

Îmi dau seama că pe tot parcursul acestei narațiuni tot vorbesc despre băi. Dar este un fapt că nimic nu mă relaxează mai mult decât să stau întins într-o cadă cu hidromasaj. Nu este vorba doar de igiena personală, este un fel de terapie și, cu cât situația este mai stresantă, cu atât îmi face mai bine.

Wilhelm Reich ar interpreta acest lucru ca pe o dorință de a se întoarce în pânțe, ca și cum te-ai ghemuit sub o pilotă în poziția fetală. Cred că este un lucru firesc să vrei să faci când viața devine prea mult pentru tine.

Ei bine, nu pot să fac baie acum, dar chiar și doar să mă gândesc la asta ajută.

Când am ieșit din baie, am văzut că am primit mai multe telefoane. Mama mea, Filiz și Tarık. Eram sigur că toți vor citi ziarul, dar voi vorbi cu ei mai târziu.

Am scos albumul foto de familie și am început să mă uit prin sutele de fotografii care acoperă istoria familiei: cele mai vechi în alb-negru și cele mai recente color.

Pozele mai vechi alb-negru fuseseră toate făcute în studiouri. Toată lumea a fost pozată cu grijă, iar iluminarea a fost aranjată astfel încât să arate oamenilor la ce e mai bun: o tânără pe un scaun elegant și un bărbat în costum și cravată în picioare lângă ea; grupuri familiale mai mari, cu generația mai în vârstă așezată, nepoții lor în poală și copiii lor adulți în picioare în spatele lor. Nimeni nu a zâmbit pentru cameră ca acum, părul tuturor a fost pieptănat cu grijă și toți purtau cele mai bune haine. Formalitatea și manierele unei vârste pierdute — o atmosferă pe care am găsit-o cumva inocentă și tandră.

Spatele celor mai multe dintre aceste fotografii erau datate și purtau cuvintele „Am venit să-ți sărut mâna”, scrise cu un scris de mână înclinat, cursiv.

M-am uitat cu atenție la pozele bunicii mele materne. Apoi i-am scos fotografia de pașaport din album. După aceea, am scos fotografia de pașaport a bunicii mele din tată și am așezat cele două imagini una lângă alta. Apoi mi-am scos propria fotografie de pașaport și am pus-o lângă ei. Apoi am pus cele trei poze în

buzunarul acoperit cu plastic din poșeta mea de piele neagră. Bunica mea paternă, bunica mea maternă și acum eram împreună. Era un loc liber lângă noi, care speram să fie umplut în curând. Acolo am vrut să pun poza Nadiei.

Atunci aș fi unit cu aceste trei femei a căror suferință le-am simțit adânc în suflet. Istoria le făcuse la tăcere pe aceste femei și aproape că mă lăsase la tăcere și pe mine, dar acum aș vorbi atât pentru ele, cât și pentru mine. Eram Maya și Ayşe, și Mari și Nadia, a căror poză nu o vedeam încă. Eram musulman, evreu și catolic. Eram o ființă umană. Am simțit un puternic sentiment de emoție în timp ce îmi imaginam calea dificilă, dar radiantă din fața mea.

Primul lucru pe care a trebuit să-l fac a fost să-l sun pe Ahmet. Dar îşi lăsase telefonul acasă la tatăl său. M-am uitat în jur și în sfârșit i-am găsit numărul de acasă. Am încercat de două ori dar nimeni nu mi-a răspuns. Apoi, după ce am ezitat un timp, i-am sunat din nou mobilul. De data asta a răspuns Ahmet.

„Bună, Ahmet, ce mai faci?”

"Amenda. Tu?"

Vorbea cu o voce joasă, mai timidă decât de obicei.

Deodată mi-am pierdut cumpătul. Speram să am o conversație frumoasă și apoi să-i cer ajutorul de care aveam nevoie pentru a-mi pune planul în practică. Dar am făcut un efort să am răbdare.

„A fost foarte drăguț din partea ta. Mulțumesc."

"Da."

Știam că tatăl lui era la îndemână.

"Unde ești?"

„La casa părinților mei."

Se dusesse să-și ia telefonul crezând că tatăl său nu va fi acasă. Dar era, iar acum era din nou sub degetul mare al bătrânului tiran. Rebeliunea lui nu durase mult.

„Ascultă, trebuie să vorbesc cu tine."

"Când?"

— Vino la cafeneaua S la unsprezece.

„Dar am wo..."

„Nu-mi vorbi despre munca ta!" Am strigat.

Probabil că spunea asta doar în folosul tatălui său.

— Doar fii acolo la unsprezece.

Știam că va veni. L-am cunoscut prea bine. Revenise la starea lui obișnuită de teamă și îndoială. Aș fi putut să-l invit să vină în apartamentul meu, dar nu am vrut.

Apoi l-am sunat pe Tarık.

"Ți-a plăcut?" el a întrebat.

„Da, chiar aş fi preferat ca ei să folosească propriile mele cuvinte, dar...”

„Nu ești niciodată mulțumit, nu?”

Mi-am dat seama că se aștepta să-i mulțumesc.

— În regulă, am spus. „Mulțumesc, sunt recunoscător pentru ajutorul tău, ești fericit acum?”

„Nu”, a spus el, „nu am vrut să spun asta. Fostul tău a venit cu adevărat pentru tine. Bine pentru el.”

"Oricum iti multumesc. Vorbesc serios. Ai fost un sprijin extraordinar în ultimele zile. Apropo, o să am nevoie de niște bani pe care ai spus că i-am câștigat.”

"Sigur. Oricand vrei."

„Pot să retrag niște euro de la bancă?”

"Desigur. Dar nu o sfătuiesc. Moneda străină este foarte scumpă acum. Câștigi lire turcești. Intenționez să-l convertesc în valută străină când era momentul potrivit, dar nu este încă.”

„Tot ce am nevoie acum sunt cinci sute de euro.”

"Pentru ce ai nevoie?"

„Este ceva ce trebuie să fac. Pot să-l retrag de la bancă în această după-amiază?”

— Bine, dar așteptați până după ora două.

După aceea am vorbit cu mama și cu Filiz. Mama mea a fost foarte încântată și eram sigur că cumpărase și mai multe exemplare ale ziarului pentru a le arăta vecinilor ei să dovedească că nu sunt cu adevărat o iubitoare nerușinată. Părinții mei au fost puțin rece cu declarația lui Ahmet, dar i-au acordat totuși meritul pentru asta.

„Nu pot să-ți spun cât de ușurat este tatăl tău. Nu a putut să doarmă de zile întregi. S-a plimbat în sus și în jos prin sufragerie toată noaptea. Nu a crezut niciodată că este adevărat, dar tot l-a supărat.”

Nu i-am spus că am fost concediat. Filiz, totuși, auzise deja: „Îmi pare teribil de rău”.

„Nu fi, cred că e mai bine.”

"De ce?"

„Îmi va oferi șansa să fac un nou început. Oricum, nu am fost niciodată teribil de fericit acolo.”

„O să găsești un nou loc de muncă?”

„Voi avea o nouă viață!”

"Nu înțeleg."

„O viață mai creativă, mai colorată. Mai semnificativ! De aceea sunt atât de entuziasmat, înțelegi?”

"Nu."

„Hai să ne adunăm și îți voi spune ce plănuiesc.”

Pe măsură ce îmi făceam drum prin frig spre centrul comercial, mă simțeam din ce în ce mai puternică și mai hotărâtă. Atât de multe se schimbaseră în mine de când plânsul meu a intrat în taxi.

Ahmet era deja acolo când am ajuns la cafeneaua S. Când m-a întâmpinat cu politețea sa obișnuită, am fost dezamăgită. Am sperat că cu adevărat a decis să devină propriul său om.

„Ați fost sincer în ceea ce ați spus în ziar?”

El a răspuns cu un semn din cap, dar nu știam prea bine ce înseamnă. Când m-am uitat la el, am simțit o reapariție bruscă a toată furia mea reziduală față de el.

„De ce m-ai sunat și ai strigat la mine când ai văzut primul articol?”

„Cred că am reacționat fără să mă gândesc.”

— Nu contează, am spus. „Acum ascultă-mă cu atenție.”

"Ce ți-ar place să bei?"

„Nu vreau să beau nimic. Ascultă-mă doar cinci minute și apoi voi pleca.”

El a fost dezamăgit de maniera mea hotărâtă și am fost mulțumit de privirea de suspiciune pe care am văzut-o în ochii lui.

„Am fost concediat”, am spus.

"Ce! Când?"

"Ieri."

— Din cauza acestui incident?

„Da, din cauza acestei calomnii.”

"Imi pare foarte rau."

„Nu-ți pare rău pentru mine, îți pare rău de tine.”

"De ce?"

„Pentru că acum nu am loc de muncă și nici salariu. Nu pot să întrețin o casă, să plătesc cheltuielile școlii lui Kerem și să-l hrănesc și să-l îmbrăc. Tu ești tatăl lui.”

„Vrei să spui că vrei să plătesc pensie pentru copii?”

"Nu."

El a părut deodată speriat.

„Nu este vorba despre întreținerea copiilor. Aceasta este ceea ce vei face. O să-l iei pe Kerem, să-l îmbraci, să-l trimiți la școală, să-l ajuti să studieze pentru examene, să ai grijă de el când este bolnav, să încerci să-l ajuti să-și depășească problemele psihologice. Îl voi avea

în weekend ori de câte ori voi alege, îl voi scoate afară și îi voi cumpăra cadouri.”

„Dar eu sunt bărbat, cum pot să am grijă de un copil?”

„Veți face același lucru pe care l-am făcut eu în toți acești ani. nu ai de ales. Mă mut din apartamentul meu și plec din Istanbul.”

Am putut vedea panica pe fața lui. A încercat să întrerupă, dar nu l-am lăsat să intre în cuvânt.

„Dacă nu vrei ca fiul tău să fie lăsat pe stradă, vei veni să-l iei mâine.”

Apoi m-am ridicat și am plecat și m-am simțit bine. Începeam să mă simt fericit pentru ceea ce s-a întâmplat și pentru că am fost concediat. O nouă Maya apărea și ea se ridica pentru ea însăși. Am urcat la etaj, m-am așezat într-o altă cafenea și am băut o cafea mare și un sandviș delicios.

Mai târziu m-am dus la agenția de turism de la parter și am întrebat despre zborurile către Kassel. Agentul s-a uitat la ecranul său și a spus: „Nu există zboruri directe către Kassel. Puteți zbura fie la Frankfurt, fie la Hanovra și apoi puteți continua cu trenul.”

A doua zi am cumpărat un bilet dus-întors la Frankfurt la clasa economică și am plătit cu cardul meu de credit. Am reușit să fac o afacere bună pentru că era sezonul scăzut.

Când agentul de turism a întrebat dacă am viză pentru Germania, i-am spus că am un pașaport verde. Acest așa-zis pașaport diplomatic, pe care l-am primit din cauza jobului meu la universitate, mi-a permis să călătoresc fără viză în majoritatea țărilor din Europa.

Dupa-amiaza am fost la banca și am retras 500 de euro. Nu a fost mult, dar nu aș fi stat mult în Germania și mi-aș putea folosi cardul de credit dacă ar fi nevoie.

În acea seară i-am dat lui Kerem o versiune oarecum curățată a ceea ce mi se întâmplase. I-am arătat ultimul articol de ziar apărut, dar nu și primele două.

Apoi am spus: „Uneori, oamenilor li se pot întâmpla lucruri neașteptate. Săptămâna trecută am văzut ce tânăr deștept, curajos și perspicace ești.”

„Ce înseamnă înțelepciune?” el a întrebat.

„Cu alte cuvinte”, am spus, „Cu alte cuvinte... este ceva de genul a fi inteligent. Să știi ce să faci și unde.”

El a dat din cap.

„Ești foarte matur pentru vârsta ta și știu că vei înțelege ce am de gând să spun. Mi-am pierdut slujba la universitate din cauza minciunilor spuse de cineva despre mine.”

— Vrei să spui că te-au concediat?

„Da, ai putea spune asta. Cred că adevăratul motiv are de-a face cu acei agenți de securitate. Ei folosesc cealaltă afacere ca scuză.”

— Deci omul a fost într-adevăr un spion, nu?

„Nu, nu cred că a fost, dar asta cred ei. Acum că sunt șomer, nu pot să păstrez acest apartament sau să vă susțin. De aceea vreau să stai cu tatăl tău o vreme. Nu avem altă opțiune.”

"Pentru cât timp?"

„Până când rezolv lucrurile. Au mai rămas doar câteva luni din anul școlar. Vom sta cu bunicii tăi în Bodrum pentru vară și ne vom întoarce împreună în toamnă. Între timp, mă voi vedea cât de des pot. Ce zici?"

El a ridicat din umeri. "Ce pot să spun?"

Am simțit o remușcare, deși știam că tot ceea ce făceam era să-i fac viitorul mai bun. Aveam să fac un pas uriaș înainte și trebuia să fiu liber, măcar pentru o vreme.

Am lucrat ani de zile și am reușit să mă descurc cu salariul meu. Am încercat să economisesc puțin și am plătit pentru ceea ce am cumpărat în rate. Te obișnuiești să trăiești la un anumit standard și toată viața ta se petrec luptând să menții acel standard. Ați consumat deja salariul viitor cu cardul de credit și planurile de rate. Odată ce ai fost prins în acea capcană, a devenit aproape imposibil să-ți schimbi viața.

Nu am ales evenimentele din ultimele zile, dar ele au adus o revoluție în viața mea. Aveam de gând să fac un pas spre genul de libertate la care visează în secret orice sclav salariat, de a deveni independent. Bani pe care îi făcuse Tarık pentru mine aveau cu siguranță să ușureze lucrurile. Nu mai conta că nu aveam un salariu obișnuit. Ar fi de ajuns să faci puțin ici și colo. Bineînțeles, la un moment dat, va trebui să mă ocup de asigurări de sănătate și de un fel de plan de pensii.

Poate că dacă asta s-ar fi întâmplat peste câțiva ani aș fi luat o altă atitudine. S-ar putea să fi fost mai speriat, mai îngrijorat de securitate. Dar acum simțeam că am găsit libertatea.

Cu cât mă gândeam mai mult la asta, cu atât îi simțeam mai recunoscător lui Max. Nu avea idee, desigur, ce făcuse pentru mine. El a fost motivul pentru care am fost calomniat în ziar și apoi concediat. Datorită lui am avut acum această oportunitate de a crește și de a mă schimba și de a scăpa de o viață de sclavie tristă și lipsită de sens.

Înainte să mă culc, am petrecut ceva timp pe internet. Am căutat vremea în Germania. Toată țara îngheța și ninge în Bad Arolsen.

Apoi am intrat pe pagina www.its-arolsen.org și am citit condițiile de acces la arhive. Înregistrările erau deschise rudelor victimelor și

guvernelor, dar cercetătorii le-ar putea, de asemenea, să le examineze. Ei au cerut doar o taxă nominală pentru fotocopii și copii de discuri compacte. A trebuit să completez un formular de cerere, dar puteam face acest lucru online. L-am completat, folosind funcția mea de la universitate. La urma urmei, am fost încă oficial în cărți ca angajat până la sfârșitul lunii.

Am verificat hotelurile din Bad Arolsen. Era un oraș balnear, așa că erau destul de multe hoteluri și nu erau foarte scumpe în această perioadă a anului. Am făcut o rezervare pentru două nopți la Hotel LandKomfort. M-ar costa 47 de euro pe noapte, iar din poze arata curat și confortabil. Apoi am început să-mi împachetez cele mai grele haine de iarnă.

A doua zi m-am trezit devreme și am pregătit micul dejun pentru Kerem. I-am lăsat 100 de lire pe masă. Apoi, după ce am udat toate plantele, am intrat în camera lui Kerem. El dormea, așa că m-am aplecat și l-am sărutat.

I-am trimis un mesaj lui Ahmet pentru a-i aminti să-l ia pe Kerem de la școală, apoi mi-am îmbrăcat cea mai groasă haină și cizmele de iarnă, mi-am luat valiza și am pornit să-mi încep noua viață.

CAPITOLUL 19

A

eroportul din Frankfurt era atât de aglomerat și de aglomerat încât m-am simțit copleșit. Oameni care se grăbesc ici și colo, de la un avion la altul, alergând de la o linie la alta, anunțuri constante, avioane care aterizează și decolează în fiecare minut, mii de oameni învăluți în propriile vieți și aventuri, cu greu conștienți de oamenii din jurul lor, fiecare joacă rolul principal în propriul film.

Am fost la o librărie din aeroport și am cumpărat un ghid pentru Bad Arolsen. Am întrebat dacă au vreo carte de Erich Auerbach, dar nu le aveau în germană, darămite în engleză.

În tren m-am uitat peste peisajul înghețat și m-am gândit la tot ce se întâmplase aici de-a lungul anilor, vremurile de război teribil și vremurile de pace și prosperitate, legiunile romane și goții invadatori; prinți, poeți și cărturari; naziștii și armatele care i-au învins; o națiune devastată care se reconstruiește; cortina de fier și reunificarea.

Apoi am ațipit o vreme, iar când m-am trezit m-am uitat la pozele din cartea despre Bad Arolsen. Arăta ca un oraș frumos, cu casele sale baroc, parcuri și castele. Grand Avenue, am citit, era mărginită de exact 880 de stejari. Poza fusese făcută vara, desigur, iar copacii ar fi acum goi.

Mănăstirea augustinilor din Arolsdessen fusese fondată aici în 1113. A fost sediul Principatului Waldeck și Pyrmont din secolul al XVII-lea până în secolul al XX-lea și fusese capitala statului independent Waldeck până în 1929. Trebuie să mărturisesc că am" Nici măcar nu am auzit de statul Waldeck. Serviciile Internaționale de Urmărire, sau ITS, fuseseră înființate aici în 1946 și erau conduse în comun de Crucea Roșie Internațională și guvernul german.

Era aproape întuneric când am pășit pe platforma de la Bad Arolsen și era foarte, foarte frig. M-am urcat într-unul dintre taxiurile albe Mercedes care așteptau în fața gării și ne-am îndreptat pe străzile înghețate până la hotel. Zăpada scânteia în lumina străzilor.

După ce m-am instalat în camera mea, m-am dus la restaurantul hotelului, am mâncat păstrăvul prăjit pentru care era renumită regiunea și un pahar mare de bere, apoi m-am întors în camera mea

să-mi verific e-mailurile. A existat un mesaj de la Ministerul turc de Externe în sensul că nu aveau înregistrări referitoare la problema despre care am întrebat.

Apoi, deodată, m-am simțit foarte obosită, așa că după un duș fierbinte m-am băgat între cearșafurile curate și mirositoare și am adormit de-a dreptul, fără a fi nevoie să iau o pastilă.

Dimineata am plecat de la hotel alertă și plină de energie. Când taxiul m-a lăsat în fața ITS, am simțit un val de entuziasm. De îndată ce am coborât din taxi, am fost lovit de liniștea adâncă, aproape ca liniștea dintr-un cimitir. Și apoi m-a surprins că era, într-un fel, un fel de cimitir digital care conținea amintirile, detaliile personale și imaginile milioanelor de victime ale războiului.

Am traversat grădina, am intrat în clădire și i-am spus bărbatului de vârstă mijlocie de la biroul de informații că am depus o cerere cu o zi înainte. Mi-a cerut actul de identitate, mi-a găsit cererea pe computer și mi-a făcut o fotocopie a pașaportului.

Dintr-un motiv oarecare, am scapat: „Am avut savanți evrei germani la universitatea noastră în timpul războiului”.

Bărbatul a zâmbit indulgent și a spus: „Știu. Ai citit regulile noastre?”

"Eu am."

"Foarte bine. Înregistrarea ta este completă. Te rog urmărește-ma."

Mi-am imaginat că voi fi condus prin kilometri de rafturi stivuite cu dosare, dar, în schimb, am fost condus într-o sală mare care nu conținea altceva decât mese, scaune și computere.

Am văzut doi copii, un băiat și o fată în haine închise la culoare, la o masă lângă fereastră. Părea ciudat să vezi copii într-un loc ca acesta, iar copiii înșiși păreau ciudați, păreau cumva foarte bătrâni. Bărbatul m-a lăsat acolo și nu aveam idee ce trebuia să fac. Băiatul a spus ceva în germană, cu o voce profundă care părea adultă.

I-am făcut semn că nu înțeleg, iar el a șoptit în engleză: „Vă rog, așezați-vă. Te vor îngriji într-o clipă.”

Mi-am dat seama că el și femeia erau oameni mici. Capetele lor abia ajungeau deasupra mesei. Am zâmbit și i-am mulțumit. Puțin mai târziu, o femeie înaltă și zveltă, cu părul castaniu, s-a apropiat de mine și mi-a strâns mâna. Ea s-a prezentat drept Angelika Traub, m-a întrebat ce vreau să caut și m-a ghidat către unul dintre computere.

„Vreau să-l caut pe Herbert Scurla.”

„A fost o victimă?” ea a întrebat.

„Nu, era un oficial nazist. Caut informații în rapoartele lui despre profesorii care au mers la Universitatea din Istanbul în anii 1930.

Sunt deosebit de interesat de orice mențiune despre profesorul Maximilian Wagner.”

„Nici acesta nu este un nume evreiesc.”

— Nu, dar a fost o victimă.

Sub Scurla erau mii de înregistrări, iar majoritatea documentelor pe care le-a scos erau ștampilate cu emblema vulturului cu două capete. Am limitat căutarea la Universitatea din Istanbul și, în cele din urmă, am găsit raportul despre profesorii evrei din Istanbul pe care Scurla i-l prezentase lui Hitler. Am introdus numele lui Maximilian Wagner, iar inima mi-a tresărit când am văzut că au documentele pe care Scurla le luase de la Matilda Arditi.

Angelika a ieșit să ia dosarele, iar eu am așteptat nerăbdătoare, pocnind degetele și abia reușind să stau pe scaun. Cei doi oameni mici mi-au aruncat o privire de simpatie și înțelegere. Apoi Angelika s-a întors cu dosarele, le-a pus pe masă și m-a lăsat singură cu ele.

Am ridicat încet coperta dosarului lui Max, de parcă aș fi ridicat capacul unui mormânt și mirosul de mușgai al hârtiilor vechi s-a ridicat. Am cercetat manuscrite și notițe în germană, apoi am găsit o serie de fotografii: un tânăr Max și lângă el o frumoasă femeie cu părul negru. Nadia!

Avea pomeți înalți și ochi adânci și plini de suflet și se uita drept la camera cu o expresie sinceră și sinceră. Au fost și poze cu ea singură, în diferite decoruri, iar în toate s-au reflectat clar sensibilitatea ei și forța caracterului ei. Acestea erau pozele care fuseseră scoase de pe strada Nasip în 1942 și cu greu îmi venea să cred că le-am găsit.

M-am dus la oamenii mici. „Știi dacă pot obține copii ale acestora?”

Bărbatul a spus: „Desigur. Nu ai voie să scoți nimic din această cameră, dar oamenii de serviciu te vor ajuta.”

„Sunteți rude ale victimelor?” Am întrebat.

Nu am putut avea o conversație pentru că a trebuit să șoptim. Femeia ne-a sugerat să mergem la cantină și să vorbim acolo.

„Mi-ar plăcea asta”, am spus. „Lasă-mă să iau mai întâi copiile de care am nevoie.”

M-am întors la locul meu și m-am uitat prin restul a ceea ce era acolo. Apoi deodată am văzut-o. L-am ridicat, neputând să cred că era real. O partitură îngălbenită intitulată Serenade für Nadia, Maximilian Wagner.

Ochii mi-au început să se umple de lacrimi și mi-a luat câteva clipe să mă compun. Apoi m-am adunat și am întrebat dacă aș putea să fac copii. Omul de serviciu mi-a spus să aștept în cameră.

Doamna Traub a venit în câteva clipe și i-am arătat muzica și pozele pe care voiam să le copiam. A luat tot dosarul cu ea și s-a

întors în aproximativ cinci minute cu copiile.

„Poți să plătești casieriei”, a spus ea, întinzându-mi o chitanță. i-am mulțumit. „Scuză-mă, dar mai este un lucru”, am spus.

S-a uitat la mine.

„Legiunile tătare!”

„Ce este asta?” ea a întrebat.

„Un număr de turci din Crimeea au luptat de partea germană și s-au retras împreună cu ei. Au fost stabiliți în nordul Italiei și în Austria, dar când britanicii i-au capturat, au fost predați Armatei Roșii. Unii dintre ei s-au sinucis, iar restul au fost împușcați de ruși.”

„Este prima dată când aud despre asta”, a spus ea. — Cauți pe cineva anume?

„Da, bunica mea maternă. Numele ei era Ayşe, dar oamenii ei nu foloseau nume de familie atunci, așa că nu știu cum să o caut.”

— O să ajut, spuse ea. „Dar mai întâi trebuie să faci ceva.”

„Ce?”

„Trebuie să faci câteva completări la formular.”

„De ce?”

„Înainte, acționai ca cercetător. Acum, te porți ca o rudă a unei victime. Trebuie să precizezi acest lucru pe formular.”

M-am întors la biroul de informare, am explicat situația, am scris ceea ce trebuia să scriu pe formular și m-am întors în cameră.

Cei doi oameni mici s-au ridicat și s-au prezentat, strângându-mi mâna foarte politicos. Mi-au venit doar până la brâu. Erau romani. Am crezut că sunt soț și soție, dar erau frate și soră.

Au fost încântați când au auzit că vin de la Istanbul. Ne-am dus la cantină și domnul Ovitz m-a întrebat ce aș dori să beau și a insistat să-l ia el însuși. Eu și sora lui ne-am așezat la o masă de lemn. Ovitz a adus cafea și prăjituri pe o tavă care părea atât de mare în mâinile lui, încât mi-a fost teamă că o va scăpa.

În timp ce ne beam cafeaua, le-am spus că cercetările mele sunt legate de România și cât de fericit am fost că am găsit fotografiile Nadiei. Ei cunoșteau povestea lui Struma.

Mi-au spus că scriau o carte despre strămoșii lor și că au venit aici în fiecare zi de săptămâni întregi.

Când am întrebat dacă familiile lor sunt victime, bărbatul a spus: „Da, ai putea spune asta. Oamenii presupun că toate victimele au fost ucise în lagăre, dar bunicul nostru și familia lui au fost printre puținii oameni care au supraviețuit.”

Familia, dintre care șapte oameni mici și dintre care doi de înălțime normală, a fost trimisă din România la Auschwitz. Aici au fost dezbrăcați și conduși în camerele de gazare împreună cu ceilalți din grupul lor. Gazul tocmai fusese pornit când doctorul Mengele l-a oprit și oamenii mici au scos afară, apoi i-au pus să bea lapte și să vomite pentru a atenua efectele gazului pe care îl inspiraseră deja.

Mi-am putut imagina panica care i-a cuprins când a început gazarea, familiile strângându-se una pe cealaltă, goale și vulnerabile în timp ce se confruntau cu moartea, gazarea fiind oprită și naziștii venind și îndepărtând oameni mici goi, iar apoi ușile fiind încuiate din nou și se aprinde gazul...

Dr. Mengele le folosea ca subiecte în cercetările pe care le făcea asupra bolilor ereditare. Le-a pus în diferite secțiuni. În fiecare zi, le-a luat probe de sânge și măduvă osoasă, le-a expus la radiații, le-a turnat apă caldă și rece în urechi, le-a orbit cu picături chimice și a umplut pânțele fetelor cu substanțe chimice lichide.

Într-o zi, îi pusese dezbrăcat și le arătase colegilor săi, iar cu altă ocazie îi făcuse filmați, făcându-i să cânte cântece și să facă lucruri comice, apoi l-a pus pe Hitler să se uite la asta pentru a-l amuza.

Oamenii mici au fost salvați când Armata Roșie a luat tabăra.

A povestit povestea pe un ton normal al vocii, fără să o dramatizeze, dar m-a mișcat și îngrozit și m-a deranjat profund să cred că oamenii ar putea face asta unui altora. Cu toate acestea, această clădire conținea dovezi ale milioanelor de povești la fel de oribile.

Când ne-am întors în sală, Angelika Traub mi-a spus că a găsit documente legate de Legiunile Tătare, dar erau în germană și rusă. Am întrebat dacă sunt poze și ea a spus că există o fotografie de grup cu refugiații din tabăra din Austria. Am cerut copii ale pozelor și documentelor rusești și germane. Apoi mi-am luat rămas bun de la frățior și surorii mici și am părăsit clădirea ITS.

La hotel am împrumutat o lupă și m-am uitat cu atenție la poza deținuților din lagărul de la Drau. Am examinat fiecare chip, dar n-am putut găsi pe nimeni în acea mulțime mizerabilă și mizerabilă care să semene cu bunica mea.

Mult mai târziu trebuia să-mi amintesc gândurile despre călătoria mea de întoarcere, în timp ce mă uitam iar și iar la pozele Nadiei și la partitura Serenadei, din care nu puteam citi nici măcar o notă. Era în timp ce citeam un eseu despre Pascal de Auerbach, intitulat „Triumful răului”. El a citat afirmația lui Pascal că era corect să urmărești ceea ce este drept, dar era inevitabil ca cei puternici să conducă. Justiția fără putere este inefficientă și puterea fără dreptate este tiranie. Ar exista întotdeauna cei care ar submina și răsturna

justiția care nu avea putere. A trebuit să integrăm dreptatea și puterea făcându-i pe cei drepti puternici și pe cei puternici drepti.

Dreptatea este greu de definit, dar recunoaștem puterea imediat. Nu am putea împuternici justiția deoarece puterea a negat dreptatea și s-a afirmat drept. Din moment ce nu am putut face ceea ce este drept puternic, am făcut puterea corectă.

Eseul continuă să discute despre cei care prețuiesc statul de dragul său, care laudă vitalitatea lui dinamică precum Machiavelli sau care sunt preocupați, precum Hobbes, de beneficiile pe care le-ar putea aduce statul ideal. Pentru Pascal, însă, statul nu avea o dinamică interioară și preferința pentru o formă de statalitate față de alta era lipsită de sens, deoarece toate formele erau la fel de represive. Deși nu aș fi fost în stare să-l exprim așa, eseul mi-a rezumat gândurile la acea vreme.

Înainte ca avionul să înceapă să coboare, mi-am scos poșeta maro și m-am uitat înăuntru. Patru femei se uitau acum la mine din buzunarul acoperit cu plastic.

Maya, Ayşe, Mari, and Nadia.

CAPITOLUL 20

I

Însoțitorul de bord a făcut mai multe anunțuri în timp ce avionul cobora spre Istanbul. Unul dintre ei se referea la pasagerii în tranzit veniți la Istanbul din străinătate și care urmau să continue cursele interne. Ea a anunțat că, dacă acești pasageri vor continua spre un aeroport care dispune de facilități vamale, ar trebui să își finalizeze procedurile vamale acolo; dar dacă continuau spre un aeroport fără vamă, ar trebui să treacă prin controlul pașapoartelor în Istanbul.

Acesta a fost un anunț care nu m-a preocupat deloc, era îndreptat către turiștii în drum spre stațiunile de vacanță.

Dar, în timp ce avionul cobora și am văzut cât de cenușiu, trist și deprimant arăta Istanbulul, m-am gândit: „De ce nu?” Nu mă aștepta nimeni acasă și nu mai aveam o slujbă la care să merg. Eram liber și, dacă voiam, puteam lua următorul avion spre Bodrum. Mi-ar plăcea o pauză, iar părinții mei ar fi foarte bucuroși să mă vadă.

Am întrebat-o pe însoțitoarea de bord și ea m-a sfătuit să trec prin controlul imigrației în Istanbul și apoi să merg la terminalul intern pentru a lua un avion spre Bodrum. Valisa mea fusese înregistrată doar până în Istanbul.

Am făcut exact cum mi-a spus ea. Am ieșit la terminalul internațional, am stat la coadă, am trecut prin controlul pașapoartelor și mi-am luat valiza. Când am ieșit și am văzut mulțimile așteptând chiar dincolo de barieră, mi-a trecut prin minte că erau exact zece zile de când stăteam acolo așteptând pe Max.

M-am dus la terminalul intern și am verificat zborurile către Bodrum. A fost un zbor într-o oră și cincizeci de minute. Am fost încântată, iar după ce mi-am cumpărat biletul și mi-am verificat valiza, m-am dus la un magazin și am cumpărat cadouri pentru părinții mei. Nu aveam de gând să le spun că vin; M-am gândit că ar fi mai bine să-i surprind.

Am cumpărat un ziar și o revistă și m-am așezat într-o cafenea. Ziarele erau pline de aceleași vești vești deprimante: criza economică și politicienii care se învinovăteau reciproc pentru situație.

L-am sunat pe Kerem, dar nu mi-a răspuns. M-am întrebat ce face și dacă e bine. Am încercat să nu mă gândesc la el, dar cu cât

încercam mai mult, cu atât mă simțeam mai vinovat și cu atât îmi era mai dor de el. Dar nu avea să dureze mult și totul ar fi în bine. M-am gândit să-l sun pe Ahmet, dar am decis să nu o fac.

M-am întrebat dacă am fost nedrept cu Ahmet, dar când mi-am amintit cât de nefericit fusesem cu el, am decis că nu sunt. Apoi, din nou, dacă aș putea să mă schimb, dacă aș putea începe o nouă viață și aș deveni o nouă persoană, atunci poate că și el ar putea. Nu mă puteam aștepta să se transforme peste noapte. Îi rezistase o dată tatălui său, putea să o facă din nou și poate, pas cu pas, să iasă din norul de intimidare și manipulare care îi otrăvise viața. Dacă aș putea să-mi stăpânesc furia și să-i fiu bun și susținător, poate l-aș putea ajuta.

În avion, în timp ce mă uitam pe fereastră la coasta Mării Egee în lumina soarelui care apunea, spiritul meu a început să se ridice.

Întotdeauna mă bucură să merg pe coasta Mării Egee, lumea măslinelor, busuiocului și vinului. Atmosfera mă încântă în momentul în care cobor din avion: căldura aerului, mirosul mării și parfumul cimbrului sălbatic de la munte.

Am așteptat cu turiștii germani și englezi în zona de preluare a bagajelor și apoi m-am târguit cu un șofer de taxi în timp ce aceștia au urcat în autobuzele lor de turism. Am deschis geamul în timp ce conduceam de-a lungul coastei și am respirat aerul curat. Am ajuns pe creasta dealului și deodată orașul Bodrum s-a întins în fața noastră, castelul medieval pe apă luminat de reflectoare, iar lumina lunii s-a reflectat în golf.

Părinții mei locuiau într-un complex cu preț mediu. Tatăl meu intrase într-o cooperativă și plătea rate ani de zile din salariul lui modest. Apoi, în cele din urmă, au devenit proprietarii unui apartament prost proiectat și construit ieftin. Pereții erau umezi, cablurile și instalațiile sanitare erau defecte, ferestrele erau prost potrivite, iar ușile erau crăpate, dar priveliștea de la balcon făcea să pară că merită. De-a lungul timpului, pe măsură ce reparau, remodelau și puneau aer condiționat, clădirile lor și din jur s-au acoperit cu bougainvillea violet, roz, roșu și galben și, în cele din urmă, au avut un apartament mic, dar confortabil, într-un complex care avea luat într-o atmosferă încântătoare din Marea Egee.

Vara complexul era plin, iar plaja era aglomerată de familii. Erau oameni care veneau și plecau tot timpul, iar seara toată lumea stătea pe balcoane să mănânce și să bea și să se bucure de priveliște. Iarna, totuși, erau doar câteva cupluri de pensionari precum părinții mei.

Când taxiul a intrat în complex, mi-am dat seama cât de mult îmi lipsise acest loc. Amintirile din verile tinereții mele s-au întors. Mirosul de mâncare care stătea în derivă din case la amurg, nopțile

de muzică de chitară în jurul focurilor de pe plajă, înotul în fosforescența sclipitoare a mării întunecate, iubirile timpurii și fiorul sărutării în colțuri izolate. Ah, cât de bună și ușoară părea atunci viața.

Mama mea a scos un țipăt de încântare când m-a văzut, iar tatăl meu a ieșit târâind afară când a auzit-o. Amândoi m-au îmbrățișat și s-au încântat asupra mea, iar eu am simțit o fericire profundă când am fost întâmpinat cu o încântare atât de autentică de oameni despre care știam că mă iubesc necondiționat – o plăcere rară într-o lume atât de ostilă.

Ne-am petrecut seara vorbind și mâncând mandarine parfumate care tocmai fuseseră culese. Le-am povestit cât am putut despre ceea ce s-a întâmplat, dar ei nu cereau explicații sau mă certau că i-am făcut de rușine în ochii vecinilor.

Mulți părinți turci ar fi creat o dramă și și-ar fi condamnat fiica indiferent dacă era sau nu vinovată. În unele familii, în special în estul Turciei, fiicele aflate în dizgrație au fost condamnate la moarte de către consiliile de familie. Dacă aș fi venit dintr-o familie ca asta, mi-ar fi dat o frânghie cu care să mă spânzur, m-ar fi aruncat în fața unui tractor ca să pară un accident sau m-ar fi dus pe un câmp îndepărtat unde aș fi împușcat. și îngropat.

A doua zi dimineata, după un mic dejun cu portocale locale din Sevilla și gemuri, brânzeturi și măslina locale, am urcat în vechiul Opel robust al tatălui meu și am mers la piața Yalıkavak. Vremea era aproape de primăvară și un astfel de contrast cu frigul amorțitor pe care îl trăisem în Germania chiar ieri. Aloe și mătură înfloreau pe marginea drumului, iar dealurile erau verzi, deși aveau să fie arse maronii de soare până la începutul verii.

Mersul săptămânal la piețele locale din diferite sate a fost o distracție preferată pentru oamenii care locuiau în Peninsula Bodrum. Marți era Bodrum Center, miercurea era Gündoğan, iar joia era Yalıkavak. Erau aparent nesfârșite tarabe care vindeau fructe, legume, brânză, măslina, gem, iaurt și smântână. Erau și tarabe care vindeau pânze frumos lucrate, țesute manual de la Buldan și Milas. Designerii de interior americani au adus adesea această pânză la New York pentru a o vinde de cincizeci de ori mai mult decât au cumpărat-o aici.

Recent, o mulțime de europeni, în mare parte britanici, cumpăraseră case în zonă și, uneori, până la jumătate din oamenii care fac cumpărături în piețe erau străini.

Ne terminasem cumpărăturile și beam ceai sub vița de glicine la cafeneaua preferată a tatălui meu când mi-a sunat telefonul. Era cineva de la universitate care spunea că a sosit un pachet pentru

mine din America și mă întreba ce ar trebui să facă cu el. Le-am rugat să-l trimită la adresa mamei mele. Apoi m-am îndepărtat câțiva pași și l-am sunat pe Ahmet.

„Ce mai face Kerem?”

„Se descurcă bine, dar asta nu este ușor pentru mine.”

„Nu întreb despre tine, întreb despre fiul meu.”

„El este bine.”

„Se duce la școală?”

„Da, îl aduc acolo și îl iau pentru că încă nu am pregătit autobuzul școlar.”

M-am bucurat că a trebuit să treacă chiar și printr-o parte din ceea ce a trebuit să trec eu atât de mult timp. De asemenea, mă bucuram de puterea mea recent descoperită de a-l intimida.

„Voi suna în seara asta și voi vorbi cu Kerem”.

Am băut o vreme în soarele prânzului și apoi am intrat în piața de țesături. Mai aveam acasă câteva haine din vara precedentă, dar am cumpărat patru tricouri, blugi și câteva perechi de pantaloni scurți de la tarabele care vindeau haine contrafăcute de marcă. În Europa nici măcar nu mi-aș fi putut cumpăra o vestă pentru cât am plătit.

Apoi, când m-am alăturat cu părinții mei la cafenea, mama a spus: „Ce coincidență minunată, toată familia se adună. Nu ar fi putut fi mai bine dacă am fi planificat-o.”

„Ce se întâmplă?”

„Fratele tău și familia lui vin mâine. Ei stau în weekend.”

„Unde vor sta cu tine?”

„Ei nu stau niciodată cu noi, ei stau întotdeauna în stațiunea armată.”

Exista o stațiune militară de cinci stele cu propriul hotel, restaurant și plajă pe unul dintre cele mai frumoase golfuri din Bodrum.

Nu eram înnebunit după venirea lor, dar nu puteam face nimic.

Am adormit în acea după-amiază mângâiat de briza care pătrundea prin fereastră, agitând ușor draperiile. Nu se auzea niciun sunet în afară de cel al valurilor care se spălau pe plajă și, dacă mama nu ar fi venit să mă trezească, poate că aș fi dormit până dimineață. Dar mama nu a vrut să ratez ceaiul de la ora cinci pe care îl pregătise, o tartinată generoasă cu pâine fierbinte, brânză și gem.

„Dar mă voi îngrășa!” am exclamat.

— Nu, nu o vei face, spuse ea. „Mâine vei începe să te plimbi și nu se va întâmpla nimic. Ești tânăr, o vei arde.”

Am vrut să vorbesc cu mama despre mama ei, dar am vrut să vorbesc singur cu ea. Am fost reticent să aduc în discuție subiectul în

fața tatălui meu, deoarece el a spus clar că nu vrea să vorbească despre mama lui și despre trecutul ei. Ca în atâtea familii, s-a ajuns la un acord nerostit pentru a păstra tragediile din trecut de tinerele generații. Cu noi, istoria familiei avea să înceapă din nou. Eram ca niște copii cărora le era interzis să se joace în grădina din spate pentru că era plină de scorpioni și șerpi și fântâni periculoase.

Am găsit ocazia să vorbesc cu mama după ce tatăl meu s-a culcat. Stăteam pe balcon, purtând jachete ușoare pentru că seara era răcoroasă. Luna era aproape plină, iar lumina ei se reflecta într-o potecă argintie peste golf.

„Mamă, cum o chema pe bunica mea?”

„Ai, desigur!”

„Nu, care era numele ei adevărat?”

Ea făcu o pauză și rămase tăcută o vreme.

„Știi totul despre Legiunile Tătare, despre ce sa întâmplat cu bunica mea, despre vagoanele sigilate, despre Lacul Kizilçakçak. De ce nu mi-ai spus înainte?”

„Unde ai auzit despre asta?”

„Mi-a spus fratele meu.”

„Nu ar fi trebuit.”

„De ce?”

„Nu are rost să redeschidem răni vechi.”

„Dar poate bunicii mei ar vrea să le cunoaștem poveștile.”

„Nu, n-ar face”, a spus ea, dar părea mai degrabă rușinată decât neclintită.

„De unde știți?”

„Dacă ar fi vrut să știi, ți-ar fi spus. Nici măcar nu ne-au spus.”

„Nu ai vorbit niciodată despre asta?”

„Am vorbit despre asta o dată. Mama m-a așezat într-o zi și mi-a spus totul. M-a făcut să notez numele strămoșilor noștri, mama și tatăl ei care au fost împușcați și cei doi frați ai ei care au sărit în râul Drau.”

Ea a făcut o pauză, de parcă ar fi așteptat să întreb ceva. Apoi ea a continuat.

„Pe bunicul meu se numea Seyit, iar pe bunica mea, Ayşe. Rușii i-au împușcat. Numele fraților ei erau Ömer și Kurban. S-au sinucis sărind în râul Drau. După ce m-a făcut să scriu aceste nume, ea a spus: „Pune cineva să citească Mevlit pentru sufletele celor răposați, să facă pomană săracilor. Toți erau oameni foarte buni.” Ea însăși era analfabetă. De aceea am notat totul.”

„Toți erau turci și musulmani, nu-i așa?”

"Da."

"Cum se poate întâmpla? Cum a putut guvernul turc să trimită acești oameni la moarte?"

„Este ceva ce nu putem ști. Trebuie să fi avut motivele lor.”

„Nu era bunica mea supărată pentru asta?”

„Nu, ea și-a acceptat soarta. Dar a plâns când mi-a spus să notez numele părinților și fraților ei. Ea a recitat versetele de deschidere ale Coranului pentru fiecare dintre ei.”

— Tatăl tău nu a spus niciodată nimic despre ceea ce s-a întâmplat?

„Nu a vorbit niciodată despre acele lucruri. Nu a vorbit prea mult despre nimic. Dar mama mi-a spus că avea coșmaruri”.

„Dar a fost teribil de eroic din partea lui să sară în lac și să o salveze.”

"Da."

Ea a zâmbit.

„Oamenii vor face orice pentru dragoste. A iubit-o profund până în momentul morții sale. O puteai vedea în felul în care o privea în timp ce o ținea de mână în ultimele sale momente.”

— A numit-o pe numele ei adevărat?

"Da."

„Ei bine, ce a fost?”

„Nu poți ghici?”

"Nu."

— Știi că mama ți-a dat numele tău, nu-i așa?

„Deci numele ei adevărat era Maya?”

„Ea a vrut ca numele ei adevărat să trăiască în tine.”

Maya. Numele care fusese ținut secret o viață întreagă. De când eram copil, mă întrebam de ce mi se dăduse un nume atât de neobișnuit. Mi-a plăcut numele meu. Avea un inel muzical, dar era foarte neobișnuit.

Trei femei care trebuiau să ia nume noi.

Maya devenise Ayşe, Mari devenise Semahat, iar Nadia devenise Deborah.

Aceste trei femei nu li s-a permis să folosească numele care le-au fost date la naștere.

Nadia a fost cea mai puțin norocoasă dintre ei. Maya și Mari se căsătoriseră cel puțin cu bărbați care îi iubeau, trăiseră până să-și vadă copiii și nepoții crescând și, în cele din urmă, reușiseră în sfârșit să-și spună poveștile.

Bunica mea maternă a fost cea mai norocoasă. Își pierduse familia și trebuia să trăiască sub un nume presupus, dar nu trebuise să-și

schimbe religia sau identitatea etnică.

Povestea Nadiei fusese îngropată împreună cu ea în apele întunecate ale Mării Negre, dar aş ridica-o şi aş spune lumii întregi. Am simţit că aceasta era datoria mea sfântă.

Eu şi mama am stat în tăcere pe balcon, privind luminile strălucitoare ale insulei greceşti Kos. Dar chiar şi această frumoasă scenă mi-a dat motiv să simt o tristeţe profundă. Acolo, chiar peste drum, era pământ deţinut de un alt stat, un stat cu care statul nostru era în conflict de generaţii. Au existat o jumătate de duzină de războaie între aceste state şi statele lor predecesoare, milioane de oameni au fost ucişi, sate, oraşe şi oraşe au fost arse, milioane de ambele părţi au fost dezrădăcinate şi forţate să migreze către ţări necunoscute, toate în numele constructele artificiale ale suveranităţii şi naţionalităţii.

Stefan Zweig sperase că inventarea avionului va pune capăt războaielor, deoarece însăşi natura lor depăşea graniţele. Dar a trăit pentru a vedea avionul folosit ca instrument de distrugere care a distrus oraşele Europei.

CAPITOLUL 21

C

hiar dacă era o stațiune de vacanță, facilitățile militare din Bodrum erau la fel de impecabile și înregimentate ca și cartierul general de comandă din Istanbul. Părinții mei, Necdet și soția lui, Oya, stăteau în restaurantul de pe malul mării.

„Am avut o întâlnire la Bodrum”, a spus fratele meu, „și am decis să o aduc pe Oya ca să putem face o mică pauză împreună. Ce vreme minunată.”

„Nu este întotdeauna așa”, a spus tatăl meu, „dar anul acesta din anumite motive nu am avut iarnă, a fost ca primăvara.”

Chelnerii îmbrăcați în alb aduceau fructele de mare minuțios pregătite. Creveții fuseseră aranjați deasupra unei frunze de salată îmbrăcată elaborat cu maioneză. Farfuria era atât de decorativă încât aproape mi-a fost teamă să o ating.

În timp ce mâncam, ne-am uitat peste apa strălucitoare la Castelul Bodrum și am vorbit obișnuit. Apoi, în timp ce beam cafea, fratele meu ne-a sugerat să mergem împreună cu el la o plimbare.

Când am crescut, l-am văzut pe fratele meu ca pe o figură de autoritate. Era considerabil mai în vârstă decât mine și arăta și se purta ca tatăl meu. Nu am râs și ne-am jucat niciodată împreună, nu am împărtășit niciodată o lume secretă, așa cum fac unii frați. Era mereu distant și oarecum sever. Nu m-am îndoit niciodată că mă iubește, dar nu și-a arătat niciodată afecțiunea și se aștepta să-l tratez ca pe un bătrân respectat.

Când am ajuns la maturitate, încet am încetat să-i accept autoritatea fără îndoială. M-aș certa cu el și aș contesta părerile lui. Am încercat să stabilesc o relație în care diferitele noastre forțe să se echilibreze reciproc și să fim egali. Dar nu a fost niciodată în stare să accepte acest lucru, iar în timp relația noastră a devenit din ce în ce mai tensionată. Acum, nu mai aveam niciun punct comun. Nu mai aveam aproape nimic de spus unul altuia.

În timp ce mergeam de-a lungul țărmului, ne simțeam amândoi rău, ca doi străini care nu știau cum să înceapă o conversație.

„Părinții noștri știu?” el a întrebat.

„Știu ei ce?”

„Despre ce s-a întâmplat la universitate?”

"Da."

"Ce au spus ei?"

„Ei au încredere în mine și știau că ceea ce s-a spus despre mine nu poate fi adevărat.”

„Nu erau deloc supărați?”

„De ce ar fi ei supărați? Nu sunt vina mea dacă oamenii spun minciuni despre mine.”

„Ei bine, știu ei că ai fost concediat?”

„Nu le-am spus încă. Am spus că mi-am luat un concediu fără plată, dar plănuiesc să le spun mâine.”

„Oh, Maya!”

"Ce s-a întâmplat?"

"Te-am avertizat. Ți-am spus să nu faci asta.”

"Da ai făcut."

„Dar nu m-ai ascultat, a trebuit să te bagi mai adânc. Ce s-a întâmplat cu tine, articolul din ziar și ai fost concediat, nu s-a întâmplat din senin.”

— Vrei să spui că aceste lucruri s-au întâmplat pentru că mă uitam în Struma.

„Ar fi bine să crezi. Există mai mult în poveste decât se vede, iar guvernele vor face tot posibilul pentru a se proteja.”

„Dar guvernele Marii Britanii, Rusiei, Turciei, Germaniei și României împărtășesc toate responsabilitatea pentru ceea ce s-a întâmplat cu Struma”.

„Da, și niciunul dintre ei nu vrea să-și asume responsabilitatea.”

„Nemții sunt singurii care și-au recunoscut responsabilitatea, dar ceilalți sunt la fel de vinovați.”

„Uite, Maya, ești sora mea și voi face tot ce pot pentru a te proteja. Dar te rog să nu duci asta mai departe. Nu poți lupta cu statul.”

„Statul este o construcție artificială care își păstrează autoritatea doar pentru că nimeni nu-l contestă.”

„Sună ca un anarhist. Nimic nu ar funcționa fără guvern. Chiar și cele mai primitive societăți au o anumită formă de guvernare.”

„Dar am dreptul să-mi exprim ideile.”

„Sunt idei nedezvoltate, idealuri utopice precum cele ale lui Bakunin și Kropotkin. Uită-te la cât de bine se desfășoară această tabără, cât de bine funcționează totul. Singurul motiv este respectul pentru autoritate. Luați asta și s-ar destrama.”

„Nu mă opun ordinii, mă opun doar ca aceasta să fie impusă în mod arbitrar de oricine reușește să preia puterea. Cred în

democrația adevărată, în cooperare și reconciliere.”

„Ai învățat toate astea de la acel evreu comunist?”

„Care evreu comunist?”

„Wagner!”

Am râs.

„De ce râzi?”

„Wagner nu este nici comunist, nici evreu. Atât despre calitatea informațiilor pe care agenția ta o adună.”

„Desigur, știu că nu este evreu, dar toți acei profesori erau fie comuniști, fie evrei.

„Era căsătorit cu un evreu, asta a fost crima lui?”

„Nu aveți idee despre amenințarea pe care o reprezintă Israelul pentru țara noastră, despre legăturile sale cu grupurile kurde din nordul Irakului. Nu ai idee ce reprezintă cu adevărat sionismul.”

„Uite, nici Max, nici soția lui nu erau sioniști, nu că cred că contează dacă au fost sau nu. Trebuiau doar să iasă din Germania pentru că guvernul a decis în mod arbitrar să înceapă să ucidă evrei. Bunica noastră maternă era evreică?”

„Nu, ce legătură are asta cu asta?”

„Ei bine, era comunistă?”

„Nu!”

„Era o fată turcă musulmană, nu-i așa? Familia ei era musulmană și turcă.”

„Da, eu sunt cel care ți-a spus povestea.”

„Ei bine, guvernul nostru nu și-a trimis cu bună știință oamenii la moarte?”

El nu a avut un răspuns pentru asta.

Părinții mei și Oya stăteau la masă, mâncând bucuroși fructele lor și aruncau o privire la noi din când în când.

„Nu trebuie să-mi explici nimic, dar mi-aș fi dorit să fi putut spune familiei bunicii noastre de ce a trebuit să moară. Bunicul nostru Ali a fost un soldat ca tine. Nu era un ofițer, era un simplu soldat, dar a dat dovadă de mai mult curaj și onoare decât m-aș aștepta vreodată de la tine.”

„Acest argument nu va duce nicăieri. Am vrut doar să-ți spun să fii atent. Dacă nu te-aș fi protejat, te-ai afla într-o situație mult mai rea decât ești. Dar ar putea veni un moment când nu te voi putea ajuta.”

În drum spre casă, mama mea a spus: „Mi-a făcut plăcere să vă văd pe tine și pe fratele tău vorbind atât de frumos.”

„Ne-a fost dor unul de celălalt, a fost bine să-l revăd.”

„Sperăm că în curând vom sărbători promovarea lui la general.”

"Ar fi drăguț."

Mi-a sunat telefonul. Serviciul de livrare mi-a spus că a sosit coletul. Biroul lor era la doar cinci minute depărtare și ne-am îndreptat până acolo prin străzile înguste ale Bodrumului, între pereții înalți și văruiți din grădină.

Am rupt pachetul imediat ce m-am întors în mașină. A fost o carte.

MIMESIS: REPRESENTAREA REALITATII ÎN LITERATURA VESTUCĂ

Pagina de titlu era inscripționată,

Cu dragoste de la Max

În acel moment mi-am dat seama cât de mult îmi era dor de el.

CAPITOLUL 22

I

n aceea seară, părinții mei m-au dus la un restaurant de pește din Gümüşlük. Fratele meu mergea la o cină oficială cu soția lui. Mama mea a fost dezamăgită că întreaga familie nu a putut fi împreună pentru încă o masă, dar am fost ușurată. Acum îmi era clar că fratele meu și cu mine nu ne vom vedea niciodată ochi în ochi.

Soarele tocmai începea să apune când am ajuns în Gümüşluk, iar restaurantele de pe malul apei se deschideau pentru seară. Aranjaseră șiruri de biban, dorada și talpă pe blaturile din față și puseseră încălzitoare printre mese pentru a evita frigul care avea să iasă din apă odată ce se întunecase.

Apusul de soare de pe acest golf a fost deosebit de frumos și am simțit nevoia să mă urc într-una dintre bărcile ancorate pe chei și să navighez spre larg. Cea mai apropiată insulă a fost Kos, iar după aceea a fost Kalimnos, apoi Leros și Patmos, unde Ioan a scris Cartea Apocalipsei.

Am călătorit pe toate aceste insule într-o vară, mâncând arici de mare la restaurantul lui Takis din Milos, înot pe frumoasele plaje din Leros și vizitând peștera de pe Patmos, unde se spune că John a primit revelația. Cu toate acestea, chiar și aceste insule frumoase au avut partea lor de istorie urâtă, în special în timpul celui de-al Doilea Război Mondial și Războiul Civil grecesc, când intelectuali precum poetul Ritsos și compozitorul Theodorakis au fost întemnițați și torturați acolo.

Poate că Arthur Koestler a avut dreptate să spună că omul a încetat să evolueze. Nicio mamă nu dă naștere unui copil cu gândul că va fi ucis în timp de război. Cu toții sperăm să îmbătrânim și să murim de moarte naturală, dar sute de milioane mor din morți nefirești din mâna altor oameni. Nu cu mult timp în urmă, 50 de milioane au fost uciși pe ceea ce a fost considerat cel mai civilizat continent, în ținuturile lui Goethe, Schiller, Beethoven, Dante și Cervantes.

„Unde ți-a rătăcit mintea?” a întrebat mama. — Sau ești îngrijorat pentru Kerem?

„Da, mă întreb ce face. Ar trebui să-l sun.”

M-am ridicat, m-am îndepărtat la câțiva pași de masă, l-am sunat pe Ahmet și l-am întrebat pe Kerem. I-a luat ceva timp să vină la

telefon.

„Sunt cu bunicii tăi în Bodrum. Vei fi aici în trei luni, putem ieși împreună într-o barcă. Mi-a fost foarte dor de tine. Tatăl tău are grijă de tine? Ce faci la școală?”

El a bolborosit răspunsuri scurte la fiecare dintre întrebările mele enervante, dar tocmai când eram pe cale să închidem, a spus: „Copiii de la școală vorbesc despre tine”.

Am simțit o zguduire ca un șoc electric.

"Ce spun ei?"

„Mă întreabă dacă părinții mei vor divorța”.

„Ei bine, ce spui?”

„Spun că părinții mei sunt deja divorțați. Apoi mă întreabă dacă te culci cu un bărbat care este suficient de mare pentru a fi bunicul tău.”

"Și?"

„Eu spun, desigur, că nu ești, bărbatul este un spion și tu îi ții evidența.”

"Bravo ție."

Suna atât de bine dispus încât m-am simțit deodată relaxat și fericit. Aș putea să stau aici o vreme și să încep traducerea lui Mimesis. M-am întors la masă exact când soseau peștele. A fost atât de delicios încât o vreme nu am mai vorbit.

Apoi, când am terminat, am spus: „Este ceva să vă spun. Am fost concediat de la locul meu de muncă la universitate.”

Au rămas uluiți.

„A fost din cauza calomniei pe care le-au tipărit în ziar.”

Tatăl meu a spus: „Nu-ți face griji, știu că poți găsi un alt loc de muncă”.

Mama a spus: „Fă-ți timp. Relaxează-te aici pentru o vreme și regroupează-te. Kerem pare să se descurce bine cu tatăl său.

„Da, de fapt, mă gândeam să rămân aici o vreme. O să traduc o carte.”

„Minunat”, a spus tatăl meu. „Ceva mai semnificativ. Haide, hai să bem din ea.”

Ne-am ridicat paharele rakı reci ca gheața într-un toast pentru traducerea lui Mimesis.

M-am simțit norocos să am părinți atât de susținători. Când le-am spus că plec de la Ahmet, ei mi-au susținut decizia fără îndoială.

Știam că erau foarte curioși în legătură cu acest profesor Maximilian Wagner care stărnise atâtea necazuri, dar, desigur, erau prea discreți ca să-l întrebe. Așa că le-am spus povestea lui Max în detaliu, despre dragostea lui pentru Nadia, căsnicia lor, cum fuseseră

rupte unul de celălalt și ce s-a întâmplat cu Struma. Apoi le-am spus că profesorul era pe moarte de cancer pancreatic și s-a întors la Istanbul să-și ia rămas bun de la ea în locul în care murise.

A doua zi am început traducerea lui Mimesis.

—

Mă apropii de sfârșitul poveștii mele. Tot ce mi-a mai rămas este niște copiere și lipire și câteva corecții minore. Vreau să termin înainte să-mi ceară să-mi opresc laptopul când începem coborârea.

Există multă activitate în cabină. Oamenii au dormit bine și au un mic dejun bun și se mișcă. Harta de pe ecran arată că am traversat oceanul și că zburăm deasupra Americii de Nord.

Trebuie să completez un formular de imigrare. Aceleași informații pe care le-am scris pe formularele de la consulatul SUA din Istanbul atunci când solicitam viza.

Pilotul ne-a informat despre condițiile meteo din Boston și că ora locală este 2:00 p.m.

—

Am putut lucra la traducere doar două zile înainte de a fi nevoit să mă întorc grăbit la Istanbul. Iată ce s-a întâmplat:

Stăteam pe balcon din Bodrum, lucrând la traducere. Cartea era deschisă în fața mea, foloseam o piatră frumoasă verde pestrită pe care o găsisem pe plajă ca prescurtator și scriam traducerea direct pe laptop.

Mai târziu am luat o pauză și am căutat câteva articole despre Bodrum. Alexandru cel Mare cucerise orașul și l-a numit pe unul dintre anteriorii săi monarhi, regina Ada, să conducă în numele său. Bodrum a fost renumit și pentru mormântul regelui Mausolos, una dintre cele șapte minuni ale lumii antice și sursa cuvântului mausoleu. În celebrul castel al orașului se afla un muzeu de arheologie subacvatică. Când am făcut plimbarea de dimineață, am mers pe același teren pe care a mers Herodot.

Aveam de gând să vizitez muzeul a doua zi. Am citit că cea mai veche epavă recuperată și cea mai mare parte a încărcăturii sale erau expuse acolo. Era o barcă liciană de 50 de picioare din lemn de cedru care se scufundase cu 3.300 de ani în urmă, iar mai târziu a fost numită „epava Uluburun” după locația din care fusese recuperată.

Se scufundase în secolul al XIV-lea î.Hr. și stătuse pe fundul mării până în 1999. Nava transportase lingouri de culoare albastru cobalt,

turcoaz și lavandă; buștenii de abanos atât de apreciați de egiptenii antici; colți de elefant și fildeș sculptat; dinți de hipopotam; un fel de carapace de broasca testoasă considerată a fi folosită la fabricarea instrumentelor muzicale; ceramică; metale; și un număr mare de ouă de struț. De asemenea, transportase lămpi ceramice cu ulei din Cipru; bijuterii canaanite; brățări și glezne din argint; un pahar de aur; mărgelile de agat, aur, ceramică și sticlă; două cutii de cosmetice în formă de rațe ale căror aripi cu balamale serveau drept capace; și o trompetă din dinte de hipopotam.

A doua zi dimineață am ieșit la castel de-a lungul unei drumuri pavate cu pietre care fuseseră uzate de mii de ani. Iluminatul din muzeu a creat o atmosferă tulbure, subacvatică. Un bărbat tânăr, cu părul negru, conducea un grup de turiști prin muzeu, iar eu am mers după ei.

Apoi, în timp ce mă uitam la epava Uluburun, m-am întrebat în ce stare se afla epava Struma. Dacă această navă ar fi supraviețuit 3.300 de ani, aceasta trebuie să fie încă destul de intactă după cincizeci și nouă de ani, deși, desigur, o torpilă nu a scufundat nava Uluburun. Dar m-am întrebat dacă aș putea începe o campanie de recuperare a Strumei. Poate că acesta ar putea fi unul dintre noile mele obiective.

Când turul s-a terminat și am ieșit din muzeu, l-am întrebat pe ghid dacă a auzit vreodată de Struma.

— Cu siguranță, spuse el. „Struma este destul de cunoscut.”

„Dacă această navă veche a fost recuperată, nu ar putea fi recuperată și acea navă?”

„Cu siguranță!”

„Ei bine, de ce nu au făcut măcar o scufundare de explorare?”

„Ei au, nu ai auzit despre asta? Era în ziare. Câțiva prieteni de-ai mei de la AUE l-au găsit anul trecut.”

„Nu am auzit despre asta. Ce este AUE?”

„Asociația de Explorări Subacvatice”.

„Poți să-mi dai numărul lor?”

— Desigur, spuse el. „De ce nu?”

Când am părăsit muzeul cu numărul de telefon al lui Levent, liderul scufundării Struma, inima îmi bătea repede. Eram cu un pas mai aproape de poveste.

De îndată ce m-am întors acasă la părinții mei, am sunat la Levent. El a vrut să știe cine sunt și de data aceasta nu m-am prefăcut că sunt încă la universitate. I-am spus că fac cercetări pe cont propriu. I-am cerut cât mai multe informații pe care mi-a putut să-mi dea despre scufundări și starea navei și i-am spus că sunt deosebit de

interesat de orice imagini sau filmări ale epavei. A fost de acord să mă întâlnească la Istanbul în câteva zile.

CAPITOLUL 23

A

vionul a rămas într-un model de așteptare deasupra Istanbulului timp de peste jumătate de oră și, în timp ce mă uitam la oraș, mi s-a părut o pată monstruoasă, învăluită în smog, răspândindu-se pe kilometri în toate direcțiile. Am regretat că am părăsit liniștea și aerul limpede din Bodrum și nu aș fi făcut-o dacă nu aș fi simțit că este urgent. Pentru părinții mei, decizia mea bruscă de a pleca fusese o surpriză neplăcută, dar nu au pus-o la îndoială și, în plus, mă întorceam eu însumi în câteva zile, iar Kerem ni se va alătura în câteva luni.

Mi-a luat mai mult să ajung acasă prin traficul de la aeroport decât pentru a zbura de la Bodrum la Istanbul și, când am descuiat ușa și am intrat în apartamentul meu, m-am simțit brusc ca și cum nu aș fi plecat niciodată, ca și cum aș fi plecat. Nu am fost niciodată la Bad Arolsen sau la ITS și de parcă Bodrum ar fi fost doar un vis. Dostoievski a spus odată că întoarcerea la Sankt Petersburg din Europa era ca și cum ai pune papuci vechi, iar eu am simțit același lucru.

Am udat plantele, care supraviețuiseră toate, mi-am desfășurat geanta, apoi l-am sunat pe Ahmet și l-am rugat să-l lase pe Kerem, ca să poată petrece noaptea, iar când a venit, a fost atât de încântat să fie acasă, încât m-a ajutat la bucătărie în loc să meargă direct la computerul lui. În timp ce luam cina împreună, el a vorbit despre fiecare detaliu al vieții lui și m-am bucurat să-l văd atât de vesel.

Printre lucrurile pe care mi le-a spus a fost că prietena lui Ahmet, Lale, o vizita des și că vorbeau despre căsătorie. Nu m-a deranjat să aud asta. Nu simțeam niciun fel de gelozie și într-adevăr m-am simțit mulțumit, deși mi-a făcut milă de Lale pentru că nu știa în ce se băga.

A doua zi dimineța l-am trezit pe Kerem, i-am pregătit micul dejun și l-am trimis la școală așa cum obișnuiam, iar ceea ce nu cu mult timp în urmă părea doar o parte din munca mea zilnică mi s-a părut acum o plăcere.

Apoi am fost la întâlnirea mea cu Levent și trei dintre colegii lui de la AUE. Erau curioși de ce mă interesează, așa că le-am povestit pe scurt despre Max și Nadia. Apoi am întrebat cum au reușit să obțină

permisiunea de a face scufundări. S-au uitat unul la altul și au râs, apoi mi-au spus că a durat ani de zile de a scrie propuneri și de a lupta împotriva birocratiei.

Următoarea problemă a fost localizarea epavei. Primul lor indiciu a fost de la pescari ale căror plase erau prinse de ceea ce ei au numit „Nava evreiască”. Ei au petrecut trei ani făcând sondaje sonare și mai târziu au făcut trei scufundări în epave care prezentau asemănări cu Struma. Munca lor a fost complicată de vizibilitate slabă, curenți puternici și, adesea, temperaturi extrem de scăzute. Au reușit să elimine două dintre epave și s-au concentrat pe una care avea aceeași lungime și lățime ca Struma.

„Sunt oameni care susțin că epava pe care am găsit-o nu a fost Struma, dar sunt absolut sigur că este. Din păcate, abordarea interzisă pe care ne-am angajat din respect a făcut imposibilă aducerea oricărei dovezi pozitive. Certitudinea mea s-a bazat nu doar pe ceea ce am văzut, pe asemănarea inconfundabilă, ci și pe ceea ce am simțit. Am văzut alte epave, dar nu am simțit niciodată ceea ce am simțit acolo, senzația că vedeam o groapă comună.”

Am întrebat dacă mi-ar putea oferi o copie a înregistrării video a scufundării și au putut să-mi dea un DVD.

A doua zi am plecat de la Kerem cu tatăl său și m-am întors la Bodrum.

Mi-am petrecut următoarele două luni lucrând la traducere, explorându-mi amintirile și bucurându-mă de oportunitatea de a petrece timp cu părinții mei. Am dormit mult, am făcut plimbări de-a lungul țărmului și am luat aproape cinci kilograme mâncând mâncarea mamei mele.

Apoi, într-o zi, când îmi verificam e-mailul, am văzut un mesaj de la cineva pe care nu-l cunoșteam, cineva pe nume Nancy Anderson. Ea fusese asistenta profesorului Maximilian Wagner și îmi scria pentru a mă informa că boala lui a progresat mai repede decât se aștepta și că acum se afla în spital în stare critică.

O vreme am stat acolo, uluit, fără idee ce să fac sau cum să răspund. Atunci evidentul m-a lovit. Trebuia să merg să-l văd pe Max. I-am scris înapoi lui Nancy, mulțumindu-i că m-a informat și spunându-i că voi veni să-l văd pe profesor cât mai curând posibil.

Apoi l-am sunat pe Tarık. Acum eram șomer, ceea ce mi-ar fi dificil să obțin o viză pentru SUA. Mi-a spus că nu va fi nicio problemă. M-ar enumera ca angajat al firmei lui.

„Voi avea nevoie și de mai mulți bani. Dolari de data aceasta.”

"Asta e bine. Puteți retrage oricând de la bancă cât doriți. Acum, am câștigat măcar o cină cu tine?

Am râs. — Da, ai făcut-o, de îndată ce mă întorc din America.

Am fost informați din nou că trebuie să oprim toate dispozitivele electronice, să ne aducem scaunele într-o poziție verticală și să închidem și să ne blocăm mesele. Pe lângă ea, Renata îmi spune frumos că chiar trebuie să-mi închid laptopul. Zâmbesc și spun că mai am nevoie de un minut.

„Chiar trebuie să-l oprești.”

„Încă o propoziție.”

Și continui să tastez cât de repede pot.

În curând voi coborî din avion, îmi voi ridica valiza, voi urca într-un taxi și voi merge direct la Spitalul General Mass. Cu partitura Serenadei și DVD-ul navei scufundate.

Cum va răspunde Max când mă va vedea? Când vede partitura și DVD-ul, imaginile cu Struma întinsă sub apă?

"Ieși din cont!"

Am făcut niște greșeli de tipar... dar însoțitorul de bord nu mă va lăsa//^{*} singur...

EPILOG

S

ub mine se află un copac mare de piper negru care, cu fructele lui roșii și frunzele cu pene, emană un parfum dulce-amărui când vântul suflă prin el. Și peste tot există bougainvillea, care se revarsă în cascade peste balcoane și pe pereți într-o revoltă de culori strălucitoare. Soarele după-amiezii strălucește pe mare și există un indiciu de pin și cimbru în briza care coboară din munți. Din interior se aude sunetul unui novice la o vioară, un sunet de zgârieturi, zgomot care este aproape o tortură de auzit.

Sunt foarte fericit.

Când o fată încetează să mai crească? La pubertate? La optsprezece ani? Când se căsătorește? Când are primul păr alb? Sau nu simte niciodată că a crescut, indiferent de câți ani va avea? Este încă plină de vise de fete când își ia ultima suflare?

Dar trece prin schimbări. Viața o schimbă constant, iar agentul principal al acestor schimbări este întotdeauna un bărbat. Chiar și Ahmet m-a ajutat să devin matur și, deși Tarık a avut un impact mai mic, a ajutat și el, dar cele mai profunde schimbări din mine le datorez unui bărbat în vârstă. Un bărbat pe care l-am cunoscut doar pentru scurt timp, cu care nu am împărtășit nici pasiune, nici sex, nici măcar o cultură sau o limbă comună.

O nouă Maya a apărut, o Maya care învață să ajungă la pace cu ea însăși și să fie mai plină de compasiune și grijuliu. Am început să-l înțeleg pe Ahmet și natura problemelor lui și, de asemenea, să văd cum au contribuit propriile mele greșeli la destrămarea căsniciei noastre.

Îmi dau seama acum că atitudinea mea dură față de oameni se baza pe nesiguranță și pe încercarea de a controla oamenii și situațiile mai degrabă decât să mă controlez pe mine. De asemenea, pot vedea cât de controlant, manipulator și supraprotector am fost ca mamă și cum l-am împiedicat pe Kerem să fie el însuși.

Îmi aprind o țigară și inspir cu profundă plăcere. Și în timp ce scriu asta, arunc o privire asupra operei mele terminate.

MIMESIS: REPREZENTAREA REALITATII ÎN LITERATURA
VESTUCĂ

Traducere de: Maya Duran

Dedic această traducere stimatului meu profesor profesor dr. Maximilian Wagner, care nu numai că m-a condus la această carte extraordinară, dar m-a ajutat și să obțin suficientă profunzime pentru a face distincția între bine și rău, și dragei sale soții, Nadia Deborah Wagner.

După luni de muncă, am terminat atât traducerea, cât și povestea despre cum Max, Nadia, Mari și Maya au intrat în viața mea și au schimbat-o. Nu am pornit cu dorința de a scrie o carte sau de a fi scriitor. Pur și simplu am simțit că trebuie să spun povestea, să mărturisesc, să o revars. Nu simt nevoia să editez sau să rescriu, să lustruiesc sau să perfecționez sau chiar să corectez erori minore.

Am luat în considerare mai multe titluri, inclusiv „Max și Nadia”, „Povestea celor trei femei”, „Viați private”, „Cimitirul de lângă mare”.

Temele mele sunt aceleași teme pe care scriitorii le-au abordat de când a început scrisul și despre care povestitorii din tradiția homerică le-au spus înainte de atunci: dragoste, ură, răzbunare, ambiție, gelozie, destin...

Aceleași teme pe care le vezi în Shakespeare și în telenovele. Singura diferență este în modul în care este spusă povestea. Acesta este ceva de care nu m-am preocupat. Tocmai am descris ce sa întâmplat.

Unii consideră că modul de a spune este mai important decât ceea ce este spus. În urmă cu o mie de ani, în introducerea la Shahnameh-ul său, Ferdowsi a spus că tot ce era de spus fusese deja spus și că singurul lucru rămas era să o spună într-o manieră mai frumoasă.

Dar am spus această poveste pentru că am simțit că trebuie spusă și nu în încercarea de a crea ceva frumos.

Mă gândesc să citez un vers din „Cimitirul de lângă mare” al lui Paul Valéry la începutul cărții, dar încă nu m-am hotărât.

Când am început această carte, doar două dintre personajele principale din poveste erau încă în viață. Acum Max a plecat, iar eu sunt singurul care a mai rămas.

După ce am trecut prin imigrare și mi-am luat geanta, m-am urcat într-un taxi și m-am dus direct la Spitalul General din Massachusetts. Nu am vrut să pierd timpul intrând la hotel pentru că nu știam cât de proastă era starea lui Max.

Am auzit că spitalele americane sunt foarte stricte în privința orelor de vizită, dar nu am avut nicio problemă să intru să-l văd pe Max. Tocmai i-am dat numele la biroul de informații și m-au îndrumat către camera lui de la etajul patru.

Max era palid și părea mai slab, dar încă semăna cu el și, de îndată ce l-am văzut, mi-am dat seama cât de mult îmi era dor de el. Când m-a văzut, ochii îi străluceau de bucurie și, în ciuda cât de slab era, a încercat să se ridice în pat. M-am dus și l-am sărutat pe obraz.

— Nancy mi-a spus că vii. Nu am vrut să faci atâtea probleme, dar m-am bucurat să aud că vei veni. Mi-am dorit foarte mult să te văd pentru ultima oară.”

”Pentru ultima dată?”

„Da, pentru ultima dată. Nu mai e nimic de ascuns. Mor, suferința mea se apropie de sfârșit. Dar asta știai deja la Istanbul.”

„Nu, nu mi-ai spus nimic.”

Max râse.

„Nu sunt chiar atât de naiv, Maya. Crezi că nu am observat schimbarea ta de atitudine după ce am ieșit din spital?”

„Max, știi că înseamnă să deschizi răni vechi, dar ți-am adus niște lucruri, niște amintiri.”

„Ce fel de amintiri?”

„De la Nadia!”

El a devenit brusc palid și m-am simțit puțin alarmat.

M-am așezat la picioarele patului lui, mi-am deschis geanta și am scos partitura îngălbenită din *Serenade für Nadia*.

S-a uitat la ea neîncrezător, de parcă aş fi făcut un miracol. A început să fredoneze melodia, apoi s-a oprit și s-a întors spre mine.

„Cum naiba ai găsit asta?”

I-am povestit despre discuția mea cu Matilda Arditi, despre Scurla, arhivele de la Bad Arolsen și documentele pe care le-am găsit. Am scos fotografiile din geantă și i le-am arătat.

A venit o asistentă și mi-a spus că ar trebui să-l las pe profesor să se odihnească și că mă pot întoarce mâine. Max a protestat imediat.

„Nu, te rog, las-o să stea. Este foarte important pentru mine. Ea a adus câteva lucruri din trecutul meu pe care trebuie să le văd.”

A spus-o cu atâta convingere încât asistenta mi-a permis să rămân și ne-a lăsat în pace. În timp ce el se uită atent la poze, m-am dus la fereastră. Afară era întuneric, iar camera se reflecta în sticlă. L-am putut vedea pe Max deși eram cu spatele la el, deși nu știu dacă era conștient de asta. La un moment dat, a lipit poza Nadiei la piept și a mormăit ceva în germană. Mai târziu, când m-am întors spre el, mi-a mulțumit.

„Ți-am adus și altceva.”

”Ce este?”

„Ar putea fi supărător, dar am simțit că ar trebui să vezi, că, cumva, ar fi ca și cum ai vizita mormântul Nadiei.”

Mi-am pornit laptopul și am încărcat DVD-ul. Apoi epava Struma a apărut pe ecran. Max se uita cu atenție, abia respirând.

Luminile scafandrilor străpungeau întunericul Mării Negre, luminând scheletul Strumei, cu carcasa acoperită de lipape și alge marine legănându-se de fierul ruginit. Camera sa apropiat, urmărind puntea și apoi trecând printr-o ușă deschisă către interior. Aici își petrecuse Nadia ultimele luni din viață. Ea a mers pe acest coridor. Aici dormise, mâncase, își scrisese scrisorile.

Era ca și cum te-ai scufunda într-un mormânt, într-un mormânt subacvatic. Erau niște epave împrăștiate pe fundul mării și, când scafandrii au coborât să privească mai atent, au ridicat un nor de nisip. Max și cu mine ne uitam în tăcere uimită. Șaizeci de ani mai târziu, vedea nava pe care o urmărise atât de disperat de pe țărm, încât o scanase zi de zi cu binoclul, în speranța de a o vedea pe Nadia. Pe puntea aceea o privise ultima dată.

Când s-a terminat DVD-ul, am stat în tăcere o vreme, neștiind ce să facem sau să spunem. Apoi mi-am oprit laptopul, l-am pus în carcasă și l-am așezat lângă valiză. Max nici măcar nu părea să știe că sunt acolo. Stătea doar și se uita la perete. Am așteptat o vreme, apoi mi-am adunat lucrurile în liniște și am ieșit în vârful picioarelor din cameră.

În drum spre hotel, m-am simțit brusc rău și am început să mă întreb dacă am făcut ceea ce trebuie. Oare venisem până aici doar ca să redeschid răni vechi? Oare fusesem lipsit de tact, i-am provocat dureri inutile, i-am răpit șansa de a muri în pace?

De îndată ce am ajuns în camera mea, am despachetat, am făcut o baie fierbinte și apoi am comandat sodă de scoici de la room service. Apoi m-am culcat, dar am constatat că nu pot dormi. Eram prea neliniștit, prea neliniștit. Prea multe lucruri se tot întorceau în minte. În cele din urmă, am luat o pastilă și am căzut într-un somn adânc, fără vise.

Am sunat la spital după micul dejun să întreb dacă Max vrea să mă vadă. Asistenta de serviciu mi-a spus că Max era programat pentru chimioterapie și probabil că nu va fi în stare să vadă pe nimeni. Mi-a luat numărul și a spus că va suna mâine.

Aveam o zi întreagă goală, fără rost, și nu știam ce să fac cu mine. În cele din urmă, am luat un taxi până la Harvard Square și am petrecut cea mai mare parte a zilei rătăcind prin universitate, neputând scăpa de sentimentele care mă tot roadeau. Seara am mâncat singur la hotel, apoi am încercat să-mi distrag atenția uitându-mă la televizor, dar nu am găsit nimic pe care să mă

concentrez. Am luat din nou o pastilă și am așteptat ca acea amorțeală dulce să înceapă să se răspândească prin mine.

A doua zi dimineața, asistenta, Barbara, a sunat pentru a spune că Max cere să mă vadă. M-am repezit direct spre el și, de îndată ce l-am văzut, am știut că nu era supărat pe mine. Într-adevăr, m-a privit cu mare căldură și afecțiune. M-a luat de mână și mi-a spus cât de mult a apreciat că am avut atâtea probleme, că i-am adus o conexiune cu trecutul său care era profund semnificativă pentru el.

„Mai este un lucru pe care aș vrea să-ți cer de la tine. M-am gândit mult la asta, dacă am dreptul să vă împovărez cu o asemenea responsabilitate. Dacă este ceva ce simțiți că nu puteți accepta, voi înțelege complet.”

Am văzut că se chinuia, că nu putea să spună ceea ce voia să spună.

„Știi că voi face orice pentru tine, Max. Vă rog spuneți-mi. Nu ezita.”

Când mi-a spus, am fost complet surprins. Știam că nu pot spune nu, dar va fi foarte greu.

A intrat un medic să-l examineze și mi s-a cerut să plec, așa că m-am dus la cantină și am luat un latte și m-am gândit la ce voi face.

Nu m-au lăsat să-l văd pe Max în după-amiaza aceea. Am întrebat-o pe Barbara cum se simte și ea a fost lipsită de angajare, dar din expresia ei mi-am dat seama că nu era bine. Nu mai avea mult timp.

În următoarele două zile, nu am avut voie să-l văd, iar când am sunat-o pe Barbara a treia zi, ea mi-a spus că a murit în timpul nopții.

Chiar dacă mă așteptam la asta de când am sosit, a fost o lovitură. Cumva, presupun, mă așteptam la un miracol, sau cel puțin să pot petrece ceva mai mult timp cu el. Mi-a luat ceva timp pentru ca realitatea să se înglobeze. Mi-am petrecut restul zilei întinsă pe pat, privind în tavan, amintindu-mi și încercând să-mi rezolv sentimentele.

A doua zi Nancy a sunat și a întrebat dacă ne putem întâlni. Am invitat-o la hotelul meu și a sosit seara după muncă cu un pachet mare.

Vocea ei îmi dăduse impresia că era destul de tânără și am fost surprins să cunosc o femeie de cincizeci de ani. Ne-am dus la bar și am băut ceva, am vorbit despre Max și despre aranjamentele de înmormântare și i-am prăjit amintirea. Apoi mi-a dat pachetul.

„El a vrut să ai asta.”

Am luat pachetul și am început să-l deschid, dar ea și-a pus mâna pe brațul meu pentru a mă opri. Dar, de îndată ce a plecat, m-am

repezit în camera mea și am rupt-o. Era vioara lui Max. Cel pe care îl jucase la malul mării în acea dimineață la Șile.

În interiorul carcasei se afla o scrisoare adresată lui Kerem. Nu era sigilat, așa că l-am citit.

Dragă Kerem,

Această vioară mi-a fost dăruită de tatăl meu în urmă cu optzeci de ani și mi-aș dori foarte mult să o ai. Ne-am întâlnit doar pentru scurt timp, dar asta a fost suficient de lung pentru ca să văd că ești un tânăr inteligent, cu mare profunzime. Îmi face plăcere să cred că vei învăța să cânti la acest instrument și că va aduce în viața ta la fel de multă frumusețe precum a făcut-o și în a mea.

Cel mai mare spion, Max.

Kerem ia acum lecții de la o olandeză, o profesoară de muzică pensionară care locuiește în Bodrum. El este foarte entuziasmat de asta; iubește vioara și este hotărât să învețe să cânte bine. Dar, din păcate, până atunci, ședințele lui de antrenament sunt aproape o tortură de ascultat.

Înainte de înmormântarea lui Max la crematoriu, a avut loc o slujbă de pomenire pentru el la universitate. O serie de colegi au vorbit despre prietenia lui, despre caracterul său și despre munca sa. Apoi am fost invitat să spun câteva cuvinte.

„Nu am nimic substanțial de adăugat la ceea ce au spus prietenii și colegii profesorului Maximilian. Dacă îmi scuzați engleza rănită, aș dori să vă vorbesc pe scurt despre anii petrecuți în Istanbul. Cu câteva luni în urmă, s-a întors pentru prima dată în orașul în care locuise din 1939 până în 1941 și, în această vizită, am avut norocul să fac cunoștință cu el. Prin el am avut ocazia să aflu și despre munca altor cărturari care scăpaseră din Germania nazistă și lucrau la Universitatea din Istanbul.

„În discursul pe care l-a susținut la universitatea noastră și în conversațiile noastre private, profesorul Wagner a atins o chestiune foarte importantă. Cu *The Clash of Prejudices* a construit pe ideile prezentate în „Cocnirea civilizațiilor” a profesorului Huntington? și „Cocnirea ignoranței” a lui Edward Said. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, el a experimentat personal distrugerea, dezastrul care a apărut din prejudecăți.”

M-am oprit o clipă. Camera era complet tăcută.

„Aș dori să menționez și o altă persoană de care, dacă Max ar fi fost alături de noi, ar fi dorit să ne amintim – draga lui soție, Nadia Deborah Wagner. Dragostea dintre acești doi oameni remarcabili s-a dovedit mai puternică decât prejudecățile odioase care au încercat să o distrugă.

„Fie ca memoria lor să ne lumineze calea.”

Mai târziu, vreo cincizeci de noi ne-am adunat la crematoriu. Acolo, o tânără a stat și a cântat la vioară Serenada lui Max. Mi-am pornit recorderul digital, am închis ochii și mi-am imaginat-o pe Max jucându-se înaintea valurilor care se prăbușesc în acea zi rece și furtunoasă. A fost prima dată când am auzit piesa până la capăt și a fost cu adevărat o piesă muzicală magnifică. Puteam să înțeleg de ce o emoționase atât de profund pe Nadia.

În timp ce ascultam frumoasa „Serenadă pentru Nadia”, i-am vorbit în tăcere lui Max: „Acum știi, Max”, am spus. „Știu că scrisoarea pe care i-ai trimis-o rectorului i-a schimbat destinul Nadiei. Știu că te-ai condamnat mereu. Și această întrebare arzătoare nu te-a lăsat niciodată singur. În mintea ta, ai văzut mereu chipul de cerșit al Nadiei, îndemnându-te să nu trimiți acea scrisoare. Nu am îndrăznit să te întreb atunci, dar acum știu. Am înțeles. Sunt sigură că Nadia te-a iertat deja. Odihnească-se în pace.”

Apoi fiecare dintre noi s-a ridicat pe rând și a stat în tăcere lângă sicriu. Când a venit rândul meu, am pus un buchet de garoafe pe sicriu, mi-am plecat capul și am șoptit: „Adio Max. Îți voi îndeplini ultima cerere.”

Când am terminat de omagiatul nostru, piatra de sub sicriu s-a mutat și sicriul de mahon a început să coboare spre crematoriul de dedesubt. Am plecat în timp ce Max cobora spre flăcări.

Nu mai aveam nimic de făcut în Boston. Zborul meu spre Frankfurt nu a fost până la miezul nopții, așa că am avut destul timp. M-am dus la hotel și am făcut bagajele, iar seara, Nancy și cu mine am luat cina împreună în restaurantul hotelului. Am vorbit despre Max.

— Sunt atât de multe lucruri pentru care îți sunt recunoscător, Nancy, am spus, dar există un lucru în special pe care nu îl voi uita niciodată.

Un zâmbet ușor a apărut pe buzele ei și a fost o privire de nedumerire în ochii ei în timp ce arunca o privire întrebătoare.

— Din cauza ta am auzit prima dată serenada pe care Max a scris-o pentru Nadia, am spus.

„Mulțumesc”, a spus ea, „dar n-am făcut nimic decât să dau partitura unui student în muzică și să cer ca ea să fie interpretată la ceremonie. Tu ai fost cel care a găsit muzica. Ah, Max. Ce cadou neașteptat a fost pentru el.”

—

Mai târziu, Nancy m-a condus la Aeroportul Logan și a venit cu mine până la ghișeul de check-in. După ce mi-am verificat

valiza, mi-a dat un pachet și niște hârtii, mi-a strâns mâna și a plecat. Apoi, cu pachetul într-o mână și vioara în cealaltă, am mers la vamă.

Am explicat situația și am fost dus într-un back office unde un vameș m-a întrebat dacă coletul era din metal.

„Nu, este mahon.”

„Poți să-l deschizi?”

Am scos folia de hârtie, am deschis cutia de carton și am scos urna de mahon. Partea din față a urnei era decorată cu mult gust cu figurile a doi porumbei albi.

„A cui cenușă conține?”

„Cenușa profesorului Maximilian Wagner de la Universitatea Harvard.”

„Unde le duci?”

„La Istanbul. A fost ultima lui cerere.”

„Ești rudă?”

„Nu.”

„Pot să văd pașaportul?”

„Cu siguranță.”

Ofițerul a citit-o o vreme și a spus: „Presupun că ești musulman”.

„Da.”

„În religia ta, nu este un păcat să incinerezi morții?”

„Poate, nu știu, dar ar putea fi. Nu există crematoriu în Istanbul.”

În mod clar, circumstanțele i se păreau foarte ciudate ofițerului; o femeie musulmană care duce la Istanbul cenușa unui profesor romano-catolic cu nume german. „Ai certificatul de deces?”

„Da aici este.”

I-am întins plicul de hârtie maro pe care mi-l dăduse Nancy.

„OK, certificatul internațional de incinerare?”

„Toți sunt în plic.”

După ce se uită la acestea, verifică vioara.

„OK”, a spus el. „Totul pare să fie în ordine. Îmi cer scuze dacă te-am supărat cu întrebările mele.”

„Nu”, am spus. „Dar de ce ai fost atât de curios?”

Ofițerul a spus: „Pentru că și eu sunt musulman”. El a continuat cu „Alhamdulillahi! Slăvă domnului!”

Am împachetat cu grijă urna și am mers în zona de așteptare.

Nu mi-am pornit laptopul o dată în timpul călătoriei; nu am scris nimic. M-am ținut de cenușa lui Max tot timpul, mai puțin când

mâncam. Cumva, ținerea acelei cutii părea a fi un mod de a te ține de el, de a-l ține în lumea celor vii.

În salonul de tranzit din Frankfurt, mi s-a părut potrivit ca Max, care nu se întorsese în Germania din 1939, să treacă pentru scurt timp prin țara natală înainte de a ajunge la locul său de odihnă final.

Nu dorise ca cenușa lui să fie împrăștiată în Germania, pe mormântul părinților săi, pe Rin sau în vechea lor casă din München — oricine o deținea acum. Viața lui se terminase pe malul Mării Negre și acolo voia să se odihnească rămășițele sale.

Nimeni nu a întrebat despre pachet la vama turcească, iar de îndată ce mi-am luat valiza, am luat un taxi acasă. Am pus urna de mahon și vioara în mijlocul mesei, am făcut baie și o pastilă și m-am culcat.

A doua zi am angajat un șofer să mă scoată la Șile. L-am îndrumat pe drumul lateral și l-am rugat să se oprească când am ajuns pe creastă. A fost o zi frumoasă și nu ar fi putut fi mai diferită de ultima dată când am fost acolo. Soarele ieșise și marea era netedă ca sticla.

Am dus urna la plajă fără măcar să arunc o privire spre motelul Mării Negre. Când am ajuns la marginea mării, mi-am scos reportofonul digital, am apăsat pe play și l-am pus pe nisip. Serenada lui Max a început să se joace. Apoi am deschis capacul urnei, mi-am luat un ultim rămas bun și am împrăștiat cenușa în Marea Neagră. Cenușa s-a întunecat în momentul în care au atins apa și am putut vedea valurile blânde trăgându-le departe de țărm. Max era pe cale să se alăture Nadiei. Cu Serenada încă cântând în spatele meu, am aruncat urna în mare și am privit-o clătinându-se pe valurile lente.

Apoi m-am întins pe spate pe plajă și am privit norii înalți și subțiri trecând. Mi-am adus aminte de scrisoarea Nadiei, în care ea vorbea despre privirea către cer pentru un semn și vedea un stol de păsări zburând în formație. Și eu am căutat un semn, dar nu am văzut niciunul.

Muzica s-a încheiat și nu s-a auzit niciun sunet decât spălarea blândă a valurilor. Am închis ochii și tocmai în acel moment Serenade a început să se joace din nou de la început.

Trebuie să fi adormit pentru o clipă, pentru că când am deschis ochii, era un bărbat care stătea deasupra mea. L-am recunoscut imediat — băiatul cu aspect ciudat de la motelul Black Sea.

"Bine făcut!" el mi-a spus.

„Ce am făcut bine?”

„Ți-ai îndeplinit datoria.”

"Care este?"

„L-ai omorât pe profesor. L-ai îngropat lângă Nadia.

„De unde știi toate astea?”

„De fapt, știu mult mai multe decât atât, dar nu știu cât de mult din adevăr poți suporta.”

"Cine ești tu?" Am întrebat.

„Nu m-ai crede dacă ți-aș spune.”

„Spune-mi oricum.”

„Nu, nu mă vei crede.”

"De ce?"

„Pentru că inima ta nu este încă pregătită pentru asta.”

„Te voi crede, promit că te voi crede. Spune-mi cine ești?"

S-a gândit puțin, a ezitat și apoi a întrebat: „Dar nu vei râde, nu-i așa?"

— Promite, am spus. „Nu o să râd, nu te voi crede. Spune-mi cine ești?"

S-a uitat în jur și apoi s-a aplecat spre urechea mea.

„Sunt Azrael, Îngerul Morții”, șopti el.

Îmi venea să râd.

„Uite, nu ți-am spus!” exclamă băiatul.

"Ce s-a întâmplat?"

„Ai râs.”

"Nu eu am.”

„Dar ai avut chef să râzi.”

„De unde ai putut să știi asta?”

„Ți-am spus, nu-i așa, eu sunt Azrael. Știu totul, dar secretul meu le pot da numai celor ale căror inimi sunt pregătite. Văd că inima ta nu este. Altfel aveam de gând să vă spun câteva lucruri mai interesante.”

Se întoarse și începu să meargă spre motelul Mării Negre. L-am urmat. Mergeam mai repede decât el, de fapt alergam, dar cumva nu puteam să țin pasul cu el. Distanța dintre noi creștea.

În cele din urmă am renunțat și am căzut în genunchi pe nisip.

S-a oprit și s-a întors la mine.

„Știi, ești o femeie foarte ciudată”, a spus el. „De fapt, ești cea mai ciudată femeie din lume.”

"De ce?"

„Pentru că nimeni nu-i cere lui Azrael să nu plece.”

„Dar nu ai venit după mine.”

„Ai dreptate, nu am făcut-o și timpul tău nu s-a încheiat încă. De ce m-ai sunat? Ce vrei?"

„Te rog, spune-mi, te rog”, am spus. „Te rog spune-mi totul.”

„Inima ta nu este încă pregătită.”

„Este gata acum, spune-mi și te rog spune-mi.” am început să plâng.

„Vedeți, acele lacrimi ale tale sunt mai convingătoare decât cuvintele tale. Toată lumea pretinde reticență la început, dar crede în cele din urmă. Au ei, de fapt, altă opțiune?”

"Spune-mi!"

"Foarte bine. Max trebuia să moară pe 24 februarie. Trebuia să moară la motelul Black Sea. De aceea am fost acolo.”

nu știam ce să spun. S-a uitat adânc în ochii mei și a continuat.

„Știi și Nadia a murit pe 24 februarie. Max nu mai suporta singurătatea de a trăi fără soția lui. Treaba mea ar fi fost foarte ușoară.”

"In regula, atunci?"

„Dar mi-ai supărat planurile. L-ai readus la viață. Tocmai când era pe cale să moară, trupul lui și-a amintit de dragoste și nu a vrut să plece.”

„Îmi spui povestea despre vizirul care a murit la Samarkand? Cel care avea o întâlnire cu Azrael?”

„Nu, nu spun povești, toate poveștile sunt în mintea ta.”

"Așteptați un minut. Tu faci parte din poveste. Asta înseamnă că ești și în mintea mea.”

"Acum înțelegi. Acum inima ta este gata să spună povestea.”

A râs cu voce tare în timp ce se îndepărta.

Reportofonul digital de pe nisip de lângă mine a început din nou să cânte Serenada de la început.

M-am trezit îngrozit, m-am trezit, am dat nisipul de pe mine și am luat reportofonul.

Am sperat că șoferul încă mă așteaptă și că nu va trebui să merg la motelul Mării Negre și să-l rog pe Azrael să-mi cheme un taxi.

Am căutat urna, dar trebuie să fi fost deja dusă la mare.

„La revedere Max, la revedere Nadia”, am spus.

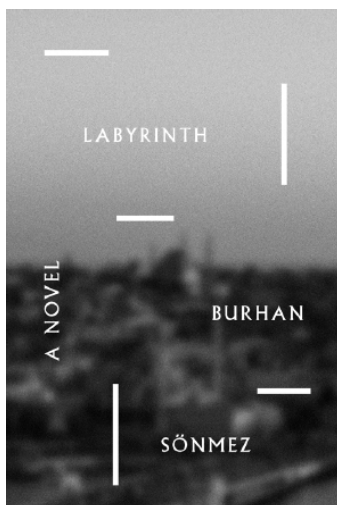
Atunci am decis să le spun povestea. Numai cei ale căror povești sunt spuse pot exista.

ZULFU LIVANELI este autorul de bestselleruri din Turcia, un compozitor și regizor de film celebru și un activist politic. Considerat pe scară largă una dintre cele mai importante personalități culturale turcești ale timpului nostru, el este cunoscut pentru romanele sale care împletesc diverse medii sociale și istorice, figuri și incidente, inclusiv apreciatul de critici Bliss (câștigătorul Barnes & Noble Discover Great New Writers Award).), Casa lui Leyla, Povestea fratelui meu și Eunucul din Constantinopol, care au fost traduse în treizeci și șapte de limbi, au câștigat numeroase premii literare internaționale și au fost transformate în filme, piese de teatru și opere.

BRENDAN FREELY s-a născut la Princeton în 1959 și a studiat psihologia la Universitatea Yale. Printre traduceri sale se numără Two Girls de Perihan Mağden, The Gaze de Elif Shafak și Like a Sword Wound de Ahmet Altan.

ALTĂ PRESĂ

S-ar putea să vă bucurați și de aceste titluri din lista noastră:

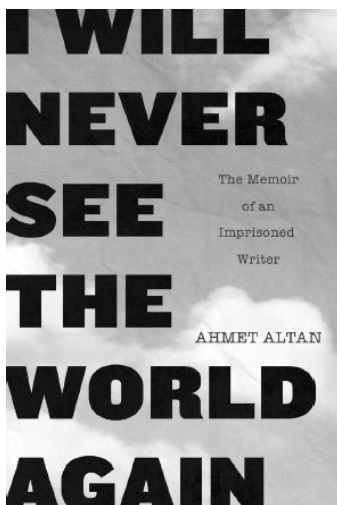

LABIRINTUL de Burhan Sonmez

De la un romancier turc câștigător de premii, o poveste politică amețitoare despre căutarea identității de către un bărbat.

„Provocator... profund... [Labirint] se citește ca un vis febril.” — New York Times

„Subtil... agitant... Un roman atent care pune multe întrebări fără răspuns la care merită să fie luate în considerare, Labyrinth este un năucitor.” -NPR

NU VOI MAI VĂDUT NICIODATĂ LUMEA: MEMORIZAREA UNUI SCRITOR ÎNCHIȘAT de Ahmet Altan

În aceste memorii extraordinare scrise din celula sa, Altan reflectă asupra sentinței sale și asupra speranței și mângâierii pe care mintea unui scriitor le poate oferi, chiar și în cele mai întunecate locuri.

„Urgent... genial... o mărturie atemporală a artei și puterii scrisului în mijlocul represiunii orwelliene.” — Washington Post

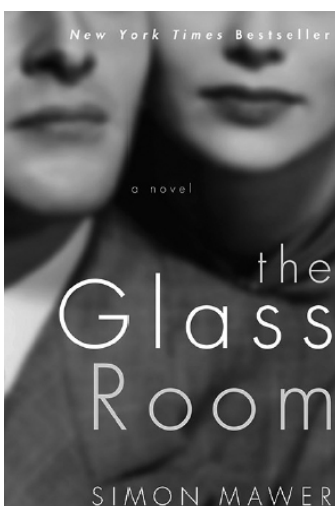
MADONNA ÎN BLANĂ de Sabahattin Ali

Publicată pentru prima dată în 1943, această poveste de neuitat despre dragoste și alienare se află în fruntea listelor cu bestselleruri în Turcia din 2013.

„Bestsellerul surpriză... Citit, iubit și plâns de bărbați și femei de toate vârstele.” -Gardianul

„Un punct rar de experiență culturală comună pentru o țară profund polarizată.” — New York Times

Recomandat suplimentar:

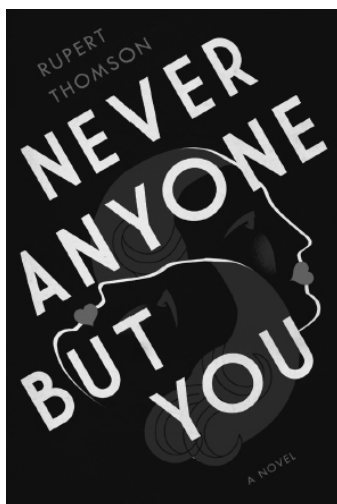

SALA DE STICLĂ de Simon Mawer

În anii 1920, la Brno, arhitectul modernist Rainer von Abt a construit familiei Landauer o casă pentru a întruchipa credința lor exuberantă în viitor. Dar, pe măsură ce anii trec, onestitatea și idealismul lor se evaporă rapid sub norii de furtună ai celui de-al Doilea Război Mondial.

„Un roman superb.” — Washington Post

„Un roman istoric emotionant.” — The New Yorker

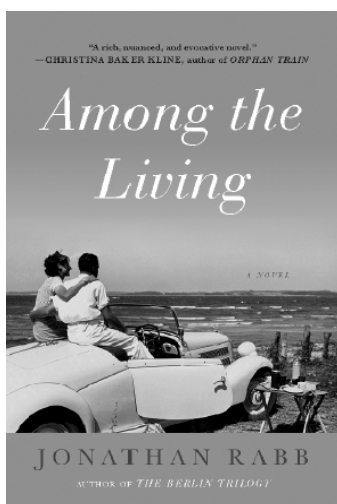
NICIODATĂ NIMENI DECĂ TU de Rupert Thomson

DENUMITĂ CEA CEA MAI BUNĂ CARTE A ANULUI DE GUARDIAN, OBSERVATORUL ȘI SYDNEY MORNING HERALD

Un tur de forță literar care urmărește povestea de dragoste din viața reală a două femei extraordinare.

„Există atât de multă moxie pură, identitate prismatică, plăcere și pericol în aceste vieți... scenele sunt tensionate, deosebite și întruchipate... minunat de deosebite.” — New York Times Book Review

„Frumos și sfâșietor.” -Observatorul

PRIN VIOI de Jonathan Rabb

Un roman emoționant despre călătoria unui supraviețuitor al Holocaustului înapoi la o nouă normalitate în Savannah din anii 1940, în timpul ultimei respirații ale erei Jim Crow.

„Jonathan Rabb este unul dintre scriitorii mei preferați, un povestitor foarte talentat și înțelept, dacă a existat vreodată. Ce carte puternică și emoționantă.” — David McCullough, autor câștigător al Premiului Pulitzer și al Premiului Național de Carte

 ALTĂ PRESĂ

www.otherpress.com